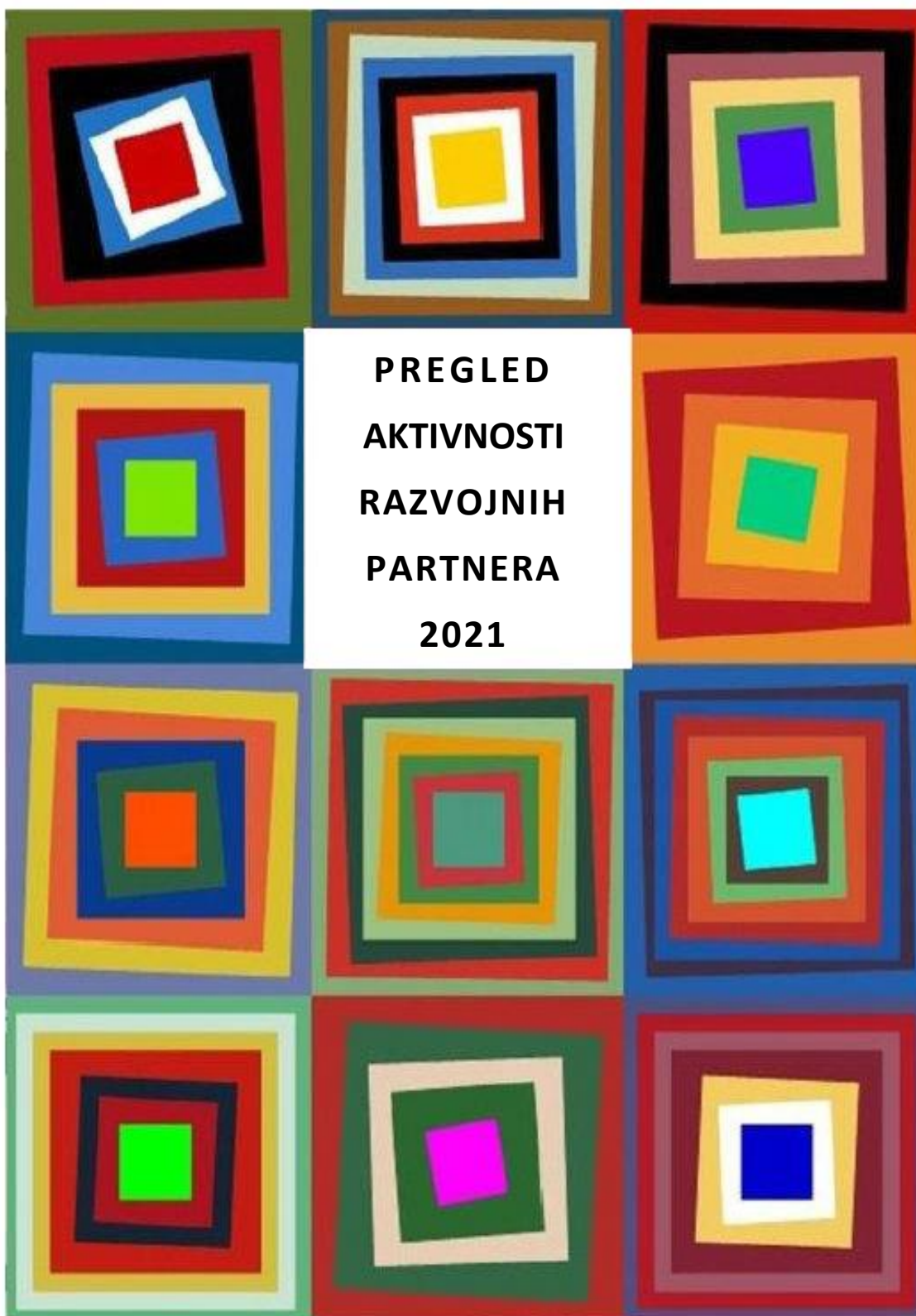

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo financija i trezora

**PREGLED
AKTIVNOSTI
RAZVOJNIH
PARTNERA
2021**

Skraćenice	4
Uvod	6
Pregled ODA pomoći u 2021	8
I Zbirni pregled alociranih i isplaćenih ODA sredstava	8
II Pregled alociranih i isplaćenih grant sredstava i zajmova po razvojnim partnerima	10
III Pregled alociranih i isplaćenih ODA sredstava po sektorima	12
Pregled aktivnosti razvojnih partnera po sektorima	16
Demokracija i upravljanje	18
Vladavina prava i temeljna prava	30
Okoliš i klimatske politike	42
Transport	52
Energija	58
Konkurentnost i inovacije	66
Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike	76
Poljoprivreda i ruralni razvitak	86
Regionalna i teritorijalna suradnja	94
Međusobno povezani sektori	100
Profili razvojnih partnera	104
Hrvatska	106
Republika Češka	108
Francuska	112
Njemačka	114
Mađarska	118
Italija / Talijanska agencija za razvojnu suradnju (AICS)	120
Japan	124
Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske	128
Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Norveške	130
Slovenija	132
Švedska	136
Švicarska	140
Vlada Ujedinjenog Kraljevstva	144
Sjedinjene Američke Države / Američka agencija za međunarodni razvitak (SAD/USAID)	146
Europska banka za obnovu i razvitak (EBRD)	150
Europska unija (EU)	152
Europska investicijska banka (EIB)	160
Ujedinjeni narodi (UN)	162
Svjetska banka	168
Međunarodna financijska korporacija u Bosni i Hercegovini (IFC)	172
Zaključci	174
Literatura	176

AICS	Talijanska agencija za razvojnu suradnju
ADC	Austrijska agencija za razvitak i suradnju
APOSO	Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje
BATA	Institut za akreditiranje Bosne i Hercegovine
BDBiH	Brčko Distrikt BiH
BHDCA	Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH
BHMAC	Centar za uklanjanje mina u BiH
BiH	Bosna i Hercegovina
CAP	Zajednička poljoprivredna politika
CARDS	Pomoć Zajednice za obnovu, razvitak i stabilizaciju
CCI	Centri civilnih inicijativa
CCSP	Centar za promociju civilnog društva
CDC	Centri za prevenciju i kontrolu bolesti
CEB	Razvojna banka Vijeća Europe
CEI	Srednjoeuropska inicijativa
CEE	Srednja i Istočna Europa
CEEN	Mreže agencija za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju u Srednjoj i Istočnoj Europi
CEFTA	Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini
CHU	Centralna harmonizacijska jedinica
CIP	Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja
CoE	Vijeće Europe
CoEM	Konferencija ministara obrazovanja
COVAX	Instrument za globalni pristup cjepivima
CRA	Regulatorna agencija za komunikacije
CREDO	Konkurentski regionalni ekonomski razvitak
CRS	Catholic Relief Services - Katolička pomoć
CS	Civilno društvo
DAC	Povjerenstvo za razvojnu pomoć
DCF	Forum za koordinaciju razvojnih partnera
DEI	Direkcija za europske integracije
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje
DFID	Odjel Ujedinjenog Kraljevstva za međunarodni razvitak
DIA	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
EASA	Europska organizacija za zrakoplovnu sigurnost
EBRD	Europska banka za obnovu i razvitak
EC	Europska komisija
ECB	Europska centralna banka
ECRAN	Okolišno-klimatska regionalna mreža za pridruživanje
ECSEE	Energetska zajednica Jugoistočne Europe
EEC	Europska energetska zajednica
EFSE	Europski fond za Jugoistočnu Europu
EIB	Europska investicijska banka
ENFSI	Europska mreža forenzičkih instituta
EQF	Europski kvalifikacijski okvir za cijeloživotno učenje
ERA	Europski istraživački prostor
ERDF	Europski fond za regionalni razvitak
ERP	Program ekonomskih reformi
EU	Europska unija
EUD	Delegacija Europske unije u Bosni i Hercegovini
EUFOR	Snage Europske unije
EUROPOL	Agencija EU za izvršavanje zakonodavstva
EUROSTAT	Ured za statistiku Europske unije
FAO	Organizacija Ujedinjenih naroda za poljoprivredu i hranu
FARMA	Projekt razvitka tržišne poljoprivrede
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FCO	Ministarstvo vanjskih poslova i poslova Commonwealth-a
FDIs	Izravna strana ulaganja
FIGAP	Fond za implementaciju Gender akcijskog plana BiH
FIRMA	Poboljšanje intervencija za brzi napredak na tržištu
FRONTEX	Europska agencija za upravljanje operativnom suradnjom na vanjskim granicama zemalja članica EU
GAVI	Globalna alijansa za cjepiva i imunizaciju
GCI	Indeks globalne konkurentnosti
GDP	Bruto domaći proizvod
GEF	Globalni fond za okoliš
GIZ	<i>Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit</i>
GNI	Bruto domaći prihod
GOFBP	Globalni okvir fiskalne bilance i politika u BiH
GOLD	Program za unapređenje lokalnog razvitka
HEA	Agencija za razvitak visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta
IBM	Integrirano upravljanje granicom
IBRD	Međunarodna banka za obnovu i razvitak
ICAO	Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva
ICMP	Međunarodna komisija za nestale osobe
ICT	Informacijska i komunikacijska tehnologija
ICTY	Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju
IDA	Međunarodna asocijacija za razvitak
IFAD	Međunarodni fond za poljoprivredni razvitak
IFC	Međunarodna financijska korporacija
IFIs	Međunarodne financijske institucije
ILO	Međunarodna organizacija rada
INTERPOL	Međunarodna kriminalističko-polijska organizacija
IOM	Međunarodna organizacija za migracije
IPA	Instrument za predpristupnu pomoć
IPARD	Instrument predpristupne pomoći Europske unije za ruralni razvitak
JICA	Japanska agencija za međunarodnu suradnju
JICS	Japanski sustav za međunarodnu suradnju
JSRS	Strategija reforme sektora pravde

KfW	<i>Kreditanstalt für Wiederaufbau</i>	SIPA	Državna agencija za istrage i zaštitu
KM	Konvertibilna marka	SIPPO	Švicarski program namijenjen promoviranju izvoza
LEAP	Lokalni akcijski plan zaštite okoliša	SMEs	Mala i srednja poduzeća
MAP	Aksijski plan za članstvo u NATO-u	SPPD	Strateško planiranje i razvoj javnih politika
MARPOL	Međunarodna pomorska organizacija	SSPACEI	Sektor za strateška planiranja, koordinaciju pomoći i europske integracije
MEASURE	Projekt potpore aktivnostima monitoringa i evaluacije	TA	Tehnička pomoć
MMF	Međunarodni monetarni fond	TACSO	Tehnička pomoć za organizacije civilnog društva
MO	Ministarstvo obrane	TAIEX	Ured za tehničku pomoć i razmjenu informacija
MoR	Memorandum o razumijevanju	TIR	Međunarodni tranzitni sustav za prijevoz robe u
MSME	Mikro, mala i srednja poduzeća	UK	Ujedinjeno Kraljevstvo
MTS	Sustav obuke za jedinice lokalne samouprave	UN	Ujedinjeni narodi
NATO	Sjevernoatlantski savez	UNCT	Tim Ujedinjenih naroda u BiH
NEAP	Državni akcijski plan za zaštitu okoliša	UNDAF	Okvir Ujedinjenih naroda za pomoć u razvoju
NERDA	Regionalna razvojna agencija za SI BiH	UNDP	Razvojni program Ujedinjenih naroda
NVO	Nevladine organizacije	UNEP	Program Ujedinjenih naroda za zaštitu okoliša
OCD	Organizacije civilnog društva	UNESCO	Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu
ODA	Službena pomoć za razvitak	UNFCCC	Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime
OECD	Organizacija za ekonomsku suradnju i razvitak	UNFPA	Populacijski fond Ujedinjenih naroda
OFID	OPEC-ov fond za međunarodni razvitak	UNICEF	Fond Ujedinjenih naroda za djecu
OHR	Ured visokog predstavnika i posebnog predstavnika EU	UNIDO	Organizacija Ujedinjenih naroda za industrijski razvitak
ORF	Otvoreni regionalni fond	UNIFEM	Razvojni fond Ujedinjenih naroda za pitanja žena
OSA	Obavještajno-sigurnosna agencija	UNIFEM CEE	Ured Razvojnog fonda Ujedinjenih naroda za pitanja žena za Središnju i Istočnu Europu
OSCE	Organizacija za europsku sigurnost i suradnju	UNSCR	Rezolucija Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda
PAR	Reforma javne uprave	USA	Sjedinjene Američke Države
PARCO	Ured koordinatora za reformu javne uprave	USAID	Američka agencija za međunarodni razvitak
PFM	Upravljanje javnim financijama	UWWT	Tretman otpadnih voda u urbanim područjima
PIFC	Javna unutarnja financijska kontrola	VET	Strukovno obrazovanje i obuka
PIMIS	Informacijski sustav za upravljanje javnim investicijama	VSTV	Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće
PJI	Program javnih investicija	WB	Svjetska banka
REDAH	Regionalna razvojna agencija za Hercegovinu	WBIF	Investicijski okvir za Zapadni Balkan
RCC	Regionalno vijeće za suradnju	WHO	Svjetska zdravstvena organizacija
REZ	Regionalne razvojne agencije za regiju Centralna BiH	WTO	Svjetska trgovinska organizacija
RS	Republika Srpska		
SAA	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju		
SALW	Malokalibarsko oružje i lako naoružanje		
SAP	Proces stabilizacije i pridruživanja		
SDC	Švicarska agencija za razvitak i suradnju		
SDGs	Ciljevi održivog razvitka		
SEE	Jugoistočna Europa		
SEECCL	Regionalni centar za razvoj poduzetničkih kompetencija zemalja jugoistočne Europe		
SEESAC	Centar za kontrolu malog i lakog oružja za JI Europu		
SEETO	Transportni opservatorij za Jugoistočnu Europu		
SERC	Državna regulatorna komisija za električnu energiju		
SFD	Saudijski fond za razvitak		
Sida	Švedska međunarodna agencija za razvojnu suradnju		

Ministarstvo financija i trezora/Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći, u suradnji sa predstavnicima institucija u Bosni i Hercegovini i članicama Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF), pripremio je Izvješće Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2021. godinu (DMR 2021).

Izvješće pruža sveobuhvatan pregled projekata i programa koje su sredstvima Službene pomoći za razvitak (ODA) podržale članice Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, informacije o najnovijim razvojnim aktivnostima i reformama provedenim u prioritetnim sektorima u Bosni i Hercegovini tijekom 2021. godine, kao i planiranim razvojnim aktivnostima.

Izvješće Pregled aktivnosti razvojnih partnera u 2021. godini pripremljeno je na temelju odgovora iz upitnika koje su dostavile institucije u Bosni i Hercegovini i članice Foruma za koordinaciju razvojnih partnera u BiH i drugih relevantnih strateških dokumenata. Finansijski dio Izvješća temelji se na podacima iz DMD baze podataka, u koju su razvojni partneri unijeli svoje nove projekte, te ažurirali podatke o projektima u tijeku.

Klasifikacija prioritetnih sektora temelji se na sektorskoj metodologiji izvještavanja koja je definirana u IPA II regulativi za razdoblje 2014 – 2020, sukladno težnji Bosne i Hercegovine za članstvo u EU, kao i činjenici da većina razvojnih partnera podržava realizaciju prioriteta vezanih za proces EU integracija. Ministarstvo financija i trezora BiH je u izvješću Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2021. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju, a u narednom razdoblju planiran je projekt nadogradnje baze podataka koji će omogućiti korištenje IPA III klasifikacije za razdoblje 2021-2027. godina.

S tim u svezi, u Izvješću je prikazan i analiziran pregled Službene pomoć za razvitak (ODA), usmjerene u sljedeće prioritetne sektore u Bosni i Hercegovini:

- Demokracija i upravljanje
- Vladavina prava i temeljna prava
- Okoliš i klimatske politike
- Transport
- Energija
- Konkurentnost i inovacije
- Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike
- Poljoprivreda i ruralni razvitak
- Regionalna i teritorijalna suradnja
- Međusobno povezani sektori

Proces europskih integracija uključuje sveobuhvatno prilagođavanje politika, institucijskog okvira i pravnog sustava s ciljem dostizanja europskih standarda u svim oblastima. Pri tomu, proces pravne harmonizacije i prihvaćanja europskih standarda podrazumijeva opsežne unutarnje reforme, opću konsolidaciju sustava, snažniji ekonomski razvitak u oblastima koje utječu na dinamiku odnosa Bosne i Hercegovine i Europske unije. Članice Foruma za koordinaciju razvojnih partnera imaju značajnu ulogu u tom procesu, kroz pružanje finansijske potpore reformskim aktivnostima i programima.

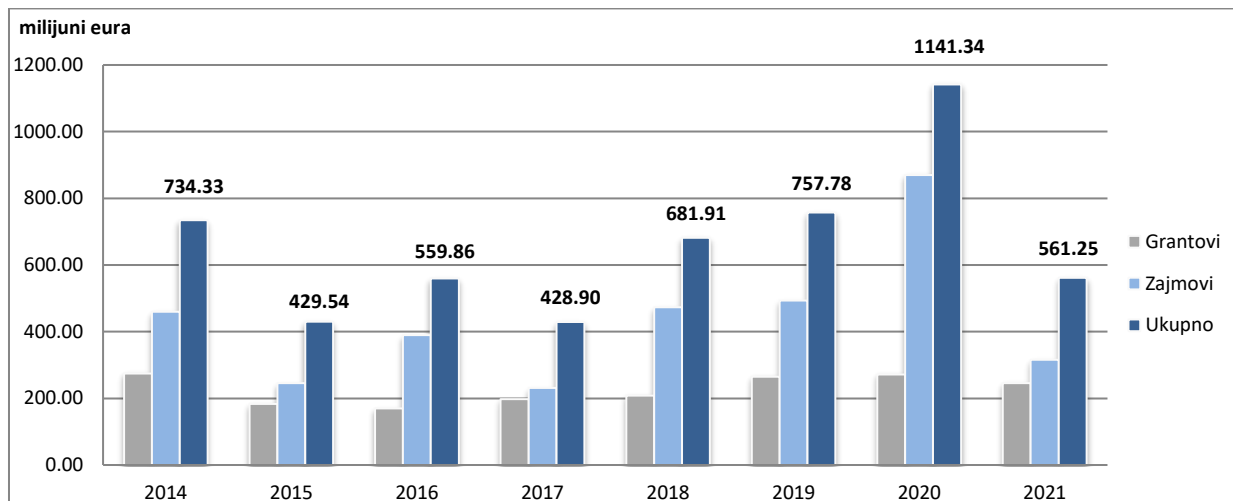
Učinkovito i djelotvorno korištenje ODA sredstava, kao i uspostavljanje međusobnog partnerskog odnosa, od krucijalnog su značaja za uspjeh reformi u Bosni i Hercegovini. Sukladno tomu, Ministarstvo financija i trezora je u 2021. godini provodilo aktivnosti na daljnjem unapređenju učinkovitosti korištenja međunarodne pomoći u Bosni i Hercegovini.

Izvješće Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2021. godinu će, nakon usvajanja od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, biti dostupno na stranici Ministarstva financija i trezora BiH www.mft.gov.ba i Foruma za koordinaciju razvojnih partnera www.donormapping.ba.

I Zbirni pregled alociranih i isplaćenih ODA sredstava

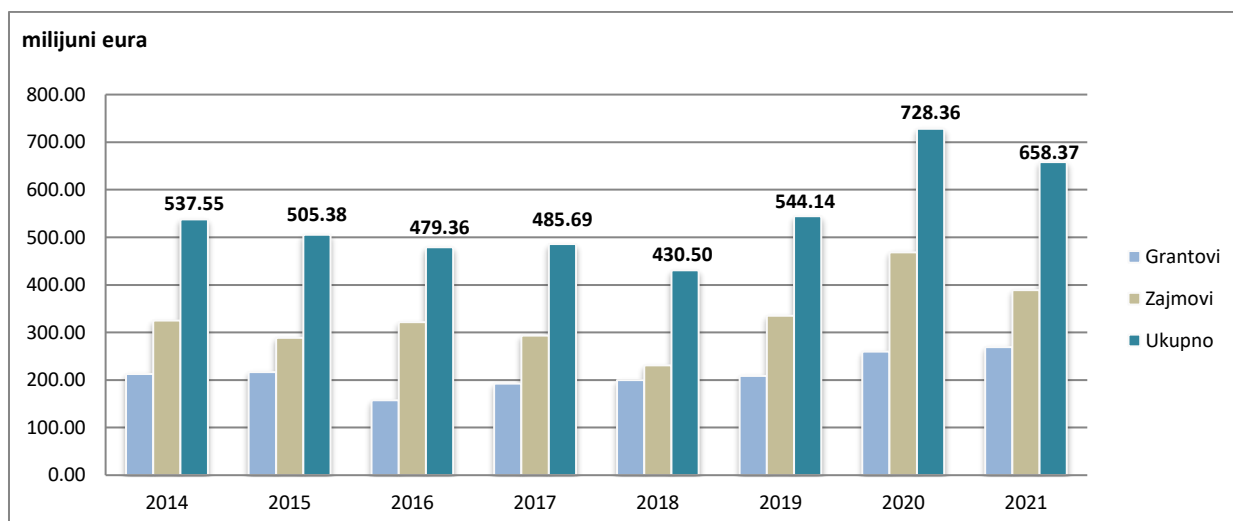
Ukupno alocirana Službena pomoć za razvitak (ODA) za Bosnu i Hercegovinu je u 2021. godini iznosila € 561.25 milijuna, od čega je € 245.82 milijuna ili 43.8% grant sredstava, a € 315.43 milijuna ili 56.2% zajmova, što u odnosu na 2020. godinu predstavlja pad od € 580.1 milijuna ili 50.8% (grafikon 1.). Značajan pad ukupno alociranih sredstava u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu je uzrokovan smanjenjem alociranih sredstava zajmova za € 554.3 milijuna ili 63.7%.

Grafikon 1. Ukupno alocirana ODA u BiH za razdoblje 2014-2021

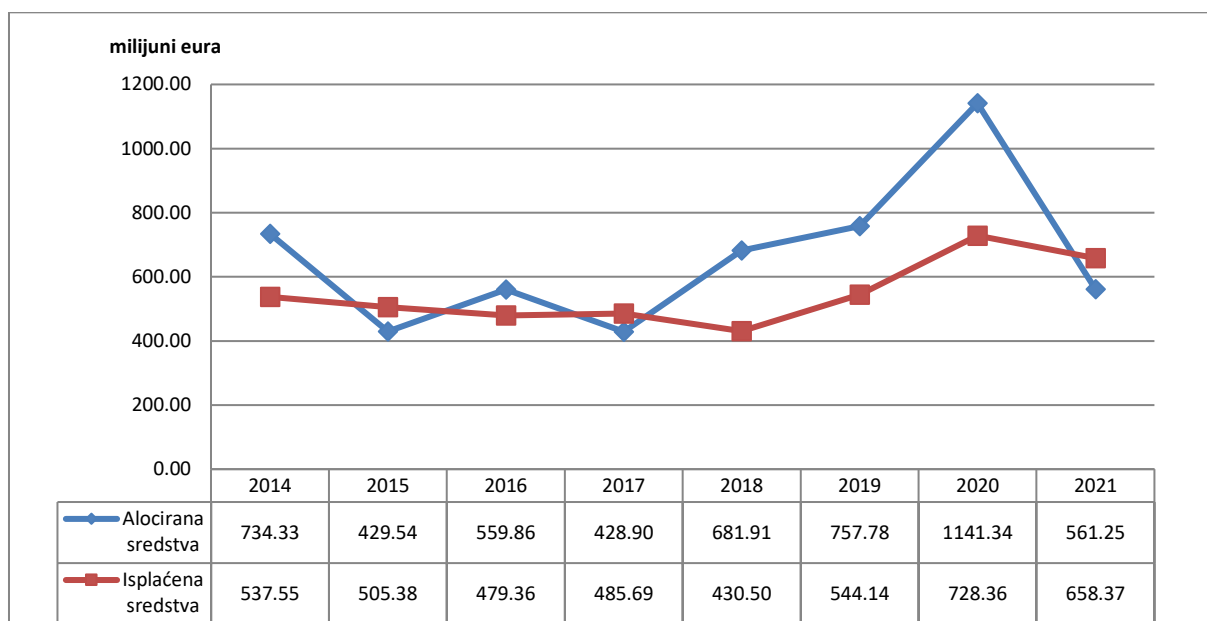
Ukupno isplaćena ODA sredstva u 2021. godini iznosila su € 658.37 milijuna, od čega je € 269.22 milijuna ili 40.9% grant sredstava, a € 389.14 milijuna ili 59.1% zajmova, što predstavlja pad u odnosu na prethodno prikazano razdoblje. U usporedbi sa 2020. godinom, pad ukupno isplaćenih ODA sredstva iznosi € 70.0 milijuna ili 9.6%. Pad je uzrokovan smanjenjem isplaćenih zajmova za € 79.2 milijuna ili 16.9%, što može biti rezultat dinamike kreditnih tranši sukladno potpisanim zajmovima u prethodnim godinama (grafikon 2.). Istovremeno, ostvaren je rast isplaćenih grant sredstava za € 9.2 milijuna ili 3.5%, što umanjuje pad ukupno isplaćenih sredstava u odnosu na 2020. godinu.

Grafikon 2. Ukupno isplaćena ODA u BiH za razdoblje 2014-2021

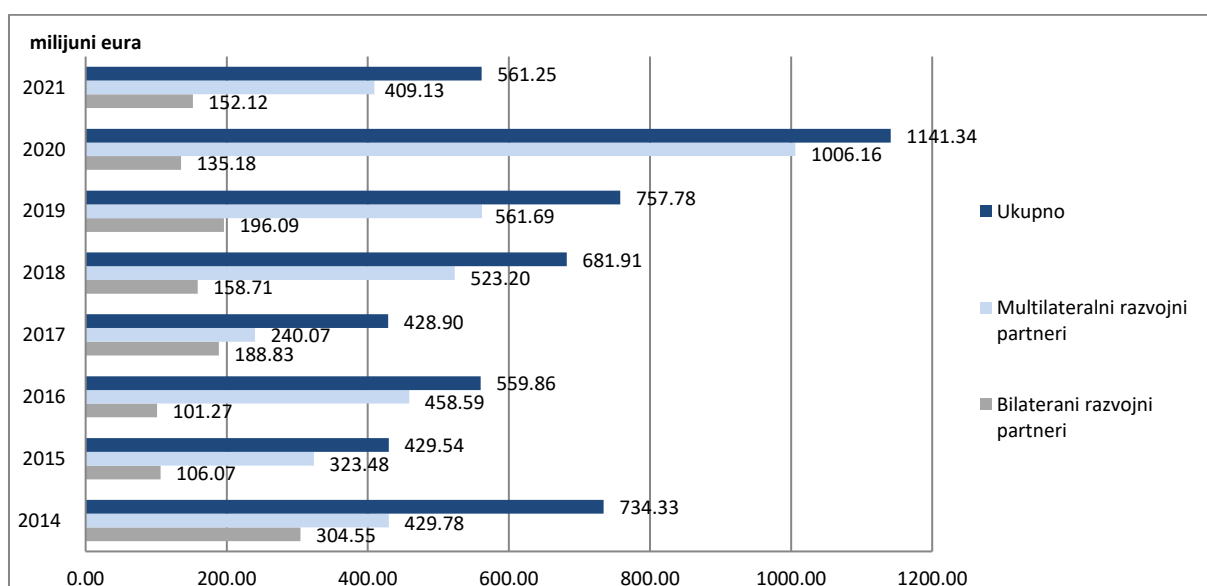
Usporedni pregled ukupno alociranih i isplaćenih ODA sredstava u BiH za razdoblje 2014-2021 prikazan je u grafikonu 3.

Grafikon 3. Ukupno alocirana i isplaćena ODA u BiH za razdoblje 2014-2021

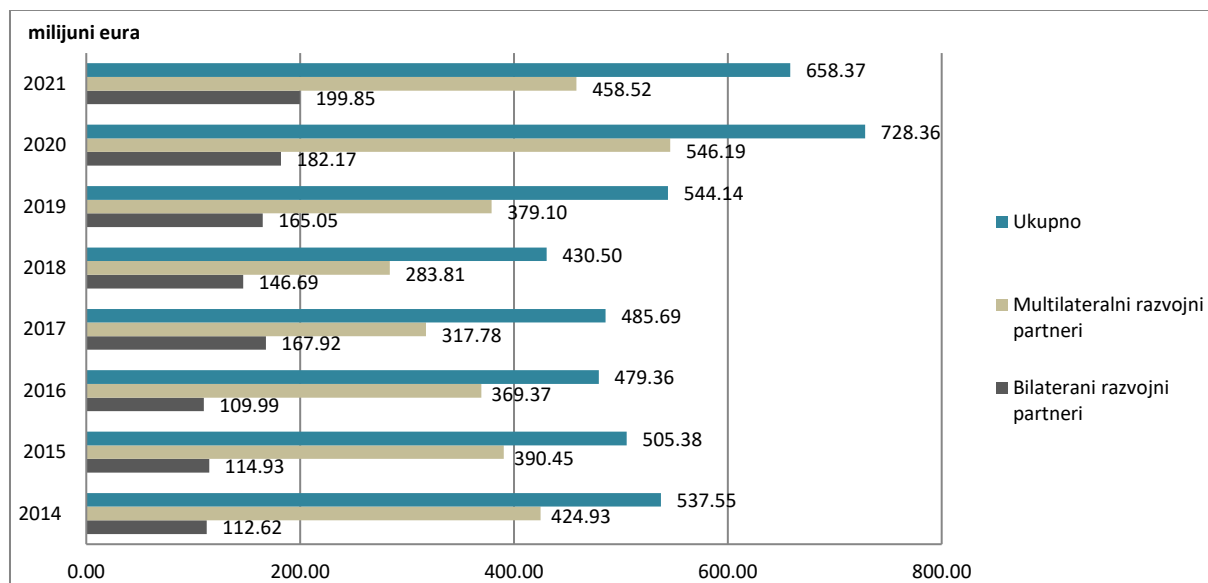

U grafikonu 4. prikazan je omjer sudjelovanja bilateralnih i multilateralnih razvojnih partnera u ukupno alociranim ODA sredstvima po godinama za razdoblje 2014 – 2021 godina. Od ukupno alociranih € 561.25 milijuna ODA sredstva u 2021. godini, bilateralni razvojni partneri alocirali su € 152.12 milijuna ili 27%, a multilateralni razvojni partneri su alocirali € 409.13 milijuna ili 73%.

Grafikon 4. Sudjelovanje bilateralnih i multilateralnih razvojnih partnera u ukupno alociranoj ODA-i po godinama

Grafikon 5. Sudjelovanje bilateralnih i multilateralnih razvojnih partnera u ukupno isplaćenju ODA-i po godinama

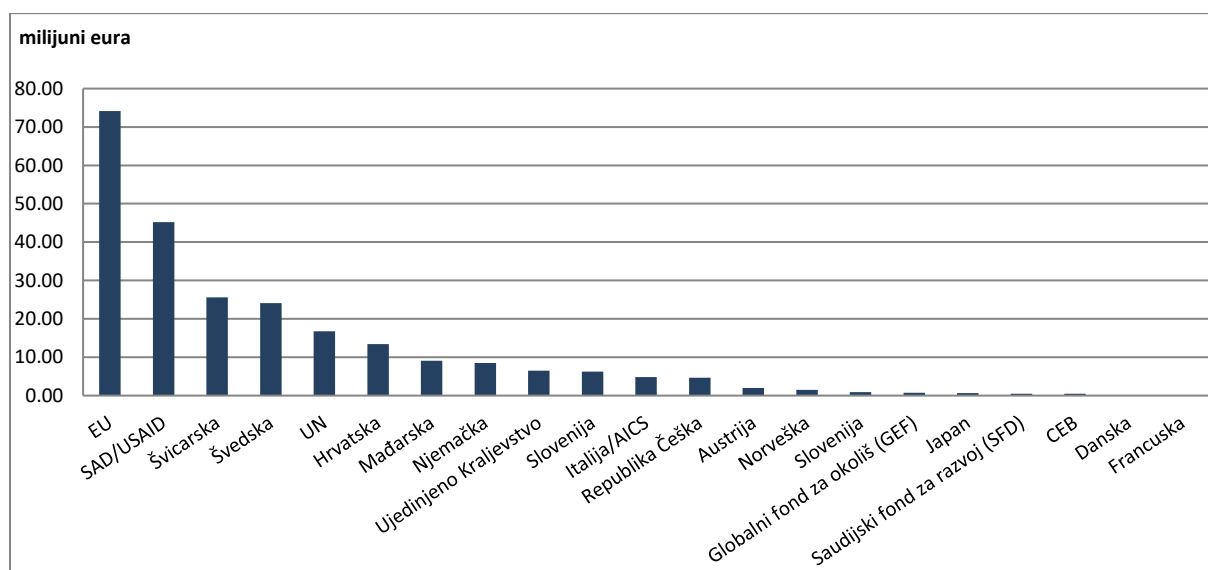
Omjer sudjelovanja bilateralnih i multilateralnih razvojnih partnera u ukupno isplaćenim ODA sredstvima po godinama za razdoblje 2014 – 2021 godina je sličan omjeru za alocirana ODA sredstva, prikazanim u grafikonu 4. Od ukupno isplaćenih ODA sredstava multilateralni razvojni partneri sudjeluju sa 70%, a bilateralni razvojni partneri 30%.

II Pregled alociranih i isplaćenih grant sredstava i zajmova po razvojnim partnerima

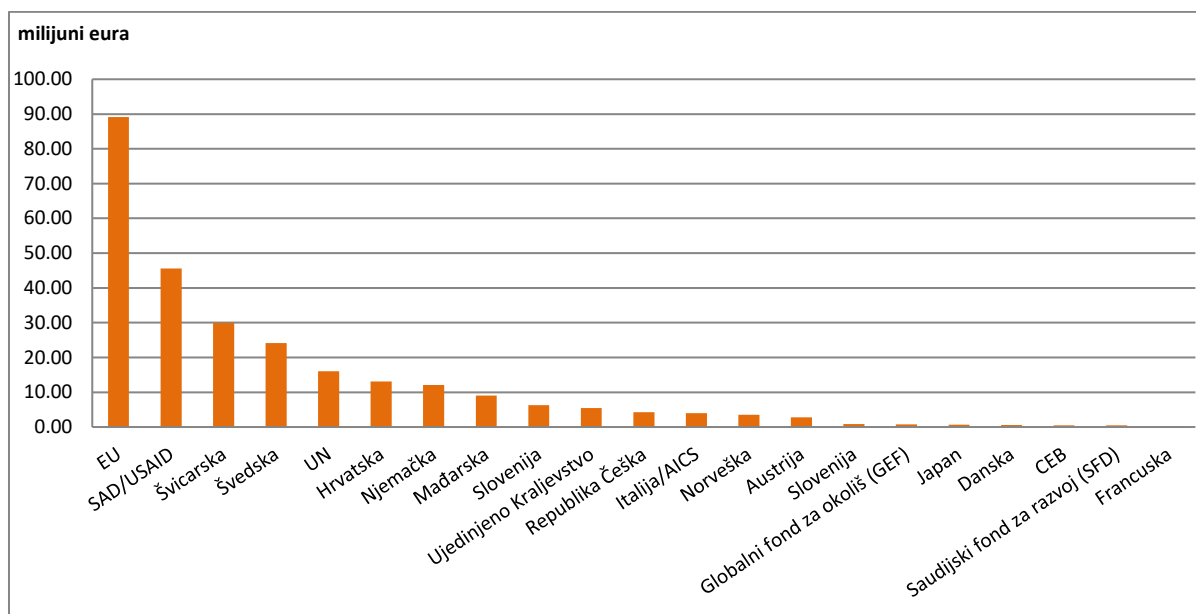
U 2021. godini ukupno je alocirano € 245.82 milijuna a isplaćeno € 269.22 milijuna grant sredstava.

U grafikonima 6. i 7. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja. Razvojni partneri koji su u 2021. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su EU, SAD/USAID, Švicarska, Švedska i UN.

Grafikon 6. Alocirana grant sredstva po razvojnim partnerima u 2021. godini

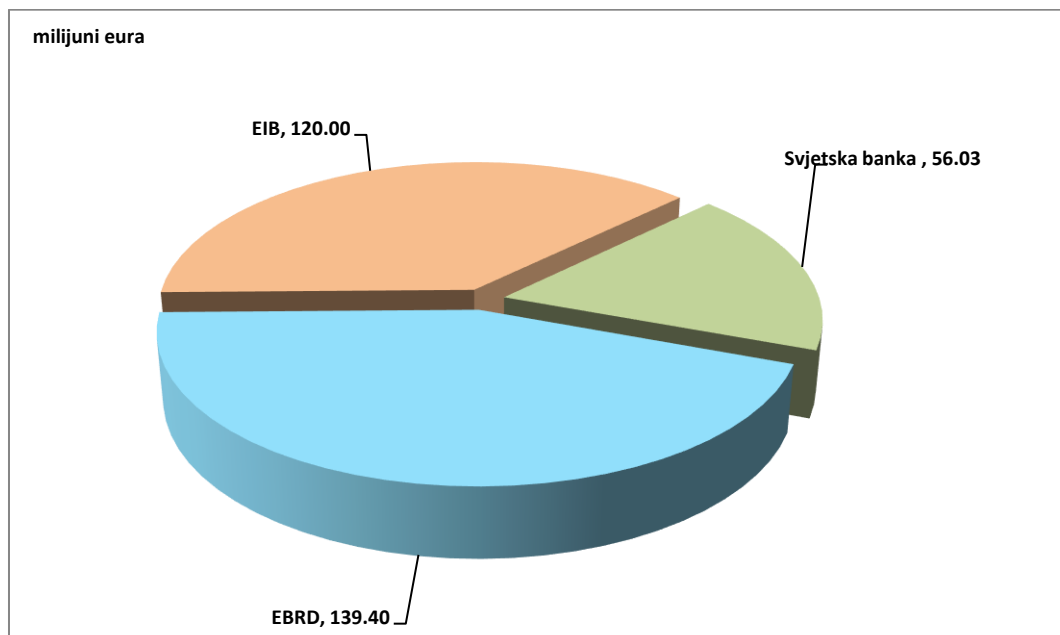
Grafikon 7. Isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2021. godini

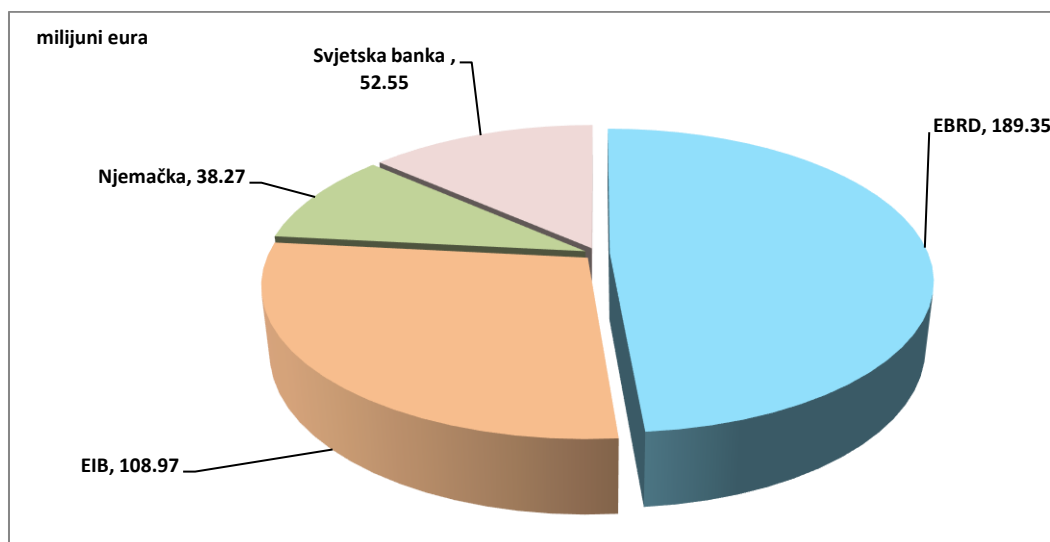
U 2021. godini ukupno je alocirano € 315.43 milijuna a isplaćeno € 389.14 milijuna zajmova.

U grafikonima 8. i 9. prikazani su alocirani i isplaćeni zajmovi u 2021. godini. Zajmodavci u 2021. godini su Europska banka za obnovu i razvitak (EBRD), Europska investicijska banka (EIB), Svjetska banka (WB) i Njemačka.

Grafikon 8. Alocirana sredstva po zajmodavcima u 2021. godini

Grafikon 9. Isplaćena sredstva po zajmodavcima u 2021. godini

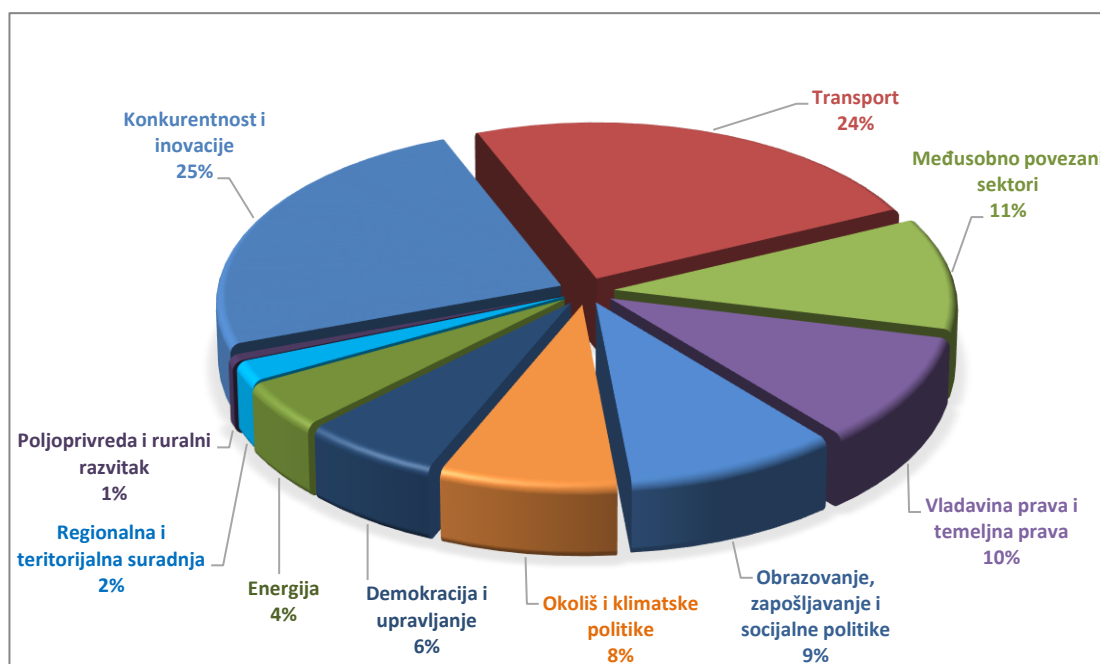

III Pregled alociranih i isplaćenih ODA sredstava po sektorima

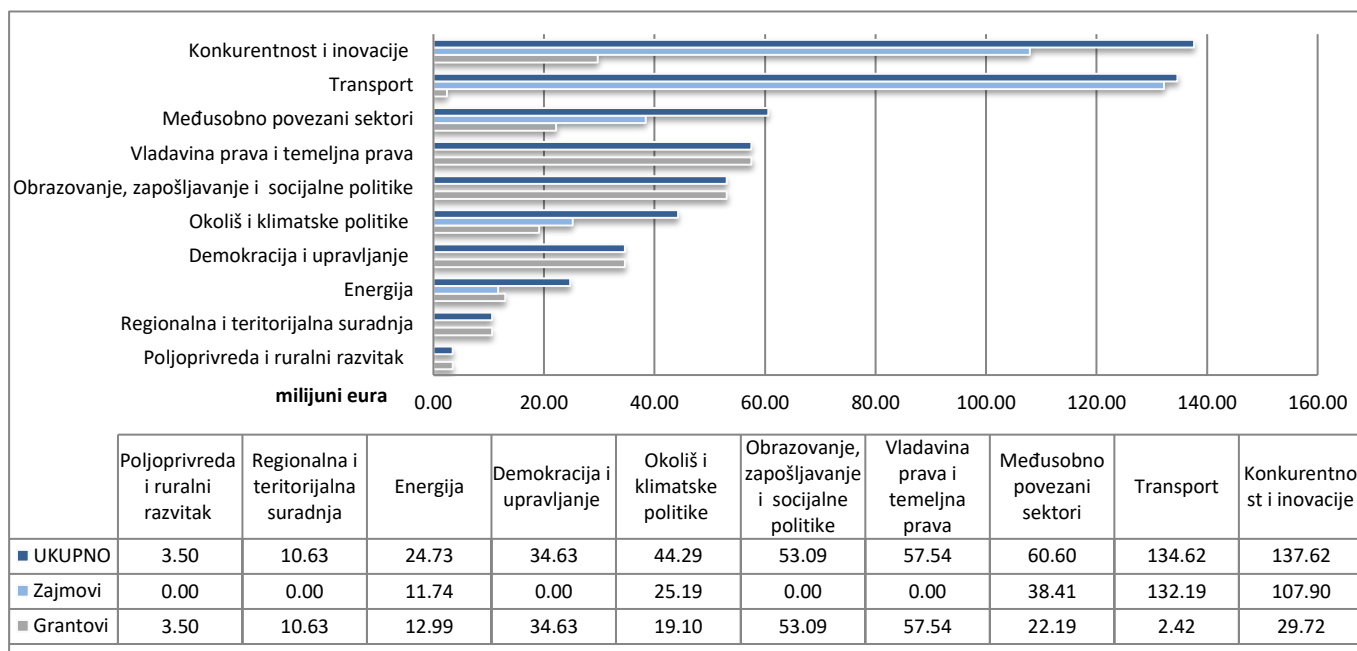
U 2021. godini ukupno alocirana ODA u Bosni i Hercegovini u IPA II sektore iznosi € 561.25 milijuna, od čega je € 245.82 milijuna grant sredstava i € 315.43 milijuna zajmova. (grafikoni 10. i 11.)

Od ukupno alociranih sredstava, 70% je alocirano u četiri sektora i to: Konkurentnost i inovacije 25%, Transport 24%, Međusobno povezani sektori 11% i Vladavina prava i temeljna prava 10%, dok je u sve ostale sektore alocirano 30%.

Grafikon 10. Ukupno alocirana ODA po sektorima u 2021. godini

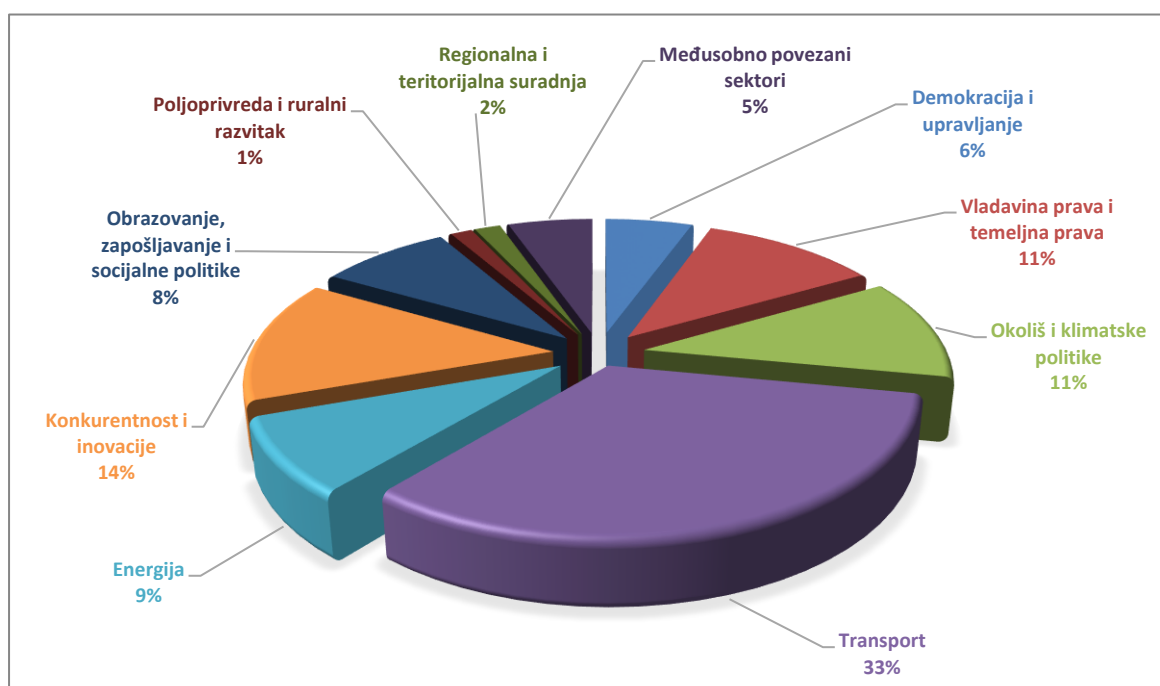
Grafikon 11. Sudjelovanje grantova i zajmova u ukupno alociranoj ODA-i po sektorima u 2021. godini

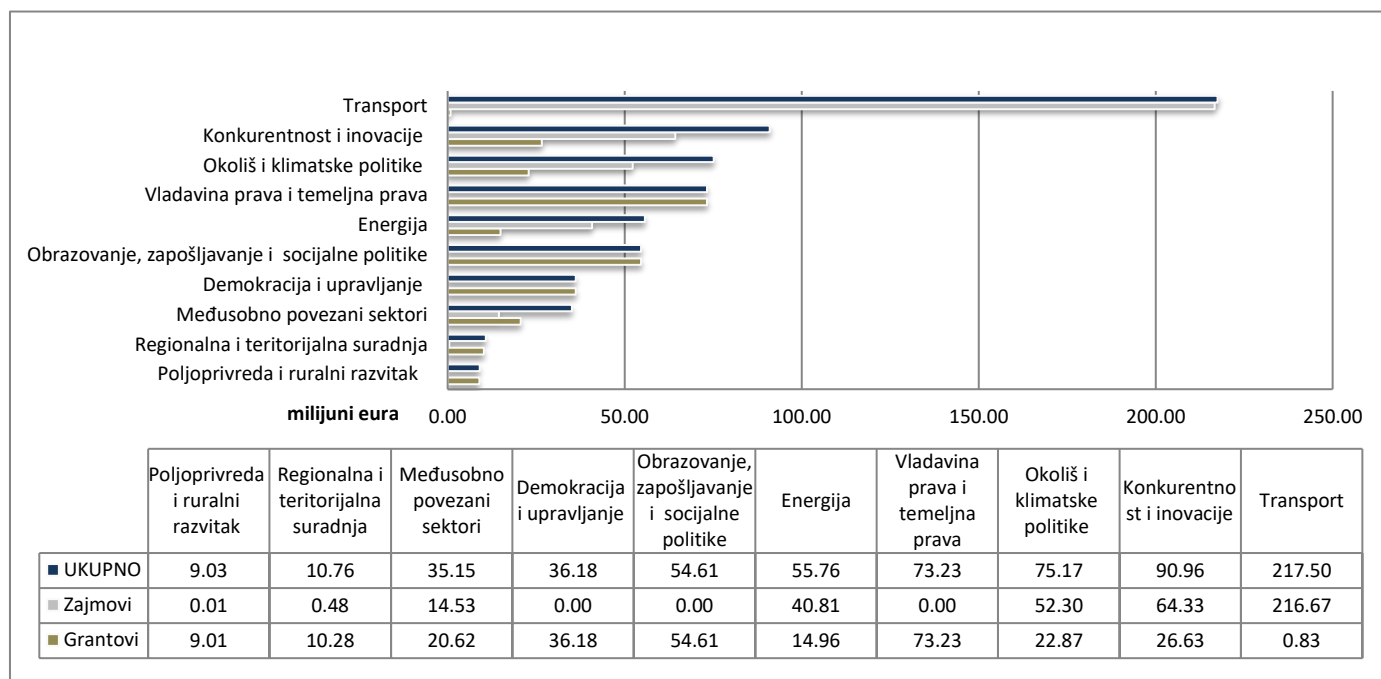
U 2021. godini ukupno isplaćena ODA u Bosni i Hercegovini u IPA II sektore iznose € 658.37 milijuna, od čega je € 269.22 milijuna grant sredstava, a € 389.14 milijuna zajmova (grafikoni 12. i 13.)

Od ukupno isplaćenih sredstava, 69% je isplaćeno u četiri sektora: Transport 33%, Konkurentnost i inovacije 14%, te Okoliš i klimatske politike i Vladavina prava i temeljna prava po 11%, dok je u sve ostale sektore isplaćeno 31%.

Grafikon 12. Ukupno isplaćena ODA po sektorima u 2021. godini

Grafikon 13. Sudjelovanje grantova i zajmova u ukupno isplaćenoj ODA-i po sektorima u 2021. godini

- 1. Demokracija i upravljanje**
- 2. Vladavina prava i temeljna prava**
- 3. Okoliš i klimatske politike**
- 4. Transport**
- 5. Energija**
- 6. Konkurentnost i inovacije**
- 7. Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike**
- 8. Poljoprivreda i ruralni razvitak**
- 9. Regionalna i teritorijalna suradnja**
- 10. Međusobno povezani sektori**

Članice DCF aktivne u sektoru u 2021. godini	SAD/USAID, EU, Švedska, Švicarska, Ujedinjeno Kraljevstvo, UN, Nizozemska, Njemačka, Hrvatska, Republika Češka, Norveška, Slovenija
Ostale ključne međunarodne organizacije	Međunarodni monetarni fond; Organizacija za sigurnost i suradnju u Europi; Ured visokog predstavnika; Organizacija za ekonomsku suradnju i razvitak; Vijeće Europe; <i>British Council</i> u BiH; Norveški institut za međunarodne poslove; Europska fondacija za obuku; Ured za statistiku Europske unije, Centar za razvoj financija, Populacijski fond UN, Fond UN za djecu, Regionalna škola za javnu upravu, Regionalno vijeće za suradnju, Vijeće Europe, Investicijski okvir za Zapadni Balkan, <i>Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit</i> (GIZ).
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Vlade županija; Ministarstvo financija i trezora BiH, Ministarstvo financija RS i FMF; Direkcija za financije BD BiH; Ministarstvo vanjskih poslova BiH; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih poslova BiH; Ministarstvo civilnih poslova BiH; Ministarstvo pravde BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Ministarstvo obrane BiH; Ministarstvo sigurnosti BiH; Ured koordinatora za reformu javne uprave BiH, sa koordinatorima entiteta i BD BiH; Ministarstvo za europske integracije i međunarodnu suradnju RS; Ministarstvo uprave i lokalne samouprave RS; Parlamentarna skupština BiH; Parlament FBiH i Narodna skupština RS; Agencije za državnu službu BiH i entiteta; Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje; Ured za reviziju institucija BiH; Ured za reviziju institucija FBiH; Glavna služba za reviziju javnog sektora RS; Agencija za razvitak visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete; Direkcija za europske integracije; Direkcija za ekonomsko planiranje; Uprava za neizravno oporezivanje BiH; Porezne uprave FBiH i RS; Centralna banka BiH; Agencija za javne nabave BiH; Ured za razmatranje žalbi BiH; Centralne harmonizacijske jedinice (CHUs) u ministarstvima financija na državnoj razini i u entitetima; Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite RS; Federalno ministarstvo rada i socijalne politike; Agencija za statistiku BiH i entitetske agencije za statistiku; Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS; Financijsko-informatička agencija FBiH, Centar za uklanjanje mina BiH; Agencija za državnu službu BiH i entitetske agencije za državnu službu, Agencija za ravnopravnost spolova BiH, Gender centri FBiH i RS; Savez općina i gradova RS i FBiH, županijske i općinske vlade.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2021. godini	Ukupno alocirano € 34.63 milijuna grantova. Ukupno isplaćeno € 36.18 milijuna grantova. Od ukupne ODA-e u 2021. godini, za sektor je alocirano 6%, a isplaćeno 6%.
Zakonski okvir i strategije usvojeni u 2021. godini	Proračun Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu (Sl.novine FBiH br. 4/21); Proračun FERK-a za 2021. godinu (Sl.novine FBiH br. 4/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o unutarnjem platnom prometu (Sl.novine FBiH br. 4/21); Zakon o izvršavanju Proračuna Federacije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu (Sl.novine FBiH br. 4/21); Zakon o Registru financijskih izvješća (Sl.novine FBiH br. 7/21); Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH (Sl.novine FBiH br. (15/21); Zakon o Jedinstvenom registru pristojbi i naknada u FBiH (Sl.novine FBiH br. 24/21); Zakon o izmjenama Zakona o financijskom konsolidiranju gospodarskih društava u FBiH (Sl.novine FBiH br. 48/21); Zakon o izmjenama Zakona o

izvršavanju Proračuna FBiH za 2021. godinu (Sl.novine FBiH br. 48/21); Zakon o izmjenama Zakona o visini stope zatezne kamate na javne prihode (Sl.novine FBiH br. 48/21); Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova (Sl.novine FBiH br. 49/21); Zakon o stečaju (Sl.novine FBiH br. 53/21); Zakon o infrastrukturi prostornih podataka FBiH (Sl.novine FBiH br. 55/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o gospodarskim društvima (Sl.novine FBiH br. 75/21); Zakon o posredovanju u prometu nekretnina (Sl.novine FBiH br. 75/21); Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima u FBiH (Sl.novine FBiH br. 75/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o registraciji poslovnih subjekata u FBiH (Sl.novine FBiH br. 85/21); Zakon o dopunama Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na razini FBiH (Sl.novine FBiH br. 85/21); Zakon o izmjenama Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju (Sl.novine FBiH br. 90/21); Zakon o dopuni Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na razini FBiH (Sl.novine FBiH br. 92/21); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o Jedinstvenom sustavu registracije, kontrole i naplate doprinosa (Sl.novine FBiH br. 96/21); Zakon o reprezentativnosti sindikata i udruga poslodavaca (Sl.novine FBiH br. 103/21); Zakon o izmjeni Zakona o utvrđivanje i ostvarivanje tražbina građana u postupku privatizacije (Sl.novine FBiH br. 103/21); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o namještenicima u organima državne službe u FBiH (Sl.novine FBiH br. 103/21); Zakon o izmjeni Zakona o osiguranju (Sl.novine FBiH br. 103/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o provedbi kontrole zakonitosti korištenja prava iz oblasti braniteljsko-invalidske zaštite (Sl.novine FBiH br. 103/21); Zakon o slobodnim zonama RS (Sl.gl.RS.br. 15/21); Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o teritorijalnoj organizaciji RS (Sl.gl.RS.br. 15/21); Zakon o Gradu Derventa (Sl.gl.RS.br. 15/21); Zakon o notarskoj službi u RS (Sl.gl.RS.br. 28/21); Zakon o izmjeni Zakona o zaduživanju, dugu i garanciji RS (Sl.gl.RS.br. 28/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o odgođenom plaćanju poreskog duga (Sl.gl.RS.br. 28/21); Zakon o plaćama zaposlenih lica u javnim ustanovama u oblasti zdravstva RS (Sl.gl.RS.br. 49/21); Zakon o izmjeni Zakona o plaćama zaposlenih u oblasti kulture RS (Sl.gl.RS.br. 49/21); Zakon o izmjenama Zakona o porezu na dohodak (Sl.gl.RS.br. 49/21); Zakon o izmjenama Zakona o plaćama zaposlenih u osnovnim i srednjim školama i đlačkim domovima u RS (Sl.gl.RS.br. 49/21); Zakon o izmjenama Zakona o plaćama zaposlenih u oblasti visokog obrazovanja i studentskog standarda RS (Sl.gl.RS.br. 49/21); Zakon o izmjenama Zakona o plaćama zaposlenih u Ministarstvu unutarnjih poslova RS (Sl.gl.RS.br. 49/21); Zakon o izmjenama Zakona o plaćama zaposlenih u institucijama pravosuđa RS (Sl.gl.RS.br. 49/21); Zakon o dopuni Zakona o doprinosima (Sl.gl.RS.br. 49/21); Zakon o izmjenama Zakona o lokalnoj samoupravi (Sl.gl.RS.br. 61/21); Zakon o strateškom planiranju i upravljanju razvitkom u RS (Sl.gl.RS.br. 63/21); Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu vrijednosnih papira (Sl.gl.RS.br. 63/21); Zakon o zaštiti od uznemiravanja na radu (Sl.gl.RS.br. 90/21); Zakon o izmjeni i dopunama Uredbe sa zakonskom snagom o Fondu solidarnosti za obnovu RS (Sl.gl.RS.br. 90/21); Zakon o izmjenama Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama RS (Sl.gl.RS.br. 90/21); Zakon o izmjenama Zakona o izvršenju Proračuna RS za 2021. godinu (Sl.gl.RS.br. 90/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača u RS (Sl.gl.RS.br. 90/21); Zakon o izmjenama i dopunama Uredbe sa zakonskom snagom o Kompenzacijskom fondu RS (Sl.gl.RS.br. 90/21); Zakon o izmjeni Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju (Sl.gl.RS.br. 111/21); Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o koncesijama (Sl.gl.RS.br. 111/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Mirovinskom rezervnom fondu RS (Sl.gl.RS.br. 111/21); Zakon o društvenom

poduzetništvu RS (Sl.gl.RS.br. 111/21); Zakon o dopuni Zakona o Fondu za razvoj i zapošljavanje RS (Sl.gl.RS.br.111/21); Zakon o dopunama Zakona o republičkoj upravi (Sl.gl.RS.br. 111/21); Zakon o dopuni Zakona o ublažavanju negativnih gospodarskih posljedica izazvanih stanjem prirodne nesreće zbog Covid - 19 u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.13/21); Zakon o izmjeni Zakona o službenicima i namještenicima u Skupštini BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.02/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o službenicima i namještenicima u pravosuđu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.13/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu (Sl. gl. BD BiH, br.07/21); Zakon o dopuni Zakona o radu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.6/21); Zakon o dopuni Zakona o radu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.02/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama u pravosuđu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.26/21); Zakon o dopuni Zakona o plaćama i naknadama zaposlenih u Pravosuđu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.13/21); Zakon o dopunama Zakona o plaćama i naknadama zaposlenih u Policiji BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.13/21); Zakon o dopunama Zakona o plaćama i naknadama u organima javne uprave i institucijama BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.13/21); Zakon o izmjenama Zakona o plaćama i naknadama korisnika proračunskih sredstava u Skupštini BD BiH, Izornoj komisiji BD BiH i Uredu za reviziju javne uprave i Institucijama u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.13/21); Zakon o izmjenama Zakona o plaćama i drugim naknadama sudaca i tužitelja u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.31/21); Zakon o izmjenama Zakona o planiranju, projektiranju i razvitku BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.03/21); Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o plaćama i drugim naknadama pravobranitelja i zamjenika pravobranitelja u Pravobraniteljstvu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.26/21); Zakon o dopuni Zakona o vrijednosnim papirima (Sl. gl. BD BiH, br.13/21); Zakon o izmjeni Zakona o mjesnim zajednicama u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.6/21); Zakon o javnoj imovini u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.6/21); Zakon o dopuni Zakona o izvršenju Proračuna za 2021. godinu (Sl. gl. BD BiH, br.12/21); Zakon o izvršenju Proračuna za 2021. godinu (Sl. gl. BD BiH, br. 04/21); Zakon o izvršenju Proračuna za 2022. godinu (Sl. gl. BD BiH, br.33/21); Zakon o izmjeni Zakona o državnoj službi u organima javne uprave BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.02/21).

Akcijski plan Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za provedbu Komunikacijske strategije za informiranje javnosti o procesu pristupanja BiH Europskoj uniji za 2021. godinu; Strategija unapređenja upravljanja javnim financijama u institucijama BiH 2021-2025; Program ekonomskih reformi Bosne i Hercegovine 2021 – 2023 (PER BiH 2021 – 2023); Srednjoročna strategija upravljanja dugom BiH za razdoblje 2020 – 2023; Migracijski profil BiH za 2020. godinu; Okvir za realizaciju Ciljeva održivog razvoja u BiH; Strategija razvoja Federacije BiH 2021-2027; Strategija socijalnog uključivanja Federacije BiH za razdoblje 2021-2027; Strategija za stručno usavršavanje zaposlenih u organima državne službe u Federaciji BiH (2021-2027); Strategija razvoja turizma RS za razdoblje 2021-2027; Strategija razvoja industrije RS za razdoblje 2021– 2027; Strategija za razvoj tržišta kapitala za razdoblje 2021-2026; Akcijski plan za razdoblje 2021-2023 za provedbu Strategije za razvoj tržišta kapitala za razdoblje 2021-2026; Program ekonomskih reformi RS za razdoblje 2021-2023; Strategija razvoja malih i srednjih poduzeća RS za razdoblje 2021-2027; Strategija zapošljavanja u RS do 2027. godine; Strategija upravljanja dugom RS 2021-2024; Strategija upravljanja javnim financijama RS 2021-2025; Strategija razvoja sustava internih finansijskih

	<p>kontrola u javnom sektoru RS za razdoblje 2021-2025; Strategija Poreske uprave RS za razdoblje 2022-2026; Strategija razvoja BD BiH za razdoblje 2021-2027; Strategija reforme upravljanja javnim financijama u BD BiH za razdoblje 2021 – 2025 i Akcijski plan; Strategija razvoja sustava internih finansijskih kontrola u javnom sektoru BD BiH u razdoblju 2021 – 2025 i Akcijski plan.</p> <p>Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije dostupni na: www.donormapping.ba</p>
<p>Koordinacija sa i između razvojnih partnera</p>	<p>Demokratske institucije: Funkcionalna razmjena informacija između interesnih aktera utemeljena na neformalnoj <i>ad-hoc</i> koordinaciji, uz sastanke koje su organizirali sami razvojni partneri između sebe.</p> <p>Decentralizacija vlasti na nižim razinama: Funkcionalna razmjena informacija između interesnih aktera utemeljena na neformalnoj <i>ad-hoc</i> koordinaciji, uz sastanke koje su organizirali sami razvojni partneri između sebe.</p> <p>Reforma javne uprave (PAR): Redoviti sastanci aktera PAR Fonda koje organizira Ured koordinatora za reformu javne uprave (PARCO). Zajednički upravni odbor Fonda za RJU služi kao mjesečni forum za koordinaciju. U međuvremenu, redovito se održava manje formalna koordinacija s drugim razvojnim partnerima.</p> <p>Upravljanje javnim financijama: Razmjena informacija između interesnih aktera utemeljena na neformalnoj <i>ad-hoc</i> koordinaciji i bilateralni sastanci vezani za projekte.</p> <p>Oporezivanje: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija na redovitoj osnovi.</p> <p>Carine: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija na redovitoj osnovi.</p> <p>Ekonomsko upravljanje: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija.</p> <p>Statistika: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija na redovitoj osnovi.</p> <p>Civilno društvo: Lokalna savjetodavna skupina, koju podržava i upravlja projekt financiran od strane EU TACSO.</p> <p>Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH / Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.</p> <p>Usljed izbijanja pandemije COVID-19 i pratećih epidemioloških mjera, u 2021. godini nisu se održavali DCF sastanci.</p>

Pregled aktivnosti u 2021. godini

Sektor demokracije i upravljanja predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvještavanja definiranog u IPA II regulativi za razdoblje 2014 – 2020. godina. Ministarstvo financija i trezora BiH je u izvješću Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2021. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju, a u narednom razdoblju planiran je projekt nadogradnje baze podataka koji će omogućiti korištenje IPA III klasifikacije za razdoblje 2021-2027. godina.

Sektor demokracije i upravljanja sastoji se od jedanaest podsektora:

- Demokratske institucije,
- Decentralizacija i vlasti na nižim razinama,
- Reforma javne uprave (PAR),
- Upravljanje javnim financijama,
- Oporezivanje,
- Carine,
- Ekonomsko upravljanje,
- Statistika,
- Civilno društvo,
- EU programi i agencije i
- Izgradnja institucija za europske integracije.

Institucije na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini su tijekom 2021. godine nastavile aktivnosti na provedbi strukturalnih reformi i usklađivanju legislative sa pravnom stečevinom Europske unije, što predstavlja važan preduvjet za nastavak procesa europskih integracija Bosne i Hercegovine.

Vijeće ministara BiH je na 25. sjednici održanoj 03.02.2021. godine usvojilo Program ekonomskih reformi BiH (PER) za razdoblje 2021-2023. godina. Program ekonomskih reformi do 2023. godine izrađen je prema smjernicama Europske komisije i sadrži srednjoročni makroekonomski okvir i okvir fiskalne politike, te sveobuhvatan pregled strukturalnih reformi čijom provedbom bi se ostvario veći gospodarski rast i unaprijedila konkurentnost zemlje. Program ekonomskih reformi BiH za razdoblje 2022-2024. godina nije usvojen tijekom 2021. godine usljed zastoja u funkcioniranju vlasti na državnoj razini, te se njegovo usvajanje očekuje 2022. godine.

Vlada Federacije BiH je na 253. sjednici održanoj 28.01.2021. godine usvojila Program ekonomskih reformi Federacije BiH za razdoblje 2021-2023. godina, dok je Program ekonomskih reformi Republike Srpske za razdoblje 2021-2023. godina usvojen krajem 2020. godine. Narodna skupština Republike Srpske usvojila je Program ekonomskih reformi Republike Srpske za razdoblje 2022-2024. godina na 26. posebnoj sjednici održanoj 15.12.2021. godine (Službeni glasnik RS, broj 121/21), dok se usvajanje Programa ekonomskih reformi Federacije BiH za razdoblje 2022-2024. godina očekuje početkom 2022. godine.

Vijeće ministara BiH je na 32. sjednici održanoj 08.04.2021. godine usvojilo dokument „Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u Bosni i Hercegovini“, koji predstavlja širi okvir za postizanje ciljeva Agende 2030 i temelj za usmjeravanje tekućih i budućih procesa strateškog planiranja svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini. Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u Bosni i Hercegovini su prethodno usvojile i Vlada Republike Srpske, Vlada Federacije BiH i Vlada Brčko distrikta, čime je istaknuta opredjeljenost svih razina vlasti za dodatno jačanje sustava strateškog planiranja i upravljanje razvojem.

U oblasti reforme javne uprave, u Bosni i Hercegovini su tijekom 2021. godine provedene aktivnosti na realizaciji Strateškog okvira za reformu javne uprave u BiH za razdoblje 2018-2022. godina i pripadajućeg Akcijskog plana. Akcijskim planom su predviđene aktivnosti na realizaciji pet reformskih oblasti (razvoj politika i koordinacija, državna služba i upravljanje ljudskim potencijalima, odgovornost, pružanje usluga, upravljanje javnim financijama), koje trebaju doprinijeti većoj učinkovitosti i transparentnosti javne uprave u Bosni i Hercegovini. Tijekom 2021. godine u fazi usuglašavanja bio je dokument „Zajednička platforma o načelima i načinu provedbe reforme javne uprave u Bosni i Hercegovini“, koji treba biti usvojen na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini.

Prioritet institucija na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini je daljnje unapređenje upravljanja javnim financijama što će doprinijeti stvaranju održivog fiskalnog okvira, unapređenju procesa planiranja javne potrošnje, razvoju sustava unutarnjih kontrola, te unapređenju sustava interne revizije.

Vijeće ministara BiH je na 27. sjednici održanoj 18.02.2021. godine usvojilo Strategiju unapređenja upravljanja javnim financijama u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2021-2025. godina. Cilj je da se, zajedno sa strategijama drugih razina vlasti, pruži cjelovit i integriran okvir za planiranje, koordiniranje, provedbu i praćenje napretka ka djelotvornijem korištenju javnih resursa. Strategijom se definiraju ključni planovi reforme u oblasti javnih financija, kao jednog od ključnih stubova javne uprave u BiH i jednog od najvažnijih uvjeta za korištenje finacijske i tehničke pomoći međunarodnih finansijskih institucija i Europske unije. Tijekom 2021. godine usvojene su entitetske strategije, dok je strateški dokument u Brčko distriktu usvojen krajem 2020. godine. Vlada Republike Srpske je na 124. sjednici održanoj 03.06.2021. godine usvojila Strategiju upravljanja javnim financijama Republike Srpske za razdoblje 2021-2025. godina, dok je Vlada Federacije BiH na 259. sjednici održanoj 24.03.2021. usvojila Strategiju upravljanja javnim financijama Federacije BiH za razdoblje 2021-2025. godina.

Zbog zastoja u funkcioniranju vlasti na državnoj razini tijekom 2021. godine Vijeće ministara BiH nije usvojilo Dokument okvirnog proračuna institucija BiH za razdoblje 2022-2024. godina, kao ni Program javnih investicija / Razvojno-investicijski program institucija BiH za razdoblje 2022-2024. godina.

Vlada Republike Srpske je na 129. sjednici održanoj 08.07.2021. godine usvojila Dokument okvirnog proračuna Republike Srpske za razdoblje 2022-2024. godina, dok je Program javnih investicija Republike Srpske 2022-2024. godina usvojen na 152. sjednici održanoj 30.12.2021. godine. Vlada Federacije BiH je na 274. sjednici održanoj 15.07.2021. godine usvojila Dokument okvirnog proračuna Federacije BiH za razdoblje 2022-2024. godina, a na 295. sjednici održanoj 16.12.2021. godine usvojen je Program javnih investicija Federacije BiH za razdoblje 2022-2024. godina.

U Bosni i Hercegovini su tijekom 2021. godine realizirani projekti „Unapređenje javne interne finansijske kontrole IPA 2015“ i „Jačanje kapaciteta resornih ministarstava za procjenu fiskalnih implikacija strukturalnih reformi“, koji imaju za cilj unapređenje sustava javnih financija na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini.

Ministarstvo financija i trezora BiH, Ministarstvo financija Republike Srpske, Federalno ministarstvo financija i Brčko distrikt su tijekom 2021. godine realizirali projekat „Daljnja potpora upravljanju javnim financijama u BiH“, koji ima za cilj unapređenje procesa izrade programskog proračuna i usklađivanje sa procesom srednjoročnog planiranja. Izrada programskog proračuna i srednjoročno planiranje proračuna su najznačajnije mjere koje trebaju biti ugrađene u sektor upravljanja javnim financijama, što će doprinijeti unapređenju odgovornosti, učinkovitosti i transparentnosti u sustavu javnih financija.

Nakon što je Vijeće ministara BiH u 2020. godini usvojilo strateški dokument iz oblasti razvoja sustava internih kontrola, tijekom 2021. godine usvojeni su strateški dokumenti na razini entiteta. Vlada Republike Srpske je na 114. sjednici održanoj 25.03.2021. godine usvojila Strategiju razvoja sustava internih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske za razdoblje 2021-2025. godina, a Vlada Federacije BiH je na 263. sjednici održanoj 15.04.2021. godine usvojila Strategiju razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru Federacije BiH za razdoblje 2021-2027. godina. Ovi dokumenti predstavljaju temelj za uspostavu i razvoj sustava upravljanja i kontrole i interne revizije u skladu sa međunarodno priznatim načelima upravljanja i standardima kontrole.

Vijeće ministara BiH je na 40. sjednici održanoj 16.06.2021. godine usvojilo Srednjoročnu strategiju upravljanja dugom BiH za razdoblje 2020-2023. godina, a koja prezentira strukturu duga, procjenu stanja zaduženosti, te definira ciljeve upravljanja dugom i smjernice za dostizanje postavljenih ciljeva. Strategija je pripremljena na temelju srednjoročnih strategija upravljanja dugom Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko distrikta BiH.

Vlada Federacije BiH je na 256. sjednici održanoj 18.02.2021. godine usvojila Strategiju upravljanja dugom Federacije BiH za razdoblje 2021-2023. godina, dok je Vlada Republike Srpske na 152. sjednici održanoj 30.12.2021. godine usvojila Strategiju upravljanja dugom Republike Srpske za razdoblje 2021-2024. godina.

U *oblasti oporezivanja*, tijekom 2021. godine provedene su aktivnosti na izradi novih Zakona o porezu na dodanu vrijednost BiH i Zakona o akcizama BiH, koji će u potpunosti biti usklađeni sa novim direktivama Europske unije iz oblasti neizravnih poreza. Nastavljene su aktivnosti na daljem unapređenju poreskog informacijskog sustava za potrebe elektroničkog poslovanja, što će doprinijeti boljem i učinkovitijem radu poreskih institucija u Bosni i Hercegovini. Uprava za neizravno oporezivanje BiH proširila je spektar elektroničkih usluga, a najznačajnija novina je da je izvršena priprema i počelo elektroničko dostavljanje podataka iz knjigovodstvenih evidencija. Pored toga, razvijena je posebna aplikacija, e-portal za poreske obveznike, pomoću koje će poreski obveznici putem interneta moći ostvarivati svoja prava na jednostavan i siguran način.

U *oblasti carinske politike*, tijekom 2021. godine usvojeni su podzakonski akti u cilju daljeg usklađivanja carinskih propisa Bosne i Hercegovine sa novim carinskim propisima Europske unije (Službeni glasnik BiH, broj 3/21, 11/21, 22/21, 38/21, 40/21, 68/21 i 71/21). Početak primjene Odluke o izmjeni Odluke o provedbi Zakona o carinskoj politici BiH je prolongiran za 2022. godinu, kada se očekuje i usvajanje Zakona o carinskim prekršajima BiH, što je preduvjet da u potpunosti zaživi nova carinska regulativa i osigura istodobna primjena Zakona o carinskim prekršajima BiH i Zakona o carinskoj politici BiH.

Tijekom 2021. godine realizirani su projekti nabave informatičke i laboratorijske opreme za potrebe Uprave za neizravno oporezivanje BiH, što će doprinijeti boljoj kontroli roba koje se uvoze u Bosnu i Hercegovinu. Pored toga, tijekom izvještajnog razdoblja izvršene su potrebne pripreme u tehničkom i zakonodavnom dijelu za provedbu Novog elektroničkog tranzitnog sustava (NCTS), transeuropskog carinskog informatičkog sustava, koji omogućava razmjenu podataka između carinskih organa i gospodarskih subjekata sustavom elektroničke razmjene podataka. Uprava za neizravno oporezivanje BiH početkom 2021. godine ispunila je propisane uvjete za izdavanje kvalificiranih elektroničkih potvrda koje će omogućiti korištenje elektroničkih dokumenata sa pravnom snagom papirnog dokumenta, u skladu sa Zakonom o elektroničkom dokumentu BiH. Sudionici u carinskom postupku provoza će carinske prijave za provoz, potpisane kvalificiranim elektroničkim potpisom, podnositi elektroničkim

putem, što će značajno ubrzati ovaj postupak, skratiti vrijeme čekanja u carinskim ispostavama i značajno smanjiti troškove.

Centralna banka BiH je tijekom 2021. godine nastavila aktivnosti jačanja institucijskih kapaciteta, unapređenja učinkovitosti poslovanja, uvođenja novih politika, daljeg razvoja i obuke osoblja u cilju unapređenja priprema za integraciju u Europski sustav centralnih banaka (ESCB). Krajem 2021. godine završen je projekt „Jačanje institucijskih kapaciteta centralnih banaka Zapadnog Balkana u cilju integracije u Europski sustav centralnih banaka“, koji je dao značajan doprinos unapređenju gospodarskog upravljanja, jačanju monetarne i financijske stabilnosti kroz jačanje institucijskih kapaciteta centralnih banaka Zapadnog Balkana i dvije agencije za nadzor banaka u Bosni i Hercegovini.

U oblasti *javnih nabava* tijekom 2021. godine provedene su aktivnosti na povećanju transparentnosti u procedurama javnih nabava, unapređenju zakonske legislative i razvoju procedura i procesa od suštinske važnosti za prevenciju korupcije. U parlamentarnoj proceduri je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavama BiH, koji tijekom 2021. godine nije usvojen, a čije usvajanje je temelj za pripremu novog Zakona o javnim nabavama BiH koji će osigurati dodatnu razinu usklađenosti sa europskim direktivama i najboljim praksama iz ove oblasti.

Agencija za javne nabave BiH nastavila je aktivnosti na unapređenju sustava e-Nabave, kojim će se dodatno automatizirati određeni poslovni procesi u sklopu javnih nabava u institucijama Bosne i Hercegovine. Kroz realizaciju IPA II projekta „Jačanje sustava javnih nabava u BiH“ u 2021. godini vršene su obuke državnih službenika koji su u institucijama Bosne i Hercegovine odgovorni za provedbu procedura javnih nabava.

U oblasti *statistike*, tijekom 2021. godine nastavljene su aktivnosti na daljem usklađivanju službene statistike Bosne i Hercegovine sa statističkim standardima Europske unije, te bržoj integraciji Agencije za statistiku BiH u europski statistički sustav. U izvještajnom razdoblju, ostvaren je ograničen napredak u daljem razvoju statističkog poslovnog registra, te je unaprijeđena metoda proizvodnje podataka iz oblasti strukturnih poslovnih statistika.

Početak 2021. godine počela je realizacija projekta „Daljnja potpora reformi statističkog sustava u BiH“ koji ima za cilj daljnje jačanje institucijskih kapaciteta statističkog sustava i dalje usklađivanje statistike u Bosni i Hercegovini sa standardima Europske unije.

U oblasti *statistike osiguranja*, Agencija za osiguranje u BiH je tijekom 2021. godine pokrenula aktivnosti na daljem unapređenju statističkog izvještavanja o tržištu osiguranja u Bosni i Hercegovini kroz diseminaciju postojećih indikatora i dodavanje novih koji se prate na tržištu Europske unije.

U oblasti suradnje sa civilnim društvom, tijekom 2021. godine nastavljena je realizacija projekta „Jačanje kapaciteta vlada za uključivanje organizacija civilnog društva u procese donošenja odluka u BiH – EU4CIVIL“, koji pruža tehničku pomoć vladama i organizacijama civilnog društva u Bosni i Hercegovini kako bi unaprijedili institucijsku suradnju i socijalni dijalog u procesu pripreme i realizacije reformi.

Ministarstvo pravde BiH je u 2021. godini nastavilo blisku suradnju sa organizacijama civilnog društva u BiH, osobito prilikom izrade politika i propisa iz ove oblasti, u skladu sa Sporazumom o suradnji između Vijeća ministara BiH i nevladinih organizacija u BiH. Vijeće ministara BiH je na 32. sjednici održanoj 08.04.2021. godine usvojilo Izvješće o provedbi Sporazuma između Vijeća ministara BiH i nevladinih organizacija za 2020. godinu. Također, pokrenute su aktivnosti na izradi Strategije za stvaranje podsticajnog okruženja za razvitak civilnog društva Bosne i Hercegovine.

Direkcija za europske integracije BiH je u izvještajnom razdoblju nastavila aktivnosti na provedbi projekata sa razvojnim partnerima, koji će značajno unaprijediti koordinaciju procesa europskih integracija u Bosni i Hercegovini. Tijekom 2021. godine nastavljene su aktivnosti na izradi baze podataka za sustav monitoringa, evaluacije i izvješćivanja (MERSA), kao i baze podataka za usklađivanje sa propisima EU (LHDB), čime će značajno biti unaprijeđen rad Direkcije za europske integracije BiH.

U oblasti komuniciranja o europskim integracijama, Vijeće ministara BiH je na 29. sjednici održanoj 04.03.2021. godine usvojilo Akcijski plan Vijeća ministara BiH za provedbu Komunikacijske strategije za informiranje javnosti o procesu pristupanja Bosne i Hercegovine Europskoj uniji za 2021. godinu, kojim se definira provedba komunikacijskih aktivnosti u procesu europskih integracija na razini institucija BiH. Pored toga, napredak je ostvaren intenziviranjem komunikacije na društvenim mrežama prema različitim ciljnim skupinama, te pripremom i objavljivanjem serijskih publikacija s ciljem informiranja javnosti o procesu europskih integracija.

Tijekom 2021. godine, Direkcija za europske integracije BiH nastavila je organizirati obuke iz oblasti europskih integracija, a s obzirom na pandemiju virusa Covid-19, većina obuka je održana u formi webinaru. Također, nastavljena je suradnja s Luksemburškim institutom za javnu upravu (EIPA), u okviru koje su održane obuke iz domene unutarnjeg tržišta.

U skladu sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Bosne i Hercegovine Europskoj uniji, tijekom 2021. godine održani su sastanci: peti sastanak Pododbora za unutarnje tržište i konkurenciju 28.01.2021. godine, peti sastanak Posebne skupine za reformu javne uprave 25.02.2021. godine, peti sastanak Pododbora za inovacije, informacijsko društvo i socijalnu politiku 22.03.2021. godine, peti sastanak Pododbora za trgovinu, industriju, carinu i oporezivanje 22.04.2021. godine, peti sastanak Pododbora za transport, energiju, okoliš i regionalni razvoj 20.05.2021. godine i peti sastanak Pododbora za poljoprivredu i ribarstvo 17.06.2021. godine.

Ulaganja DCF članica u 2021. godini

Članice DCF aktivne u sektoru Demokracija i upravljanje u 2021. godini su SAD/USAID, EU, Švedska, Švicarska, Ujedinjeno Kraljevstvo, UN, Nizozemska, Njemačka, Hrvatska, Republika Češka, Norveška, Slovenija.

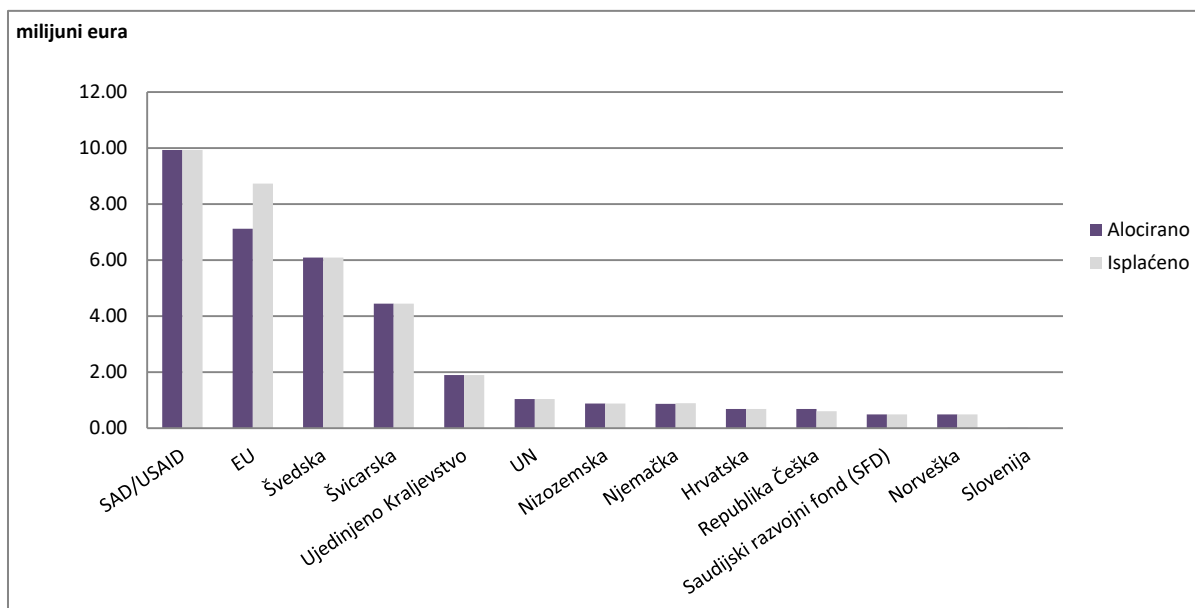
Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor Demokracija i upravljanje u 2021. godini su iznosila € 34.63 milijuna, sve u formi grant sredstava.

Ukupno isplaćena sredstva za Sektor u 2021. godini su iznosila € 36.18 milijuna, sve u formi grant sredstava.

U Grafikonu 1.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant ODA sredstva sukladno visini ulaganja svakog pojedinačnog razvojnog partnera.

Razvojni partneri koji su u 2021. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su SAD/USAID i EU, zatim slijede Švedska, Švicarska i Ujedinjeno Kraljevstvo.

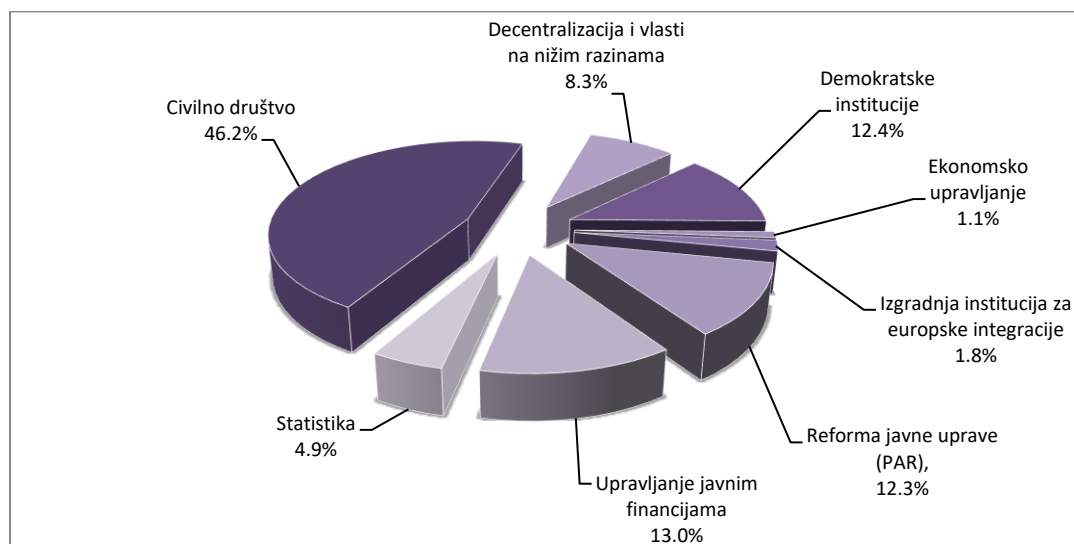
Grafikon 1.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2021. godini

U Grafikonu 1.2. prikazana je struktura ukupno alociranih ODA sredstva u 2021. godini po podsektorima. Sektor Demokracija i upravljanje se sastoji od 11 podsektora.

Od ukupno alociranih sredstava u 2021. godini, 83.9% je alocirano u podsektore Civilno društvo (46.2%), Upravljanje javnim financijama (13.0%), Demokratske institucije (12.4%) i Reforma javne uprave (PAR) (12.3%), dok je u sve ostale podsektore alocirano 16.1% sredstava. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

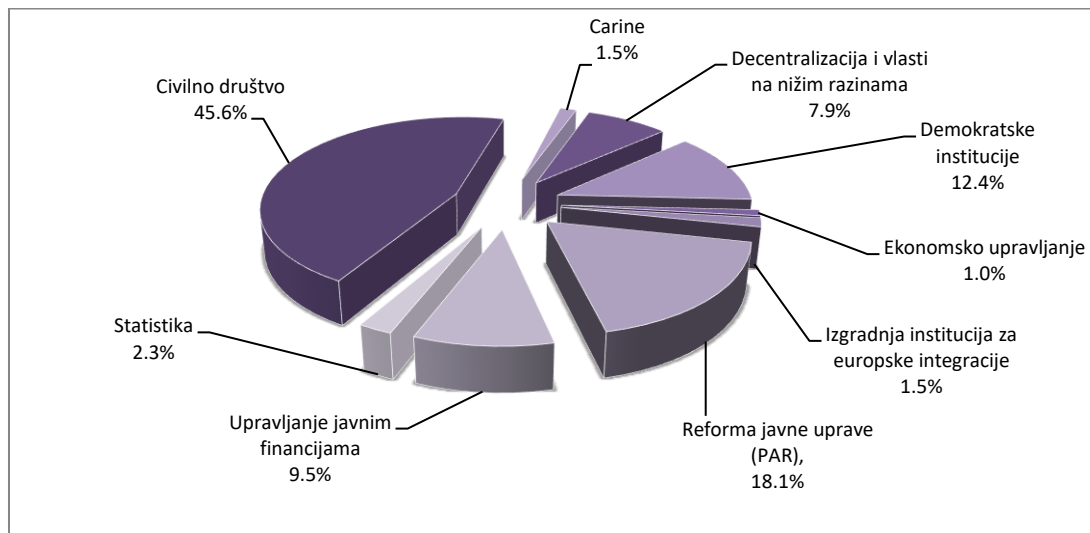
Grafikon 1.2. Ukupno alocirana ODA po podsektorima u 2021. godini

Grafikon 1.3. prikazuje strukturu ukupno isplaćenih ODA sredstva u 2021. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u 2021. godini, 76.1% je isplaćeno u podsektore Civilno društvo (45.6%), Reforma javne uprave (PAR) (18.1%) i Demokratske institucije (12.4%), dok je u sve ostale podsektore isplaćeno 23.9% sredstava. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 1.3. Ukupno isplaćena ODA po podsektorima u 2021.godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2021. godini

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni EUR)
Otvoreni regionalni fond (ORF) za Jugoistočnu Europu – Modernizacija općinskih usluga	Njemačka	32.81
Jačanje javnih institucija	Njemačka	15.69
Promicanje EU-integracija putem regionalne suradnje	Njemačka	12.91
Projekt uništavanja eksplozivnih sredstava i ostataka rata	Norveška, UN, UK, Saudijski fond za razvitak	11.26
USAID/BiH Projekt e-upravljanja	SAD/USAID	10.01
USAID / MEA - Potpora medijima u BiH	SAD/USAID	9.11
USAID/BiH INSPIRE – Projekt potpore zaštiti ljudskih prava	SAD/USAID	8.42
Jačanje uloge lokalnih (mjesnih) zajednica u Bosni i Hercegovini 2020–2024 (Faza II)	Švicarska	7.58
(USAID) Projekt - Pravosuđe protiv korupcije	SAD/USAID	7.50
(USAID) PRO Future (II) povjerenje, razumijevanje i odgovornost za budućnost	SAD/USAID	7.50

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

Bosna i Hercegovina treba nastaviti proces jačanja demokracije i upravljanja, kroz jačanje demokratskih institucija i inkluzivnih demokratskih procesa, jačanja uloge civilnog društva, te provedbu aktivnosti na realiziranju daljnjeg napretka u reformama koje su ključne za proces europskih integracija. Na temelju odgovora institucija BiH sa svih razina vlasti i članica DCF-a, koji su sudjelovali u izradi ovog Izvješća, u narednom razdoblju potrebno je:

- ispuniti ključne prioritete iz Mišljenja Europske komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Europskoj uniji, te nastaviti aktivnosti na usklađivanju zakonodavstva Bosne i Hercegovine sa EU *acquis*-om;
- nastaviti aktivnosti na izradi Programa integriranja BiH u Europsku uniju;
- u oblasti reforme javne uprave potrebno je nastaviti aktivnosti definirane Strateškim okvirom za reformu javne uprave BiH i pratećim Akcijskim planom;
- unaprijediti izradu programskog proračuna na svim razinama vlasti u BiH i uskladiti ga sa procesom srednjoročnog planiranja;
- daljnje unapređenje upravljanja javnim investicijama;
- nastaviti aktivnosti na unapređenju institucijskih kapaciteta Centralne banke BiH u cilju postupne harmonizacije sa europskim i međunarodnim standardima centralnog bankarstva;
- razviti ključne statističke oblasti u kojima se sve više primjenjuju europski i međunarodni standardi, prije svega u oblastima javnih financija, nacionalnih računa i tržišta rada;
- u oblasti carinskih propisa potrebno je usvojiti zakonsku i podzakonsku legislativu s ciljem daljnjeg usklađivanja carinskih propisa BiH sa novim carinskim propisima Europske unije, te početi primjenu Novog elektroničkog tranzitnog sustava (NCTS) u BiH;
- provoditi aktivnosti na daljnjem unapređenju elektroničkog poslovanja i načina komunikacije sa poreskim obveznicima, proširenju metode rada i utvrđivanju rizičnosti u poslovanju poreskih obveznika;
- uskladiti zakonodavstvo u oblasti neizravnih poreza sa *acquis*-om;
- unaprijediti sustav javnih nabava u BiH kroz usvajanje zakonske legislative i unapređenje sustava e-Nabave;
- provoditi komunikacijske aktivnosti sukladno Akcijskom planu za provedbu Komunikacijske strategije za informiranje javnosti o pristupanju BiH Europskoj uniji.

<p>Članice DCF-a aktivne u sektoru u 2021. godini</p>	<p>EU, SAD/USAID, Švicarska, UN, Švedska, Italija/ AICS, Ujedinjeno Kraljevstvo Republika Češka, Japan, Norveška, Njemačka, Slovenija, Francuska</p>
<p>Ostale ključne međunarodne organizacije</p>	<p>Organizacija za sigurnost i suradnju u Europi; Vijeće Europe; Ženevski centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga; INTERPOL; EUROPOL; Snage europske unije; Međunarodni program pomoći u kriminalističkoj obuci (ICITAP) i Ured za razvoj tužiteljstva, pomoć i obuku u inostranstvu (OPDAT) Ministarstva pravosuđa SAD; Europska policijska akademija; Asocijacija evropskih policijskih akademija; Katolička pomoć; Ured visokog predstavnika; Europska agencija za upravljanje operativnom suradnjom na vanjskim granicama; Međunarodno povjerenstvo Crvenog križa; <i>Save the Children</i> Norveška; Regionalno vijeće za suradnju, OPEC fond za međunarodni razvoj/OFID; Centar za kontrolu malog i lakog oružja za JI Evropu (SEESAC); Caritas Švicarska, <i>Care International</i>; <i>Hilfswerk Austria International</i>, Međunarodna organizacija za migracije (IOM), Odjel UN za droge i kriminal (UNODC), Međunarodna komisija za nestale osobe (ICMP), Turska Agencija za međunarodnu saradnju i razvoj (TIKA).</p>
<p>Ključni partneri u institucijama vlasti BiH</p>	<p>VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Parlamentarna skupština BiH; Ministarstvo pravde BiH; Ministarstvo civilnih poslova BiH; Federalno ministarstvo pravde; Ministarstvo pravde RS; Kantonalna ministarstva pravde; Pravosudna komisija BD BiH; Ministarstvo sigurnosti BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Tužiteljstvo BiH; Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH; Sud BiH; Tužiteljstvo BiH; Županijski sudovi; Sud BD BiH; Centri za obuku sudaca i tužitelja u FBiH i RS; Državna agencija za istrage i zaštitu BiH; Granična policija BiH; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Institucija ombudsmena /ombudsmana za ljudska prava BiH; Notarska komora FBiH i RS; Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH; Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH; Agencija za policijsku podršku BiH; Policijske akademije u FBiH i RS; Federalno ministarstvo unutarnjih poslova; Ministarstvo unutarnjih poslova RS; Županijska ministarstva unutarnjih poslova; Županijska ministarstva obrazovanja; Agencija za zaštitu osobnih podataka u BiH; Agencija za forenzička ispitivanja i vještačenja BiH; Agencije za civilnu zaštitu entiteta i BD BiH; Federalno ministarstvo zdravstva; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS; Odjel za zdravstvo BD BiH; Agencija za ravnopravnost spolova BiH; Gender centri FBiH i RS; Vijeće nacionalnih manjina u BiH.</p>
<p>Ukupno alocirana/isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2021. godini</p>	<p>Ukupno alocirano € 57.54 milijuna granta Ukupno isplaćeno € 73.23 milijuna granta Od ukupne ODA-e u 2021. godini, za sektor je alocirano 10%, a isplaćeno 11%.</p>
<p>Zakonski okvir i strategije usvojene u 2021. godini</p>	<p>Zakon o dopunama Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH (Sl. gl. BiH br. 34/21); Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o strancima (Sl. gl. BiH br. 34/21); Zakon o privremenim mjerama u radu pravosudnih i drugih organa BiH za vrijeme stanja prirodne ili druge nesreće na teritoriji BiH (Sl. gl. BiH br. 34/21); Zakon o dopunama Zakona o vanparničnom postupku (Sl. novine FBiH br. (11/21); Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova (Sl. novine FBiH br. 49/21); Zakon o dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (Sl. novine FBiH br. 75/21); Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o sudovima u FBiH (Sl. novine FBiH br. 85/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o</p>

	<p>provedbi kontrole zakonitosti korištenja prava iz oblasti braniteljsko-invalidske zaštite (Sl.novine FBiH br. 103/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku RS (Sl.gl.RS.br. 15/21); Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika RS (Sl.gl.RS.br. 15/21); Zakon o izmjenama Zakona o plaćama zaposlenih u Ministarstvu unutarnjih poslova RS (Sl.gl.RS.br. 49/21); Zakon o izmjenama Zakona o plaćama zaposlenih u institucijama pravosuđa RS (Sl.gl.RS.br. 49/21); Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o posebnom registru lica pravosnažno osuđenih za krivična djela seksualne zloupotrebe i iskorištavanja djece (Sl.gl.RS.br. 61/21); Zakon o neprimjenjivanju Odluke Visokog predstavnika kojom se donosi Zakon o dopuni Krivičnog zakona BiH (Sl.gl.RS.br. 89/21); Zakon o dopuni Krivičnog zakonika RS (Sl.gl.RS.br. 89/21); Zakon o dopunama Zakona o zaštiti i spašavanju u vanrednim situacijama (Sl.gl.RS.br. 111/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina (Sl. gl. BD BIH, br.13/21); Zakon o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku (Sl. gl. BD BIH, br.02/21); Zakon o izmjenama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima BD BiH (Sl. gl. BD BIH, br.26/21); Zakon o stavljanju van snage Zakona o izmjenama Zakona o Policiji (Sl. gl. BD BIH, br.6/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plaćama u pravosuđu BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.26/21); Zakon o dopuni Zakona o plaćama i naknadama zaposlenih u Pravosuđu BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.13/21); Zakon o dopunama Zakona o plaćama i naknadama zaposlenih u Policiji BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.13/21); Zakon o izmjenama Zakona o plaćama i drugim naknadama sudaca i tužitelja u BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.31/21); Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o plaćama i drugim naknadama pravobranitelja i zamjenika pravobranitelja u Pravobraniteljstvu BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.26/21); Zakon o dopuni Zakona o parničnom postupku BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.6/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršnom postupku BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.02/21); Zakon o izmjeni Zakona o pravosudnoj komisiji BD BIH (Sl. gl. BD BIH, br.6/21).</p> <p>Strategija za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja u Bosni i Hercegovini 2021-2024; Akcijski plan Strategije za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja u Bosni i Hercegovini 2021-2024; Migracijski profil BiH za 2020. godinu.</p> <p>Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije su dostupni na www.donormapping.ba</p>
<p>Koordinacija sa i između razvojnih partnera</p>	<p>Reforma pravosuđa: Godišnji forum informiranja razvojnih partnera u organizaciji Ministarstva pravde BiH i Strukturirani dijalog o pravosuđu između BiH - EU.</p> <p>Koordinacija razvojnih partnera održava se svakih 6 mjeseci od strane Delegacije Evropske unije (EUD) kao dio strukturnog dijaloga, kao i sastanaka pododbora u sektoru pravde sa sudjelovanjem Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća i Ministarstva pravde.</p> <p>EUD redovito organizira sastanke za koordinaciju međunarodnog pravosudnog sektora.</p> <p>Redoviti bilateralni koordinacijski sastanci međunarodnih i lokalnih partnera.</p> <p>Reforma zatvorskog sustava: <i>ad hoc</i> koordinacija i bilateralni sastanci vezani za projekte.</p>

Ratni zločini: Redoviti bilateralni koordinacijski sastanci sa međunarodnim i lokalnim partnerima, uključujući EUD, Švicarsku, SAD, Ministarstvo pravde, Tužiteljstva. Ad hoc koordinacija, vezana za projekte.

Borba protiv organiziranog kriminala: Neformalna ad hoc koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralni / multilateralni sastanci između razvojnih partnera.

Borba protiv korupcije: Redoviti koordinacijski sastanci o politici, kojima ko-predsedavaju Agencija za sprječavanje korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije i EUD.

UN održava redovite bilateralne koordinacijske sastanke sa međunarodnim i lokalnim partnerima.

Reforma policije: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Migracije i azil: Formalnu koordinaciju razvojnih partnera vodi Koordinacijsko tijelo za pitanja migracija u BiH.

Upravljanje granicom i sigurnost: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Romi: Odbor za Rome pri Vijeću ministara BiH je formalno koordinacijsko tijelo.

Izbjeglance i interno raseljena lica: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

LGBTI: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Nacionalne manjine: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Međuetnički odnosi: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Sloboda izražavanja i sloboda medija: Neformalna ad hoc koordinacija, vezana za projekte.

Imovinska prava: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Zaštita podataka: Neformalna *ad hoc* koordinacija.

Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH / Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Usljed izbijanja pandemije COVID-19 i pratećih epidemioloških mjera, u 2021. godini nisu se održavali DCF sastanci.

Pregled aktivnosti u 2021. godini

Sektor vladavine prava i temeljnih prava predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020. godina. Ministarstvo financija i trezora BiH je u izvješću Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2021. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju, a u narednom razdoblju planiran je projekt nadogradnje baze podataka koji će omogućiti korištenje IPA III klasifikacije za razdoblje 2021-2027. godina.

Sektor vladavine prava i temeljnih prava sastoji se od šesnaest podsektora:

- Reforma pravosuđa
- Reforma zatvorskog sustava
- Ratni zločini
- Borba protiv organiziranog kriminala
- Borba protiv korupcije
- Reforma policije
- Migracije i azil
- Upravljanje granicom i sigurnost
- Romi
- Izbjeglance i interno raseljena lica
- LGBTI
- Nacionalne manjine
- Međuetnički odnosi,
- Sloboda izražavanja i sloboda medija
- Imovinska prava
- Zaštita podataka

Jedan od ključnih prioriteta Bosne i Hercegovine na putu ka članstvu u Europskoj uniji je jačanje vladavine prava i temeljnih prava, prije svega kroz dodatno usklađivanje zakonodavnog okvira sa *acquis*-om i najboljim europskim praksama, te povećanje integriteta i neovisnosti pravosudnog sustava u Bosni i Hercegovini.

Početakom 2021. godine Vijeće ministara BiH pokrenulo je inicijativu za izradu Nacrta strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini i pripadajućeg Akcijskog plana za razdoblje 2021-2027. godina. Radna skupina za izradu strategije u izvještajnom razdoblju je provela opsežne vertikalne i horizontalne međuinstitucijske konzultacije i konzultacije sa međunarodnim organizacijama u BiH, te izradila Prednacrt Strategije za reformu sektora pravde u BiH i Akcijski plan za njenu provedbu. Strategija će tijekom 2022. godine biti upućena u proceduru usvajanja.

Jedan od 14 prioriteta iz Mišljenja Europske komisije za BiH se odnosi na usvajanje novog zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH, te je Vijeće ministara BiH na 41. sjednici održanoj 23.06.2021. godine usvojilo Prijedlog zakona o Izmjenama i dopunama Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću (VSTV) BiH i uputilo ga u parlamentarnu proceduru usvajanja. Usvajanje ovog zakona doprinijeti će učinkovitijem i transparentnijem funkcioniranju VSTV-a i pravosuđa u cijelosti.

Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH u svibnju 2021. godine usvojilo je Reformski program ove institucije za razdoblje 2021-2023. godina, sa glavnim ciljem postizanja višeg stupnja učinkovitosti, kvalitete i integriteta u borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije.

Tijekom 2021. godine nastavljene su aktivnosti na realizaciji projekta „Unapređenje učinkovitosti sudova i odgovornosti sudaca i tužitelja – ICEA“ čijom realizacijom će se poboljšati interna organizacija

u sudovima u Bosni i Hercegovini, kako bi se postigao učinkovit, brz i kvalitetan rad sudova, što će se izravno reflektirati na kraće trajanje postupka, smanjenje zaostataka i sudskih troškova.

Ministarstvo pravde BiH je tijekom 2021. godine nastavilo aktivnosti na praćenju primjene Jedinostvenih pravila za izradu pravnih propisa u institucijama BiH i Pravila za konzultacije u izradi pravnih propisa, koje su nositelji normativnih poslova obvezni primjenjivati prilikom pripreme propisa u institucijama Bosne i Hercegovine. Vijeće ministara BiH je na 42. sjednici održanoj 22.07.2021. godine usvojilo Izvješće o provedbi Pravila za konzultacije u izradi pravnih propisa za 2020. godinu.

Vijeće ministara BiH je na 30. sjednici održanoj 17.03.2021. godine usvojilo Izvješće Ministarstva pravde BiH o realizaciji Akcijskog plana Vijeća ministara BiH za provedbu inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast za razdoblje 2019-2021. godina. Provedene mjere iz Akcijskog plana usmjerene su na jačanje integriteta institucija, učinkovitije upravljanje javnim resursima, povećanje transparentnosti institucija, te poboljšanje suradnje i veće sudjelovanje civilnog društva u kreiranju javnih politika. Također, tijekom 2021. godine izrađen je Prednacrt Akcijskog plana za provedbu inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast za razdoblje 2021-2023. godina i upućen Vijeću ministara BiH na usvajanje.

U Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko distriktu je također tijekom 2021. godine provođeno usklađivanje legislative sa najboljim europskim praksama, a neki od usvojenih zakona će značajno doprinijeti boljem funkcioniranju pravosudnog sustava u Bosni i Hercegovini. U Federaciji BiH usvojeni su Zakon o dopunama Zakona o vanparničnom postupku (Službene novine FBiH, broj 11/21) i Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o sudovima u Federaciji BiH (Službene novine FBiH, broj 85/21). U Republici Srpskoj je usvojeno nekoliko zakona iz oblasti krivičnog prava (Službeni glasnik RS, broj 89/21, 61/21 i 15/21), dok je u Brčko distriktu BiH usvojen set zakona iz oblasti sudske policije i parničnog i izvršnog postupka.

U izvještajnom razdoblju počela je provedba aktivnosti definiranih Revidiranom državnom strategijom za rad na predmetima ratnih zločina. U narednom razdoblju potrebno je uspostaviti nadzorno tijelo i osigurati dodatna financijska sredstva, kako bi se ispunio glavni cilj Strategije, a to je okončanje svih predmeta ratnih zločina do 2023. godine.

U oblasti borbe protiv organiziranog kriminala, tijekom 2021. godine nastavljene su aktivnosti na usklađivanju legislative sa međunarodnim standardima, jačanju institucijskih kapaciteta i razvijanju proaktivnog pristupa u borbi protiv organiziranog kriminala, te oduzimanju imovine i imovinske koristi proistekle izvršenjem krivičnog djela organiziranog kriminala. Pored toga, policijske agencije su nastavile aktivnosti na daljem unapređenju međuagencijske i međunarodne suradnje, koja se ogleda u formi pravodobne razmjene informacija, provjere obavještajnih saznanja, kao i koordiniranog postupanja u borbi protiv organiziranog kriminala i terorizma.

Vijeće ministara BiH je tijekom 2021. godine pokrenulo aktivnosti na izradi Strategije za borbu protiv organiziranog kriminala u BiH za razdoblje 2021-2024. godina. Pored toga, u skladu sa Izvješćem Europske komisije o Bosni i Hercegovini za 2021. godinu, Bosna i Hercegovina je tijekom 2021. godine počela aktivnosti na izradi nove Procjene prijetnji od teškog i organiziranog kriminala u BiH, u skladu sa metodologijom Europol, a koju će pratiti strateški i operativni akcijski planovi. Dokument će početkom 2022. godine biti dostavljen Vijeću ministara BiH na usvajanje.

Državna agencija za istrage i zaštitu BiH (SIPA) je tijekom 2021. godine sudjelovala u realizaciji projekta „Regionalna suradnja u oblasti izgradnje integriteta na Zapadnom Balkanu“ čiji cilj je unapređenje

trajne stabilnosti i poboljšanje sigurnosti na području Zapadnog Balkana, te potpora operativnim procedurama u predmetima prekograničnog kriminala. Pored toga, nastavljena je i realizacija projekta „Jačanje kapaciteta kriminalističko-obavještajnih sustava i ILP u državnim i entitetskim policijskim agencijama“, čiji je cilj jačanje kapaciteta agencija za provedbu zakona u Bosni i Hercegovini u borbi protiv teškog i organiziranog kriminaliteta i terorizma kroz bolje upravljanje kriminalističko-obavještajnim saznanjima.

U 2021. godini nastavljene su aktivnosti predviđene Strategijom suprotstavljanja trgovini ljudima u BiH za razdoblje 2020-2023. godine, prije svega unapređenje pravnog i institucijskog okvira, povećanje aktivnosti na istraživanju krivičnih dijela trgovine ljudima i srodnih krivičnih dijela, jačanje mehanizama za identifikaciju i zaštitu žrtava trgovine ljudima, prevenciju trgovine ljudima i izgradnju mehanizama koordinacije i suradnje nadležnih institucija, međunarodnih organizacija i organizacija civilnog društva u aktivnostima suprotstavljanja trgovini ljudima.

U oblasti cyber sigurnosti, tijekom 2021. godine nastavljene su aktivnosti na izradi Zakona o mrežnoj i informacijskoj sigurnosti BiH i Strategije cyber sigurnosti u BiH, kao i realizacija regionalnog projekta o borbi protiv cyber kriminala iPROCEEDS-2. Tim za odgovor na računarske incidente u institucijama Bosne i Hercegovine preduzimao je aktivnosti na daljem jačanju kapaciteta u oblasti cyber sigurnosti i izradi kriterija za kritičnu infrastrukturu u institucijama Bosne i Hercegovine.

U oblasti zlouporaba opojnih droga, zakonski okvir u Bosni i Hercegovini samo je djelimično usklađen sa *acquis*-om, te su tijekom 2021. godine poduzimane aktivnosti na izradi Akcijskog plana za borbu protiv zlouporabe opojnih droga, te uspostavi operativnog opservatorija za droge koji će pružati objektivne, pouzdane i uporedive informacije u vezi droga i ovisnosti o drogama i njihovim posljedicama.

U oblasti borbe protiv terorizma, tijekom 2021. godine postignut je napredak kroz osnaživanje institucija na lokalnoj razini u procesu reintegracije povratnika iz zone sukoba, ali je potrebno uložiti dodatne napore na prevenciji nasilnog ekstremizma, radikalizacije i krivičnih dijela iz mržnje. Pored toga, nastavljene su aktivnosti na izradi Strategije za prevenciju i borbu protiv terorizma BiH za razdoblje 2021-2026. godina.

Vijeće ministara BiH je na 28. sjednici održanoj 24.02.2021. godine usvojilo Strategiju za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja (SALW) u BiH za razdoblje 2021-2024. godina i prateći Akcijski plan za njenu provedbu, koja je utemeljena na standardima Ujedinjenih naroda, Europske unije i drugim međunarodnim standardima i najboljim praksama. Cilj Strategije je dalje unapređenje kontrole unutarnjeg i vanjskotrgovinskog prometa oružja, smanjenje incidenata počinjenih oružjem, povećanje povjerenja građana u institucije u BiH na svim razinama vlasti, kao i smanjenje viškova malog oružja i lakog naoružanja u posjedu Ministarstva obrane BiH i Oružanih snaga BiH.

Također, Vijeće ministara BiH je na 28. sjednici donijelo Odluku o formiranju radne skupine za uspostavu kontakt-točke za vatreno oružje u Bosni i Hercegovini, s ciljem unapređenja stanja u ovoj oblasti. Bosna i Hercegovina se na ovaj način pridružila zemljama regije u provedbi Mape puta za održivo rješenje u suzbijanju nedozvoljenog posjedovanja, zlouporabe i trgovine malim i lakim oružjem i pripadajućom municijom na Zapadnom Balkanu, što je jedna od obveza preuzetih Berlinskim procesom.

Korupcija je i dalje široko rasprostranjena u Bosni i Hercegovini i predstavlja jedan od najvećih izazova društva u cjelini. Vlasti u Bosni i Hercegovini u narednom razdoblju moraju usvojiti novi zakonodavni okvir koji će utjecati na smanjenje i suzbijanje korupcije, te osigurati djelotvoran i neovisan sudski postupak u predmetima korupcije.

U oblasti reforme policije, tijekom 2021. godine Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova BiH nastavila je sa aktivnostima provedbe osnovne policijske obuke kadeta i stručnog osposobljavanja i usavršavanja policijskih službenika u Bosni i Hercegovini. Pored toga, nastavljene su aktivnosti na daljem usklađivanju nastavnih planova i programa prema potrebama policijskih tijela Bosne i Hercegovine i drugih službi i agencija iz oblasti sigurnosti.

Pandemija virusa Covid-19 je utjecala na smanjenje migrantskog pritiska na Bosnu i Hercegovinu u 2021. godini, a najveći izazovi pred vlastima u Bosni i Hercegovini bilo je pružanje primarne zdravstvene zaštite migrantima, te sprječavanje širenja virusa među migrantskom populacijom. Prijedlog Strategije u oblasti migracija i azila BiH i Akcijski plan za razdoblje 2021-2025. godina izrađeni su u 2021. godini i upućeni u proceduru usvajanja. Također, u izradi su bile izmjene i dopune važećeg Zakona o strancima BiH, kao i dokument Program obuka u oblasti migracija i azila za razdoblje 2021-2025. godina.

Vijeće ministara BiH je na 38. sjednici održanoj 26.05.2021. godine usvojilo Migracijski profil Bosne i Hercegovine za 2020. godinu, koji je trinaesti godišnji migracijski profil, čije usvajanje je jedna od obveza Bosne i Hercegovine iz procesa liberalizacije viznog režima. Temeljna svrha izrade Migracijskog profila je prikupljanje relevantnih statističkih podataka i informacija neophodnih kako bi Bosna i Hercegovina bila u mogućnosti razvijati i primjenjivati svoju migracijsku politiku. Vijeće ministara BiH je usvojilo i Informaciju o stanju u oblasti migracija u BiH za 2020. godinu na 33. sjednici održanoj 15.04.2021. godine.

Tijekom 2021. godine provedene su aktivnosti na poboljšanju standarda prihvata i smještaja tražitelja azila, poboljšanju pristupa postupku azila, kroz potporu i jačanje ljudskih i materijalno-tehničkih kapaciteta Ministarstva sigurnosti BiH i jačanju proceduralnih garancija u postupcima azila. Ministarstvo sigurnosti BiH je u 2021. godini donijelo Pravilnik o dopunama Pravilnika o azilu, kojim je izvršeno dodatno usklađivanje sa europskim direktivama u ovoj oblasti.

Služba za poslove sa strancima BiH je tijekom 2021. godine sudjelovala u realizaciji projekta „Potpora osobama koje imaju namjeru da traže azil u Bosni i Hercegovini“, koji ima za cilj ranu identifikaciju osoba koje imaju iskrenu namjeru zatražiti azil u Bosni i Hercegovini.

Tijekom 2021. godine nastavljene su aktivnosti na jačanju kapaciteta svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini u cilju osiguranja funkcionalnog, transparentnog i održivog sustava prihvata državljana BiH koji se vraćaju u Bosnu u Hercegovinu na temelju Sporazuma o readmisiji. Također, u proceduru usvajanja je upućena Strategija za prihvata i integraciju državljana BiH koji se vraćaju u BiH na temelju sporazuma o readmisiji i pripadajući Akcijski plan za razdoblje 2022-2025. godina.

U oblasti upravljanja granicom, tijekom 2021. godine postignut je napredak kroz stvaranje boljih uvjeta za rad kontrolnih organa na granici, ubrzan promet putnika, roba, kapitala, poboljšanu sigurnost granice i smanjenje broja ilegalnih prelazaka granice. Provođene su aktivnosti na provedbi Strategije integriranog upravljanja granicom u BiH, kao i daljeg unapređenja legislative, te je usvojen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima BiH (Službeni glasnik BiH, broj 34/21), Odluka o propisivanju dodatnih uvjeta za ulazak stranaca u Bosnu i Hercegovinu (Službeni glasnik BiH, broj

36/21) i Pravilnik o izgledu i sadržaju zahtjeva za izdavanje vize i obrasca naljepnice vize (Službeni glasnik BiH, broj 54/21). Također, nakon provedenih zakonskih procedura, usuglašeni Nacrt Zakona o graničnoj kontroli BiH upućen je na usvajanje Vijeću ministara BiH.

Granična policija BiH je tijekom 2021. godine nastojala dodatno ojačati materijalno-tehničke kapacitete i postići najbolje prakse zemalja Europske unije, te ispuniti svoje obveze u pogledu stvaranja uvjeta za slobodno i nesmetano kretanje ljudi i prometa roba preko granice Bosne i Hercegovine. U izvještajnom razdoblju, poboljšana je materijalno-tehnička opremljenost Granične policije BiH kroz nabavu opreme za prvu i drugu liniju provjera na graničnim prijelazima i opreme za nadzor državne granice, što je doprinijelo povećanju učinkovitosti vršenja poslova graničnih provjera i povećanju mobilnosti i učinkovitosti u obavljanju poslova nadzora granice, suzbijanju nezakonitih migracija i svih oblika prekograničnog kriminala. Također, realiziran je projekt uspostave sustava „Automatskog očitavanja registarskih tablica na graničnim prelazima“, koji će doprinijeti boljem upravljanju informacijama i olakšavanju rada na evidentiranju aktivnosti na državnoj granici.

Tijekom 2021. godine Uprava za neizravno oporezivanje BiH nastavila je realizaciju HALT projekta, čiji je glavni cilj dalje povećanje sigurnosti na području i izvan granica Zapadnog Balkana kroz ciljane akcije usmjerene na poboljšanje kapaciteta u borbi protiv nelegalne trgovine malim oružjem i lakim naoružanjem (SALW). Projektom HALT nastoji se dati doprinos unapređenju kapaciteta Uprave za neizravno oporezivanje BiH za bolje otkrivanje i procesuiranje nelegalne trgovine malim oružjem i lakim naoružanjem, kao i unapređenju suradnje i razmjeni informacija između carinske službe u BiH i drugih institucija na razini BiH, te sa susjednim državama.

U narednom razdoblju potrebno je uložiti značajna sredstva za izgradnju i rekonstrukciju međunarodnih graničnih prijelaza I i II kategorije sa Republikom Srbijom i Crnom Gorom, s obzirom da granična infrastruktura na tim prijelazima nije na razdovoljavajućoj razini koja je propisana Pravilnikom o standardima i uvjetima izgrađenosti i opremljenosti graničnih prijelaza u BiH.

Tijekom 2021. godine ostvaren je napredak u oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda kroz postupno usklađivanje zakonskih i podzakonskih akata sa međunarodnim i EU standardima, što će doprinijeti smanjenju diskriminacije, promociji i zaštiti prava djece, manjina, nestalih lica, žrtava rata, nasilja, trgovine ljudima i drugih ugroženih kategorija.

Vijeće ministara BiH je na 38. sjednici održanoj 26.05.2021. godine usvojilo Okvirni program izvješćivanja o provedbi međunarodnih ugovora o ljudskim pravima za razdoblje 2020-2025. godina, koje predstavlja strateški dokument kojim se utvrđuje jednoobrazan proces izvješćivanja o provedbi međunarodnih ugovora iz ove oblasti i olakšava proces koordinacije nadležnih institucija u BiH. U proceduru usvajanja je upućen i prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH, čijim usvajanjem će se značajno proširiti mandat Institucije ombudsmena u BiH, a također će se ispuniti i jedan od 14 ključnih prioriteta iz Mišljenja Europske komisije koje Bosna i Hercegovina treba ispuniti za članstvo u Europskoj uniji.

Vlada Brčko distrikta je na 13. sjednici održanoj 21.05.2021. godine donijela Odluku o usvajanju Akcijskog plana za poboljšanje položaja žena i unapređenje rodne ravnopravnosti u Brčko distriktu za razdoblje 2021-2025. godina.

U oblasti iseljništva, tijekom 2021. godine nije bilo usvojenih zakonskih i strateških dokumenata, a značajan napredak je ostvaren u oblasti pružanja potpore jedinicama lokalne samouprave u cilju

uključivanja iseljeničtva u lokalni razvoj Bosne i Hercegovine. Također, u toku je formiranje međuinstitucijskog tijela BiH za koordinaciju suradnje sa iseljeničtvom, kako bi se razvojem institucijskih kapaciteta omogućilo uključivanje iseljeničtva u društveno-gospodarski razvoj BiH.

U Brčko distriktu su u 2021. godini provedene aktivnosti na kreiranju stambenih uvjeta i rješavanju stambenog pitanja ugroženih kategorija, prije svega pripadnika romske populacije, kao i zatvaranju kolektivnih centara i alternativnog smještaja.

U oblasti zaštite podataka, tijekom 2021. godine provedene su aktivnosti na realizaciji projekta uvođenja informacijskog sustava i baze podataka sa digitalnom arhivom sigurnosnog provjeravanja i izdavanja sigurnosnih dozvola u Bosni i Hercegovini, čime će se ova oblast dodatno unaprijediti i uskladiti sa najboljim europskim praksama.

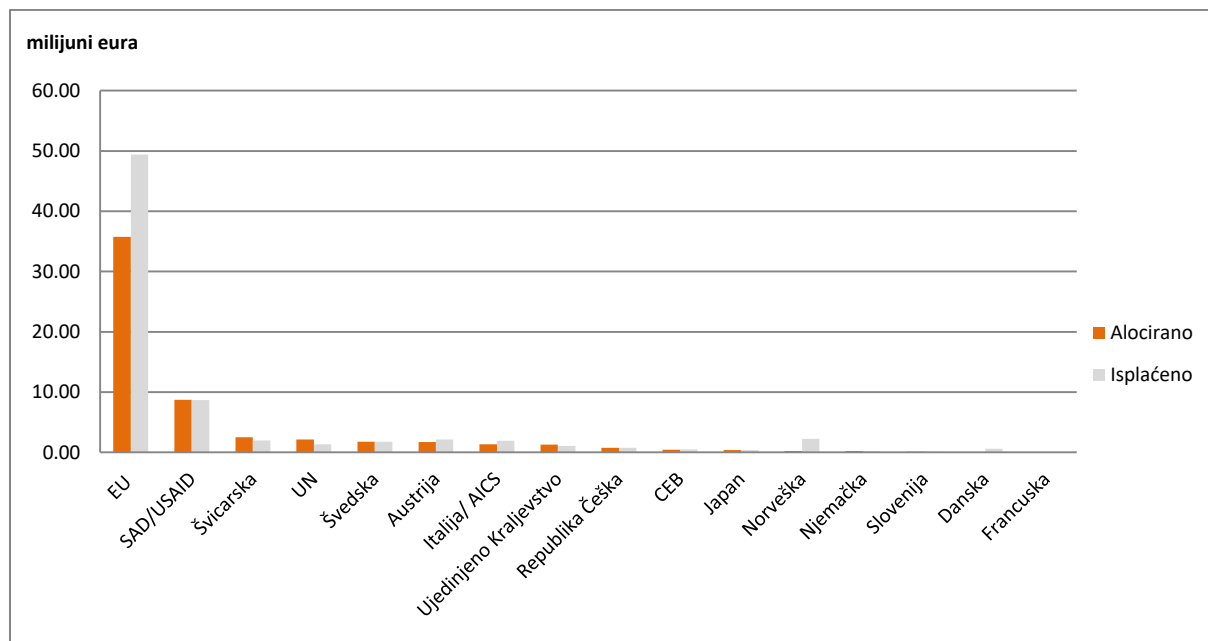
Ulaganja DCF članica u 2021. godini

Članice DCF aktivne u sektoru Vladavina prava i temeljna prava u 2021. godini su EU, SAD/USAID, Švicarska, UN, Švedska, Italija/ AICS, Ujedinjeno Kraljevstvo, Republika Češka, Japan, Norveška, Njemačka, Slovenija, Francuska.

Ukupno alocirana sredstva koja su DCF članice u 2021. godini usmjerile u Sektor iznose € 57.54 milijuna, a ukupno isplaćena sredstva iznose € 73.23 milijuna, sve u formi granta.

U grafikonu 2.1 prikazana su alocirana i isplaćena ODA sredstva sukladno visini ulaganja svakog pojedinačnog razvojnog partnera. Razvojni partneri koji su u 2021. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su EU i SAD/USAID, za kojima slijede Švicarska, UN i Švedska.

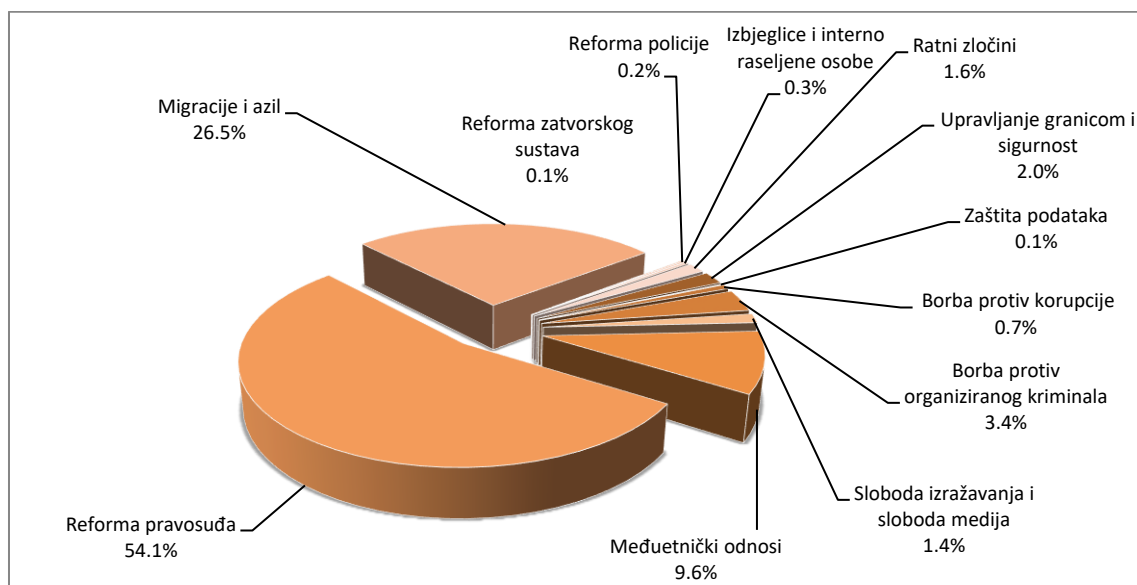
Grafikon 2.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2021. godini

Sektor Vladavina prava i temeljna prava sastoji se od 16 podsektora. U grafikonu 2.2. prikazana je struktura ukupno alociranih ODA sredstava po podsektorima.

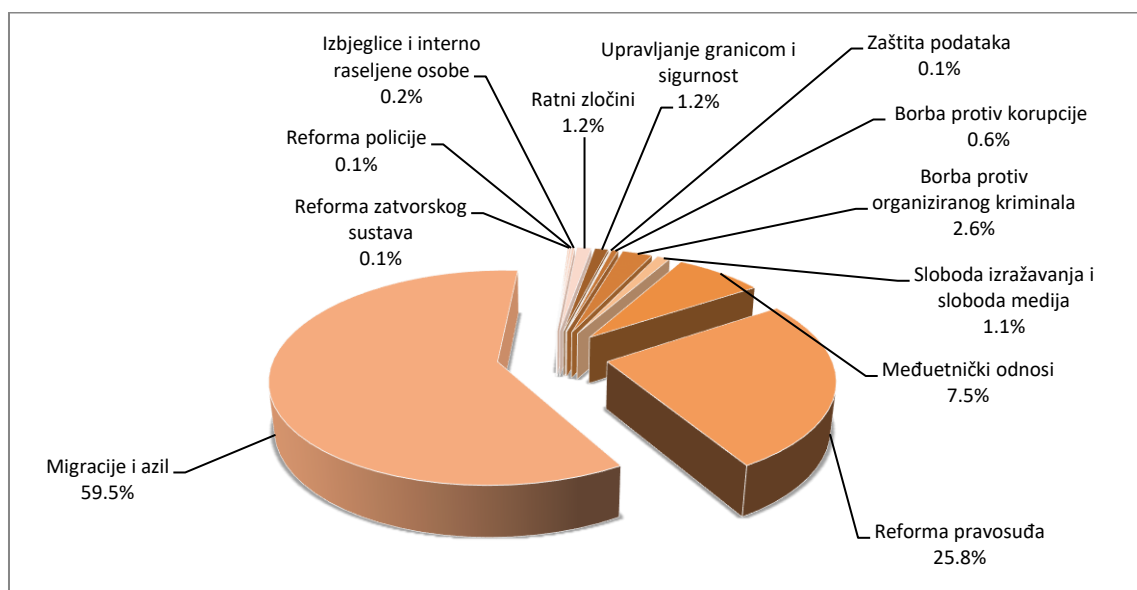
Od ukupno alociranih sredstava u 2021. godini, 80.6% je alocirano u dva podsektora i to Reforma pravosuđa (54.1%) i Migracije i azil (26.5%). U ostale podsektore alocirano je preostalih 19.4% sredstava. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 2.2. Ukupno alocirana ODA po podsektorima u 2021. godini

Grafikon 2.3. prikazuje strukturu ukupno isplaćenih ODA sredstava u 2021. godini po podsektorima. Od ukupno isplaćenih sredstava u 2021. godini, 85.3% je isplaćeno u dva podsektora i to Migracije i azil (59.5%) i Reforma pravosuđa (25.8%). U ostale podsektore isplaćeno je preostalih 14.7% sredstava.

Grafikon 2.3. Ukupno isplaćena ODA po podsektorima u 2021. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2021. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni EUR)
Posebna mjera kao potpora odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH Faza III	EU	45.00
(ICITAP) Pomoć agencijama za provedbu zakona (naknadno će biti određena ukupna vrijednost projekta)	SAD/USAID	45.00
Posebne mjere kao potpora odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u Bosni i Hercegovini Faza II	EU	23.00
Otvoreni regionalni fond (ORF) za Jugoistočnu Europu – Pravna reforma	Njemačka	22.96
(NADR CWD) Program Ministarstva vanjskih poslova za razminiranje i uništenje pješačkog oružja	SAD/USAID	20.00
(OPDAT) Pomoć i edukacija tužiteljstvima u prekomorskim zemljama (naknadno će biti određena ukupna vrijednost i datum završetka projekta)	SAD/USAID	20.00
Borba protiv teških oblika kriminala na Zapadnom Balkanu	Njemačka	12.00
Globalni program protiv trgovine ljudima (GPAT)	Švedska, Francuska SAD/USAID	11.00
Posebna mjera kao potpora odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH Faza III	EU	10.65
<i>Go Digital</i> u Bosni i Hercegovini	EU	9.00

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

U narednom razdoblju potrebno je nastaviti jačanje pravosudnog sustava, neovisnosti i učinkovitosti pravosuđa u Bosni i Hercegovini, te usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa EU legislativom. Na temelju odgovora institucija BiH sa svih razina vlasti i članica DCF-a koji su sudjelovali u izradi ovog Izvješća, kao i preporuka Europske komisije, u narednom razdoblju je potrebno:

- usvojiti Strategiju za reformu sektora pravde u BiH za razdoblje 2021-2027. godina;
- usvojiti Zakon o VSTV-u BiH, Zakon o sudovima BiH, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Tužiteljstvu BiH, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku BiH, Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona BiH, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Pravobraniteljstvu BiH);
- nastaviti jačanje kapaciteta sudova i tužiteljstava u BiH sa ciljem povećanja učinkovitosti i kvalitete njihovog rada u skladu sa usvojenim standardima učinkovitosti i kvalitete;
- usvojiti Akcijski plan inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast u BiH za razdoblje 2021-2023. godina;
- provesti aktivnosti definirane Revidiranom državnom strategijom za rad na predmetima ratnih zločina;

- unaprijediti kapacitete, zavodsku infrastrukturu i uvjete boravka i rada u zavodima u BiH;
- usvojiti strateški okvir u oblasti borbe protiv teškog i organiziranog kriminala, terorizma i korupcije, te ojačati međuinstitucijsku suradnju svih razina vlasti u BiH;
- uskladiti zakonodavni okvir u oblasti zlouporabe opojnih droga sa *acquis*-om i izraditi novu Strategiju nadzora nad opojnim drogama, sprečavanja i suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Bosni i Hercegovini;
- nastaviti borbu protiv cyber kriminala u BiH usvajanjem Zakona o mrežnoj i informacijskoj sigurnosti BiH i Strategije cyber sigurnosti BiH, te jačanjem međuinstitucijske suradnje i razvoja kapaciteta;
- usvojiti Strategiju u oblasti migracija i azila BiH i Akcijski plan za razdoblje 2021-2025. godina;
- osigurati dodatne izvore financiranja za osiguranje adekvatnog prihvata i smještaja migranata i tražitelja azila u skladu sa Planom mjera i aktivnosti za učinkovito upravljanje migrantskom krizom u BiH;
- unaprijediti kvalitetu obrazovnog procesa osnovne policijske obuke kadeta, kao i stručnog osposobljavanja i usavršavanja policijskih službenika BiH;
- nastaviti aktivnosti uspostavljanja laboratorijskih kapaciteta za provedbu zakonom propisanih nadležnosti u oblasti forenzičkih ispitivanja i vještačenja, te obučavanje kadra za stručno i kvalitetno obavljanje vještačenja;
- nastaviti aktivnosti na provedbi Strategije intergiranog upravljanja granicom BiH za razdoblje 2019-2023. godina;
- poduzeti aktivnosti na izgradnji i rekonstrukciji graničnih prijelaza i njihovom opremanju opremom za kontrolu dokumenata i prijevoznih sredstava, te ojačati kapacitete u polju upravljanja informacijama i evidentiranja aktivnosti na državnoj granici;
- usvojiti Strategiju suradnje sa iseljeništvom BiH i formirati međuinstitucijsko tijelo za koordinaciju suradnje sa iseljeništvom.

Članice DCF-a aktivne u sektoru u 2021. godini	EBRD, Svjetska banka, Švedska, UN, EU, Republika Češka, Italija / AICS, Švicarska, Hrvatska, Slovenija, Norveška, Mađarska, Njemačka, Ujedinjeno Kraljevstvo, EIB
Ostale ključne međunarodne organizacije	Globalni fond za okoliš; Investicijski okvir za Zapadni Balkan; Agencija za upravljanje u izvanrednim situacijama Kraljevine Danske; Organizacija za europsku sigurnosti i suradnju; Fond za klimatske promjene, Agencija SAD za međunarodni razvoj, Razvojni program UN, Program UN za okoliš, Švedska agencija za međunarodni razvitak i suradnju.
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo sigurnosti BiH; Ministarstvo financija i trezora BiH; Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost; Centar za uklanjanje mina u BiH; Federalno ministarstvo okoliša i turizma; Federalno ministarstvo prostornog uređenja; Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Agencija za vodno područje rijeke Save u FBiH; Agencija za vodno područje Jadranskog mora u FBiH; Federalna uprava za civilnu zaštitu; Fond za zaštitu okoliša FBiH; Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Ministarstvo unutarnjih poslova RS; Republička uprava za civilnu zaštitu RS; Javna ustanova Vode Srpske; Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost RS; Odjel za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu BD BiH; Odjel za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove BD BiH; Odjel za javnu sigurnost BD BiH; Županijske vlade i općinske vlade sa javnim tvrtkama i komunalnim tvrtkama.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2021. godini	<p>Ukupno alocirano € 44.29 milijuna, od čega € 19.10 milijuna granta i € 25.19 milijuna zajmova.</p> <p>Ukupno isplaćeno € 75.17 milijuna, od čega € 22.87 milijuna granta i € 52.30 milijuna zajmova.</p> <p>Od ukupne ODA-e u 2021. godini, za sektor je alocirano 8%, a isplaćeno 11%.</p>
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2021. godini	<p>Zakon o zaštiti okoliša (Sl.novine FBiH br. (15/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom (Sl.gl.RS.br. 63/21); Zakon o protugradnoj zaštiti (Sl.gl.RS.br. 15/21).</p> <p>Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije su dostupni na www.donormapping.ba</p>

Koordinacija sa i između razvojnih partnera	<p>Klimatske politike: razmjena informacija između interesnih aktera utemeljena na neformalnoj <i>ad-hoc</i> koordinaciji, i bilateralni sastanci vezani za projekte.</p> <p>Vodoopskrba i otpadne vode: MVTEO, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. Razvojni partneri međusobno koordiniraju na <i>ad hoc</i> osnovi.</p> <p>Upravljanje vodnim resursima: MVTEO, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. Razvojni partneri međusobno koordiniraju na <i>ad hoc</i> osnovi.</p> <p>Upravljanje otpadom: MVTEO, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. Razvojni partneri međusobno koordiniraju na <i>ad hoc</i> osnovi.</p> <p>Zaštita prirode: MVTEO, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. Razvojni partneri međusobno koordiniraju na <i>ad hoc</i> osnovi.</p> <p>Kvaliteta zraka i buka: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija.</p> <p>Industrijsko zagađenje i kemikalije: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, uglavnom vezana za projekte.</p> <p>Okolišni horizontalni standardi: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, uglavnom vezana za projekte.</p> <p>Civilna zaštita: Ad hoc koordinacija, sudionici EU Ministarstvo sigurnosti, UN i druge međunarodne organizacije i drugi glavni međunarodni razvojni partneri u podsektoru.</p> <p>Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH / Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.</p> <p>Usljed izbijanja pandemije COVID-19 i pratećih epidemioloških mjera, u 2021. godini nisu se održavali DCF sastanci.</p>
--	--

Pregled aktivnosti u 2021. godini

Sektor okoliša i klimatskih politika predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020. godina. Ministarstvo financija i trezora BiH je u izvješću Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2021. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju, a u narednom razdoblju planiran je projekt nadogradnje baze podataka koji će omogućiti korištenje IPA III klasifikacije za razdoblje 2021-2027. godina.

Sektor okoliša i klimatskih politika sastoji se od devet podsektora:

- Klimatske politike,
- Vodoopskrba i otpadne vode,
- Upravljanje vodnim resursima,
- Upravljanje otpadom,
- Zaštita prirode,
- Kvaliteta zraka i buka,
- Industrijsko zagađenje i kemikalije,
- Okolišni horizontalni standardi i
- Civilna zaštita.

Sektor okoliša i klimatskih politika jedan je od visoko pozicioniranih prioriteta Europske unije, te vlasti Bosne i Hercegovine ulažu velike napore na realizaciju reformskih aktivnosti koje će doprinijeti poboljšanju stanja okoliša, te istodobno ostvarivanju ciljeva održivog razvoja.

U izvještajnom razdoblju nastavljene su aktivnosti na realizaciji Strategije usklađivanja propisa BiH pravnoj stečevini EU u oblasti okoliša – EAS, koje uključuju usklađivanje politika, propisa i institucijskih kapaciteta Bosne i Hercegovine zahtjevima iz procesa europskih integracija i približavanja standardima Europske unije iz ove oblasti. Harmonizacija propisa sa standardima Europske unije se posebice odnosila na oblasti upravljanja vodama i otpadom, te zaštitu zraka.

Također, nastavljene su aktivnosti na izradi strateških dokumenata o zaštiti okoliša entiteta i Brčko distrikta, koje će zajedno činiti Strategiju zaštite okoliša BiH za razdoblje do 2030+ godine (ESAP BiH 2030+). Usvajanje strateških dokumenata doprinijeti će boljem upravljanju okolišom u Bosni i Hercegovini, ispunjavanju obveza iz procesa europskih integracija, kao i definiranju smjernica za buduće mjere i ulaganja u ovoj oblasti u razdoblju do 2030. godine.

U svibnju 2021. godine održan je peti sastanak Pododbora za promet, energiju, okoliš i regionalni razvoj između Bosne i Hercegovine i Europske unije na kojem je zaključeno kako je Bosna i Hercegovina postigla napredak u realizaciji Europskog zelenog plana, te je najavljena financijska potpora Europske unije provedbi Zelene agende za Zapadni Balkan. Također, istaknuto je da Bosna i Hercegovina treba uložiti dodatne napore kako bi provela strukturalne reforme u oblasti zaštite okoliša, prije svega kroz donošenje Strategije zaštite okoliša Bosne i Hercegovine i ažuriranje Strategije prilagodbe na klimatske promjene i niskoemisijskog razvoja.

Tijekom 2021. godine u Federaciji BiH je usvojen niz zakonskih i podzakonskih akata koji će dodatno uskladiti ovu oblast sa europskom legislativom i stvoriti preduvjete za učinkovitiju provedbu međunarodnih sporazuma iz ove oblasti. Početkom 2021. godine, usvojen je Zakon o zaštiti okoliša Federacije BiH (Službene novine FBiH, broj 15/21), a u parlamentarnoj proceduri je i Zakon o

izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode Federacije BiH. Pored toga, usvojen je i veliki broj podzakonskih akata kojima se detaljnije definiraju odredbe zakona iz ove oblasti (Službene novine FBiH, broj 51/21 i 87/21).

U oblasti klimatskih politika, tijekom 2021. godine provedene su aktivnosti na izradi strateških dokumenata, kao i na ratifikaciji međunarodnih konvencija, koje imaju za cilj smanjenje negativnih posljedica klimatskih promjena u Bosni i Hercegovini.

Vijeće ministara BiH je na 30. sjednici održanoj 17.03.2021. godine usvojilo i dostavilo UN-u dokument „Utvrđeni doprinos Bosne i Hercegovine za razdoblje 2020-2030. godina“, kojim se definiraju aktivnosti i obveze Bosne i Hercegovine u ispunjavanju odredbi Pariskog klimatskog sporazuma iz 2015. godine, a koje se odnose na smanjenje emisije gasova sa efektom staklene bašte koje uzrokuju globalno zagrijavanje.

Predsjedništvo BiH je na 109. vanrednoj sjednici održanoj 17.02.2021. godine donijelo Odluku o ratifikaciji amandmana na Montrealski protokol o supstancama koje oštećuju ozonski omotač – Kigali amandman (Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori, broj 4/21). Cilj ratifikacije Kigali amandmana je postupno smanjenje potrošnje i proizvodnje supstancija hidrofluorouglijenika (HFC) koje oštećuju ozonski omotač.

U oblasti upravljanja vodnim resursima, tijekom 2021. godine provedene su aktivnosti na izradi strateških dokumenata, te realizaciji projekata iz oblasti vodoopskrbe i upravljanja riječnim slivovima.

U 2021. godini pokrenut je Projekt modernizacije vodnih usluga u BiH, čiji je glavni cilj poboljšanje održivosti i učinkovitosti u pružanju usluga vodovoda i kanalizacije u Bosni i Hercegovini, kao i poboljšanje sigurnosti vode i otpornosti sustava opskrbe na očekivane šokove izazvane klimatskim promjenama.

Nastavljena je realizacija regionalnog Projekta upravljanja vodama u slivu rijeke Drine na Zapadnom Balkanu, koji ima za cilj učinkovitije upravljanje vodnim resursima u slivu rijeke Drine u Bosni i Hercegovini, Srbiji i Crnoj Gori kroz održivo korištenje voda, ublažavanje poplava i upravljanje zaštitom okoliša.

Također, nastavljene su aktivnosti na realizaciji projekta unapređenja komunalne infrastrukture za vodoopskrbu i prikupljanje i prečišćavanje otpadnih voda u oba entiteta i Brčko distriktu, što će poboljšati rad postojećeg sustava vodoopskrbe i stvoriti tehničke pretpostavke za njegovo dalje širenje.

U Federaciji BiH su tijekom 2021. godine provedene aktivnosti na pripremi drugog ciklusa Planova upravljanja vodnim područjima, a u proceduru usvajanja upućen je dokument Program unapređenja vodnih usluga u Federaciji BiH, čije usvajanje se očekuje početkom 2022. godine.

U oblasti zaštite od poplava, tijekom 2021. godine provedene su aktivnosti definirane Akcijskim planom zaštite od poplava i upravljanja rijekama u BiH za razdoblje 2014-2021. godina. Pored toga, pokrenute su aktivnosti na izradi Planova upravljanja rizikom od poplava u BiH za koje su sredstva osigurana iz Europske unije kroz program IPA 2016.

U oblasti upravljanja otpadom, u izvještajnom razdoblju su ulagani veliki naponi na usklađivanju zakonske legislative na svim razinama vlasti u BiH sa važećim direktivama Europske unije iz ove oblasti, te su poduzimane brojne mjere na podizanju svijesti kako bi se smanjila proizvodnja otpada i promovirala ponovna upotreba i reciklaža.

U Republici Srpskoj je tokom 2021. godine usvojen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom Republike Srpske (Službeni glasnik RS, broj 63/21), dok je u Federaciji BiH usvojeno nekoliko podzakonskih akata kojima se bliže definira upravljanje određenim kategorijama otpada (Službene novine FBiH, broj 19/21, 20/21, 59/21 i 94/21).

Bosna i Hercegovina je tijekom 2021. godine provodila aktivnosti na realizaciji projekta „Jačanje implementacije Bazelske konvencije u smislu procjene zakonodavnog institucijskog okvira BiH za plastični otpad koji pokriva Bazelska konvencija“. Projektne aktivnosti obuhvatiti će procjenu zakonodavstva u BiH za upravljanje plastičnim otpadom, testiranje nacrtu Smjernica za plastični otpad Bazelske konvencije, jačanje kontrole prekograničnog kretanja plastičnog otpada, te preporuke za upravljanje plastičnim otpadom kroz shemu produžene odgovornosti proizvođača.

U oblasti kvalitete zraka, tijekom 2021. godine provođene su aktivnosti na smanjenju zagađenosti zraka, posebno u urbanim dijelovima Bosne i Hercegovine gdje je zagađenost zraka i dalje iznad standarda Svjetske zdravstvene organizacije.

U nastojanju da se smanji zagađenje zraka u kantonu Sarajevo, posebno tijekom zimskih mjeseci, tijekom 2021. godine počela je realizacija EBRD projekta „Zeleni gradovi za poboljšanje javnog prijevoza“. Kreditnim sredstvima EBRD-a financira se rekonstrukcija tramvajske pruge u kantonu Sarajevo, kao i nabavka električnih trolejbusa, čime će se poboljšati kvaliteta zraka kroz smanjenje emisije iz vozila, a stanovnicima će se osigurati učinkovit i ekološki prihvatljiv javni prijevoz.

U oblasti civilne zaštite, nastavljene su aktivnosti na izradi strateških dokumenata, a u proceduru usvajanja je upućen Program razvoja sustava zaštite i spasavanja na razini institucija i organa Bosne i Hercegovine za razdoblje 2021-2025. godina. Također, nastavljene su kontinuirane aktivnosti nabave opreme za zaštitu i spasavanje na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini.

U 2021. godini potpisan je Protokol o razmjeni podataka između nadležnih institucija u zaštiti i spasavanju u Bosni i Hercegovini čijom provedbom će se omogućiti bolje funkcioniranje baze podataka o štetama i gubicima od nesreća i katastrofa koje vode jedinice lokalne samouprave, razmjena podataka iz oblasti zaštite i spasavanja sa drugim državnim i međunarodnim organizacijama, kao i prikupljanje podatka potrebnih za izvješćivanje o provedbi Sendai okvira za smanjenje rizika od katastrofa.

U listopadu 2021. godine završena je provedba projekta „EU4Better Civil Protection - Izgradnja kapaciteta i priprema Bosne i Hercegovine za Mehanizam civilne zaštite Europske unije“, kroz koji su provođene aktivnosti na daljem razvoju i jačanju sustava civilne zaštite Bosne i Hercegovine. Očekuje se kako će Bosna i Hercegovina tijekom 2022. godine podnijeti zahtjev za članstvo u Mehanizmu civilne zaštite Europske unije.

Ulaganja DCF članica u 2021. godini

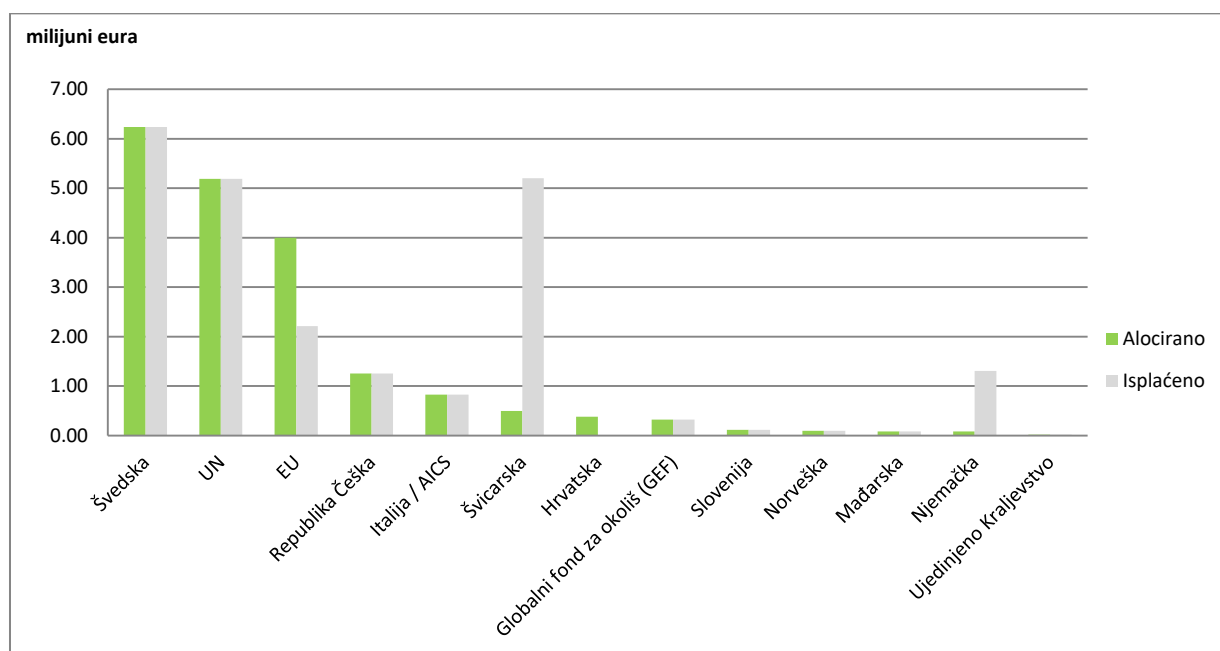
Članice DCF aktivne u sektoru Okoliš i klimatske politike u 2021. godini su EBRD, Svjetska banka, Švedska, UN, EU, Republika Češka, Italija / AICS, Švicarska, Hrvatska, Slovenija, Norveška, Mađarska, Njemačka, Ujedinjeno Kraljevstvo, EIB.

Ukupno alocirana sredstva članica DCF za Sektor u 2021. godini iznose € 44.29 milijuna, od čega € 19.10 milijuna granta i € 25.19 milijuna zajmova.

Ukupno isplaćena sredstva za Sektor u 2021. godini iznose € 75.17 milijuna, od čega € 22.87 milijuna granta i € 52.30 milijuna u formi zajma.

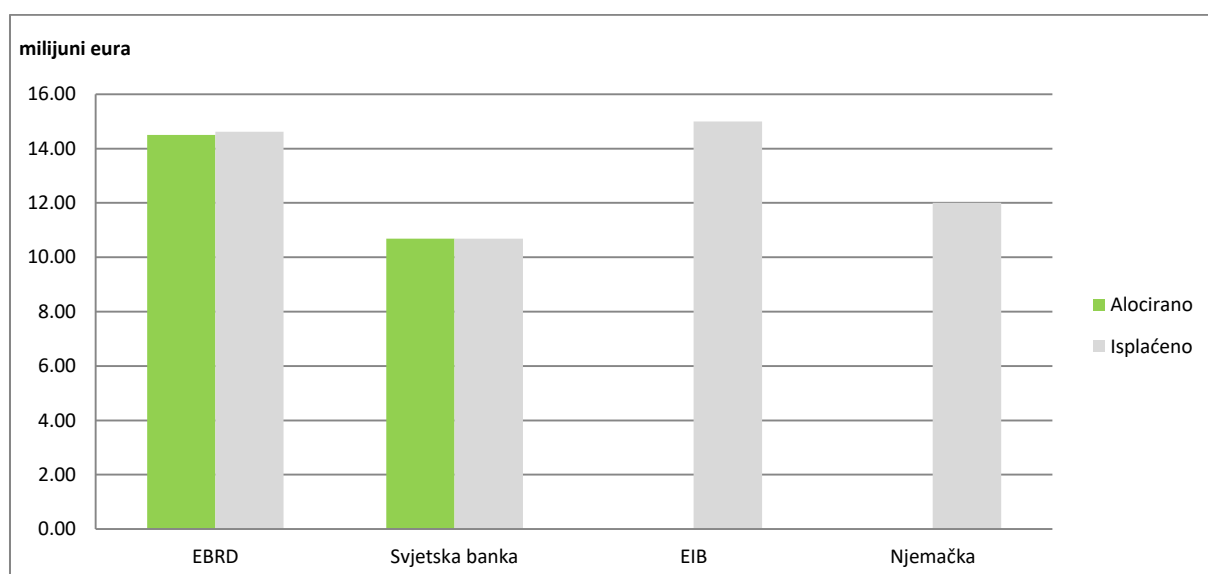
U grafikonu 3.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja. Razvojni partneri koji su u 2021. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su Švedska, Švicarska, UN i EU.

Grafikon 3.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2021. godini

U grafikonu 3.2. prikazana su alokacija i isplata zajmova u 2021. godini. EBRD je alocirala € 14.50 milijuna i isplatila € 14.62 milijuna, Svjetska banka je alocirala i isplatila € 10.69 milijuna, a od ranije alociranih sredstava Njemačka je isplatila € 12.00 milijuna i EIB je isplatila € 15.00 milijuna.

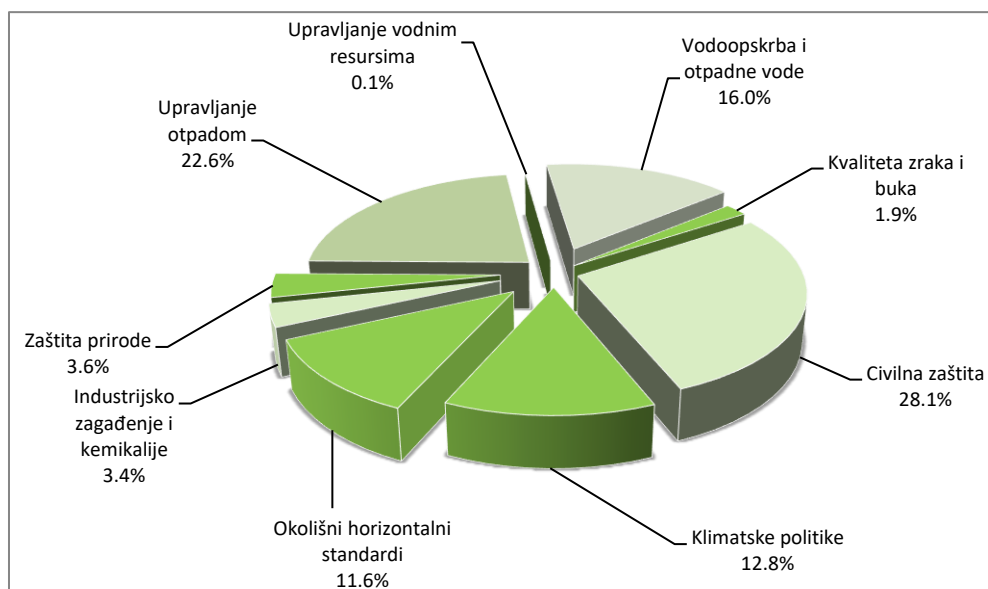
Grafikon 3.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po zajmodavcima u 2021. godini

U grafikonu 3.3. prikazana je struktura ukupno alociranih ODA sredstava po podsektorima.

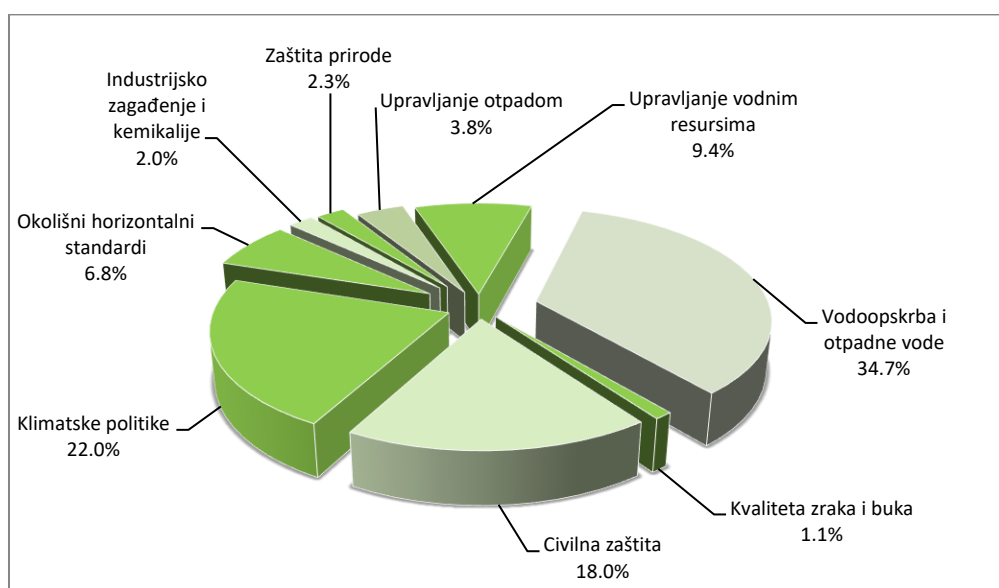
Od ukupno alociranih sredstava u 2021. godini, 66.7% je alocirano u tri podsektora i to: Civilna zaštita (28.1%), Upravljanje otpadom (22.6%) i Vodoopskrba i otpadne vode (16.0%). U ostale podsektore alocirano je preostalih 33.3% sredstava.

Grafikon 3.3. Ukupno alocirana ODA po podsektorima u 2021. godini

Grafikon 3.4. prikazuje strukturu ukupno isplaćenih ODA sredstava u 2021. godini po podsektorima. Od ukupno isplaćenih sredstava u 2021. godini, 74.7% je isplaćeno u tri podsektora i to: Vodoopskrba i otpadne vode (34.7%), Klimatske politike (22.0%) i Civilna zaštita (18.0%).

Grafikon 3.4. Ukupno isplaćena ODA po podsektorima u 2021. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2021. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni EUR)
Projekt hitne pomoći i zaštite od poplava	EIB	110.00
Program vodoopskrbe i zbrinjavanja otpadnih voda u RS	EIB	62.50
Program vodoopskrbe i zbrinjavanja otpadnih voda u Federaciji BiH	EIB	60.00
Program modernizacije vodoopskrbe i zbrinjavanja otpadnih voda	Svjetska banka	51.50
Kreditni program za poboljšanje energetske učinkovitosti u stambenim objektima	Njemačka	37.00
Program vodoopskrbe i zbrinjavanja otpadnih voda u BiH II	Švicarska	24.37
Projekt zelenog gospodarskog razvoja – Okoliš	UN	19.64
Prikupljanje i prečišćavane otpadnih voda – Zenica	Švicarska	18.29
Toplana Zenica GET Projekt	EBRD	18.00
Prikupljanje i prečišćavane otpadnih voda - Gradiška	Njemačka, Švicarska	14.07

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka: <http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

Bosna i Hercegovina treba nastaviti sa daljnjim unapređenjem oblasti Okoliša i klimatskih politika, putem usklađivanja zakonskih i podzakonskih akata sa normama i standardima Europske unije i izgradnju i jačanje kapaciteta u toj oblasti. Na temelju odgovora institucija BiH sa svih razina vlasti i DCF članica, kao i preporuka Europske komisije, u narednom razdoblju potrebno je:

- nastaviti aktivnosti na provedbi Strategije aproksimacije propisa pravnoj stečevini EU u oblasti zaštite okoliša BiH, te sukladno tome unaprijediti pravni okvir, ojačati administrativne kapacitete i poboljšati koordinaciju institucija sa svih razina vlasti u BiH;
- izraditi i usvojiti Strategiju i Akcijski plan zaštite okoliša u BiH 2030+;
- nastaviti realizaciju aktivnosti po osnovu potpisanih međunarodnih konvencija i protokola iz oblasti okoliša;
- nastaviti sa provedbom Pariskog klimatskog sporazuma uspostavljanjem politika i mjera za ostvarenje nacionalno utvrđenog doprinosa (NDC), usvojiti i provesti Strategiju prilagodbe na klimatske promjene i niskoemisijskog razvoja za Bosnu i Hercegovinu;
- izraditi Integrirani energetske i klimatski plan Bosne i Hercegovine u skladu sa preporukama Energetske zajednice;
- dostići održivo upravljanje vodama kroz jačanje kapaciteta institucija, unapređenje strateškog i pravnog okvira sa europskim zakonodavstvom, implementaciju planskih dokumenata, unapređenje monitoringa i jačanje svijesti o zaštiti voda;
- nastaviti investiranje u dalje proširenje sistema za vodosnabdijevanje, prikupljanje i tretman otpadnih voda u BiH;
- implementirati Programe mjera iz planova upravljanja vodnim područjima u BiH i planova upravljanja rizikom od poplava;

- dalje unaprijediti i harmonizirati zakonski okvir u BiH sa zakonodavstvom EU u oblasti upravljanja posebnim kategorijama otpada;
- uspostaviti funkcionalnu i harmoniziranu mrežu za praćenje kvalitete zraka u BiH i sačiniti Program za poboljšanje kvalitete zraka u BiH;
- konstantno obnavljati opremu za zaštitu i spašavanje na svim razinama vlasti u BiH.

Članice DCF-a aktivne u sektoru u 2021. godini	EBRD, EIB, EU, Japan, Svjetska banka
Ostale ključne međunarodne organizacije	Investicijski okvir za Zapadni Balkan; Transportni opservatorij Jugoistočne Europe; Regionalno vijeće za suradnju; Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva; Međunarodna željeznička unija, Japanski sustav za međunarodnu suradnju (JICS), EU Agencija za željeznice (ERA)
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH; Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH; Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH; Željeznička javna korporacija BiH; Federalno ministarstvo prometa i komunikacija; JP Direkcija za ceste FBiH; JP Autoceste FBiH; Ministarstvo prometa i veza RS; JP Autoputeva RS; Vlada BD BiH; JP Željeznice FBiH; JP Željeznice RS.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2021. godini	Ukupno alocirano € 134.62 milijuna, od čega € 2.42 milijuna u grantovima i € 132.19 milijuna u zajmovima. Ukupno isplaćeno € 217.50 milijuna, od čega € 0.83 milijuna u grantovima i € 216.67 milijuna u zajmovima. Od ukupne ODA-e u 2021. godini, za sektor je alocirano 24% a isplaćeno 33%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2021. godini	Zakon o izmjeni Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (Sl.novine FBiH br. 103/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na putevima RS (Sl.gl.RS.br. 111/21). Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije dostupni www.donormapping.ba
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	Delegacija EU koordinira sve aktivne razvojne partnere u ovom sektoru. Trenutačno ne postoji mehanizam za koordinaciju donatorskog transportnog sektora koji vode relevantne institucije BiH. U kontekstu agende povezivanja, Nacionalni investicijski odbor (NIC) je utemeljen 2015. godine, koji također predviđa sudjelovanje relevantnih međunarodnih finansijskih institucija i bilateralnih razvojnih partnera. Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH /Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći. Usljed izbijanja pandemije COVID-19 i pratećih epidemioloških mjera, u 2021. godini nisu se održavali DCF sastanci.

Pregled aktivnosti u 2021. godini

Sektor transporta predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020. godine. Ministarstvo financija i trezora BiH je u izvješću Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2021. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju, a u narednom razdoblju planiran je projekt nadogradnje baze podataka koji će omogućiti korištenje IPA III klasifikacije za razdoblje 2021-2027. godina.

Sektor transporta sastoji se od devet podsektora:

- Transportna povezanost
- Transportna učinkovitost
- Zračni transport
- Transport unutarnjih plovnih puteva
- Pomorski transport
- Željeznički transport
- Cestovni transport
- Multimodalni transport i
- Urbana mobilnost.

Sektor transporta je jedan od najvažnijih sektora gospodarstva Bosne i Hercegovine, a stvaranje uvjeta za kvalitetniji, učinkovitiji i sigurniji sustav transporta je jedna od obveza institucija na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini. Razvijena transportna infrastruktura predstavlja temelj za razvoj gospodarstva, povećanje konkurentnosti i stvaranje novih radnih mjesta.

U sektoru transporta u Bosni i Hercegovini je tijekom 2021. godine ostvaren određeni napredak, prije svega kroz provedbu aktivnosti definiranih Okvirnom strategijom transporta BiH za razdoblje do 2030. godine. Vijeće ministara BiH je na 30. sjednici održanoj 17.03.2021. godine usvojilo prvo Izvješće o provedbi Okvirne strategije transporta BiH za izvještajno razdoblje 2016-2020. godina. U narednom razdoblju potrebno je nastaviti aktivnosti na usklađivanju zakonodavstva sa *acquis*-om i njegovu učinkovitu provedbu u svim oblastima transporta, u skladu sa akcijskim planovima Transportne zajednice.

U sklopu „Berlinskog procesa“ za Zapadni Balkan, u listopadu 2021. godine održan je Samit zemalja Zapadnog Balkana i Europske unije na kojem je istaknuto da je održivi transport kamen temeljac gospodarske i društvene integracije zemalja Zapadnog Balkana u Europsku uniju. Dalji razvoj transportne povezanosti, unutar regije i sa Europskom unijom, bitan je čimbenik poboljšanja učinkovitosti i sigurnosti transportnih usluga, te postizanja ciljeva održive mobilnosti, posebice u pogledu željezničke povezanosti i povezanosti unutarnjim plovnim putevima.

U listopadu 2021. godine održana je Konferencija o transportu na visokoj razini zemalja Srednjoeuropske inicijative i Zapadnog Balkana gdje je naglašeno kako je primarni fokus sektora transporta u regiji smanjenje procedura i olakšavanje prelaska graničnih prijelaza, te jačanje regionalnih transportnih mreža i njihova intergacija sa transportnom mrežom Europske unije.

U oblasti *zračnog transporta*, Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH je tijekom 2021. godine nastavila aktivnosti na uspostavi regulatornog okvira, te certifikaciji i nadzoru zrakoplovnih subjekata u Bosni i Hercegovini. S obzirom da je Bosna i Hercegovina potpisnica Multilateralnog sporazuma o uspostavi zajedničke europske zrakoplovne oblasti (ECAA sporazum) obvezala se na usklađivanje svog

zakonodavstva sa propisima Europske unije u oblasti civilnog zrakoplovstva. Direkcija za civilno zrakoplovstvo je u 2021. godini usvojila nekoliko podzakonskih akata iz oblasti civilnog zrakoplovstva, prije svega Pravilnik o prihvaćanju i odstupanju od standarda i postupaka Međunarodne organizacije za civilno zrakoplovstvo (Službeni glasnik BiH, broj 66/21) i Pravilnik o utvrđivanju zahtjeva i upravnih postupaka u vezi sa zračnim lukama (Službeni glasnik BiH, broj 17/21).

Za *transport unutarnjim plovnim putevima* potrebno je uložiti dodatne napore na razvoju institucijskog, pravnog i regulatornog okvira u Bosni i Hercegovini i osigurati sigurnost plovidbe na unutarnjim plovnim putevima. U lipnju 2021. godine počeli su radovi na rekonstrukciji luke Brčko, koja predstavlja najznačajniju luku Bosne i Hercegovine za regionalni i europski vodeni transport.

Željeznički transport u Bosni i Hercegovini nije dovoljno razvijen, te je potrebno stvoriti preduvjete za njegovo unapređenje, što se prije svega odnosi na rekonstrukciju, održavanje i izgradnju željezničke infrastrukture, te proces restrukturiranja željezničkih poduzeća u Bosni i Hercegovini. Usklađivanje legislative iz ove oblasti sa direktivama Europske unije je jedna od obveza Bosne i Hercegovine prema Ugovoru o osnivanju Transportne zajednice, a uključivanje Bosne i Hercegovine u željezničku mrežu regije i Europske unije je bitan preduvjet budućeg gospodarskog razvoja.

Regulatorni odbor željeznica BiH je tijekom 2021. godine poduzimao aktivnosti na izradi podzakonskih akata čijom provedbom će se unaprijediti proces kontrole sigurnosti željezničkog prometa, te će se stvoriti uvjeti za otvaranje željezničkog tržišta i njegovu integraciju u regionalnu željezničku mrežu.

U oblasti *cestovnog transporta*, tijekom 2021. godine su poduzimane aktivnosti na izradi Okvirne strategije sigurnosti prometa na cestama u Bosni i Hercegovini i akcijskog plana za razdoblje 2021-2025. godina, kao i realizaciji infrastrukturnih projekata koji će unaprijediti kvalitetu transportne mreže u Bosni i Hercegovini.

U izvještajnom razdoblju su nastavljeni radovi na izgradnji nekoliko dionica na međunarodnom paneuropskom koridoru 5-C kroz Bosnu i Hercegovinu. U srpnju 2021. godine otvorena je u promet obilaznica oko Zenice, a u rujnu 2021. godine zvanično je pušten u promet međunarodni most preko rijeke Save u Svilaju, čime je omogućena bolja povezanost Bosne i Hercegovine i Hrvatske, kao i integracija Bosne i Hercegovine u transeuropsku prometnu mrežu (TEN-T). Također, u tijeku su radovi na izgradnji međudržavnog mosta između Bosne i Hercegovine i Hrvatske u Gradišci.

Ulaganja DCF članica u 2021. godini

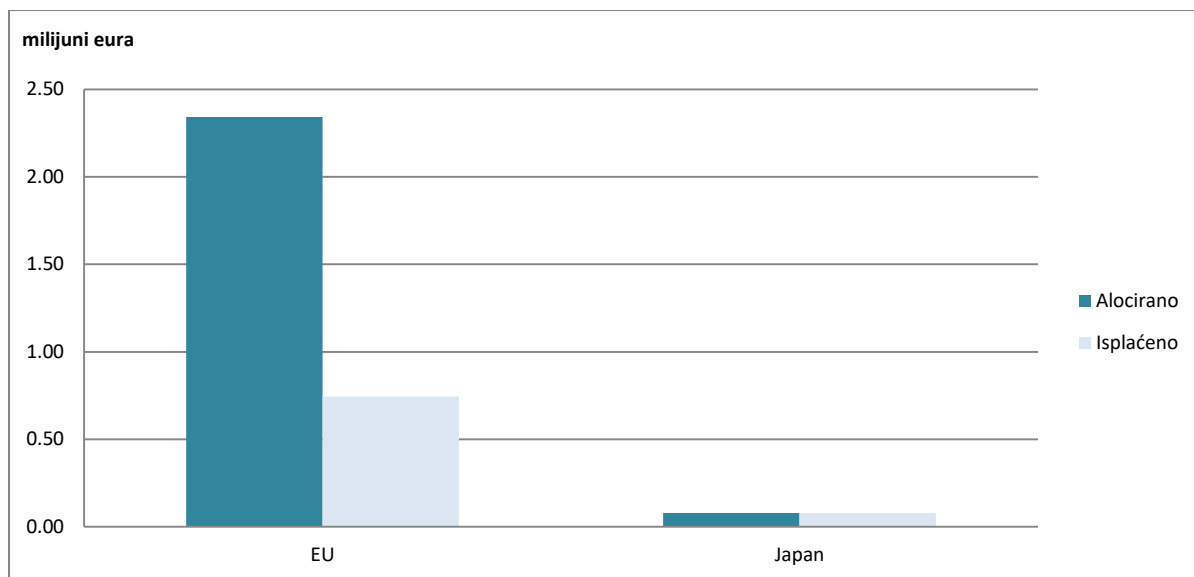
Članice DCF aktivne u sektoru Transporta 2021. godini su EBRD, EIB, EU, Japan i Svjetska banka.

Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2021. godini iznose € 134.62 milijuna, od čega € 2.42 milijuna u grantovima i € 132.19 milijuna u zajmovima.

Ukupno isplaćena sredstva DCF članica za sektor u 2021. godini iznose € 217.50 milijuna, od čega € 0.83 milijuna u grantovima i € 216.67 milijuna u zajmovima.

U grafikonu 4.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja. Od ukupno alociranih i isplaćenih grant sredstava u sektoru Transporta EU je alocirala 96.7% (€ 2.3 milijuna) i isplatila 90.4% (€ 0.7 milijuna).

Grafikon 4.1. Ukupno alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2021. godini

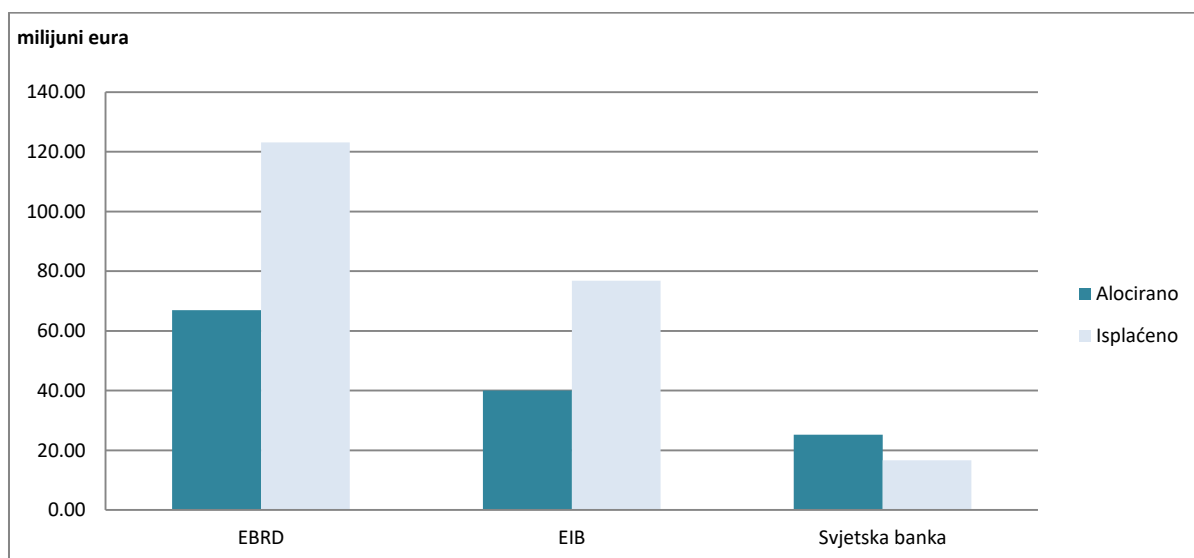

U grafikonu 4.2. prikazane su alokacije i isplate zajmova u 2021. godini.

Od ukupno alociranih zajmova, 50.7% sredstava je alocirala EBRD (€ 67.00 milijuna), dok su preostalih 49.3% zajmova alocirale EIB (€40.00 milijuna) i Svjetska banka (€ 25.19 milijuna).

Od ukupno isplaćenih zajmova, 56.8% sredstava je isplatila EBRD (€ 123.11 milijuna), 35.5% EIB (€ 76.85 milijuna) i 7.7% Svjetska banka (€ 16.71 milijuna).

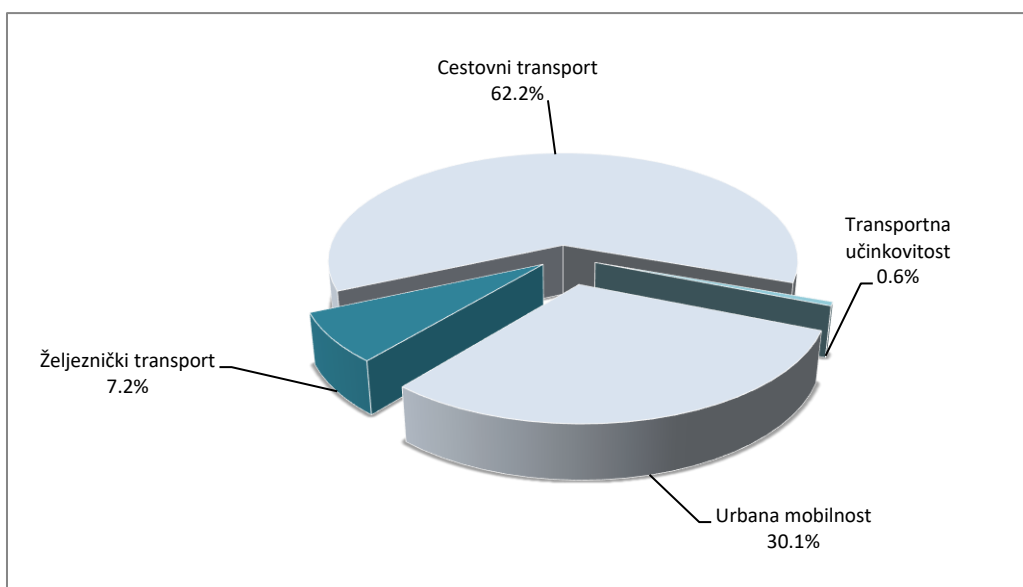
Grafikon 4.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po zajmodavcima u 2021. godini

Sektor Transporta se sastoji od 9 podsektora. U grafikonu 4.3. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima.

Od ukupno alociranih sredstava u 2021. godini, 62.2% je alocirano u podsektor Cestovni transport, 30.1% u Urbanu mobilnost, dok je preostalih 7.7% sredstava alocirano u podsektore Željeznički transport i Transportna učinkovitost. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

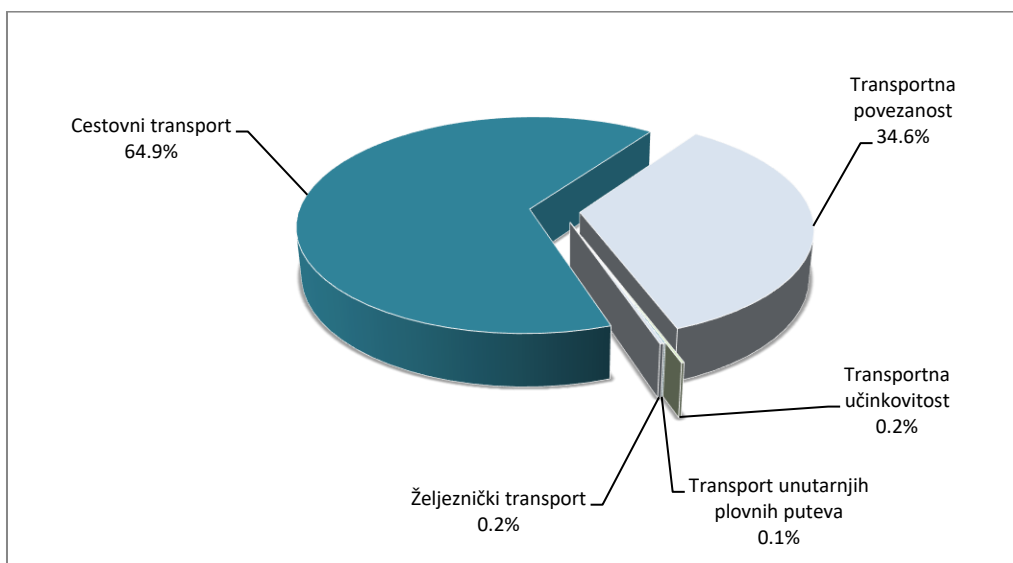
Grafikon 4.3. Ukupno alocirano po podsektorima u 2021. godini

Grafikon 4.4. prikazuje strukturu ukupno isplaćenih sredstava u 2021. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u 2021. godini, 99.5% je isplaćeno u podsektore Cestovni transport (64.9%) i Transportna povezanost (34.6%), a preostalih 0.5% u podsektore Željeznički transport, Transportna učinkovitost i Transport unutarnjih plovnih puteva. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 4.4. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2021. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2021. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni EUR)
Koridor Vc – Centar	EIB	588.00
Koridor Vc - Doboj obilaznica	EBRD	210.00
Projekt gradskog prijevoza Sarajevo	EIB	185.00
Koridor Vc u FBiH - Dio 3	EBRD	120.00
Koridor Vc Počitelj – Bijača	EIB	100.00
Koridor Vc - Zenica sjever	EIB	100.00
BH Koridor Vc2	EBRD	80.00
Koridor Vc u Republici Srpskoj – Dio 1	EBRD	70.00
Poplave - Popravak i rekonstrukcija cesta u FBiH	EBRD	65.00
Koridor Vc u FBiH - Dio 3	EBRD	60.00

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

Buduće aktivnosti u Sektoru transporta trebaju biti usmjerene na daljnje usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa EU legislativom, te stvaranje uvjeta za izgradnju i rekonstrukciju transportne infrastrukture koja leži na Transeuropskoj i Regionalnoj temeljnoj mreži, kao i promicanje multimodalnih i održivih prometnih rješenja i rješavanje preostalih nefizičkih prepreka za kretanje roba i putnika, što podrazumijeva:

- nastaviti aktivnosti na usklađivanju zakonodavstva sa EU legislativama iz oblasti transporta;
- provoditi aktivnosti predviđene Okvirnom strategijom transporta BiH za razdoblje do 2030. godine;
- realizirati projekt rekonstrukcije luke Brčko;
- usvojiti Okvirnu strategiju sigurnosti prometa na cestama u Bosni i Hercegovini i akcijski plan za razdoblje 2021-2025. godina;
- nastaviti sa izgradnjom dionica autoputa na koridoru 5-C kroz Bosnu i Hercegovinu;
- nastaviti ulaganja u infrastrukturu zračnih luka u BiH.

Članice DCF-a aktivne u sektoru u 2021. godini	Svjetska banka, Švedska, UN, SAD/USAID, Njemačka, Republika Češka, EBRD
Ostale ključne međunarodne organizacije	Energetska zajednica; Energetska zajednica jugoistočne Europe; Svjetsko energetske vijeće; Međunarodna agencija za atomsku energiju; Investicijski okvir za Zapadni Balkan; Regionalno vijeće za suradnju.
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Parlamentarna skupština BiH; Parlament FBiH; Narodna skupština Republike Srpske; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo financija i trezora BiH; Regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH; Državna regulatorna komisija za električnu energiju; Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije; Federalno ministarstvo prostornog uređenja; Federalno ministarstvo financija; Federalno ministarstvo okoliša i turizma; Regulatorna komisija za energiju u FBiH; Operator za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju FBiH; Fond za zaštitu okoliša FBiH; Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva RS; Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS; Ministarstvo financija RS; Ministarstvo europskih integracija međunarodne suradnje RS; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Regulatorna komisija za energiju RS; Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost RS; Gospodarska komora BiH; Gospodarska komora FBiH; Gospodarska komora RS; Komisija za koncesije BiH; Komisija za koncesije FBiH; Komisija za koncesije RS; Savez gradova i općina u RS i FBiH.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2021. godini	Ukupno alocirano € 24.73 mil, od čega € 12.99 mil granta i € 11.74 mil zajmova. Ukupno isplaćeno € 55.76 mil, od čega € 14.96 mil granta i € 40.81 mil zajmova. Od ukupne ODA-e u 2021. godini, za sektor je alocirano 4%, a isplaćeno 9%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2021. godini	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o gasu (Sl.gl.RS.br. 15/21); Zakon o električnoj energiji (Sl. gl. BD BIH, br.27/21). Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije dostupni na www.donormapping.ba
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	<p>Energetska povezanost: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralna / multilateralna koordinacija, kao i sastanci koje organiziraju sami razvojni partneri između sebe uz prisustvo MVTEO.</p> <p>Energetska učinkovitost: Koordinacijski sastanci razvojnih partnera i MVTEO održavaju se dva puta godišnje.</p> <p>Obnovljiva energija: Postoji podsektorski DCF krug razvojnih partnera i MVTEO, međutim, isti se nije sastao jednu godinu. Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte. Slijedom bilateralnih sastanaka UN sa GIZ-om i USAID-om uspostavljen je Zajednički program Bioenergy.</p> <p>Nafta: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte.</p> <p>Plin: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte.</p> <p>Električna energija: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija.</p> <p>Nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte.</p> <p>Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH /Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.</p> <p>Usljed izbijanja pandemije COVID-19 i pratećih epidemioloških mjera, u 2021. godini nisu se održavali DCF sastanci.</p>

Pregled aktivnosti u 2021. godini

Sektor energije predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020. godine. Ministarstvo financija i trezora BiH je u izvješću Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2021. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju, a u narednom razdoblju planiran je projekt nadogradnje baze podataka koji će omogućiti korištenje IPA III klasifikacije za razdoblje 2021-2027. godina.

Sektor energije sastoji se od sedam podsektora:

- Energetska povezanost
- Energetska učinkovitost
- Obnovljiva energija
- Nafta
- Gas
- Električna energija i
- Nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja

Energetski sektor je jedan od najsnažnijih gospodarskih sektora Bosne i Hercegovine, sa dugom tradicijom i ogromnim potencijalima i mogućnostima za daljnji razvoj i ulaganja. Institucije na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini u narednom razdoblju trebaju uložiti dodatne napore na usklađivanju zakonodavstva sa *acquis*-om, stvore preduvjete za funkcionalna tržišta električne energije i plina, uspostave održive mehanizme energetske učinkovitosti, te poboljšaju investicijsko okruženje energetskog sektora Bosne i Hercegovine.

U sektoru energije su tijekom 2021. godine provedene aktivnosti predviđene usvojenim strateškim dokumentima, prije svega Okvirnom energetsom strategijom Bosne i Hercegovine do 2035. godine. Realizacijom aktivnosti iz strateških dokumenata doprinosi se provedbi obveza iz Ugovora o uspostavljanju Energetske zajednice, te usklađivanju i daljem razvoju energetskog sektora Bosne i Hercegovine sa ciljevima i planovima Europske unije.

U svibnju 2021. godine, održan je peti sastanak Pododbora za transport, energiju, okoliš i regionalni razvoj između Bosne i Hercegovine i Europske unije na kojem su predstavnici Europske komisije pozvali vlasti u Bosni i Hercegovini da nastave sa reformama u skladu sa Trećim energetsom paketom, usvoje Zakon o regulatoru električne energije i prirodnog plina BiH, te zakone o obnovljivoj energiji na entitetskoj razini.

Tijekom 2021. godine intenzivirane su aktivnosti na izradi entitetskih energetskih i klimatskih planova koji će poslužiti kao temelj za izradu Integriranog energetskog i klimatskog plana Bosne i Hercegovine (NECP BiH). Za razvoj i modeliranje scenarija razvoja energetskog sektora Bosne i Hercegovine do 2030. godine, sa projekcijama do 2050. godine, u izvještajnom razdoblju su provedene aktivnosti na uspostavi Centara za modeliranje i monitoring sustava NECP-a, kao i entitetskih energetskih i klimatskih planova, te organizirane obuke za osoblje Centara za modeliranje. Paralelno s tim su definirani ciljevi za svaku od dimenzija NECP-a koje bi trebalo ostvariti do 2030. godine, a koje će omogućiti dalji razvoj energetskog sektora Bosne i Hercegovine.

U oblasti *energetske učinkovitosti*, tijekom 2021. godine nastavljene su aktivnosti na izradi i usvajanju Akcijskih planova energetske učinkovitosti Bosne i Hercegovine i entiteta, koje su sve razine vlasti u Bosni i Hercegovini dužne usvojiti prema Ugovoru o uspostavljanju Energetske zajednice. Vlada Federacije BiH je na 254. sjednici održanoj 04.02.2021. godine usvojila Akcijski plan energetske

učinkovitosti Federacije BiH, a usvajanje Akcijskog plana u Republici Srpskoj se očekuje tijekom 2022. godine, nakon čega će se na usvajanje poslati objedinjeni Akcijski plan energetske učinkovitosti Bosne i Hercegovine.

Vlada Federacije BiH je na 261. sjednici održanoj 01.04.2021. godine usvojila Operativni plan poboljšanja energetske učinkovitosti institucija Federacije BiH koji obuhvaća konkretne mjere koje institucije trebaju poduzeti u postizanja energetske učinkovitosti u javnim zgradama.

Kako bi se ostvarile uštede u potrošnji energije, u izvještajnom razdoblju su nastavljene aktivnosti na izradi finalnog nacrtu dugoročne Strategije obnove zgrada u Bosni i Hercegovini do 2050. godine. Izrada ovog dokumenta predstavlja jednu od obveza Bosne i Hercegovine prema Ugovoru o uspostavi Energetske zajednice, a strategija će osigurati dugoročni okvir za obnovu fonda stambenih i poslovnih zgrada u javnom i privatnom vlasništvu u Bosni i Hercegovini.

U oblasti *obnovljivih izvora energije*, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH je tijekom 2021. godine nastavilo realizaciju aktivnosti predviđenih Reformom sustava podsticaja, a u cilju unapređenja korištenja obnovljivih izvora energije i ispunjavanja zahtjeva koji proizlaze iz Ugovora o Energetskoj zajednici. U sklopu Reforme sustava podsticaja, u izvještajnom razdoblju su u izradi bili entitetski zakoni o obnovljivim izvorima energije, a njihovo usvajanje se očekuje u 2022. godini. Ovim zakonima će se uvesti aukcije za dodjelu subvencija za gradnju elektrana na obnovljive izvore energije, te će se definirati uvjeti pod kojima će građani i gospodarska društva moći proizvoditi zelenu energiju za sopstvenu potrošnju.

Tajništvo Energetske zajednice je u lipnju 2021. godine odobrio Četvrto izvješće o napretku Bosne i Hercegovine u provedbi Direktive o energiji iz obnovljivih izvora 2009/28/EZ, koji je dostavilo Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH.

Međunarodna agencija za obnovljive izvore energije (IRENA) je u 2021. godini pokrenula aktivnosti na izradi dokumenta „Procjena spremnosti Bosne i Hercegovine za unapređenje korištenja obnovljivih izvora energije“, koji ima za cilj unapređenje pravnog okvira za potporu razvoju tržišta obnovljive energije u Bosni i Hercegovini.

Krajem 2021. godine, uz pomoć Švedske agencije za međunarodnu razvojnu suradnju (SIDA) i Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP), pokrenute su aktivnosti na izradi „Studije e-mobilnosti i tržišta u Bosni i Hercegovini“, koja će dati pregled i analizu postojećeg tržišta i institucijskog okvira, analizu poslovnih modela za brzo uvođenje infrastrukture elektromobilnosti, te preporuke o potrebnim politikama i mjerama koje Bosna i Hercegovina treba poduzeti u narednom razdoblju.

U ožujku 2021. godine puštena je u rad Vjetroelektrana Podveležje, prvi vjetropark Elektroprivrede BiH, čime je načinjen veliki iskorak u pravcu očuvanja okoliša i povećanju udjela proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora u Bosni i Hercegovini.

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH je sredinom 2021. godine uputilo Vijeću ministara BiH na usvajanje Prijedlog Odluke o kvaliteti tečnih naftnih goriva u BiH, nakon što su pribavljena mišljenja na tekst Nacrta Odluke od Tajništva Energetske zajednice i vlada entiteta i Brčko distrikta. Usvajanje Odluke doprinijeti će usklađivanju zahtjeva i preuzetih obveza Bosne i Hercegovine prema Ugovoru o uspostavljanju Energetske zajednice, reguliranju domaćeg tržišta naftnih derivata, te upotrebi najkvalitetnijih goriva europskih standarda u Bosni i Hercegovini.

U sektoru prirodnog plina, tijekom 2021. godine nastavljene su aktivnosti na usklađivanju zakonodavnog okvira sa europskim direktivama i realizaciji infrastrukturnih projekata koji bi u narednom razdoblju trebali stvoriti funkcionalno i održivo tržište prirodnog plina u Bosni i Hercegovini.

Bosna i Hercegovina, prema Ugovoru o uspostavljanju Energetske zajednice, treba uskladiti regulatorni okvir sa Trećim i Četvrtim energetske paketa za električnu energiju i plin, te je jedna od obveza koju Bosna i Hercegovina treba u najskorijem vremenu ispuniti usvajanje Zakona o regulatoru električne energije i prirodnog plina BiH. Od travnja 2021. godine Bosna i Hercegovina je počela dobijati prirodni plin iz Turskog toka, a počele su aktivnosti na realizaciji izgradnje plinovoda „Južna interkonekcija Bosna i Hercegovina – Hrvatska“, kojim će se smanjiti ovisnost Bosne i Hercegovine od jednog izvora plina i povećati sigurnost opskrbe.

Skupština Brčko distrikta je na 15. sjednici održanoj 28.10.2021. godine usvojila Zakon o električnoj energiji Brčko distrikta, koji propisuje pravni okvir za planiranje i način ostvarivanja elektroenergetske politike, uvjete i način obavljanja elektroenergetskih djelatnosti u skladu sa propisima Europske unije i Ugovorom o uspostavljanju Energetske zajednice.

U oblasti nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja, u izvještajnom razdoblju su provedene aktivnosti na izradi Zakona o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti BiH, kao i Pravilnika o radijacijskoj sigurnosti u djelatnostima s izvorima jonizirajućeg zračenja koji će ovu oblast u značajnom mjeri uskladiti sa europskim direktivama. Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH je pripremila i revidirala dokumente koji se odnose na upravljanje radioaktivnim otpadom.

Ulaganja DCF članica u 2021. godini

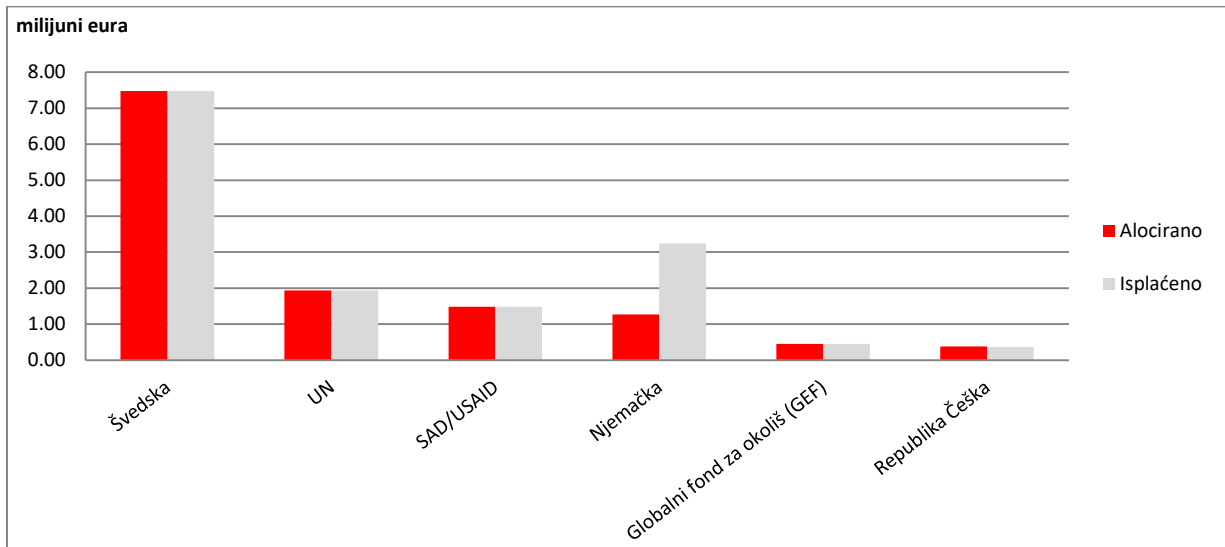
Članice DCF aktivne u sektoru Energija u 2021. godini su Svjetska banka, Švedska, UN, SAD/USAID, Njemačka, Republika Češka i EBRD.

Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2021. godini iznosila su € 24.73 mil, od čega € 12.99 mil granta i € 11.74 mil zajmova.

Ukupno isplaćena sredstva za sektor u 2021. godini iznosila su € 55.76 mil, od čega € 14.96 mil granta i € 40.81 mil zajmova.

U grafikonu 5.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja. Razvojni partneri koji su u 2021. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos grant sredstava su Švedska, Njemačka i UN.

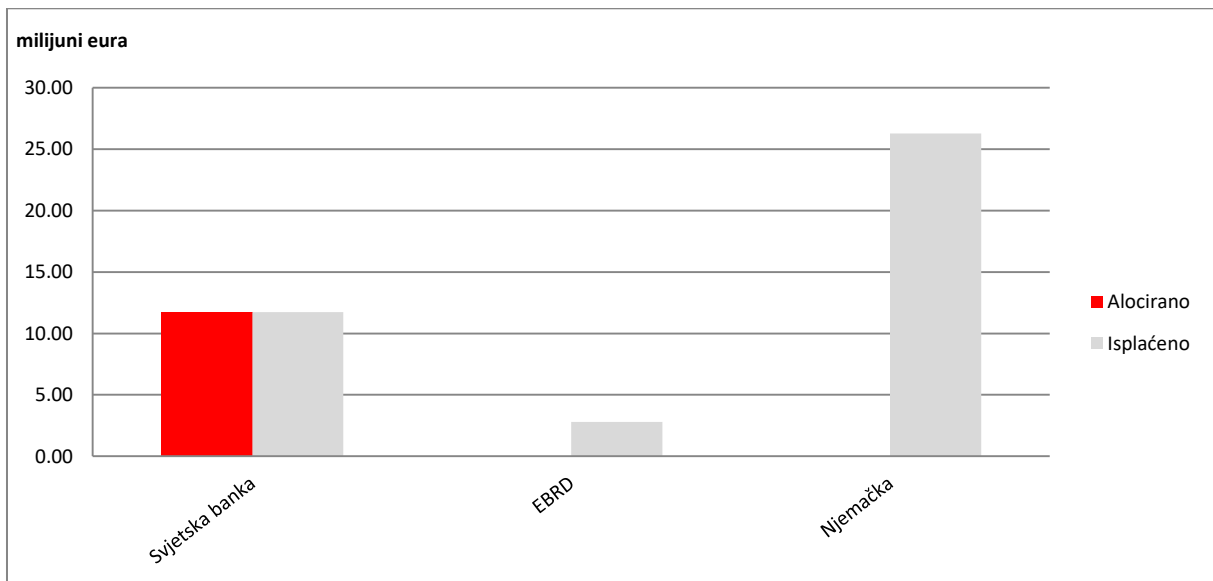
Grafikon 5.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2021. godini

U grafikonu 5.2. prikazana su alokacija i isplata zajmova u 2021. godini.

Razvojni partner koji je u 2021. godini alocirao odnosno isplatio najveći iznos zajmova je Njemačka a zatim slijede Svjetska banka i EBRD.

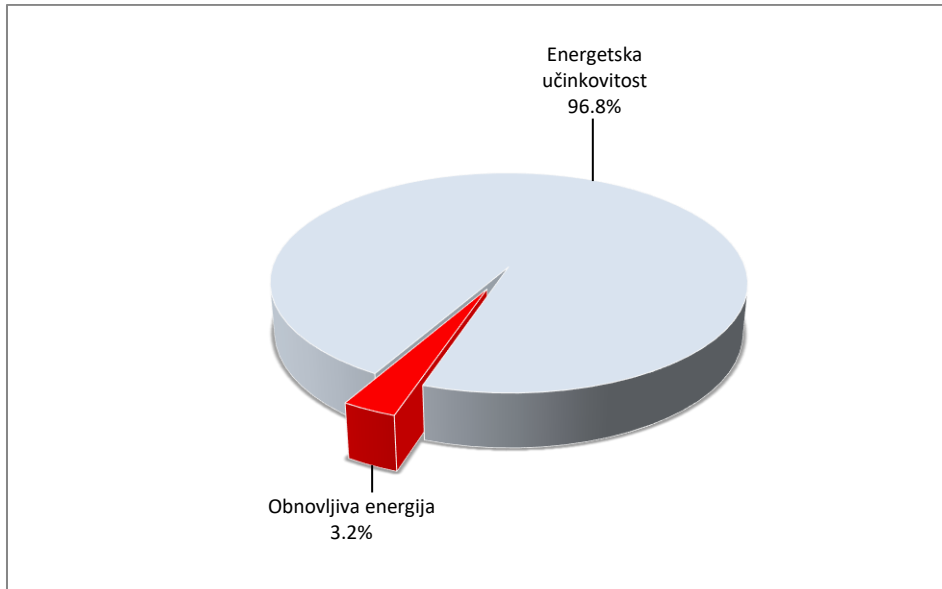
Grafikon 5.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po zajmodavcima u 2021. godini

Sektor Energija se sastoji od 7 podsektora. U grafikonu 5.3. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima.

Od ukupno alociranih sredstava u 2021. godini, samo za podsektor Energetska učinkovitost alocirano je 96.8%. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

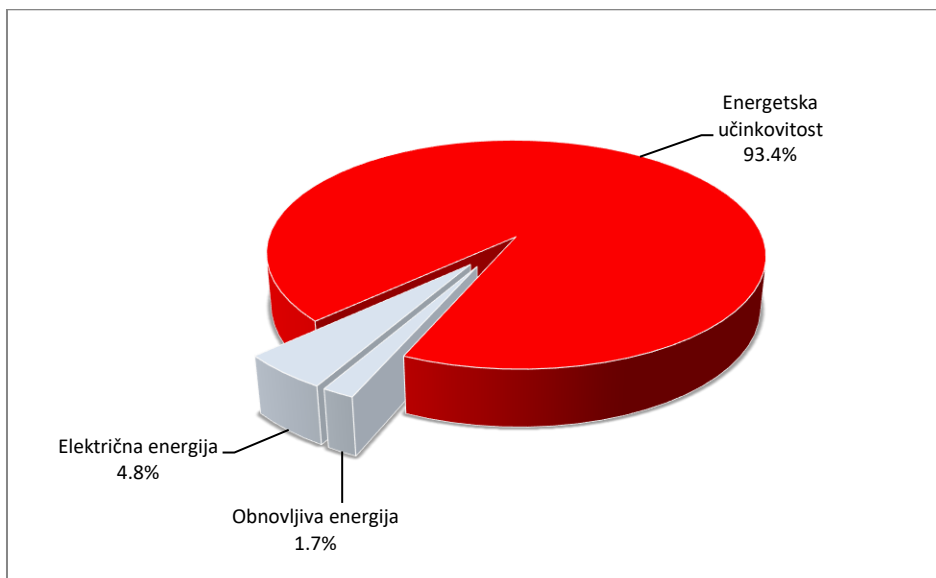
Grafikon 5.3. Ukupno alocirano po podsektorima u 2021. godini

U grafikonu 5.4. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2021. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u 2021. godini, samo za podsektor Energetska učinkovitost isplaćeno je 93.4%. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 5.4. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2021. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2021. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni EUR)
Japanski ODA zajam za Projekt izgradnje odsumporavanja dimnih plinova za Termoelektranu Ugljevik	Japan	105.28
Izgradnja vjetroparka (VP) Podveležje	Njemačka	65.00
Izgradnja vjetroparka Hrgud	Njemačka	60.23
Projekt energetske učinkovitosti	Svjetska banka	52.39
Sektorski Program za obnovljivu energiju i energetske učinkovitost: vjetropark Vlašić	Njemačka	36.10
Distribucija SCADA/DMS/OMS sustava	Njemačka	34.05
Projekt zelenog gospodarskog razvitka, Faza II	UN, Švedska	11.53
Rehabilitacija hidroelektrane Trebinje, Faza III	Njemačka	10.01
ISO - EMS, SCADA i IT nadogradnja	EBRD	8.50
Projekt distribucije električne energije Elektrokrajina	EBRD	7.50

Svi projekti su dostupni u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

U narednom razdoblju potrebno je nastaviti aktivnosti na prilagodbi zakonske regulative u Bosni i Hercegovini sa europskim standardima, kao i jačanju infrastrukture i kapaciteta energetske sektora. Na temelju odgovora institucija sa svih razina u BiH i članica DCF, koje su sudjelovale u izradi ovog Izvješća, u narednom razdoblju potrebno je:

- realizirati aktivnosti predviđene Okvirnom energetske strategijom Bosne i Hercegovine;
- finalizirati i usvojiti Integrirani energetske i klimatski plan Bosne i Hercegovine za razdoblje 2021-2030. godina;
- poduzimati aktivnosti na ispunjavanju obaveza preuzetih Ugovorom o uspostavi Energetske zajednice i drugih međunarodnih obaveza;
- usvojiti Zakon o regulatoru električne energije i prirodnog gasa, prenosu i tržištu električne energije u BiH i Zakon o operateru prijenosnog sustava BiH;
- usvojiti akcijske planove energetske učinkovitosti na svim razinama vlasti u BiH;
- nastaviti razvoj i provedbu mjera energetske učinkovitosti u području ušteda za finalnu potrošnju u zgradarstvu, industriji, transportu i ostalim oblastima;
- usvojiti Zakon o energiji i regulaciji energetske djelatnosti Federacije BiH, Zakon o električnoj energiji Federacije BiH i Zakon o korištenju obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije Federacije BiH;
- uspostaviti obvezne rezerve nafte i naftnih derivata u BiH.

Članice DCF-a aktivne u Sektoru u 2021. godini	EBRD, EIB, SAD/USAID, Švicarska, EU, Njemačka, Švedska, Republika Češka, UN, Norveška, Mađarska, Italija/AICS, Hrvatska, Svjetska banka
Ostale ključne međunarodne organizacije	Investicijski okvir za Zapadni Balkan; Razvojna banka Vijeća Europe; Regionalno vijeće za suradnju; Švicarski program namjenjen promoviranju izvoza; Europski fond za jugoistočnu Europu; Europska asocijacija nacionalnih instituta za mjeriteljstvo; Europska suradnja u zakonskom mjeriteljstvu (WELMEC); Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini; Organizacija za europsku suradnju i razvitak; Regionalni centar za razvitak poduzetničkih kompetencija, Švedska agencija za međunarodni razvitak i suradnju, Japanska agencija za međunarodnu suradnju, <i>Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit</i> (GIZ).
Ključni partneri među institucijama vlasti	VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo financija i trezora BiH; Ministarstvo civilnih poslova BiH; Ministarstvo pravde BiH; Ministarstvo komunikacija i prometa BiH; Uprava za neizravno oporezivanje BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Direkcija za ekonomsko planiranje; Direkcija za europske integracije; Agencija za rad i zapošljavanje BiH; Agencija za nadzor nad tržištem BiH; Agencija za osiguranje depozita BiH; Centralna banka BiH; Konkurencijsko vijeće BiH; Vanjskotrgovinska komora BiH; Izvozno-kreditna agencija BiH; Vijeće za državnu pomoć BiH; Institut za intelektualno vlasništvo BiH; Regulatorna agencija za komunikacije BiH; Institut za mjeriteljstvo BiH; Centar za uklanjanje mina u BiH; Federalno ministarstvo financija; Federalno ministarstvo okoliša i turizma; Federalno ministarstvo razvitka, poduzetništva i obrta; Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Federalno ministarstvo pravde; Ministarstvo financija RS; Ministarstvo trgovine i turizma RS; Ministarstvo pravde RS; Ministarstvo za europske integracije i međunarodnu suradnju RS; Ministarstvo za znanstveno-tehnološki razvitak, visoko obrazovanje i infomacijsko društvo RS; Ministarstvo industrije, energije i rudarstva RS; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Agencija za razvitak malih i srednjih poduzeća RS; Asocijacija gradova i općina; Direkcija za financije BDBiH; Odjel za gospodarski razvitak, sport i kulturu BDBiH.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe Sektora u 2021. godini	Ukupno alocirano € 137.62 milijuna, od čega € 29.72 milijuna granta i € 107.90 milijuna zajmova. Ukupno isplaćeno € 90.96 milijuna, od čega € 26.63 milijuna granta i € 64.33 milijuna zajmova. Od ukupne ODA-e u 2021. godini, za sektor je alocirano 25%, a isplaćeno 14%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2021. godini	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o gospodarskim društvima (Sl.novine FBiH br. 75/21); Zakon o posredovanju u prometu nekretnina (Sl.novine FBiH br. 75/21); Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima u FBiH (Sl.novine FBiH br. 75/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o registraciji poslovnih subjekata u FBiH (Sl.novine FBiH br. 85/21); Zakon o dopunama Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na razini FBiH (Sl.novine FBiH br. 85/21); Zakon o dopuni Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na razini FBiH (Sl.novine FBiH br. 92/21); Zakon o reprezentativnosti sindikata i udruga poslodavaca

	<p>(Sl.novine FBiH br. 103/21); Zakon o izmjeni Zakona o utvrđivanje i ostvarivanje tražbina građana u postupku privatizacije (Sl.novine FBiH br. 103/21); Zakon o slobodnim zonama RS (Sl.gl.RS.br. 15/21); Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o teritorijalnoj organizaciji RS (Sl.gl.RS.br. 15/21); Zakon o posebnom postupku eksproprijacije radi izgradnje auto-puta Banja Luka-Prijedor (Sl.gl.RS.br. 61/21); Zakon o strateškom planiranju i upravljanju razvitkom u RS (Sl.gl.RS.br. 63/21); Zakon o izmjenama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.26/21); Zakon o dopuni Zakona o radu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.6/21); Zakon o dopuni Zakona o radu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.02/21); Zakon o izmjenama Zakona o planiranju, projektiranju i razvitku BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.03/21); Zakon o javnoj imovini u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.6/21).</p> <p>Strategija razvoja Federacije BiH za razdoblje 2021-2027; Strategija razvoja turizma RS za razdoblje 2021-2027; Strategija razvoja industrije RS za razdoblje 2021-2027; Strategija za razvoj tržišta kapitala za razdoblje 2021-2026; Akcijski plan za razdoblje 2021-2023 za provedbu Strategije za razvoj tržišta kapitala za razdoblje 2021-2026; Program ekonomskih reformi RS za razdoblje 2021-2023; Strategija razvoja malih i srednjih poduzeća RS za razdoblje 2021-2027; Strategija zapošljavanja u RS do 2027. godine; Strategija privlačenja stranih ulaganja u RS za razdoblje 2021-2027; Strategija razvoja BD BiH za razdoblje 2021-2027.</p> <p>Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije su dostupni na www.donormapping.ba</p>
<p>Koordinacija rada razvojnih partnera</p>	<p>Trgovina i unutarnje tržište: MVTEO, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera, uz sastanke koje razvojni partneri aktivni u ovom podsektoru organiziraju između sebe.</p> <p>Tajništvo CEFTA organizira koordinaciju razvojnih partnera za slobodnu trgovinu.</p> <p>Razvitak privatnog sektora: MVTEO, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera.</p> <p>Redoviti neformalni sastanci koje sami razvojni partneri aktivni u ovom podsektoru organiziraju između sebe, uglavnom u kontekstu programiranja, provedbe ili pokretanja konkretnih inicijativa.</p> <p>U oblasti mikro, malih i srednjih poduzeća nema formalne koordinacije razvojnih partnera, te se koordinacija temelji na neformalnoj ad-hoc osnovi.</p> <p>Lokalni ekonomski razvitak: Koordinacijski sastanci razvojnih partnera koji podržavaju projekte lokalnog gospodarskog razvitka, a koje organizira UNDP.</p> <p>Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte, te uglavnom bilateralni ili multilateralni sastanci.</p> <p>Istraživanje, inovacije i tehnološki razvitak: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija</p> <p>Informacijske i komunikacijske tehnologije: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija</p> <p>Turizam i naslijeđe: MVTEO predvodi koordinaciju razvojnih partnera u okviru Radne skupine za turizam, uz sastanke koje razvojni partneri aktivni u ovom podsektoru organiziraju između sebe.</p> <p>Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH /Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.</p> <p>Usljed izbijanja pandemije COVID-19 i pratećih epidemioloških mjera, u 2021. godini nisu se održavali DCF sastanci.</p>

Pregled aktivnosti u 2021. godini

Sektor konkurentnost i inovacije predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020. godina. Ministarstvo financija i trezora BiH je u izvješću Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2021. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju, a u narednom razdoblju planiran je projekt nadogradnje baze podataka koji će omogućiti korištenje IPA III klasifikacije za razdoblje 2021-2027. godina.

Sektor konkurentnost i inovacije sastoji se od šest podsektora:

- Trgovina i unutarnje tržište
- Razvitak privatnog sektora
- Lokalni ekonomski razvitak
- Istraživanje, inovacije i tehnološki razvitak
- Informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT) i
- Turizam i naslijeđe.

Aktivnosti svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini tijekom 2021. godine imale su za cilj stvaranje boljih uvjeta za jačanje konkurentnosti gospodarstva BiH, te smanjivanje negativnih posljedica izazvanih pandemijom virusa Covid-19. Prije svega, provedene su aktivnosti na usklađivanju zakonodavstva sa europskim *acquis*-om i provedbi međunarodnih sporazuma, što predstavlja temelj za privlačenje ulaganja, veći gospodarski rast i smanjenje nezaposlenosti.

Bosna i Hercegovine, kao i druge potpisnice CEFTA sporazuma, tijekom 2021. godine nastavile su aktivnosti na ispunjavanju uvjeta za nesmetano funkcioniranje zajedničkog regionalnog tržišta i dodatno gospodarsko jačanje regije. U siječnju 2021. godine na snagu je stupio dodatni Protokol 6 CEFTA sporazuma, kojim se proširilo načelo slobodne trgovine unutar CEFTA zemalja i na sektor usluga, što će omogućiti razvoj uslužnih djelatnosti van ograničenja domaćih tržišta. Zeleni koridori, uspostavljeni u vrijeme pandemije za nesmetan protok robe, lijekova i medicinske opreme, pokazali su se izuzetno učinkovitim, te su tijekom 2021. godine započete aktivnosti na proširenju Zelenih koridora na prijelaze sa Grčkom i Italijom.

U siječnju 2021. godine, održan je peti sastanak Pododbora za unutarnje tržište i konkurenciju između Bosne i Hercegovine i Europske unije na kojem su predstavnici Europske komisije pozdravili napore vlasti Bosne i Hercegovine na izradi izmjena i dopuna Zakona o konkurenciji BiH u cilju daljeg usklađivanja sa pravnom stečevinom EU, te istakli značaj jačanja institucijskih i administrativnih kapaciteta Vijeća za državnu pomoć i Konkurencijskog vijeća BiH.

Ministarstvo vanjskih poslova BiH je tijekom 2021. godine nastavilo aktivnosti na realizaciji projekta „Digitalna platforma ekonomske diplomacije Ministarstva vanjskih poslova BiH“, kojim će se dodatno osnažiti uloga Ministarstva u pružanju potpore poslovnim subjektima iz Bosne i Hercegovine u inostranstvu.

Tijekom 2021. godine nastavljene su aktivnosti na harmonizaciji politika iz oblasti malih i srednjih poduzeća na svim razinama vlasti u BiH sa europskim Aktom o malom biznisu (*SBA Small Business Act*), što će doprinijeti stvaranju stimulativnog poduzetničkog okruženja, odnosno predvidivog investicijskog ambijenta za osiguranje rasta malih i srednjih poduzeća u Bosni i Hercegovini. U izradi je Strateški okvir za razvoj malih i srednjih poduzeća i poduzetništva u BiH za razdoblje 2021-2027. godina, koji će se

sastojati od Strateških smjernica za harmonizaciju potpore razvoju malih i srednjih poduzeća i poduzetništva u BiH, koje su upućene Vijeću ministara BiH na usvajanje, te strateških dokumenata Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko distrikta. Vlada Republike Srpske je na 116. sjednici održanoj 08.04.2021. godine usvojila Strategiju razvoja malih i srednjih poduzeća Republike Srpske za razdoblje 2021-2027. godina, dok su u Federaciji BiH i Brčko distriktu tijekom 2021. godine usvojene razvojne strategije koje će biti temelj za izradu strateških dokumenata iz oblasti malih i srednjih poduzeća.

Vlada Federacije BiH je na 256. sjednici održanoj 18.02.2021. godine usvojila Strategiju razvoja Federacije za razdoblje 2021-2027. godina, koja predstavlja integrirani, multisektorski strateški dokument koji definira javne politike i usmjerava socio-gospodarski razvoj na teritoriji Federacije BiH. Strategijom su definirana četiri strateška cilja i osamnaest prioriteta u sedmogodišnjem razdoblju, a ona će biti podloga za usklađivanje i izradu sektorskih strategija i strategija nižih razina vlasti u Federaciji BiH.

U cilju stvaranja boljeg poslovnog okruženja i usklađivanja legislative sa europskim direktivama, tijekom 2021. godine entitetske vlade su usvojile zakone koji su od presudnog značaja za jačanje konkurentnosti i stvaranje boljeg poslovnog okruženja.

Dom naroda Parlamenta Federacije BiH je na sjednici održanoj 09.09.2021. godine usvojio Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima Federacije BiH (Službene novine Federacije BiH, broj 75/21), što je bila jedna od obveza predviđenih Programom gospodarske stabilizacije i oporavka Federacije BiH za razdoblje 2020-2021. godina. Zakonom je omogućeno vanjskotrgovinsko poslovanje obrtnika, skraćena je procedura registracije obrta, ograničena je ovrha nad imovinom obrtnika, omogućeno je fizičkim licima i umirovljenicima obavljanje obrta u vidu dodatnog i dopunskog zanimanja, te je unaprijeđen način popunjavanja registra obrtnika.

Tijekom 2021. godine Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta realiziralo je „Projekt oporavka i potpore firmama“, sa ciljem pružanja potpore za oporavak privatnih firmi pogođenih pandemijom virusa Covid-19 putem unapređenja pristupa dugoročnom financiranju. Također, tijekom 2021. godine realiziran je projekt „Digitalna transformacija u poslovanju“, čiji je cilj jačanje digitalnog gospodarstva u Federaciji BiH, kroz provedbu mjera potpore za digitalnu transformaciju malih i srednjih poduzeća, jačanje konkurentnosti i poticanja rasta malih i srednjih poduzeća.

Narodna skupština Republike Srpske je na 14. sjednici održanoj 09.02.2021. godine usvojila Zakon o slobodnim zonama Republike Srpske (Službeni glasnik RS, broj 15/21), dok je Zakon o slobodnim zonama Federacije BiH upućen u proceduru usvajanja Parlamentu Federacije BiH i očekuje se njegovo usvajanje početkom 2022. godine. Usvajanjem ovih zakona, entitetski propisi će se uskladiti sa Zakonom o slobodnim zonama BiH i politikama promocije stranih ulaganja, izvoza i otvaranja novih radnih mjesta.

Vlada Republike Srpske je na 144. sjednici održanoj 04.11.2021. godine usvojila Strategiju privlačenja stranih ulaganja u Republiku Srpsku za razdoblje 2021-2027. godinu, koja predstavlja skup ciljeva i mjera za provedbu politika Vlade Republike Srpske u privlačenju stranih ulaganja. Strategijom su definirana tri strateška cilja među kojima su povećanje kumulativnog priliva stranih izravnih ulaganja u Republici Srpskoj, povećanje sudjelovanja stranih izravnih ulaganja u BDP-u Republike Srpske i broj novoosnovanih kompanija sa inostranim kapitalom, kao i povećanje sudjelovanja stranih izravnih ulaganja koja su motivirana unapređenjem učinkovitosti.

Skupština Brčko distrikta je na 8. sjednici održanoj 20.05.2021. godine usvojila Strategiju razvoja Brčko distrikta za razdoblje 2021-2027. godina, a strateški ciljevi su fokusirani na oblasti jačanja konkurentnosti gospodarstva, unapređenje pružanja usluga javnog sektora, te održivog upravljanja okolišem, prirodnim i infrastrukturnim resursima.

U sklopu projekta „Uspostava sustava za registraciju poslovanja na jednom mjestu“ u Brčko distriktu je u travnju 2021. godine pušten u funkciju informacijski sustav čime su stvoreni preduvjeti za uspostavu jednošalterskog sustava elektroničkog registriranja poslovnih subjekata i poduzetnika, što će značajno doprinijeti razvoju privatnog sektora i jačanju konkurentnosti.

Institut za mjeriteljstvo BiH je punopravni član Europske asocijacije nacionalnih mjeriteljskih instituta (EURAMET), te je tijekom 2021. godine aktivno sudjelovala u znanstveno-istraživačkim projektima koji imaju za cilj unapređenje ekspertize, razvoj i standardizaciju novih modela mjerenja, te unapređenje znanosti i istraživanja u oblasti mjeriteljstva. Pored toga, nastavljena je realizacija bilateralnih projekata sa razvojnim partnerima u Bosni i Hercegovini na unapređenju kapaciteta laboratorija Instituta za mjeriteljstvo BiH. Institut za mjeriteljstvo je nastavio sa unapređenjem svojih kompetencija i objavom kalibracijskih i mjernih mogućnosti (CMC) za državne etalone u Međunarodnom birou za mjere i tegove (BIPM) u Međunarodnoj bazi za ključne interkomparacije (KCDB) i do sada ima objavljena 82 kalibracijska i mjerna kapaciteta iz oblasti mase, pritiska, temperature, vlažnosti, električnih veličina, vremena i frekvencije, kemije, volumena i protoka.

U proceduri usvajanja su Zakon o mjeriteljstvu BiH, Zakon o zvaničnom vremenu BiH i niz podzakonskih akata, čijim usvajanjem će se oblast mjeriteljstva uskladiti sa EU legislativama i najboljim europskim praksama. Također, pokrenuta je izrada Strategije infrastrukture kvalitete BiH, čije usvajanje je jedan od uvjeta da Bosna i Hercegovina bude korisnik IPA II programa.

U oblasti informacijskih-komunikacijskih tehnologija, strateška opredjeljenja svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini su se odnosila na potporu razvoju znanstveno-nastavne i znanstveno-istraživačke infrastrukture (tehnička modernizacija, opremanje i rekonstrukcija znanstveno-nastavnih, znanstveno-istraživačkih i visokoškolskih ustanova), međutim i dalje se nedovoljna proračunska sredstva izdvajaju za ove namjene. Pandemija virusa Covid-19 ukazala je na značaj razvoja informacijsko-komunikacijskih tehnologija, te su vlasti u Bosni i Hercegovini tijekom 2021. godine nastavile aktivnosti na digitalnoj transformaciji i unapređenju infrastrukture.

Sredinom ožujka 2021. godine održan je Peti sastanak Pododbora za inovacije, informacijsko društvo i socijalnu politiku između Bosne i Hercegovine i Europske unije. Predstavnicima Europske komisije su pozitivno ocijenili sudjelovanje Bosne i Hercegovine u programu Horizont 2020, EU programu namjenjenom istraživanju i inovacijama, te pozvali nadležne institucije u BiH da izrade i usvoje Strategiju pametne specijalizacije. Pored toga, Bosna i Hercegovina je pozvana da usvoji Zakon o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije usklađen sa *acquis*-om, te Zakon o elektroničkim komunikacijama i elektroničkim medijima. Istaknut je i značaj izrade i usvajanja Strategije cyber sigurnosti BiH i Strategije za pristup širokopojasnoj mreži BiH.

Regulatorna agencija za komunikacije BiH je tijekom 2021. godine nastavila aktivnosti na harmonizaciji regulatornog okvira sa važećim europskim direktivama i najboljim praksama iz oblasti telekomunikacija. U rujnu 2021. godine Međunarodna unija za telekomunikacije (ITU) pokrenula je projekt „Povoljno okruženje za mapiranje širokopojasnog pristupa u Bosni i Hercegovini“, koji ima za

cilj razvoj sustava mapiranja širokopojasnog pristupa kao neophodnog alata za primjenu regulatornog okvira kojim se podstiču ulaganja u razvoj elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina.

Vijeće ministara BiH je na 38. sjednici održanoj 26.05.2021. godine donijelo Odluku o imenovanju Interresorne radne skupine za interoperabilnost Bosne i Hercegovine, koju čine predstavnici institucija BiH, entiteta i Brčko distrikta. Temeljni cilj formiranja ovog savjetovanog organa Vijeća ministara BiH je unapređenje stupnja razvoja e-vlade u Bosni i Hercegovini i razine digitalizacije u institucijama BiH, kako bi se građanima i poslovnim subjektima omogućilo brže i jednostavnije pružanje usluga.

U rujnu 2021. godine počela je provedba projekta *EU4DigitalSME* koji ima za cilj stvaranje poticajnog okruženja za mala i srednja poduzeća u procesu digitalne transformacije i jačanja konkurentnosti na lokalnim i međunarodnim tržištima. Program je baziran na tri stuba aktivnosti koje će pomoći malim i srednjim poduzećima da ulažu u digitalizaciju svog poslovanja, zajedno sa drugim ulaganjima za poboljšanje produktivnosti, operativne učinkovitosti i otpornosti.

Sektor turizma je jedna od najbrže rastućih grana gospodarstva Bosne i Hercegovine, te je u 2021. godini pokazivao znake oporavka poslije pandemijske 2020. godine. U sektoru turizma potrebno je uložiti dodatne napore na kreiranju podsticajnog okruženja za razvoj turizma, te kreiranje turističkog proizvoda i turističke ponude, koji će doprinijeti boljoj promociji Bosne i Hercegovine kao turističke destinacije na regionalnoj i međunarodnoj razini.

U cilju smanjenja negativnih posljedica izazvanih pandemijom virusa Covid-19, USAID je tijekom 2021. godine nastavio realizaciju projekta „Razvoj održivog turizma u Bosni i Hercegovini“, koji ima za cilj podržati turističku industriju Bosne i Hercegovine i postaviti je na snažnu putanju rasta prema održivom turističkom gospodarstvu.

U Republici Srpskoj, tijekom 2021. godine usvojena je Strategija razvoja turizma Republike Srpske za razdoblje 2021-2027. godina, čijim usvajanjem je unaprijeđen pravni i regulatorni okvir u sektoru turizma, te kreirano podsticajno okruženje za razvoj turističke infrastrukture i razvijanje novih turističkih proizvoda. Strategija stavlja poseban akcent na razvoj ruralnog turizma i turizma vezanog za prirodu i boravak u prirodi, te projekte razvoja planinskog i banjskog turizma, što će doprinijeti povećanju turističkog prometa i povećanju zaposlenosti u ovom sektoru.

U Federaciji BiH, tijekom 2021. godine provedene su aktivnosti na izradi Strategije razvoja turizma Federacije BiH, kao i Zakona o turizmu Federacije BiH, Zakona o boravišnoj taksi Federacije BiH i Zakona o ugostiteljstvu Federacije BiH, čiji cilj je podizanje kvalitete usluga u obavljanju turističke i ugostiteljske djelatnosti i usmjeravanja dugoročnog razvoja turizma.

Ulaganja DCF članica u 2021. godini

Članice DCF aktivne u sektoru Konkurentnost i inovacije u 2021. godini su EBRD, EIB, SAD/USAID, Švicarska, EU, Njemačka, Švedska, Republika Češka, UN, Norveška, Mađarska, Italija / AICS, Hrvatska, Svjetska banka.

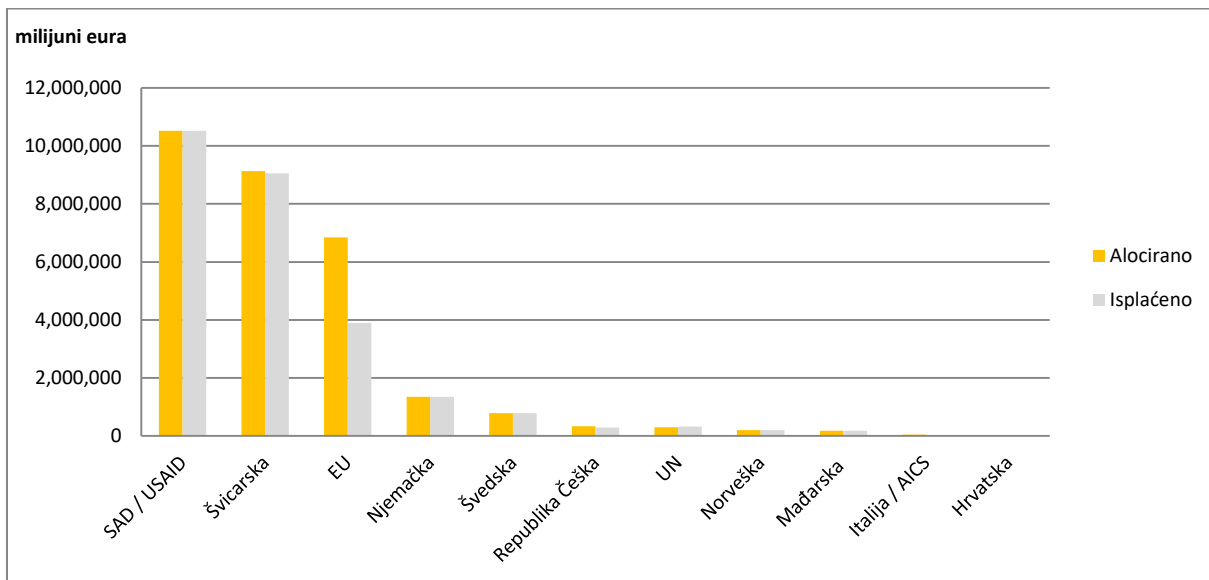
Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2021. godini iznose € 137.62 milijuna, od čega € 29.72 milijuna granta i € 107.90 milijuna zajmova.

Ukupno isplaćena sredstva za sektor u 2021. godini iznose € 90.96 milijuna, od čega € 26.63 milijuna granta i € 64.33 milijuna zajmova.

U grafikonu 6.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja, kao i alocirana i isplaćena sredstva zajmova.

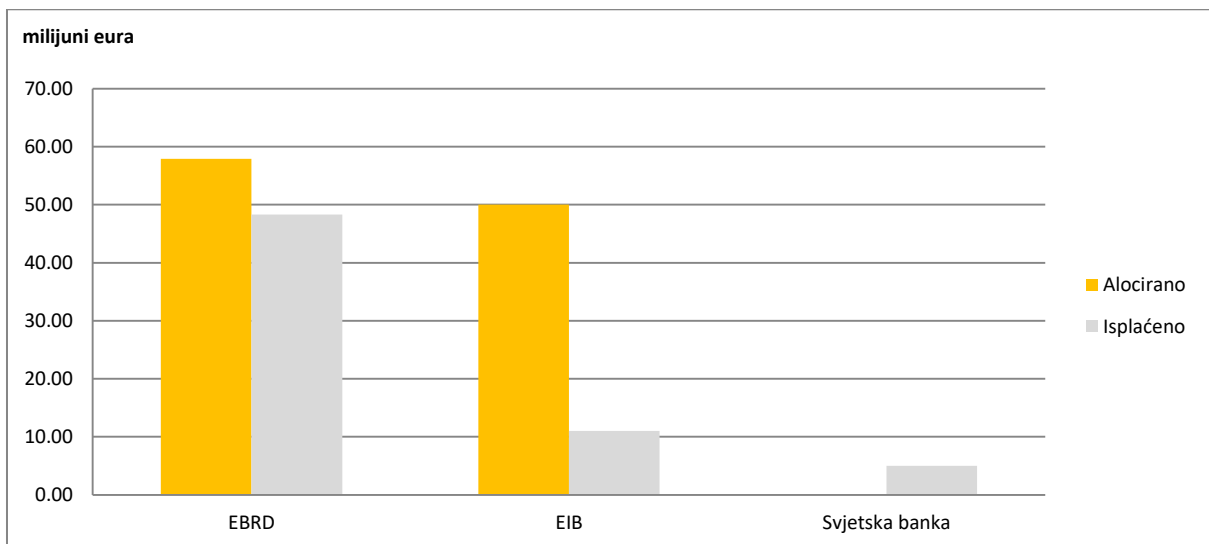
Razvojni partneri koji su u 2021. godini alocirali odnosno isplatili najviše grant sredstava u sektor su SAD/USAID, Švicarska i EU.

Grafikon 6.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2021. godini

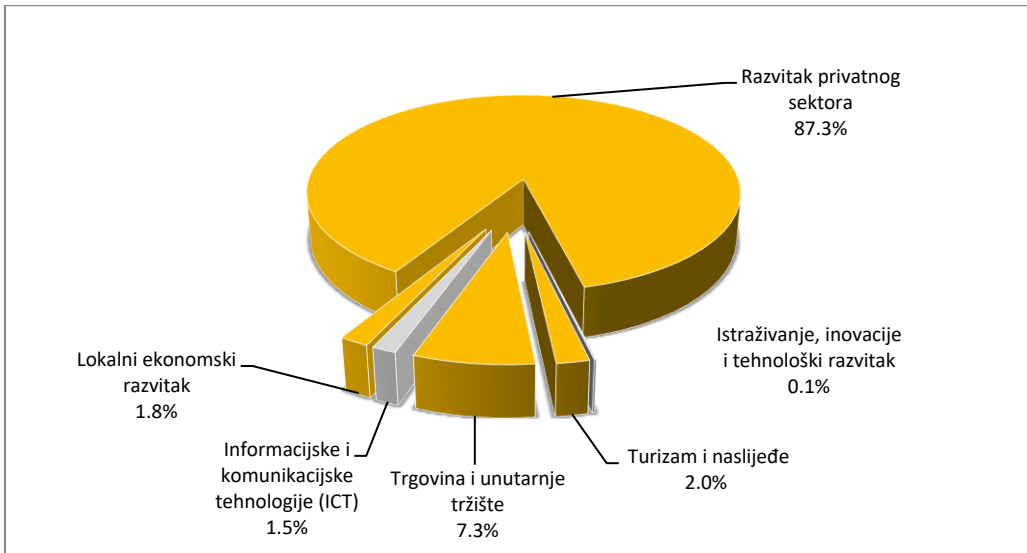
U grafikonu 6.2. prikazana su alokacija i isplata zajmova u 2021. godini.

Grafikon 6.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po zajmodavcima u 2021. godini

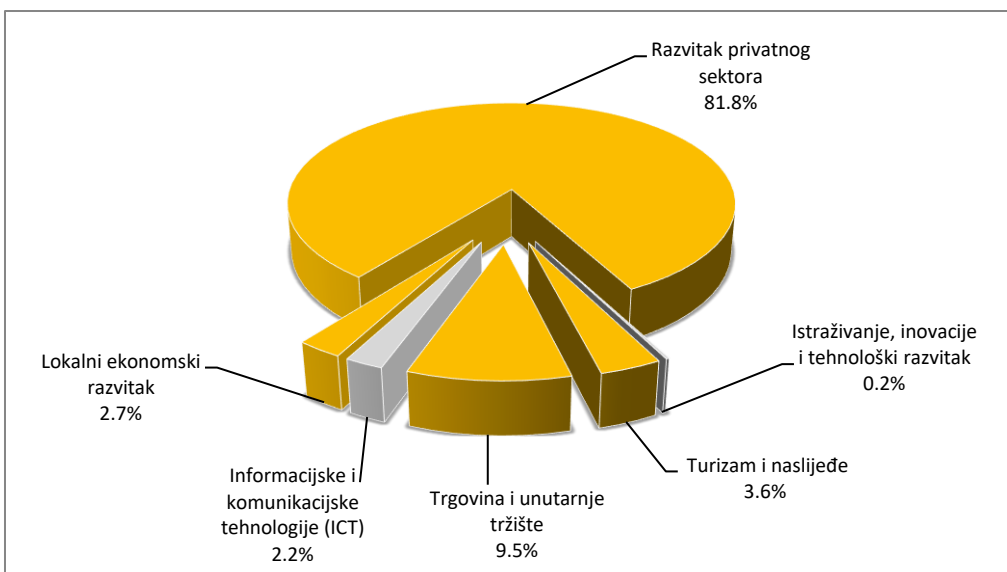
Sektor Konkurentnost i inovacije se sastoji od 6 podsektora. U grafikonu 6.3. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima. Od ukupno alociranih sredstava u 2021. godini, 87.3% je alocirano podsektor Razvitak privatnog sektora. U ostale podsektore alocirano je preostalih 12.7% sredstava. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 6.3. Ukupno alocirano po podsektorima u 2021. godini

U grafikonu 6.4. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2021. godini po podsektorima. Od ukupno isplaćenih sredstava u 2021. godini, 81.8% je isplaćeno u podsektor Razvitak privatnog sektora. U ostale podsektore isplaćeno je preostalih 18.2% sredstava. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 6.4. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2021. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2021. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni EUR)
RLBH zajam za MSP poduzeća i srednje kapitalizirana poduzeća & prioritetne projekte II	EIB	80.00
UBBL zajam za MSP i srednje kapitalizirana poduzeća kao odgovor na COVID19	EIB	75.00
Projekt oporavka i potpore za firme u BiH	Svjetska banka	53.45
Program za lokalnu samoupravu i gospodarski razvoj (EU4Business, inovacije i digitalizaciju u MSP-a u BiH)	Njemačka	22.91
USAID Projekt razvoja održivog turizma u Bosni i Hercegovini	SAD/USAID	19.24
Lokalne razvojne strategije	EU	15.00
Mid Europa Fond V	EBRD	12.00
Projekt općinskog okolišnog i gospodarskog upravljanja (MEG)	Švicarska, UN	11.62
SECO potpora	Švicarska	11.60
DFF - Bingo	EBRD	10.00

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

U cilju daljeg jačanja konkurentnosti gospodarstva u regionalnim i svjetskim okvirima, Bosna i Hercegovina u narednom razdoblju treba da nastavi aktivnosti na razvoju funkcionalnog tržišnog gospodarstva. Na temelju odgovora institucija BiH sa svih razina vlasti i članica DCF-a, koje su sudjelovale u izradi ovog Izvješća, kao i preporuka Europske komisije, u narednom razdoblju potrebno je provesti slijedeće aktivnosti:

- nastaviti aktivnosti na liberalizaciji trgovine u sklopu CEFTA sporazuma, te okončati pregovore za pristupanje Bosne i Hercegovine Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO);
- povećati industrijsku konkurentnost razvojem malih i srednjih poduzeća kroz aktivnosti donošenja i provedbe Strateških smjernica za harmonizaciju potpore razvoju malih i srednjih poduzeća i poduzetništva u BiH za razdoblje 2021-2027. godina;
- usvojiti izmjene Zakona o konkurenciji BiH i prateće podzakonske akte kako bi se ova oblast u što većoj mjeri uskladila sa relevantnim europskim direktivama;
- pojednostaviti i uskladiti registraciju poslovnih subjekata u oba entiteta kako bi se putem jednošalterskog sistema (*one-stop-shop*) smanjila administrativna opterećenja poduzetnika;
- usvojiti Zakon o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije BiH, te provesti aktivnosti na realizaciji elektroničkog potpisa i elektroničke uprave na svim razinama vlasti u BiH;
- završiti drugu fazu prelaska na digitalno emitovanje i usvojiti Strategiju širokopojasnog pristupa BiH;
- nastaviti aktivnosti na unapređenju laboratorijskih kapaciteta Instituta za mjeriteljstvo BiH;

- usvojiti novi Zakon o poštama BiH u skladu sa europskim *acquis*-om i Svjetskim poštanskim savezom, što će doprinijeti unapređenju tržišta poštanskog prometa u Bosni i Hercegovini;
- izraditi i usvojiti Strategiju razvoja turizma Federacije BiH, Zakon o turizmu Federacije BiH, Zakon o boravišnoj taksi Federacije BiH i Zakon o ugostiteljstvu Federacije BiH.

<p>Članice DCF aktivne u Sektoru u 2021. godini</p>	<p>EU, Mađarska, SAD/USAID, Slovenija, Švicarska, UN, Hrvatska, Ujedinjeno Kraljevstvo, Republika Češka, Njemačka, Italija/ AICS, Švedska, Japan, Norveška</p>
<p>Ostale ključne međunarodne organizacije</p>	<p>Vijeće Europe; Ured visokog predstavnika; Međunarodna organizacija rada; Svjetska zdravstvena organizacija; Investicijski okvir za Zapadni Balkan; <i>KulturKontakt</i> Austrija; Europska fondacija za obuku; Organizacija za europsku sigurnosti i suradnju; Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti; <i>British Council</i>; Regionalno vijeće za suradnju, Međunarodna federacija za planiranje obitelji (IPPF).</p>
<p>Ključni partneri u institucijama vlasti BiH</p>	<p>VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Ministarstvo civilnih poslova BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Ministarstvo vanjskih poslova BiH; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo obrane BiH; Agencija za rad i zapošljavanje BiH; Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete BiH; Agencija za predškolsko, osnovno i srednjoškolsko obrazovanje BiH; Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja BiH; Agencija za jednakost spolova BiH; Direkcija za europske integracije; Institucija Ombudsmena za ljudska prava BiH; Centar za uklanjanje mina u BiH; Federalno ministarstvo rada i socijalne politike; Federalno ministarstvo zdravstva; Federalno ministarstvo razvitka, poduzetništva i obrta; Federalno ministarstvo obrazovanja i znanosti; Federalno ministarstvo kulture i sporta; Federalni zavod za zapošljavanje; Gender centar FBiH i RS; Ministarstvo prosvjete i kulture RS; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS; Ministarstvo obitelji, omladine i sporta RS; Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite RS; Ministarstvo europskih integracija međunarodne suradnje RS; Ministarstvo za znanstveno-tehnološki razvitak, visoko obrazovanje i infomacijsko društvo RS; Zavod za zapošljavanje RS; Zavod za zapošljavanje BD BiH; Odsjek za obrazovanje BD BiH; Udruga poslodavaca RS i FBiH; Županijska ministarstva obrazovanja; Županijska ministarstva zdravstva.</p>
<p>Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe Sektora u 2021. godini</p>	<p>Ukupno alocirano € 53.09 milijuna u formi grantova. Ukupno isplaćeno € 54.61 milijuna milijuna u formi grantova. Od ukupne ODA-e u 2021. godini, za sektor je alocirano 9%, a isplaćeno 8%.</p>
<p>Zakonski okvir i strategije usvojene u 2021. godini</p>	<p>Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova (Sl. novine FBiH, br. 49/21); Zakon o reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca (Sl. novine FBiH, br. 103/21); Zakon o roditeljima njegovateljima u FBiH (Sl. novine FBiH br. 75/21); Zakon o dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (Sl. novine FBiH br. 75/21); Zakon o stjecanju statusa samostalnih umjetnika i samostalnog stručnjaka u kulturi (Sl. gl. RS. br. 41/21); Zakon o izmjeni Zakona o plaćama zaposlenih u oblasti kulture RS (Sl. gl. RS. br. 49/21); Zakon o izmjenama Zakona o plaćama zaposlenih u osnovnim i srednjim školama i đačkim domovima u RS (Sl. gl. RS. br. 49/21); Zakon o izmjenama Zakona o plaćama zaposlenih u oblasti visokog obrazovanja i studentskog standarda RS (Sl. gl. RS. br. 49/21); Zakon o studentskom standardu (Sl. gl. RS. br. 63/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o studentskom organiziranju (Sl. gl. RS. br. 63/21); Zakon o obrazovanju odraslih (Sl. gl. RS. br. 111/21); Zakon o dopuni Zakona o Fondu za razvoj i zapošljavanje RS (Sl. gl. RS. br. 111/21); Zakon o muzejskoj djelatnosti (Sl. gl. RS. br. 112/21); Zakon o dopuni Zakona o radu BD BiH (Sl. gl. BD BIH, br. 02/21); Zakon</p>

	<p>o izmjenama Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.13/21); Zakon o izmjenama Zakona o provedbi Odluke komisije za zaštitu nacionalnih spomenika iz Aneksa 8 (Sl. gl. BD BiH, br.03/21); Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o dječijoj zaštiti BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.13/21).</p> <p>Strategija socijalnog uključivanja Federacije BiH za razdoblje 2021-2027; Strategija za stručno usavršavanje zaposlenih u organima državne službe u Federaciji BiH (2021-2027); Strategija socijalne uključenosti RS za razdoblje 2021-2027; Strategija zapošljavanja u RS do 2027. godine.</p> <p>Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije dostupni www.donormapping.ba</p>
<p>Koordinacija sa i između razvojnih partnera</p>	<p>Obrazovanje: Koordinacija se realizira putem sastanaka Konferencije ministara obrazovanja u BiH (CoEM).</p> <p>Ministarstvo civilnih poslova BiH organizira sastanke Koordinacijskog foruma MCP BiH i međunarodnih organizacija uključenih u reformu obrazovanja u BiH po potrebi.</p> <p>Strukovno obrazovanje i obuka: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralni / multilateralni sastanci.</p> <p>Cjeloživotno učenje: neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralni / multilateralni sastanci.</p> <p>Tržište rada i zapošljavanje: Delegacija Europske unije održava redovite koordinacijske sastanke s zemljama članicama EU.</p> <p>Jednake mogućnosti i jednakost spolova: UN je organizirala Međunarodnu radnu skupinu za ravnopravnost spolova.</p> <p>Socijalni dijalog: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralni / multilateralni sastanci.</p> <p>Socijalna zaštita: Konferencija za Sektor zdravstva u BiH djeluje kao stalno savjetodavno i koordinacijsko tijelo.</p> <p>Delegacija EU održava redovne koordinacijske sastanke sa razvojnim partnerima uključenim u podsektor.</p> <p>Socijalna uključenost i borba protiv siromaštva: Delegacija EU održava redovite koordinacijske sastanke sa razvojnim partnerima uključenim u podsektor.</p> <p>Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna infrastruktura: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija.</p> <p>Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH /Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.</p> <p>Usljed izbijanja pandemije COVID-19 i pratećih epidemioloških mjera, u 2021. godini nisu se održavali DCF sastanci.</p>

Pregled aktivnosti u 2021. godini

Sektor obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020. godina. Ministarstvo financija i trezora BiH je u izvješću Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2021. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju, a u narednom razdoblju planiran je projekt nadogradnje baze podataka koji će omogućiti korištenje IPA III klasifikacije za razdoblje 2021-2027. godina.

Sektor obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika sastoji se od devet podsektora:

- Obrazovanje,
- Strukovno obrazovanje i obuka (VET),
- Cjeloživotno učenje,
- Tržište rada i zapošljavanje,
- Jednake mogućnosti i jednakost spolova,
- Socijalni dijalog,
- Socijalna zaštita,
- Socijalna uključenost i borba protiv siromaštva i
- Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna infrastruktura.

U Sektoru obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika u Bosni i Hercegovini tijekom 2021. godine nastavljene su reformske aktivnosti, koje imaju za cilj unapređenje obrazovnog sustava i njegovo usklađivanje sa zahtjevima tržišta rada, povećanje zaposlenosti, jačanje sustava socijalne zaštite, te prevazilaženje negativnih posljedica izazvanih pandemijom virusa Covid-19.

Vijeće ministara BiH je na 24. sjednici održanoj 28.01.2021. godine usvojilo dokument Poboljšanje kvaliteta i relevantnosti strukovnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini na temelju zaključaka iz Rige za razdoblje 2021-2030. godina (Službeni glasnik BiH, broj 15/21). Zaključci iz Rige ističu ulogu strukovnog obrazovanja i obuke u kontekstu pametnog rasta i radnih mjesta, sukladno strateškom okviru za europsku suradnju u obrazovanju i obuci. Usvojeni dokument definira pet ciljeva koje vlasti u Bosni i Hercegovini trebaju ispuniti u narednom desetogodišnjem razdoblju: učenje utemeljeno na radu, daljnji razvoj osiguranja kvalitete sukladno Europskom okviru za osiguranje kvalitete u strukovnom obrazovanju i obuci (EQAVET), povećanje dostupnosti strukovnog obrazovanja i obuke i kvalifikacije za sve, ključne kompetencije u inicijalnom i kontinuiranom strukovnom obrazovanju i obuci i profesionalni razvoj nastavnika, trenera i mentora u strukovnom obrazovanju i obuci.

U ožujku 2021. godine održan je peti sastanak Pododbora za inovacije, informacijsko društvo i socijalnu politiku između Bosne i Hercegovine i Europske unije na kojem je, kao najviši prioritet, određeno poboljšanje koordinacije među institucijama u sektoru obrazovanja u Bosni i Hercegovini. Europska komisija je pohvalila sudjelovanje Bosne i Hercegovine u programu Horizont 2020, te naglasila kako institucije u Bosni i Hercegovini trebaju osigurati funkcionalan sustav akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa u cijeloj zemlji. U oblasti zapošljavanja i socijalne politike prioritet i dalje ostaje izrada i usvajanje Strategije zapošljavanja BiH.

Ministarstvo civilnih poslova BiH je tijekom 2021. godine u sklopu projekta „Unapređenje statistika obrazovanja u BiH“ izradilo metodologiju i obrazac za administrativno prikupljanje podataka u oblasti obrazovanja. Cilj projekta je poboljšanje izvještavanja radi kreiranja adekvatnijih politika i proračuna u oblasti obrazovanja, a u svrhu postizanja Ciljeva održivog razvoja (SDG).

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH je u izvještajnom razdoblju nastavila aktivnosti na unapređenju kvalitete predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i procesa cjeloživotnog učenja, kao i konkurentnosti obrazovnih sustava Bosne i Hercegovine na međunarodnom planu. U 2021. godini su izrađeni dokumenti „Smjernice za inkluzivni odgoj i obrazovanje“ i „Smjernice za provedbu Zajedničke jezgre cjelovitih razvojnih programa u predškolskom odgoju i obrazovanju“, čiji je cilj davanje preporuka sudionicima i stručnjacima u obrazovnom sustavu. U sklopu unapređenja potpore procesima osiguranja kvalitete srednjeg strukovnog obrazovanja i obuke i cjeloživotnog učenja, Agencija je finalizirala proces razvoja standarda zanimanja i standarda kvalifikacija za četiri zanimanja. Također, nastavljena je suradnja sa Mrežom VET centara jugoistočne Europe (SEEVET Net) u realizaciji aktivnosti razvoja regionalnih standarda zanimanja.

S obzirom da su krajem 2020. godine objavljeni rezultati međunarodnog istraživanja TIMSS 2019 (Trendovi u znanju matematike i prirodnih znanosti), tijekom 2021. godine provedene su aktivnosti na analizi nalaza ovog istraživanja, kao i na kreiranju preporuka za unapređenje znanja učenika iz oblasti matematike i prirodnih znanosti u Bosni i Hercegovini.

Federalno ministarstvo obrazovanja i znanosti je tijekom 2021. godine otpočelo aktivnosti na realizaciji projekata „Potpora bibliotekama osnovnih škola radi jačanja jezičko-komunikacijskih kompetencija“, „Potpora programima razvoja funkcionalnih znanja i vještina djece predškolskog uzrasta i učenika javnih osnovnih i srednjih škola“, te „Potpora programima obuke, strukovnog osposobljavanja i usavršavanja odraslih osoba s fokusom na žene radi lakše integracije na tržište rada“.

U *oblasti visokog obrazovanja*, tijekom 2021. godine nadležne institucije na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini su nastavile aktivnosti na pružanju potpore javnim visokoškolskim ustanovama za projekte osiguranja kvalitete studijskih programa i projekte povezivanja sa potrebama tržišta rada za studijske programe na I i II ciklusu studija, što će doprinijeti stvaranju boljih uvjeta za uključivanje visokog obrazovanja Bosne i Hercegovine u Europski prostor visokog obrazovanja.

U *oblasti priznavanja inozemnih visokoškolskih kvalifikacija*, tijekom 2021. godine ostvaren je napredak zahvaljujući stalnoj suradnji, razmjeni informacija i dostavljanju preporuka i mišljenja između nadležnih tijela za priznavanje u Bosni i Hercegovini, te stalnim promicanjem načela Lisabonske konvencije o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija. Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja BiH je u izvještajnom razdoblju donio Preporuke o priznavanju kvalifikacija za pristup visokom obrazovanju (Službeni glasnik BiH, broj 58/21), čijim donošenjem se omogućava prijenos najboljih europskih praksi priznavanja. Također, Centar je sudjelovao u realizaciji regionalnog projekta „Učinkovito partnerstvo za poboljšano priznavanje“, te je kontinuirano organizirao obuke za uposlenike koji obavljaju poslove priznavanja kvalifikacija na visokoškolskim ustanovama.

Bosna i Hercegovina je tijekom 2021. godine nastavila sudjelovanje u *Erasmus+* programu Europske unije, kroz sudjelovanje u obrazovnim mrežama *Eurydice* i *EQF* i elektroničkim platformama. *Eurydice* mreža provodi aktivnosti prikupljanja podataka i informacija koje su neophodne za izradu analiza i studija u oblasti obrazovanja, kako bi obrazovni sustav Bosne i Hercegovine bio usporediv sa drugim obrazovnim sustavima zemalja članica *Eurydice* mreže. Bosna i Hercegovina je 2021. godine počela dvogodišnji ciklus sudjelovanja u aktivnostima u sklopu *Eurydice* mreže.

Bosna i Hercegovina je tijekom 2021. godine sudjelovala u regionalnom programu *EU4Youth* – Europski tjedan sporta izvan granica za zemlje Zapadnog Balkana, koji ima za cilj razvoj fizičke aktivnosti učenika, razvoj sporta i omasovljavanje sportskih aktivnosti. Pored toga, tijekom 2021. godine provedene su

aktivnosti na obnovi i izgradnji sportske infrastrukture u sklopu osnovnih i srednjih škola i fakulteta, što će dugoročno omogućiti aktivnije bavljenje sportom unutar obrazovnog sustava.

U oblasti *cjeloživotnog učenja*, Ministarstvo civilnih poslova BiH je u izvještajnom razdoblju izradilo evaluaciju o provedbi Strateške platforme razvoja obrazovanja odraslih u kontekstu cjeloživotnog učenja 2014-2020. godina, koja bi trebala poslužiti kao temelj za dalje planiranje i usklađivanje sa EU načelima i standardima u oblasti obrazovanja odraslih.

Tijekom 2021. godine nastavljene su aktivnosti u sklopu projekta „Obrazovanje za zapošljavanje“ koji ima za cilj povećanje stupnja usklađenosti obrazovnog sustava sa potrebama tržišta rada kroz razvoj smjernica i kvalitetu kvalifikacija u strukovnom obrazovanju i obuci (VET) i visokom obrazovanju.

U *oblasti zapošljavanja u Bosni i Hercegovini* su tijekom 2021. godine nastavljene aktivnosti entitetskih zavoda za zapošljavanje na provedbi aktivnih mjera zapošljavanja, koje imaju za cilj smanjenje visoke stope nezaposlenosti i neaktivnosti, osobito mladih, žena i dugoročno nezaposlenih osoba. Posebni napori se ulažu na promociji kvalitetnog zapošljavanja koje će doprinijeti ostvarivanju jednakih prilika u pristupu tržištu rada i pravednijim radnim uvjetima. U 2021. godini u proceduri usvajanja su bili entitetski strateški dokumenti iz oblasti zapošljavanja, a nakon njihovog usvajanja će se pristupiti izradi Strategije zapošljavanja BiH.

Tijekom 2021. godine provedene su aktivnosti u sklopu EU projekta „Jačanje kapaciteta institucija tržišta rada poboljšanjem metodologije istraživanja tržišta rada“, koji ima za cilj stvaranje učinkovitijeg tržišta rada u Bosni i Hercegovini kroz unapređenje metodologije istraživanja tržišta rada. Realizacijom ovog projekta očekuje se kako će službe za zapošljavanje dobiti značajniju ulogu u posredovanju na tržištu rada u BiH.

U siječnju 2021. godine počela je realizacija projekta „Potpora Europske unije lokalnim partnerstvima za zapošljavanje“, čiji je cilj poboljšati socijalno-gospodarsku situaciju i uvjete života u BiH kroz zapošljavanje u lokalnim zajednicama. U izvještajnom razdoblju pokrenute su aktivnosti na zaključivanju sporazuma između BiH i Europske unije o sudjelovanju Bosne i Hercegovine u Programu Europske unije za zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI).

Bosna i Hercegovina je tijekom 2021. godine nastavila sudjelovanje u trogodišnjem regionalnom projektu „Platforma za zapošljavanje i socijalna pitanja – ESAP 2“, koji će podržati pripremu, primjenu i praćenje detaljnih nacionalnih mapa puta za formalizaciju rada na crno, nastaviti podržavati socijalni dijalog u regiji, promicati kolektivno pregovaranje, ojačati umrežavanje agencija za mirno rješavanje radnih sporova, poboljšati znanje i praksu inspekcija rada za sprečavanje i borbu protiv rada na crno, te usredsrediti se na provedbu ojačane socijalne agende za Zapadni Balkan.

U Federaciji BiH je tijekom 2021. godine usvojen Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova (Službene novine FBiH, broj 49/21), Zakon o reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca (Službene novine FBiH, broj 103/21), kao i niz podzakonskih akata kojima se uređuje oblast rada i zaštite na radu.

Bosna i Hercegovina se suočava sa ozbiljnim poteškoćama u području *socijalnog razvoja*, socijalne inkluzije i socijalne zaštite, tako da posebni programi zaštite lica sa invaliditetom, djece, obitelji sa djecom, starijih lica i drugih ugroženih skupina stanovništva trebaju biti u posebnom fokusu institucija na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini. Ministarstvo civilnih poslova BiH, sa drugim relevantnim institucijama u Bosni i Hercegovini, sudjelovalo je u izradi IPA 2021 Akcijskog dokumenta Potpora

ublažavanju socio-gospodarskih posljedica pandemije Covid-19 u Bosni i Hercegovini: politike u oblasti zapošljavanja, socijalne zaštite i inkluzije.

U oblasti *socijalne zaštite*, nastavljena je realizacija projekta „Jačanje ljudskih resursa uposlenih u sustavu socijalne zaštite u Bosni i Hercegovini“, koji predviđa razvoj mjera za planiranje, razvoj i potporu uposlenicima u sustavu socijalne zaštite s ciljem jačanja kompetencija koje su potrebne za njihov angažman u radnim procesima. Također, u izvještajnom razdoblju okončan je projekt Europske unije „Poboljšani kapaciteti centara za socijalni rad“, koji je imao za cilj izradu analize potreba centara za socijalni rad i poboljšanje učinkovitosti institucija u sustavu socijalne zaštite na svim razinama vlasti u BiH.

Tijekom 2021. godine institucije Bosne i Hercegovine su intenzivirale suradnju sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom (WHO) i drugim međunarodnim organizacijama u vezi s planiranjem, organizacijom i provedbom aktivnosti čiji cilj je bio osiguranje i jačanje kapaciteta za učinkovit odgovor na pandemiju virusa Covid-19 i prevenciju njenog širenja. U izvještajnom razdoblju nastavljena je suradnja sa Instrumentom za globalni pristup vakcinama (COVAX), a realizirani su brojni programi i projekti koji su imali za cilj ublažavanje socijalnih i gospodarskih učinaka uzrokovanih izbijanjem pandemije virusa Covid-19, te nabave vakcina i obavljanje procesa vakcinacije u Bosni i Hercegovini.

U svibnju 2021. godine, potpisan je Dvogodišnji sporazum o suradnji između Bosne i Hercegovine i Regionalnog ureda Svjetske zdravstvene organizacije za Europu za 2020-2021. godinu, čiji je cilj podržati Bosnu i Hercegovinu u nastojanju da maksimalno poveća mogućnosti za promociju zdravlja stanovništva i smanjenje nejednakosti u zdravlju kroz međusektorski pristup zdravlju u svim politikama, predlažući pravce i pristupe za pravedniji, održiviji i odgovorniji razvoj zdravstva.

Institut za javno zdravstvo Republike Srpske je tijekom 2021. godine izradio Vodič za prevenciju i kontrolu infekcije, čija je svrha da sustavizira i ujednači pristup kontrole infekcije u svim zdravstvenim ustanovama u Republici Srpskoj, sa posebnim osvrtom na pravila funkcioniranja zdravstvenih ustanova u kontekstu pandemije virusa Covid-19.

U oblasti jednakosti spolova, u 2021. godini realizirane su aktivnosti predviđene strateškim dokumentima Gender akcijskim planom BiH za razdoblje 2018-2022. godina i Akcijskim planom za provedbu UN Rezolucije 1325 „Žene, mir i sigurnost“ za razdoblje 2018-2022. godina. U izvještajnom razdoblju napravljen je napredak u realizaciji obveza iz Istambulske konvencije u oblasti prevencije i zaštite od svih oblika nasilja na temelju spola i nasilja u obitelji

Agencija za ravnopravnost spolova BiH je sudjelovala u realizaciji nekoliko projekata koji su imali za cilj poboljšanje položaja žena u svim sferama javnog i privatnog života u Bosni i Hercegovini. Kroz USAID-ov projekt „Jačanje kapaciteta institucija za rješavanje rodno utemeljenog nasilja u Bosni i Hercegovini“ uspostavljena su tri krizna centra u Sarajevu, Mostaru i Tuzli za žrtve seksualnog nasilja. Krajem 2021. godine započeta je realizacija IPA projekta „EU za ljudska prava i antidiskriminaciju“, čiji cilj je pružiti potporu ispunjavanju pristupnih kriterija u vezi sa zaštitom temeljnih ljudskih prava u skladu sa *acquis*-om i drugim međunarodnim standardima.

Također, u 2021. godini realizirane su aktivnosti sa jedinicama lokalne samouprave kroz FIGAP II program (Financijski instrument za provedbu Gender akcijskog plana BiH), te je usvojeno 29 lokalnih gender akcijskih planova, što je doprinijelo većoj teritorijalnoj pokrivenosti primjene načela rodne ravnopravnosti.

Ulaganja DCF članica u 2021. godini

Članice DCF aktivne u sektoru Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike u 2021. godini su EU, Mađarska, SAD/USAID, Slovenija, Švicarska, UN, Hrvatska, Ujedinjeno Kraljevstvo, Republika Češka, Njemačka, Italija/AICS, Švedska, Japan, Norveška.

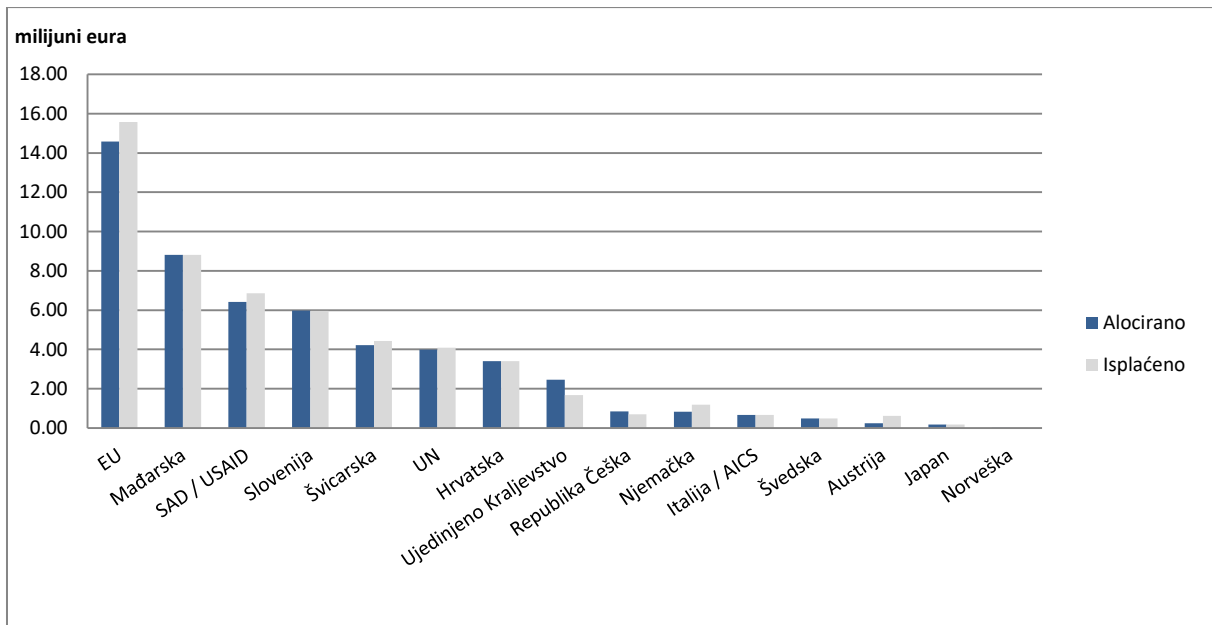
Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2021. godini iznose € 53.09 milijuna u formi grantova.

Ukupno isplaćena sredstva za sektor u 2021. godini iznose € 54.61 milijuna u formi grantova.

U grafikonu 7.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant ODA sredstva sukladno visini ulaganja svakog pojedinačnog razvojnog partnera.

Razvojni partneri koji su u 2021. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su EU, Mađarska i SAD/USAID.

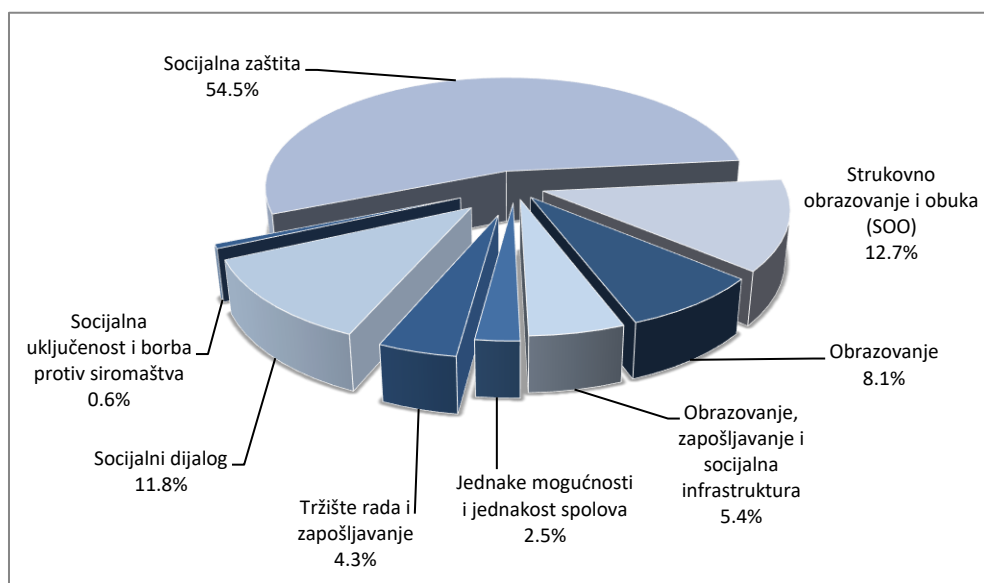
Grafikon 7.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2021. godini

Sektor Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike sastoji se od 9 podsektora.

U grafikonu 7.2. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima. Od ukupno alociranih sredstava u 2021. godini, 79.1% je alocirano u tri podsektora i to: Socijalna zaštita (54.5%) Strukovno obrazovanje i obuka (SOO) (12.7%) i Socijalni dijalog (11.8%), dok je u sve ostale podsektore alocirano ukupno 20.9% sredstava. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

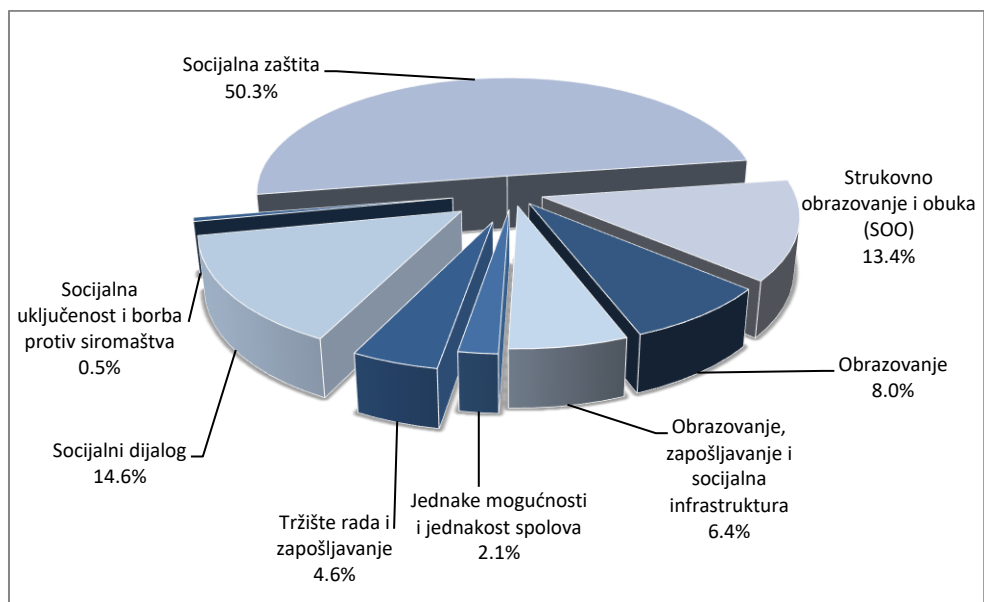
Grafikon 7.2. Ukupno alocirano po podsektorima u 2021. godini

U grafikonu 7.3. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2021. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u 2021. godini, 78.3% je isplaćeno u tri podsektora i to: Socijalna zaštita (50.3%), Socijalni dijalog (14.6%) i Strukovno obrazovanje i obuka (SOO) (13.4%), dok je u sve ostale podsektore isplaćeno ukupno 21.7% sredstava.

Grafikon 7.3. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2021. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2021. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni EUR)
Inicijativa za izgradnju otpornosti Bosne i Hercegovine	SAD/USAID	16.30
Provedba UNODC programa – 'Snažne obitelji'	SAD/USAID	14.00
<i>EU4Health</i> - Doprinos za dostupnost i pristup cjepivima protiv COVID-19 u Bosni i Hercegovini	EU	13.78
(OPA) Program edukacije o demokraciji i ljudskim pravima	SAD/USAID	9.00
Strukovna obuka Bosni i Hercegovini	Njemačka	6.88
<i>Market Makers</i>	Švicarska	6.45
Opskrba Bosne i Hercegovine cjepivima protiv COVID-19	Mađarska	6.16
Mladi za promjene (<i>Youth for Change</i>)	Švicarska	5.58
Projekt zapošljavanja mladih (YEP)	Švicarska	5.26
Nastali studentski troškovi	Slovenija	4.76

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Forum za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

Društveno - gospodarski razvitak ne može postići bez sveobuhvatnih reformi u Sektoru obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika, te je i u narednom razdoblju potrebno nastaviti aktivnosti na provedbi mjera na daljem razvitku tržišta rada, unapređenju stanja u oblastima obrazovanja, zapošljavanja, socijalne zaštite i socijalne uključenost u Bosni i Hercegovini. Na temelju odgovora institucija BiH sa svih razina vlasti i članica DCF-a, koje su sudjelovale u izradi ovog Izvješća, kao i preporuka Europske komisije, u narednom razdoblju potrebno je provesti slijedeće aktivnosti:

- izraditi strateške dokumente za oblast obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini (sve razine i vrste obrazovanja), te nastaviti aktivnosti na razvoju informacijskog sustava u oblasti obrazovanja, odnosno izradi okvira za prikupljanje podataka za obrazovanje u BiH;
- nastaviti aktivnosti predviđene Mapom puta o provedbi EU Direktive o reguliranim profesijama, što uključuje detektiranje profesionalnih kvalifikacija koje spadaju u regulirane profesije i identificiranje svih institucija koje su nadležne za provedbu svake pojedinačne profesije;
- unaprijediti nastavni plan i program utemeljen na ishodima učenja i ključnim kompetencijama;
- nastaviti aktivnosti na izradi i provedbi kvalifikacijskog okvira u BiH;
- poboljšati kvalitetu predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja u BiH i uskladiti obrazovni sustav sa potrebama razvoja;
- realizirati aktivnosti predviđene Mapom puta za provedbu Lisabonske konvencije o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija;
- podržati projekte koji osiguravaju razvoj i vode u smjeru akreditacije studijskih programa na I i II ciklusu studija;

- podržati projekte cjeloživotnog učenja na visokoškolskim ustanovama koji podrazumijevaju povezivanje i suradnju sa znanstvenim ustanovama, ministarstvima, gospodarskim komorama, udrugama poslodavaca, stručnim udruženjima u zemlji i inostranstvu;
- osigurati kontinuirano sudjelovanje u međunarodnim istraživanjima i procjenama (Međunarodna procjena znanja i vještina učenika - PISA), (Međunarodno istraživanje koje omogućuje praćenje postignuća u matematici i prirodnim znanostima – TIMSS) i (Međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti – PIRLS);
- izraditi dokument strateškog tipa za oblast mladih u BiH;
- usvojiti entitetske strateške dokumente za oblast zapošljavanja koji će biti temelj za izradu Strategije zapošljavanja BiH;
- razviti učinkovit, održiv i pravičan sustav socijalne zaštite i zaštite obitelji sa djecom koji će garantirati temeljna i ujednačena prava socijalno ugroženih kategorija;
- unaprijediti socijalni dijalog na svim razinama vlasti u BiH;
- izraditi i usvojiti Gender akcijski plan BiH i Akcijski plan za provedbu UN Rezolucije 1325 „Žene, mir i sigurnost“ za razdoblje 2023-2027. godina.

Članice DCF aktivne u sektoru u 2021. godini	EU, Italija/AICS, Republika Češka, UN, EBRD
Ostale ključne međunarodne organizacije	Međunarodni fond za poljoprivredni razvitak; OPEC fond za međunarodni razvitak/OFID; Europska agencija za sigurnost hrane; Europski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti.
Ključni partneri među institucijama vlasti	VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ured za veterinarstvo BiH; Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja; Agencija za sigurnost hrane BiH; Direkcija za europske integracije BiH; Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Odjeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko distrikta.
Ukupno alocirana/ isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2021. godini	Ukupno alocirano € 3.50 mil u formi granta. Ukupno isplaćeno € 9.03 mil., od čega € 9.01 mil. granta i € 0.01 mil zajma. Od ukupne ODA-e u 2021. godini, za sektor je alocirano i isplaćeno 1%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2021. godini	Zakon o izmjenama Zakona o poljoprivredi (Sl.novine FBiH br. 82/21); Zakon o protugradnoj zaštiti (Sl.gl.RS.br. 15/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stočarstvu (Sl.gl.RS.br. 63/21); Zakon o izmjeni Zakona o sjemenu poljoprivrednog bilja (Sl.gl.RS.br. 90/21); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ribarstvu (Sl.gl.RS.br. 112/21); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o podsticaju u poljoprivrednoj proizvodnji (Sl. gl. BD BiH, br.04/21); Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o lovstvu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.26/21). Strategija razvoja poljoprivrede i ruralnih područja RS za razdoblje 2021-2027 Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije dostupni na www.donormapping.ba
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	Radna skupina Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH za planiranje i koordinaciju međunarodne pomoći u Sektoru poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvitka aktivna je u koordinaciji razvojnih partnera i institucija BiH u ovom sektoru, kroz održavanje redovitih sastanaka i izradu godišnjih izvještaja koje usvaja Vijeće ministara BiH. Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH / Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći. Usljed izbijanja pandemije COVID-19 i pratećih epidemioloških mjera, u 2021. godini nisu se održavali DCF sastanci.

Pregled aktivnosti u 2021. godini

Sektor poljoprivrede i ruralnog razvitka predstavljen u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020. godine. Ministarstvo financija i trezora BiH je u izvješću Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2021. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju, a u narednom razdoblju planiran je projekt nadogradnje baze podataka koji će omogućiti korištenje IPA III klasifikacije za razdoblje 2021-2027. godina.

Sektor poljoprivrede i ruralnog razvitka sastoji se od pet podsektora:

- Ruralni razvitak
- Kapacitet za Zajedničku poljoprivrednu politiku (CAP)
- Sigurnost hrane, veterinarske i fitosanitarne politike
- Ribarstvo i
- Šumarstvo.

Poljoprivreda je jedna od najznačajnijih komponenti u ukupnoj gospodarskoj strukturi Bosne i Hercegovine, a njen značaj se ogleda u gospodarskim, socijalnim i ekološkim aspektima, te formalnom i neformalnom zapošljavanju, posebno u ruralnim sredinama. Potencijali sektora poljoprivrede Bosne i Hercegovine ogledaju se u povoljnim klimatskim uslovima, kvalitetnom poljoprivrednom zemljištu, gajenju velikog broja poljoprivrednih kultura, tradiciji proizvodnje, znanju i trudu poljoprivrednih proizvođača. U narednom razdoblju, potrebno je da vlasti u Bosni i Hercegovini ulože dodatne napore na ublažavanju posljedica pandemije virusa Covid-19, daljoj modernizaciji poljoprivrednog sektora, te usklađivanju politika sa načelima Zajedničke poljoprivredne politike Europske unije.

Nadležne institucije iz sektora poljoprivrede u Bosni i Hercegovini su tijekom 2021. godine provodile aktivnosti na realizaciji Strateškog plana ruralnog razvoja Bosne i Hercegovine za razdoblje 2018-2021. godina, a pokrenute su i aktivnosti na izradi strateškog dokumenta za naredno razdoblje. Pored toga, nastavljena je realizacija programa „EU potpora u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, sigurnosti hrane, veterinarskih i fitosanitarnih standarda – *EU4AGRI*“, koji ima za cilj modernizaciju poljoprivredno-prehrambenog sektora, otvaranje novih i zadržavanje postojećih radnih mjesta, te potporu oporavku od krize prouzrokovane pandemijom virusa Covid-19. Tijekom 2021. godine raspisani su javni pozivi za dodjelu grant sredstava za ulaganja za unapređenje i razvoj ruralne/lokalne tržišne infrastrukture, ulaganja u prerađivačke kapacitete i marketing poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, mjere potpore za primarnu poljoprivrednu proizvodnju i potpore razvoju ruralnog turizma. Također, nastavljene su i aktivnosti pružanja tehničke pomoći institucijama iz sektora poljoprivrede u Bosni i Hercegovini.

U lipnju 2021. godine, održan je peti sastanak Pododbora za poljoprivredu i ribarstvo između Bosne i Hercegovine i Europske unije na kojem se razgovaralo o provedbi Strateškog plana ruralnog razvoja BiH za razdoblje 2018-2021. godina, kao i o pripremama za izradu novog strateškog dokumenta za razdoblje 2021-2027. godina. Europska komisija je pozvala na harmonizaciju mjera potpore poljoprivrednim proizvođačima na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini, kao i na stvaranje uvjeta za provedbu poljoprivrednog popisa od 2021. do 2023. godine. Na sastanku je zaključeno kako je Bosna i Hercegovina ostvarila napredak u uspostavi

sustava referentnih laboratorija potrebnih za higijenske, veterinarske i fitosanitarne kontrole hrane i prehrambenih proizvoda, što će značajno olakšati izvoz poljoprivrednih proizvoda iz Bosne i Hercegovine u Europsku uniju.

Tijekom 2021. godine provedene su aktivnosti na ispunjavanju uvjeta za izvoz crvenog mesa i konzumnih jaja iz Bosne i Hercegovine na tržište Europske unije. Bosna i Hercegovina u narednom razdoblju treba uložiti dodatne napore na ispunjavanju zahtjeva Europske unije iz oblasti javnog zdravlja i zdravlja životinja, te ojačati sustave službene kontrole za registraciju poljoprivrednih gazdinstava i identifikaciju životinja, uspostaviti laboratorijsku mrežu i unaprijediti sustav nadzora zaraznih bolesti životinja.

Sredinom 2021. godine, završen je višegodišnji projekt Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) i Švedske za pomoć poljoprivrednoj proizvodnji FARMA II, kojim je domaćim poljoprivrednim proizvođačima pružena potpora u usvajanju EU i ostalih međunarodnih poljoprivrednih i prehrambenih standarda, te modernizaciji proizvodnje. Projekat FARMA II se fokusirao na razvoj pet poljoprivrednih sektora – mljekarstvo, peradarstvo, voće i povrće, ljekovito i aromatično bilje i medarski sektor.

Vlada Republike Srpske je na 139. sjednici održanoj 30.09.2021. godine usvojila Strategiju razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Republike Srpske za razdoblje 2021-2027. godina, čiji je cilj definiranje i utvrđivanje pravaca razvoja poljoprivredne proizvodnje u Republici Srpskoj. Strategijom je definirano pet strateških ciljeva koji se odnose na povećanje obima i produktivnosti poljoprivredne proizvodnje, povećanje konkurentnosti i razvoj lanaca vrijednosti u domaćem poljoprivredno-prehrambenom sektoru, zaštitu prirode i održivo korištenje prirodnih resursa, revitalizaciju ruralnih područja i unapređenje institucijskog i zakonodavnog ambijenta za razvoj poljoprivrede.

U Republici Srpskoj, Federaciji BiH i Brčko distriktu su tijekom 2021. godine usvojeni pravilnici o uvjetima i načinu ostvarivanja podsticaja u poljoprivrednoj proizvodnji, koji će doprinijeti povećanju konkurentnosti poljoprivrednih gazdinstava, te boljem povezivanju primarnih poljoprivrednih proizvođača sa tržištem. Pored toga, potpora investicijskim projektima u sektoru poljoprivrede proširena je na potporu izgradnji i opremanju građevinskih objekata za primarnu poljoprivrednu proizvodnju, kao i objekata za preradu primarnih poljoprivrednih proizvoda, uvedena je potpora legalizaciji građevinskih objekata na poljoprivrednim gazdinstvima, te njihovoj dogradnji i adaptaciji radi ispunjavanja okolišnih standarda. Zadržane su ranije potpore vezane za nabavu mehanizacije i opreme na poljoprivrednim gazdinstvima, podizanje višegodišnjih nasada, te certifikaciju organske proizvodnje.

Agencija za sigurnost hrane BiH je tijekom 2021. godine provodila aktivnosti na uvođenju savremenog integriranog sustava sigurnosti hrane u Bosnu i Hercegovinu, prije svega kroz usklađivanje pravnih propisa o hrani sa direktivama Europske unije, a sve u svrhu zaštite potrošača i stavljanja domaćih proizvođača u ravnopravan položaj sa proizvođačima iz Europske unije i zemalja okruženja.

Vijeće ministara BiH je, na prijedlog Agencije za sigurnost hrane BiH, u 2021. godini usvojilo Pravilnik o maksimalnim razinama ostataka pesticida u i na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog porijekla (Službeni glasnik BiH, broj 48/21) i Pravilnik o dopunama Pravilnika o voćnim džemovima, želeima, marmeladama, pekmezima i zaslađenom kesten pireu (Službeni

glasnik BiH, broj 35/21), a koji su usklađeni sa pravnom stečevinom Europske unije. U suradnji sa nadležnim organima Bosne i Hercegovine i entiteta, Agencija za sigurnost hrane BiH je tijekom 2021. godine pripremila i provela Program praćenja ostataka pesticida u i na hrani biljnog i životinjskog podrijetla za 2021. godinu.

Agencija za sigurnost hrane BiH je nastavila aktivnosti na realizaciji brojnih projekata sa razvojnim partnerima u Bosni i Hercegovini koji će doprinijeti usklađivanju standarda sigurnosti hrane sa europskim direktivama, jačanju sustava službenih kontrola i jačanju kapaciteta laboratorija. U sklopu projekta „Razvoj održivog turizma u BiH“, Agencija je svima koji se bave pripremom i posluživanjem hrane izradila „Vodič za sigurno rukovanje hranom u sektoru ugostiteljstva i avanturističkog turizma“ koji sadrži preporuke i primjere dobre higijenske prakse sa temeljnim načelima higijene hrane.

Tijekom 2021. godine nastavljena je realizacija projekta „Potpora EU jačanju kapaciteta i postupnom usklađivanju sektora sigurnosti hrane sa *acquis-om*“, koji, pored usklađivanja propisa sa europskom legislativom, ima za cilj unapređenje kapaciteta nadležnih organa u poslovanju sa hranom i potporu uspostavljanju sustava registracije prehrambenih proizvoda oznakama podrijetla, geografskog podrijetla i garantirano tradicionalnog specijaliteta.

U oblasti fitosanitarne politike, tijekom 2021. godine nastavljene su aktivnosti na usklađivanju sustava fitosanitarne kontrole Bosne i Hercegovine sa europskim direktivama. Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja je tijekom 2021. godine usvojila podzakonske akte koji će doprinijeti daljem uspostavljanju funkcionalnog i učinkovitog fitosanitarnog sustava u Bosni i Hercegovini. Uprava je zajedno sa drugim nadležnim institucijama iz Bosne i Hercegovine sudjelovala u realizaciji projekta *EU4FITO*, koji ima za cilj usklađivanje rada fitosanitarnih laboratorija iz Bosne i Hercegovine sa kontrolama koje predviđa novi fitosanitarni režim Europske unije.

U oblasti *veterinarstva*, u 2021. godini su provođene aktivnosti na usvajanju brojnih podzakonskih akata koji imaju za cilj učinkovitiju provedbu veterinarske politike, njeno usklađivanje sa EU legislativom i standardima, kontrolu zdravstvene ispravnosti proizvoda životinjskog podrijetla i poboljšanje uvjeta za izvoz iz Bosne i Hercegovine. Pored toga, u izvještajnoj godini je održan niz obuka za veterinarske inspektore koji certificiraju robe za izvoz u Europsku uniju, posebno kako bi se upoznali sa novim EU propisima iz ove oblasti, a koji će biti na snazi od siječnja 2022. godine.

U Republici Srpskoj i Federaciji BiH su tijekom 2021. godine usvojeni brojni podzakonski akti koji će omogućiti bolju kontrolu zaraznih bolesti životinja, osobito kroz praćenje i obilježavanje životinja, kao preduvjeta za provedbu svih mjera zdravstvene zaštite životinja.

U oblasti *ribarstva*, tijekom 2021. godine institucije na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini su usklađivale zakonodavstvo sa europskim direktivama, te preduzimale aktivnosti na izradi entitetskih programa razvoja ribarstva i akvakulture i dokumenta za Brčko distrikt, a koji će biti inkorporirani u Program razvoja ribarstva i akvakulture Bosne i Hercegovine. Usvajanjem ovih programa definirati će se osnovni pravci razvoja sektora ribarstva, a također će se steći uvjeti da Bosna i Hercegovina počne koristiti IPA sredstva iz ove oblasti.

U Federaciji BiH je u toku 2021. godine bio u izradi novi Zakon o slatkovodnom ribarstvu, koji treba osigurati održivo korištenje i stručno upravljanje ribljim fondom, uspostaviti funkcionalna i održiva ribolovna područja i zone, te omogućiti brži razvoj, povećati obim proizvodnje i ojačati konkurentnost akvakulture Bosne i Hercegovine na svjetskom tržištu.

U oblasti *šumarstva*, u Federaciji BiH su u proceduri usvajanja ključni dokumenti iz ove oblasti kao što su Zakon o šumama Federacije, Šumarski program Federacije BiH i Zakon o reprodukcijskom materijalu šumskog i ukrasnog drveća i grmlja. Usvajanjem ovih dokumenata, steći će se uvjeti za provedbu reformi u sektoru šumarstva na teritoriji Federacije BiH.

Ulaganja DCF članica u 2021. godini

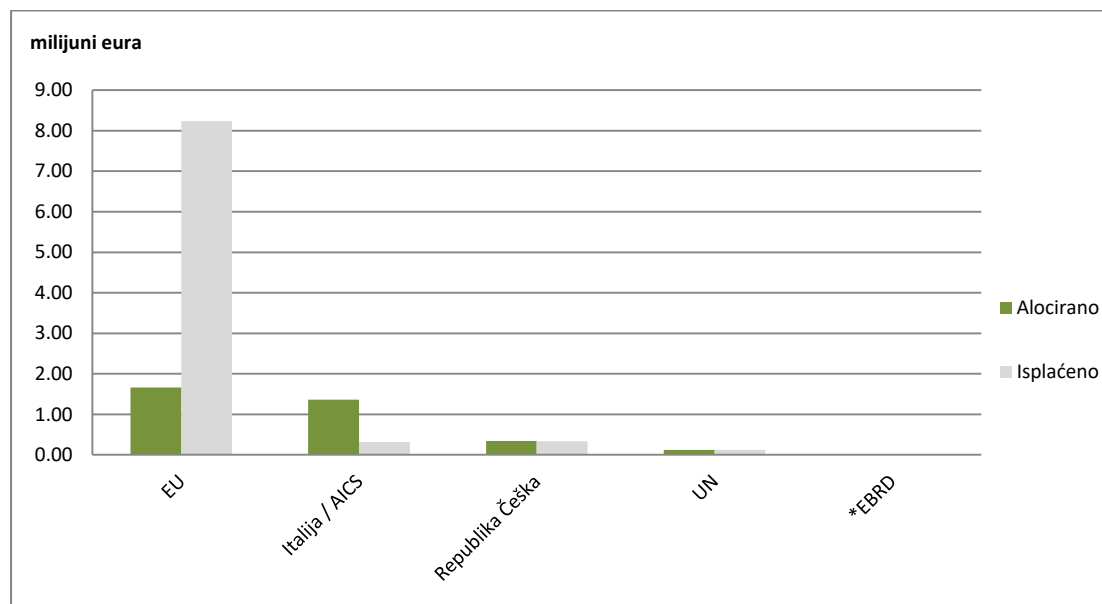
Članice DCF aktivne u sektoru Poljoprivrede i ruralnog razvitka u 2021. godini su EU, Italija/AICS, Republika Češka, UN, EBRD.

Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2021. godini iznose € 3.50 mil grant sredstava.

Ukupno isplaćena sredstva za sektor u 2021. godini iznose € 9.03 mil., od čega € 9.01 mil. granta i € 0.01 mil zajma od zajmodavca Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD).

U grafikonu 8.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja, kao i alocirana i isplaćena sredstva zajma Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD). Najveću alokaciju, odnosno isplatu imali su EU i Italija/AICS.

Grafikon 8.1. Alocirana i isplaćena sredstva po razvojnim partnerima u 2021. godini

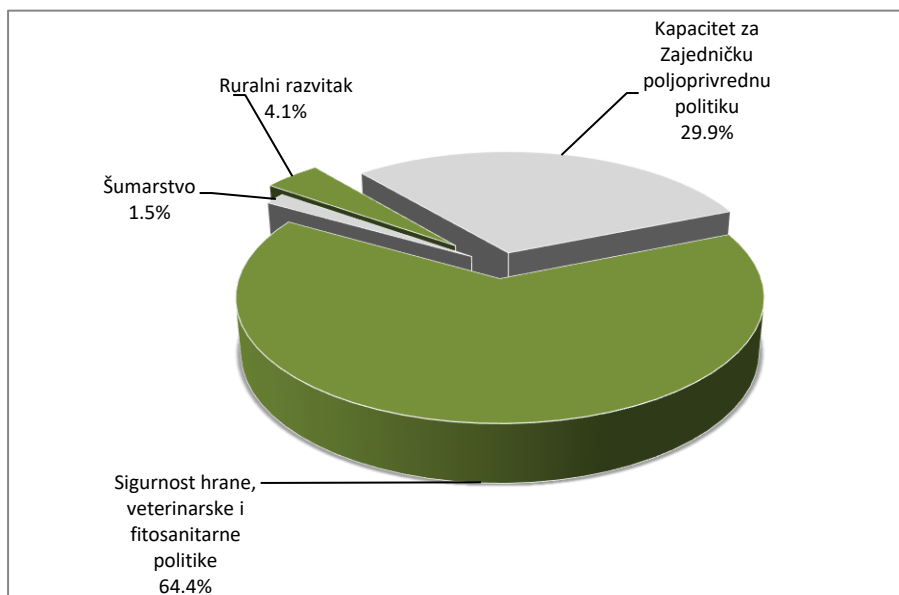

*Napomena: EBRD zajam

Sektor Poljoprivreda i ruralni razvitak sastoji se od 5 podsektora. U grafikonu 8.2. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima.

Ukupno alocirana sredstva u 2021. godini su alocirana u četiri podsektora i to: Sigurnost hrane, veterinarske i fitosanitarne politike (64.4%), Kapacitet za Zajedničku poljoprivrednu politiku (29.9%), Ruralni razvitak (4.1%) i Šumarstvo (1.5%).

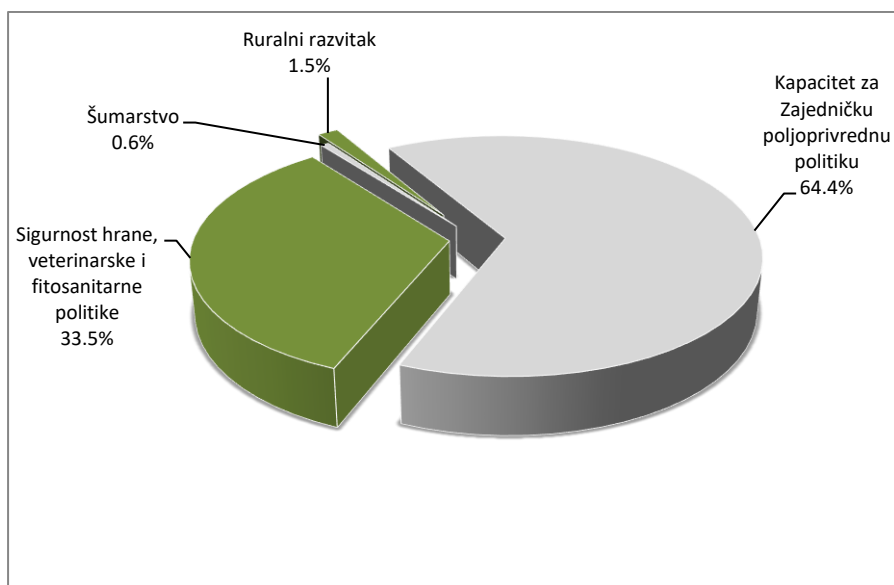
Grafikon 8.2. Ukupno alocirano po podsektorima u 2021. godini

U grafikonu 8.3. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2021. godini po podsektorima.

Ukupno isplaćena sredstva u 2021. godini su isplaćena u četiri podsektora i to: Kapacitet za Zajedničku poljoprivrednu politiku (64.4%), Sigurnost hrane, veterinarske i fitosanitarne politike (33.5%), Ruralni razvitak (1.5%) i Šumarstvo (0.6%).

Grafikon 8.3. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2021. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2021. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni EUR)
(EU4AGRI) - Potpora Europske unije za konkurentnost poljoprivrede i ruralni razvitak u Bosni i Hercegovini i (EU4AGRI-Recovery) - Potpora Europske unije za oporavak i otpornost poljoprivrede i ruralnog razvitka od Covida-19 u Bosni i Hercegovini	Republika Češka	24.13
(EU4AGRI) - Potpora Europske unije za konkurentnost poljoprivrede i ruralni razvitak u Bosni i Hercegovini	EU	20.00
EU potpora za izgradnju kapaciteta i postupno usklađivanje <i>acquis</i> -a u veterinarskom sektoru Bosne i Hercegovine	EU	3.00
Gospodarski održivi razvoj i zaštita okoliša u područjima s prirodnim ograničenjima u Bosni i Hercegovini	Italija/AICS	2.40
EU potpora za opskrbu i distribuciju mamaca sa cjepivom protiv bjesnila za akcije cijepljenja za proljeće i jesen 2020. godine i proljeće 2021. godine u Bosni i Hercegovini	EU	2.17
EU potpora za izgradnju kapaciteta i postupno usklađivanje EU <i>acquis</i> -a u Sektoru za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine	EU	1.50
Novi aktivnosti za potporu Fitosanitarnom sektoru u Bosni i Hercegovini radi prilagođavanja europskim standardima	Italija/AICS	1.20
Potpore EU za nabavu ICT opreme za poboljšanje veterinarskih, fitosanitarnih kapaciteta i kapaciteta za sigurnost hrane u Bosni i Hercegovini - Lot 1	EU	0.70
Održiva proizvodnja tradicionalnog livanjskog sira	Republika Češka	0.68
EU potpora za nabavu vozila za usluge kontrole i monitoringa sektora veterinarstva, sigurnosti hrane i fitosanitarnog sektora u Bosni i Hercegovini - Lot 2	EU	0.47

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

U narednom razdoblju potrebno je nastaviti aktivnosti na unapređenju ruralnog razvitka i stvaranju učinkovitog, održivog i inovativnog poljoprivredno-prehrambenog sektora u Bosni i Hercegovini, koji će biti konkurentan na međunarodnom tržištu i koji će osigurati zaposlenje i bolji životni standard poljoprivrednih proizvođača. Prema prikupljenim odgovorima institucija sa svih razina vlasti u BiH i članica DCF, koje su sudjelovale u pripremi Izvješća, kao i preporukama Europske komisije, u narednom razdoblju je potrebno:

- izraditi i usvojiti novi strateški okvir za sektor poljoprivrede Bosne i Hercegovine;

- realizirati preporuke iz Mišljenja Europske komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Europskoj uniji i Analitičkog izvješća u dijelu koji se odnosi na poljoprivredu, sigurnost hrane i ribarstvo;
- povećati konkurentnost poljoprivrednih proizvođača i prehrambene industrije kroz potporu ulaganju u infrastrukturu za proizvodnju i preradu poljoprivrednih proizvoda;
- nastaviti sa provedbom aktivnosti u sklopu projekta *EU4AGRI*, kao i drugih projekata financiranih sredstvima razvojnih partnera;
- podržati uspostavljanje sustava registracije prehrambenih proizvoda oznakama podrijetla, zemljopisnog podrijetla i garantirano tradicionalnog specijaliteta;
- izraditi i usvojiti Zakon o poljoprivredi Federacije BiH i Strategiju poljoprivrede i ruralnog razvoja Federacije BiH do 2027. godine;
- nastaviti aktivnosti u cilju zaštite zdravlja ljudi preko provedbe mjera zdravstvene zaštite životinja, mjera koje osiguravaju proizvodnju sigurne hrane životinjskog podrijetla i veterinarskog očuvanja okoliša;
- nastaviti sa aktivnostima na izradi prijedloga propisa koji su neophodni za usklađivanje veterinarske legislative u BiH sa *acquis*-om;
- jačati izvozne kapacitete Bosne i Hercegovine kroz procjenu veterinarskog sustava od strane nadležnih tijela Europske unije;
- unaprijediti kapacitete nadležnih institucija i subjekata u poslovanju sa hranom za provedbu zakonodavstva i standarda EU u oblasti sigurnosti hrane;
- usvojiti Zakon o šumama Federacije BiH, Šumarski program Federacije BiH i Zakon o reprodukcijskom materijalu šumskog i ukrasnog drveća i grmlja;
- usvojiti strateške dokumente iz oblasti ribarstva na svim razinama vlasti u BiH.

Članice DCF-a aktivne u sektoru u 2021. godini	Hrvatska, Švedska, Italija / AICS, EBRD
Ostale ključne međunarodne organizacije	Vijeće za regionalnu suradnju; Energetska zajednica jugoistočne Europe; Transportni opservatorij jugoistočne Europe; Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini, Proces suradnje u jugoistočnoj Europi.
Ključni partneri među institucijama vlasti	VM BiH; Vlada FBiH; Vlada RS; Vlada BD BiH; Institucije, agencije, direkcije na svim razinama vlasti u BiH, sukladno njihovim sektorskim nadležnostima.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članica za potrebe sektora u 2021. g.	Ukupno alocirano € 10.63 mil u formi granta. Ukupno isplaćeno € 10.76 mil, od čega € 10.28 mil granta i € 0.48 mil zajmova. Od ukupne ODA-e u 2021. godini, za sektor je alocirano 2% a isplaćeno 2%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2021. godini	/
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	<p>Ne postoji jedinstveni mehanizam za koordinaciju razvojnih partnera. Za regionalna ulaganja, koordinacija razvojnih partnera odvija se u kontekstu Investicijskog okvira za Zapadni Balkan (WBIF), i djelomice Nacionalnog investicijskog odbora (NIC).</p> <p>Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH / Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.</p> <p>Usljed izbijanja pandemije COVID-19 i pratećih epidemioloških mjera, u 2021. godini nisu se održavali DCF sastanci.</p>

Pregled aktivnosti u 2021. godini

Sektor regionalne i teritorijalne suradnje u ovom Izvješću temelji se na metodologiji sektorskog izvješćivanja definiranoj u IPA II regulativi, za razdoblje 2014 – 2020. godina. Ministarstvo financija i trezora BiH je u izvješću Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2021. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju, a u narednom razdoblju planiran je projekt nadogradnje baze podataka koji će omogućiti korištenje IPA III klasifikacije za razdoblje 2021-2027. godina.

Sektor regionalne i teritorijalne suradnje sastoji se od četiri podsektora:

- Horizontalna potpora politici i reformi sektora,
- Regionalna struktura i mreža,
- Regionalna investicijska potpora i
- Teritorijalna suradnja.

Regionalna suradnja i dobrosusjedski odnosi su značajan dio procesa pridruživanja Bosne i Hercegovine i ostalih zemalja Zapadnog Balkana Europskoj uniji. Gospodarska i trgovinska suradnja zemalja Zapadnog Balkana predstavlja važan čimbenik gospodarskog razvoja i integracije regionalnog tržišta u jedinstveno tržište Europske unije.

Pandemija virusa Covid-19 je utjecala na bolju suradnju zemalja Zapadnog Balkana, te je ubrzala napore na unapređenju regionalne integracije, povezanosti tržišta u regiji, kao i na povezanost gospodarstava Zapadnog Balkana sa Europskom unijom. S obzirom na europsku perspektivu Zapadnog Balkana, Europska unija je nastavila tretirati regiju kao privilegirane partnere, povezujući ih sa mehanizmima i instrumentima Unije, uključujući izuzeće od privremenih ograničenja Europske unije na izvoz medicinske opreme.

Tijekom 2021. godine Bosna i Hercegovina je sudjelovala u brojnim inicijativama regionalne suradnje, kao što su Sporazum o slobodnoj trgovini srednjoeuropskih zemalja (CEFTA), Energetska zajednica, Transportna zajednica, Proces suradnje u jugoistočnoj Europi (SEECp) i Vijeće za regionalnu suradnju (RCC).

Zemlje regije su tijekom 2021. godine nastavile aktivnosti na provedbi CEFTA sporazuma, a u siječnju 2021. godine na snagu je stupio dodatni Protokol 6 CEFTA sporazuma, kojim se proširilo načelo slobodne trgovine unutar CEFTA zemalja i na sektor usluga, što će omogućiti razvoj uslužnih djelatnosti van ograničenja domaćih tržišta.

U sklopu „Berlinskog procesa“, u srpnju 2021. godine održan je Samit Europske unije i zemalja Zapadnog Balkana u *on-line* formatu na kojem su definirani naredni koraci za izgradnju zajedničkog regionalnog tržišta na Zapadnom Balkanu koje će garantirati slobodu kretanja ljudi, roba, usluga i kapitala. Europska komisija najavila je pomoć regiji za suzbijanje pandemije virusa Covid-19 i postpandemijski oporavak, kao i pripreme financijskog paketa u sklopu Investicijskog okvira za Zapadni Balkan za provedbu Gospodarsko-investicijskog plana. Na samitu je zaključeno kako je za veću regionalnu integraciju i buduće članstvo u Europskoj uniji od presudnog značaja unapređenje infrastrukture i mobilnosti radne snage unutar regije, što će izravno utjecati na povećanje konkurentnosti zemalja Zapadnog Balkana.

Također, na Brdu kod Kranja je u listopadu 2021. godine održan Samit Europske unije i zemalja Zapadnog Balkana na kojemu su čelnici Europske unije pružili nedvosmisleni potporu europskoj perspektivi Zapadnog Balkana, koja je od zajedničkog strateškog interesa i

predstavlja zajednički strateški izbor. Poseban akcent na Samitu stavljen je na daljnju gospodarsku integraciju regije, unapređenje transportne povezanosti, te zelenu i digitalnu tranziciju regiona. Pored toga, čelnici Europske unije su najavili aktiviranje gospodarskog i investicijskog plana vrijednog EUR 30 milijardi, a od zemalja regije se očekuje da provedu gospodarske i socijalne reforme i ojačaju vladavinu prava.

U srpnju 2021. godine na snagu je stupio regionalni Sporazum o naknadama za roaming između zemalja Zapadnog Balkana, koji je potpisan na Digitalnom samitu Zapadnog Balkana u travnju 2019. godine u Beogradu. Stupanjem na snagu ovog sporazuma, regija Zapadnog Balkana postala je zona bez roaminga gdje će građani plaćati pozive, SMS poruke i internet promet po cijeni svojih matičnih operatera, što će umnogome olakšati komunikaciju i mobilnost u okviru regije.

U listopadu 2021. godine održan je četvrti Digitalni samit zemalja Zapadnog Balkana gdje je istaknuto kako su zemlje regije ostvarile napredak na polju digitalizacije, unatoč izazovima i poteškoćama izazvanim izbijanjem pandemije virusa Covid-19. Zemlje Zapadnog Balkana su se obvezale kako će u narednom razdoblju zajednički raditi na integraciji regije u paneuropsku digitalnu zonu, koja bi trebalo voditi digitalno vođenom gospodarstvu utemeljenom na standardima i praksi Europske unije.

Tijekom 2021. godine Direkcija za europske integracije BiH nastavila je sudjelovanje u radu regionalne Mreže institucija nadležnih za EU integracije, koji se provodi u sklopu GIZ-ovog projekta „Promicanje EU integracija na Zapadnom Balkanu“. Projekt podržava zemlje regije u provedbi sporazuma postignutih u sklopu Berlinskog procesa, te potiče zajednički pristup izazovima koji proizilaze iz preuzimanja prava Europske unije i pruža potporu pri izvješćivanju napretka prema Europskoj uniji. U veljači 2021. godine usvojen je Operativni plan za provedbu planiranih aktivnosti članica regionalne mreže koje će pomoći zemljama da lakše savladaju izazove iz procesa europskih integracija.

Bosna i Hercegovina je tijekom 2021. godine nastavila sudjelovati u programima teritorijalne suradnje: bilateralnim sa Republikom Srbijom i Crnom Gorom, trilateralnom programu Interreg sa Hrvatskom i Crnom Gorom i tri transnacionalna programa – Dunavski, MED i ADRION. Paralelno sa provedbom postojećih programa, tijekom 2021. godine intenzivno se radilo na programiranju nove generacije programa teritorijalne suradnje za financijsku perspektivu 2021-2027. godina. Završetak procesa programiranja i odobrenje novih programa od strane Europske komisije očekuje se tijekom 2022. godine.

Ulaganja DCF članica u 2021. godini

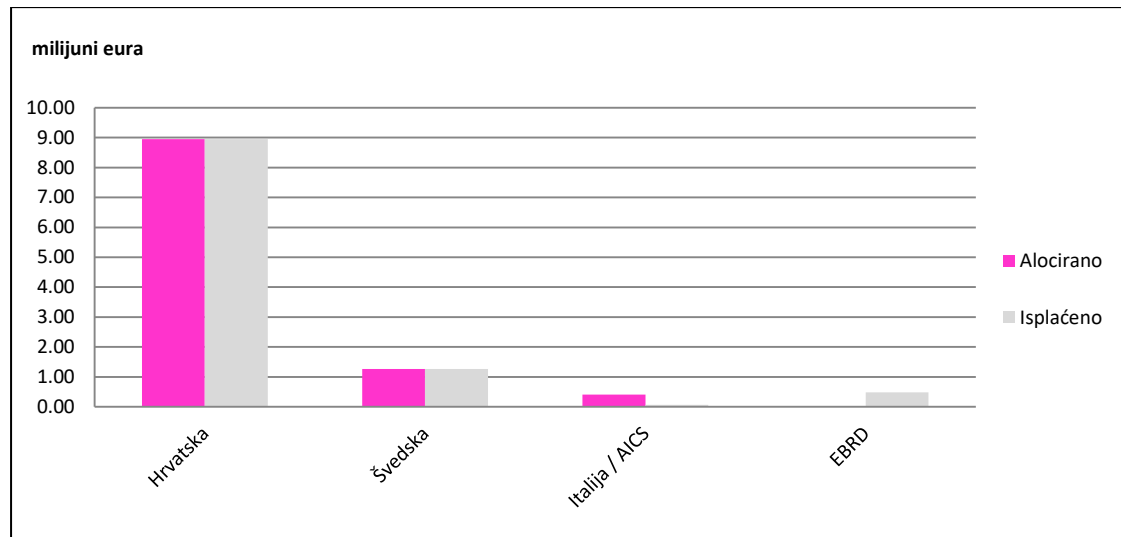
Članice DCF aktivne u sektoru Regionalna i teritorijalna suradnja u 2021. godini su Hrvatska, Švedska, Italija / AICS, EBRD.

Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2021. godini iznosila su € 10.63 mil u formi granta.

Ukupno isplaćena sredstva za sektor u 2021. godini iznosila su € 10.76 mil, od čega € 10.28 mil granta i € 0.48 mil zajmova.

U Grafikonu 9.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant ODA sredstva sukladno visini ulaganja svakog pojedinačnog razvojnog partnera, kao i isplaćena sredstva zajma Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD).

Grafikon 9.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2021. godini

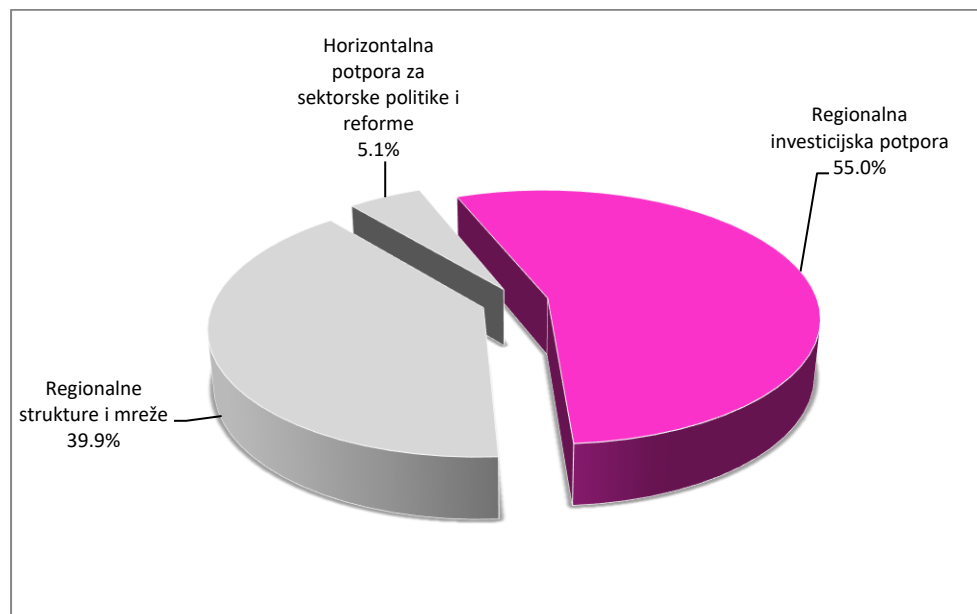
*Napomena: EBRD Zajam

Sektor Regionalna i teritorijalna suradnja se sastoji od 4 podsektora.

U grafikonu 9.2. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima.

Od ukupno alociranih sredstava u 2021. godini, 55.0% je alocirano u podsektor Regionalna investicijska potpora, dok je 39.9% alocirano u podsektor Regionalne strukture i mreže i 5.1% u podsektor Horizontalna potpora za sektorske politike i reforme. Podsektori koji nisu imali financiranja, nisu prikazani u grafikonu.

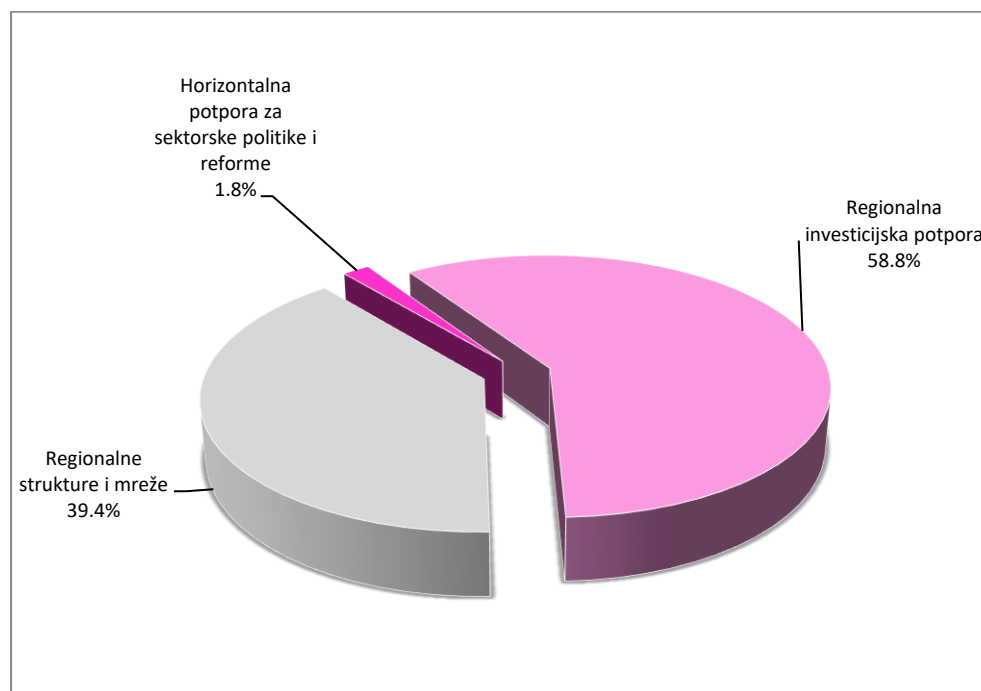
Grafikon 9.2. Ukupno alocirano po podsektorima u 2021. godini

U grafikonu 9.3. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2021. godini po podsektorima.

Ukupna isplaćena sredstava u 2021. godini su isplaćena u tri podsektora i to: Regionalna investicijska potpora 58.8%, dok je 39.4% alocirano u podsektor Regionalne strukture i mreže i 1.8% u podsektor Horizontalna potpora za sektorske politike i reforme.

Grafikon 9.3. Ukupno isplaćena po podsektorima u 2021. godini

Buduće aktivnosti

Regionalna suradnja je ključni uvjet za europsku perspektivu zemalja Zapadnog Balkana i njihov dalji gospodarski napredak. U tom kontekstu neophodno je:

- nastaviti sa jačanjem regionalne suradnje i dobrosusjedskih odnosa;
- finalizirati proces programiranja nove generacije programa teritorijalne suradnje za finansijsku perspektivu 2021-2027. godina;
- usvojiti strateški okvir u oblastima koje su relevantne za regionalnu politiku EU i osigurati učinkovitu koordinaciju programa prekogranične i međuregionalne suradnje, kao značajnom koraku u pripremi regionalnih razvojnih strategija;
- nastaviti aktivnosti na pružanju potpore i koordinaciji korištenja pomoći u sklopu Investicijskog okvira za Zapadni Balkan.

Članice DCF aktivne u Sektoru u 2021. godini	EIB, Svjetska banka, SAD/USAID, Švicarska, Njemačka, UN, EU, Ujedinjeno Kraljevstvo, Norveška, Italija/AICS, Slovenija
Ukupno alocirana/isplaćena sredstva DCF članica za potrebe Sektora u 2021. godini	Ukupno alocirano € 60.60 milijuna, od čega € 22.19 milijuna granta i € 38.41 milijuna zajmova. Ukupno isplaćeno € 35.15 milijuna, od čega € 20.62 milijuna granta i € 14.53 milijuna zajmova. Od ukupne ODA-e u 2021. godini, za sektor je alocirano 11%, a isplaćeno 5%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2021. godini	Zakonski okvir i strategije usvojene u 2021. godini prikazane su za svaki pojedinačni sektor u sklopu ovog Izvješća.
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih razina vlasti sudjeluju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo financija u trezora BiH /Sektor za financijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći. Usljed izbijanja pandemije COVID-19 i pratećih epidemioloških mjera, u 2021. godini nisu se održavali DCF sastanci.

Ulaganja DCF članica u 2021. godini

Međusobno povezani sektori zamjenili su takozvani Privremeni sektor, definiran za projekte koje članice DCF-a nisu mogli svrstati u postojeće sektore u PIMIS/DMD bazi podataka.

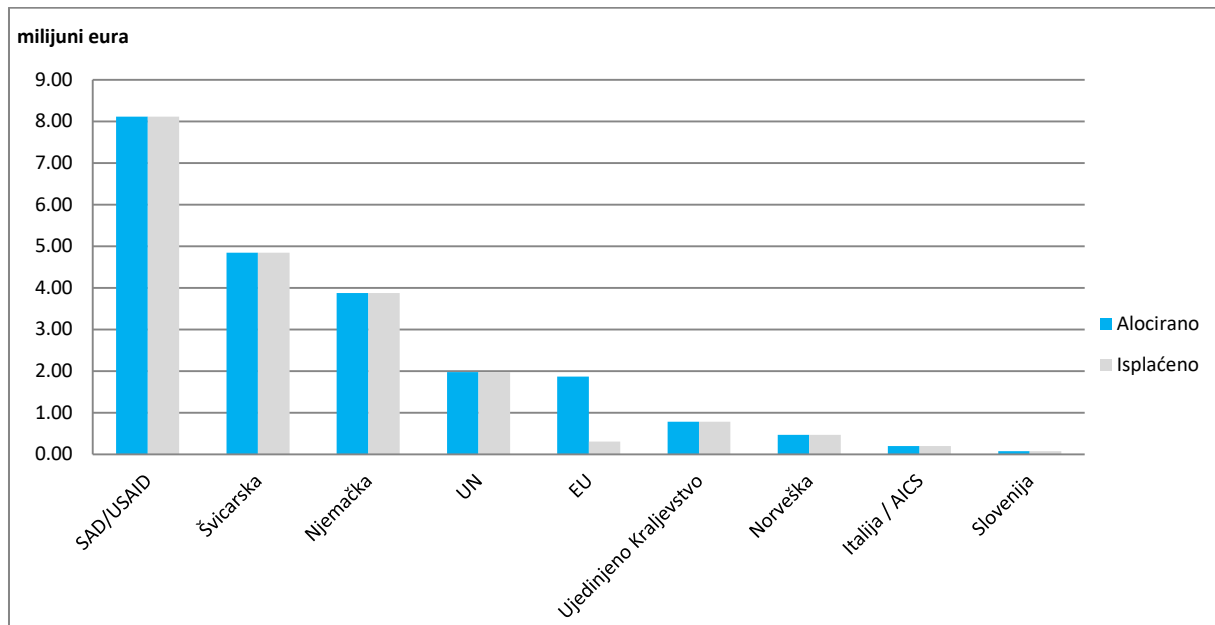
Članice DCF aktivne u Međusobno povezanim sektorima u 2021. godini su EIB, Svjetska banka, SAD/USAID, Švicarska, Njemačka, UN, EU, Ujedinjeno Kraljevstvo, Norveška, Italija/AICS, Slovenija.

Ukupno alocirana sredstva DCF članica za sektor u 2021. godini iznose € 60.60 milijuna, od čega € 22.19 milijuna granta i € 38.41 milijuna zajmova.

Ukupno isplaćena sredstva za sektor u 2021. godini iznose € 35.15 milijuna, od čega € 20.62 milijuna granta i € 14.53 milijuna zajmova.

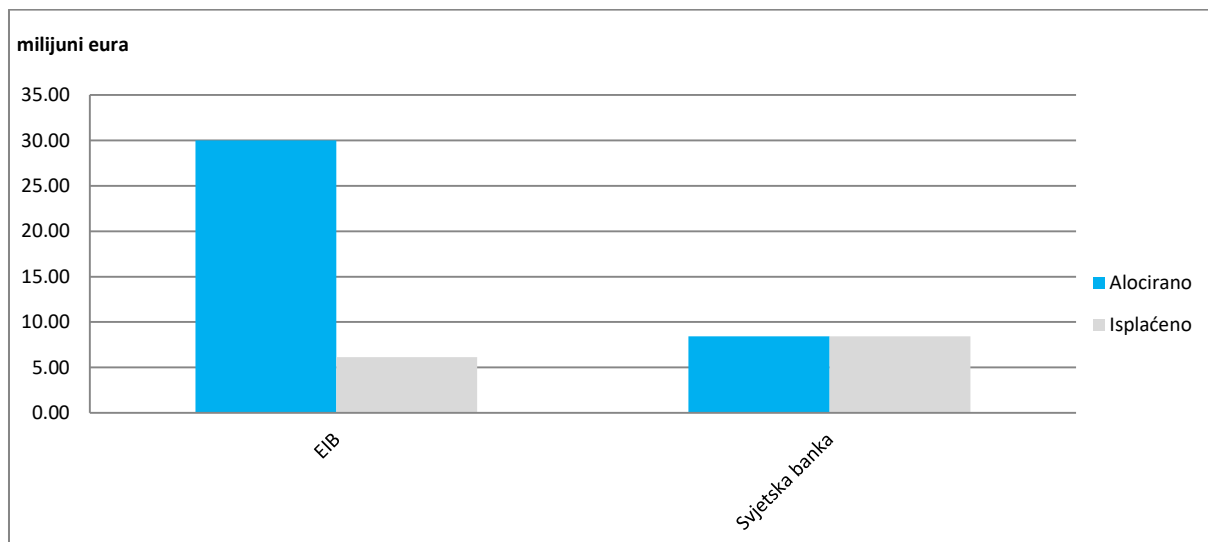
U grafikonu 10.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera sukladno visini ulaganja. Najveću alokaciju, odnosno isplatu imala je SAD/USAID, za kojim slijede Švicarska i Njemačka.

Grafikon 10.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2021. godini

U grafikonu 10.2. prikazana su alokacija i isplata zajmova u 2021. godini.

Grafikon 10.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po zajmodavcima u 2021. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2021. godini, navedeni su u narednoj tablici:

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milijuni eura)
ISP BiH zajam za MSP i prioritetne projekte IV	EIB	240.00
Projekt registracije nekretnina	Svjetska banka	46.25
Projekt za hitni odgovor na COVID-19 u Bosni i Hercegovini	Svjetska banka	29.63
Program za oporavak od poplava u RS - stambeno zbrinjavanje	UN	7.83
Globalna kreditna suradnja (<i>Global Credit Cooperation</i>)	Švicarska	7.60
(MEASURE II) Projekt potpore monitoringu i evaluaciji	SAD/USAID	6.56
Projekt jačanja sestrinstva u BiH	Švicarska	5.82
Projekt mentalnog zdravlja u BiH	Švicarska	4.67
Jačanje socijalne i zdravstvene zaštite kao odgovor na pandemiju COVID-19 u Bosni i Hercegovini (BiH)	SAD/USAID	4.40
Humanitarno razminiranje	Njemačka	3.08

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Hrvatska

Republika Češka

Francuska

Njemačka

Mađarska

Italija / Talijanska agencija za razvojnu suradnju (AICS)

Japan

Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske

Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Norveške

Slovenija

Švedska

Švicarska

Sjedinjene Američke Države/Američka agencija za međunarodni razvitak (SAD/USAID)

Ujedinjeno Kraljevstvo

Europska banka za obnovu i razvitak (EBRD)

Europska unija (EU)

Europska investicijska banka (EIB)

Ujedinjeni narodi (UN)

Svjetska banka

Međunarodna financijska korporacija u Bosni i Hercegovini (IFC)

Hrvatska

Politički pristup

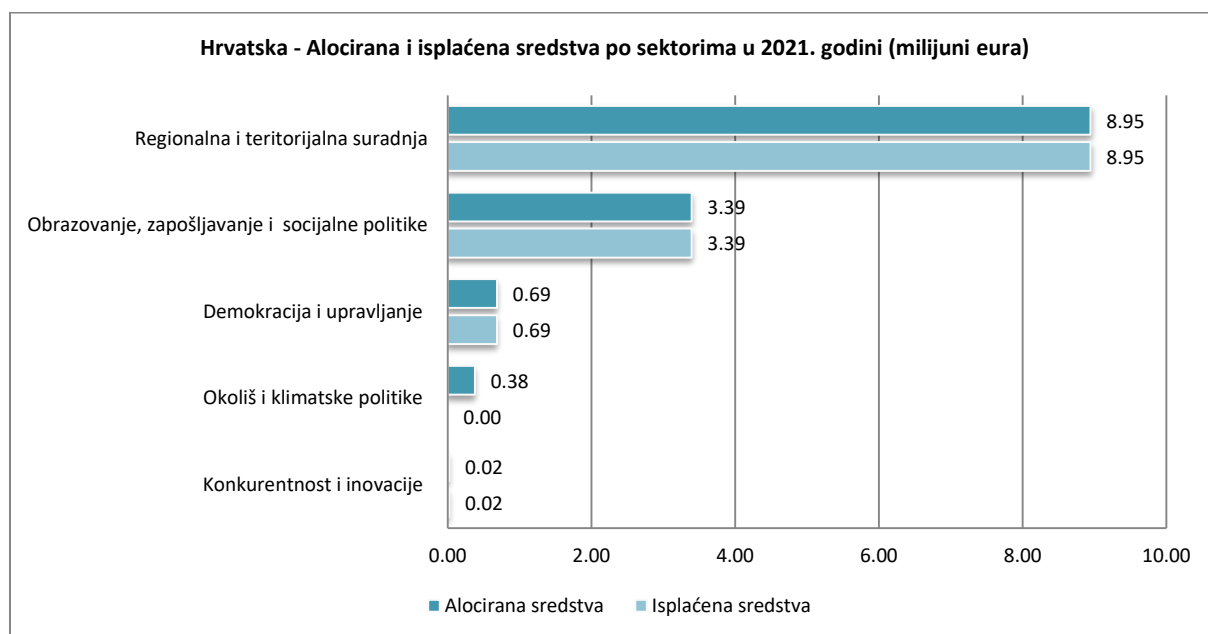
Nacionalna strategija za razvojnu suradnju Republike Hrvatske 2017- 2021 definira Bosnu i Hercegovinu kao programsku zemlju unutar prioriternog područja Jugoistočne Europe. Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike spadaju u sektorske prioritete Hrvatske razvojne pomoći. **Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo unutarnjih poslova i Središnji državni ured za Hrvate izvan RH, ključne su institucije** koje redovito provode većinu razvojnih projekata u Bosni i Hercegovini.

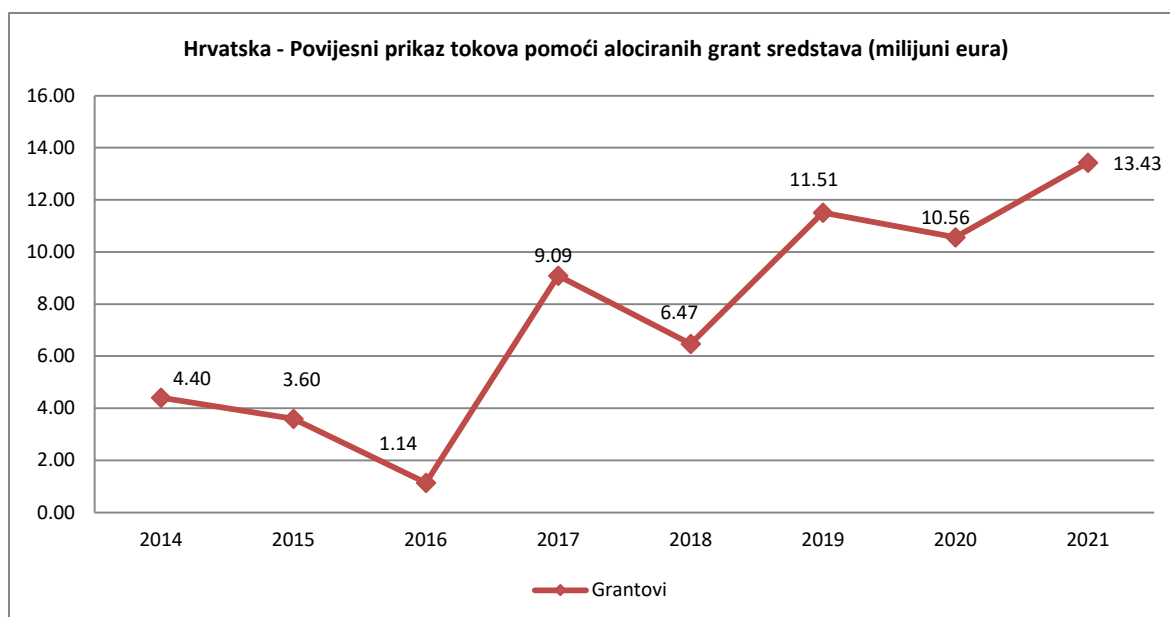
U 2022. godini Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, kao nacionalni koordinator međunarodne razvojne suradnje i humanitarne pomoći, planira izmjene i dopune postojećeg Zakona o razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći u inozemstvu koji je usvojen 2008. godine. Slijedom navedenog zakona, treba biti usvojen novi Nacionalni plan o razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći za razdoblje 2022-2026. godina.

Bosna i Hercegovina je tradicionalno najveći primatelj hrvatske bilateralne pomoći, i zasigurno će ostati jedan od najvažnijih geografskih ciljeva Hrvatske razvojne suradnje.

Glavne aktivnosti u 2021. godini

Vlada Hrvatske je **alocirala € 13.43 milijuna i isplatila € 13.05 milijuna u 2021. godini u formi granta** u slijedeće sektore: Regionalna i teritorijalna suradnja, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Demokracija i upravljanje, Okoliš i klimatske politike i Konkurentnost i inovacije.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Trenutačno možemo potvrditi da će Hrvatska nastaviti pružati potporu zdravstvenim ustanovama koje su teško pogođene pandemijom korona virusa. Pored toga, njeni razvojni projekti neizbježno će se biti usmjereni na BiH Sektor obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika, kulturu, infrastrukturu i post-ratnu obnovu.

Izgradnja institucija i aktivnosti vezane uz demokratsku tranziciju i proces pristupanja u EU i NATO, također će se provoditi i ubuduće putem Centra izvrsnosti Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

N/A

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Hrvatske u Bosni i Hercegovini

Adresa: Ulica Maršala Tita 28

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: + 387 33 277 111

Faks: + 387 33 472 434

E-mail: croemb.sarajevo@mvpei.hr

Web-adresa: <https://mvpep.gov.hr/ba>

Republika Češka

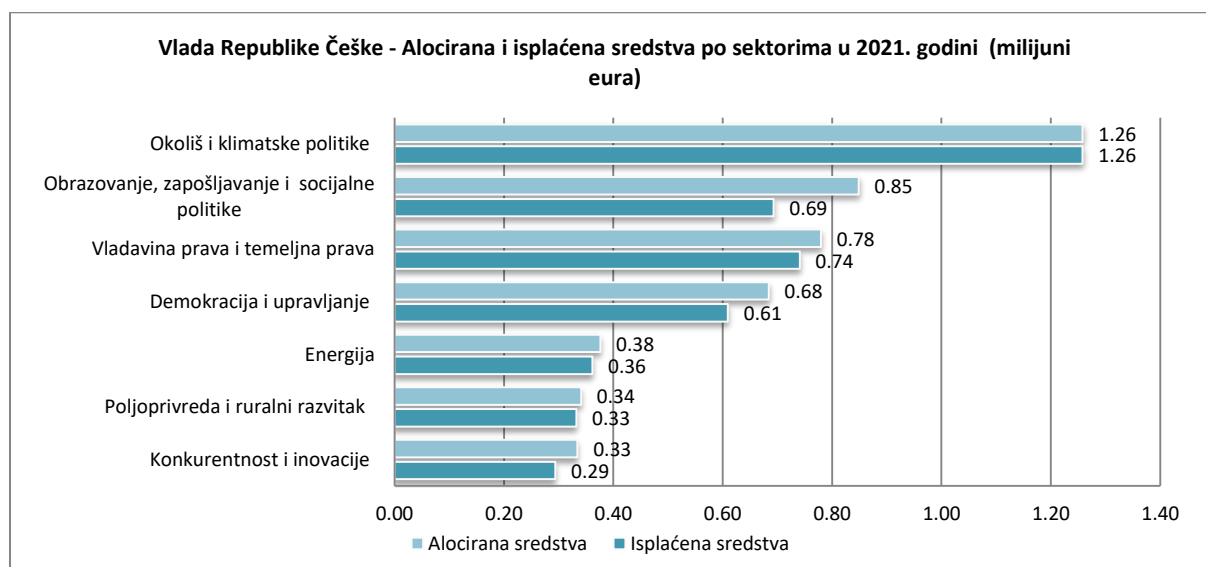
Politički pristup

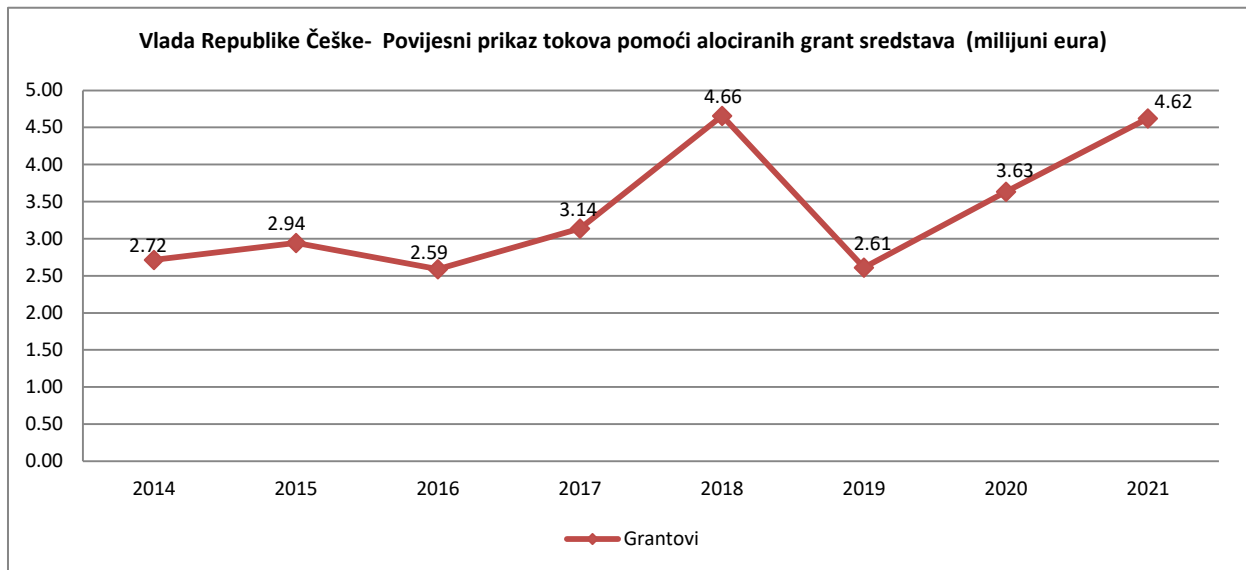
Bosna i Hercegovina nalazi se među dugoročnim prioritetima Republike Češke i kao takva, bila je uključena je u Strategiju razvojne suradnje Republike Češke u razdobljima 2006 – 2010, 2011-2017, kao jedna od prioritetnih zemalja u sklopu njene programske razvojne suradnje. Tekući Program razvojne suradnje Republike Češke sa Bosnom i Hercegovinom (2018 – 2023) definira sljedeće prioritetne sektore:

- I. Gospodarski rast s naglaskom na povećanje udjela proizvodnje energije iz obnovljivih izvora u područjima s optimalnim uvjetima
- II. Održivo upravljanje prirodnim resursima, s naglaskom na poboljšanje zaštite, korištenja i razvoja izvora vode, kvalitete vode i pristupa kvalitetnoj pitkoj vodi, uklanjanje onečišćenja i poboljšanje upravljanja otpadnim vodama uključujući sustavne mjere
- III. Dobro demokratsko upravljanje, s naglaskom na izgradnju učinkovitih, odgovornih i transparentnih institucija na svim razinama javne uprave

Glavne aktivnosti u 2021. godini

Vlada Republike Češke **alocirala je € 4.62 milijuna i isplatila € 4.30 milijuna u 2021. godini u formi granta** u sljedeće sektore: Okoliš i klimatske politike, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Vladavina prava i temeljna prava, Demokracija i upravljanje, Energija, Poljoprivreda i ruralni razvitak i Konkurentnost i inovacije.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Dok je na snazi tekući Program razvojne suradnje Republike Češke sa BiH (2018 – 2023), planirano je da se nastavi razvojna suradnja kroz: **velike projekte razvojne suradnje** kojima upravlja Razvojna agencija Republike Češke i drugi partneri, **male lokalne i transformacijske projekte** koji su kratkoročni a provode ih lokalne organizacije i institucije, dok naš **Program stipendiranja** nudi nekoliko programa stipendiranja za BH studente koji namjeravaju studirati na češkim javnim sveučilištima (na češkom ili engleskom jeziku). Ovo predstavlja srž naše Razvojne agende, koja se dodatno nadograđuje sukladno mogućnostima koje otvara Ministarstvo vanjskih poslova Republike Češke.

O dugoročnoj ulozi razvojne suradnje Republike Češke pobliže će se odlučivati tijekom sljedeće godine, budući da se izrađuje novi Program za razdoblje 2024-2029. godina. Snažne i transparentne institucije imaju ključnu ulogu u procesu tranzicije u demokratsko i pluralističko društvo, a time i u našoj dugoročnoj strategiji. Dodana vrijednost Češke razvojne pomoći u BiH uglavnom leži u vlastitom iskustvu Republike Češke u njenoj tranziciji i integraciji u euroatlantske strukture.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Vlada Republike Češke, preko Veleposlanstva Republike Češke u Bosni i Hercegovini sudjeluje u nekoliko napora na koordinaciji donatora, usmjerenih na prioritetne sektore iz Programa razvojne suradnje Republike Češke sa Bosnom i Hercegovinom (2018 – 2023.).

U sektoru za upravljanje vodama i otpadnim vodama, Veleposlanstvo Republike Češke u BiH je aktivna članica u aktivnosti '*Water Alliance*', zajedno sa UNDP, EUD, Veleposlanstvom Švedske, Veleposlanstvom Švicarske i Svjetskom bankom. Čistom i obnovljivom energijom bavi se skupina za koordinaciju donatora u kojoj smo uključeni sa UNDP, EUD, GIZ i Veleposlanstvom Švedske. U Sektoru dobrog demokratskog upravljanja sudjelujemo u dvije skupine za koordinaciju donatora: skupina za ljudska prava, koju čine EUD i predstavnička tijela zemalja članica, te skupina za kibernetičku sigurnost, čije su članice OESS, EUD, EUSR, NATO, UNDP, Veleposlanstvo Švicarske i Veleposlanstvo Nizozemske.

Kontakt informacije:**Veleposlanstvo Republike Češke**

Adresa: Franjevačka 13

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 587 050

Faks: +387 33 587 060

E-mail: development_sarajevo@embassy.mzv.cz

Web adresa: <https://www.mzv.cz/sarajevo/en/index.html>

Francuska

Politički pristup

Veleposlanstvo Francuske u Bosni i Hercegovini provodi različite programe suradnje, sljedeći prioritete osmišljene od strane francuskog Ministarstva vanjskih poslova a kako bi podržala zemlju u njezinim naporima prema europskim integracijama. Suradnja se uz integrirani pristup provodi u skladu sa četiri glavne oblasti: unutarnja sigurnost, tehnička suradnja uključujući upravljanje i visoko obrazovanje i znanstvena suradnju, kultura i civilno društvo, uključujući promoviranje Frankofonije i nastavak preuzimanja *acquis*-a.

Neke od ovih aktivnosti financiraju se uz veliku potporu Europske unije (uključujući TAIEX), dok se druge financiraju izravno od francuske vlade i francuskih lokalnih zajednica.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Vlada Francuske želi nadalje unaprijediti suradnju sa zemljama Zapadnog Balkana u srednjoročnom a također i dugoročnom radoblju, posebice vezano za EU integracije.

U predstojećim godinama, Vlada Francuske nastavit će pružati potporu projektima u oblasti civilnog društva u Bosni i Hercegovini, vezano za različita pitanja kao što su ljudska prava, projekti za mlade, gender pitanje, lokalni razvitak, ekologija, te će također pružati potporu promjenama i reformama u pitanjima pravne države, u obuci i reformi uprave, pravosuđu, gospodarskom razvitku, itd.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Predstavnici Vlade Francuske sudjeluju u radu svih skupina za koordinaciju razvojnih partnera ukoliko se to odnosi na bilo koji projekt u kojemu su anagažirani, kada su uključeni u izravnu potporu ili daju svoj doprinos u sklopu EU aktivnosti.

Kontakt informacije:

Ured za suradnju i kulturu Veleposlanstva Francuske

Adresa: Mehmed-bega Kapetanovića Ljubušaka 16

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 282 700

Faks: +387 33 282 711

E-mail: Sylvain.rigollet@diplomatie.gouv.fr

Web-adresa: www.ambafrance-ba.org

Njemačka

Politički pristup

Njemačka je odlučna u pružanju potpore Bosni i Hercegovini na njenom putu prema EU, kako bi prevladala različite prepreke i pružila potporu u poduzimanju koraka definiranih u Reformskoj agendi BiH. Nastavljajući se na protekla desetljeća gospodarske suradnje, ovaj angažman osobito zahtijeva sveobuhvatnu pozornost usmjerenu na poticanje programa privatnih ulaganja i sukladno tome prilagodbu poslovne klime. To prvenstveno podrazumjeva razvoj funkcionalnog tržišnog gospodarstva BiH s privatnim ulaganjima i stabilnim makro-ekonomskim izgledima, učinkovite administrativne i strukture vlasti, te usklađivanje relevantnog pravnog sustava sa EU *acquis*-om i prevazilaženje posljedica rata.

U tu svrhu, Vlada Njemačke pružala je i nastaviti će pružati bilateralnu razvojnu pomoć BiH izravno i putem više agencija nadležnih za provedbu pomoći i nevladinih organizacija. Najpoznatije među njima su: *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit* (GIZ) i *KfW-Entwicklungsbank* (Razvojna banka). Projekti se također provode i putem političkih fondacija i drugih njemačkih institucija aktivnih u BiH. Ove aktivnosti koordinira Veleposlanstvo Njemačke, te neka sredstva izravno implementira.

Sektor u fokusu: Razvitak privatnog sektora

Programi koje GIZ trenutačno provodi, između ostalog, izgrađuju kapacitete u javnom i privatnom sektoru BiH za jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća i njihovih konkretnih sektora, posebno u metalnoj i drvnoprerađivačkoj industriji i sektoru turizma. Pored toga, podržavamo digitalizaciju malih i srednjih poduzeća u stvaranju okruženja koje omogućuje MSP poduzećima da uspješno prihvate digitalizaciju i inovacijske transformacije. Dodatni projekt ima za cilj ublažavanje utjecaja COVID-19 u značajnim sektorima gospodarstva. Projekt osigurava kontinuitet poslovanja kako bi se očuvala postojeća radna mjesta i na taj način smanjile negativne društvene posljedice poput nezaposlenosti, siromaštva ili migracija. Kako bi se poboljšale mogućnosti zapošljavanja, TVET projekt (tehničko strukovno obrazovanje i osposobljavanje) podržava razmjenu između javnih i privatnih struktura u daljnjem razvoju okvirnih uvjeta za dvojno strukovno obrazovanje i osposobljavanje. Osim toga, pruža se potpora odabranim strukovnim školama, formalnom gospodarstvu, pedagoškim zavodima i ministarstvima obrazovanja u poboljšanju ostvarivanja njihovih uloga u planiranju i provedbi dvojnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja.

KfW razvojna banka daje koncesijske zajmove lokalnim bankama i mikrofinancijskim institucijama za daljnje kreditiranje mikro, malih i srednjih poduzeća u BiH. KfW također promiče energetske učinkovitost preko financijskog sektora i nadopunjuje ove linije tehničkom pomoći za partnerske institucije i poticajima za krajnje zajmoprimce. Ovi programi imaju za cilj osigurati sredstva pojedincima (stambene zgrade) i malim i srednjim poduzećima u svrhu smanjenja gubitka energije i omogućavanja ekološki prihvatljivih rješenja.

Sektor u fokusu: Energija/Zaštita klime

Sektor energije u Bosni i Hercegovini ističe se kao jedan od sektora koji najviše obećava u pogledu gospodarskog ulaganja i rasta, kako bi se u cijelosti osigurala temeljna potreba za pružanjem usluga javnosti u BiH i nastavilo slijediti ekološki zdrav i osjetljiv put koji uzima u obzir klimatske promjene.

U oblasti obnovljive energije, aktivnosti su bile usmjerene na potporu Vlade Njemačke za sanaciju postojećih hidroelektrana i promidžbu tehnologija obnovljivih izvora energije (energije vjetra i solarne energije). U različitoj fazi provedbe su i različiti veliki projekti KfW Razvojne banke, sa ukupnim opsegom financiranja do € 180 milijuna.

Uz angažman u oblasti obnovljivih izvora energije, KfW je nedavno pokrenuo program usmjeren na promicanje energetske učinkovitosti u javnim zgradama.

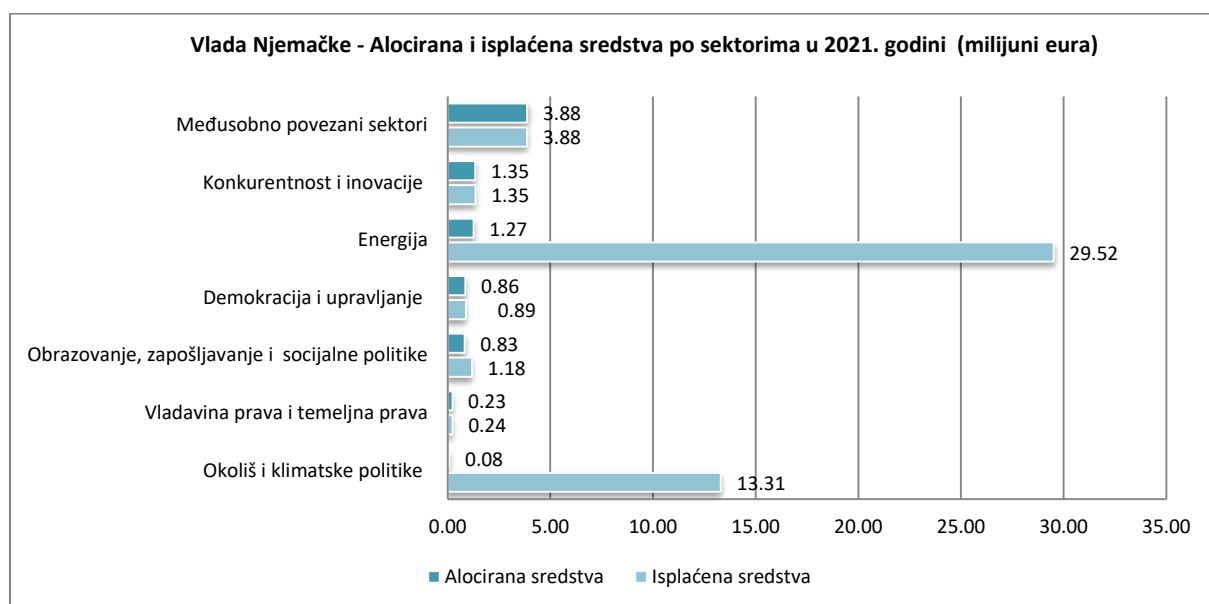
Od 2020. godine, GIZ provodi Projekt dekarbonizacije energetskog sektora u Bosni i Hercegovini. Cilj ovog projekta je pružanje potpore Vladi Bosne i Hercegovine u provedbi mjera dekarbonizacije i praćenju nacionalnih integriranih energetskih i klimatskih ciljeva. Zajednički cilj je da javne institucije budu spremne za uvođenje programa energetske učinkovitosti za obnovu stambenih zgrada. Nadalje, institucije bi trebale koristiti održive instrumente potpore kako bi se uvećao udjel obnovljive energije u velikim razmjerama, zajedno s promicanjem decentralizirane opskrbe energijom usmjerenom na građane.

Okoliš

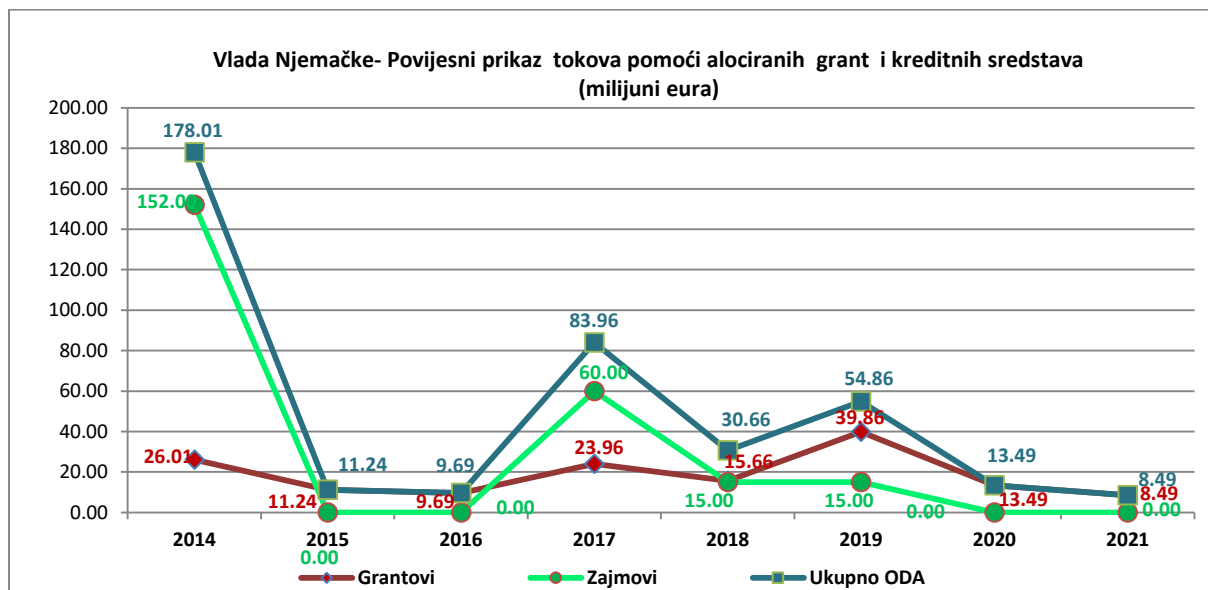
KfW Razvojna banka ima kontinuirani portfelj u ovom sektoru s programima koji se financiraju grant sredstvima kako bi se poboljšala vodoopskrba i zbrinjavanje otpadnih voda. U pripremi je i projekt izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Gradiški.

Glavne aktivnosti u 2021. godini

Vlada Njemačke **alocirala je € 8.49 milijuna¹ a isplatila € 50.36 milijuna u 2021. godini u formi granta i zajma** u sljedeće sektore: Okoliš i klimatske politike, Vladavina prava i temeljna prava, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Demokracija i upravljanje, Energija, Konkurentnost i inovacije i Međusobno povezani sektori.

¹Njemačka razvojna banka KfW prikazuje alocirana sredstva prema godini potpisivanja zajma ili sporazuma o financiranju

Srednjoročni i dugoročni pristup

Njemačka će nastaviti aktivno pružati potporu BiH na njenom putu ka integraciji u EU. Pri tome će se prvenstveno fokusirati na već poznate prioritetne sektore: stvaranje okvirnih uvjeta za razvoj privatnog sektora kao i opskrbu energijom / zaštitu klime.

Njemačka je također provodi aktivnosti na prevazilaženju posljedica nastalih usljed izbijanja Korona krize.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

U sklopu svojih aktivnosti, Njemačka vrši neformalnu koordinaciju sa drugim razvojnim partnerima u svojim glavnim područjima suradnje, te bi uvelike pozdravila formalniju koordinaciju razvojnih partnera koju bi mogle organizirati vlasti u BiH.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Savezne Republike Njemačke u Bosni i Hercegovini

Adresa: Skenderija 3
 71000 Sarajevo, BiH
 Telefon: +387 33 565 300
 Fax: +387 33 212 400
 E-mail: info@sarajewo.diplo.de
 Web-adresa: www.sarajewo.diplo.de

Ured GIZ-a u Bosni i Hercegovini

Adresa: Zmaja od Bosne 7-7a, Importanne Centar O3/IV
 71 000 Sarajevo, BiH
 Telefon: +387 33 957 504
 Fax : +387 33 957 501
 E-mail: giz-bosnienherzegowina@giz.de
 Web-adresa: www.giz.de

Ured KfW-a u Bosni i Hercegovini

Adresa: Zmaja od Bosne 7-7a, Importanne Centar O3/IV

71 000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 592 415/416

Faks: +387 33 592 517

E-mail: kfw.sarajewo@kfw.de

Web-adresa: www.kfw.de

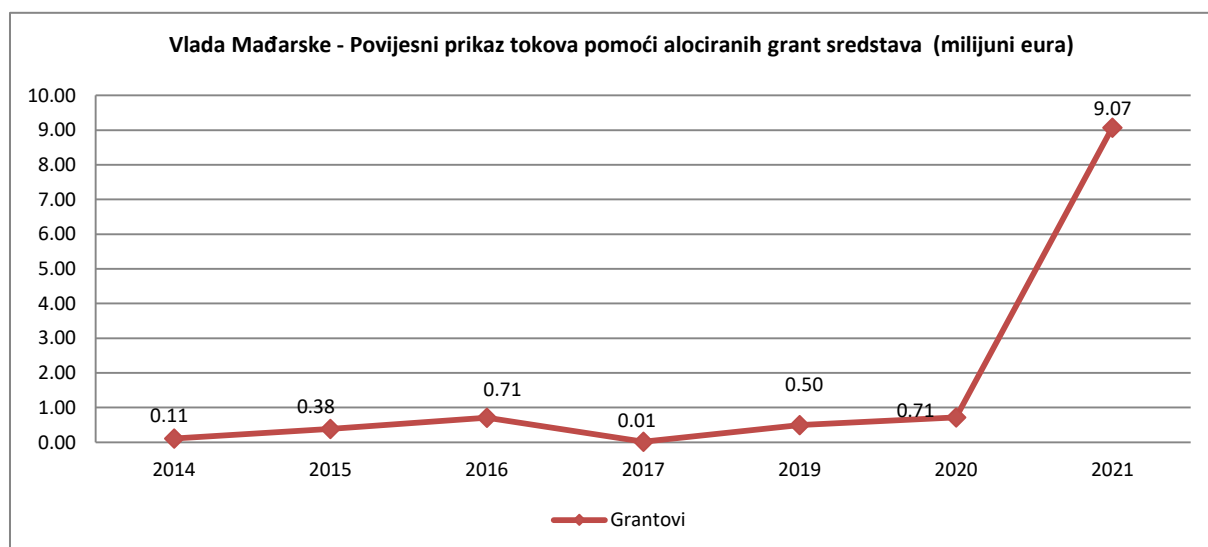
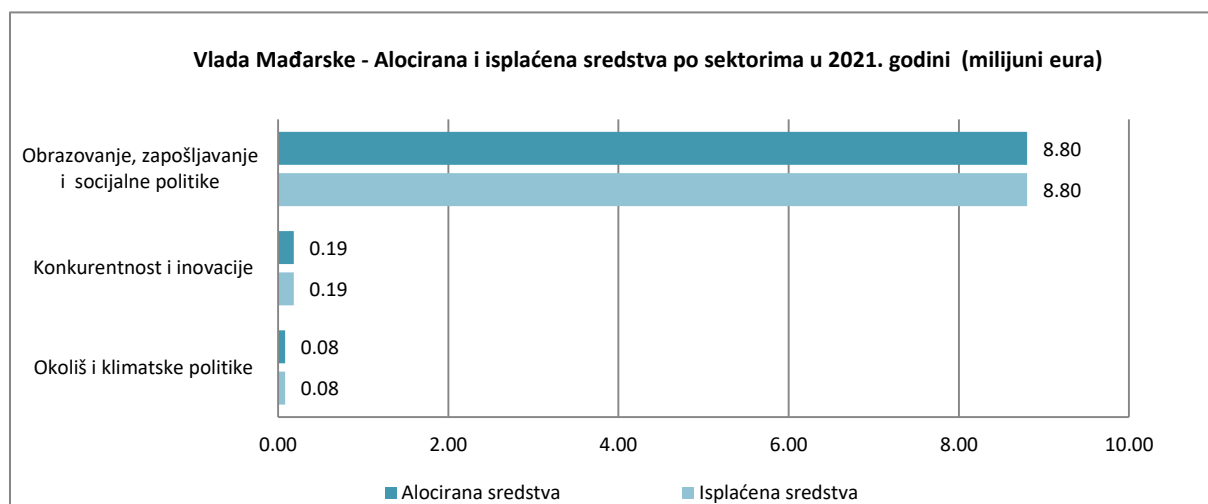
Mađarska

Politički pristup

Mađarska nastoji doprinijeti održivom razvoju Bosne i Hercegovine i njenih lokalnih zajednica na način u dosljedan njihovim potrebama i zahtjevima, kao i Ciljevima održivog razvoja (SDG), te društveno-ekološkim pitanjima. Vlada Mađarske nastoji pružiti pomoć tamo gdje je ona najpotrebnija, pri čemu se prema BiH odnosi kao prema jednoj od zemalja najviše opterećenih migracijama. Istodobno, Mađarska prepoznaje kako je međunarodna razvojna suradnja važan pokretač i alat za promicanje partnerstava u gospodarstvu kao i gospodarskog razvoja općenito. Kao takva, Mađarska strategija međunarodne razvojne suradnje nastoji stimulirati pojačano uključivanje privatnog i civilnog sektora u razvoj.

Glavne aktivnosti u 2021. godini

Vlada Mađarske je **alocirala € 9.07 milijuna i isplatila € 9.07 milijuna u 2021. godini u formi granta u slijedeće sektore: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Konkurentnost i inovacije i Okoliš i klimatske politike.**

Srednjoročni i dugoročni pristup

Mađarska želi staviti veći naglasak na provedbu strateških, prilagođenih programa bilateralne razvojne suradnje s BiH, temeljenih na lokalnim potrebama i zahtjevima, uzimajući u obzir društveno-ekološke probleme. Mađarska nastoji unaprijediti fokus razvojne suradnje zemlje na one ciljeve u kojima Mađarska ili mađarski akteri imaju komparativnu prednost. Mađarska stoga daje prioritet provedbi projekata i programa koji se odnose na upravljanje vodama i sanitaciju, poljoprivredu, zdravstvo, obrazovanje, okoliš i informacijsku tehnologiju, čime na najučinkovitiji način doprinosi održivom razvoju.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

N/A

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Republike Mađarske

Adresa: Splitska 2,

71000 Sarajevo

Telefon: +387 33 205 302

Faks: +387 33 268 930

E-mail: mission.sjj@mfa.gov.hu

Web-adresa: <https://sarajevo.mfa.gov.hu/eng>

Italija / Talijanska agencija za razvojnu suradnju (AICS)

Politički pristup

Ured Talijanske agencije za razvojnu suradnju (AICS) u Tirani je regionalno sjedište nadležno za upravljanje inicijativama razvojne suradnje u zemljama Zapadnog Balkana, konkretno u Albaniji, Kosovu, Sjevernoj Makedoniji i Bosni i Hercegovini. Ured AICS-a u Tirani trenutačno upravlja portfeljom od 48 projekata: 35 inicijativa u Albaniji u ukupnom iznosu od EUR 260 milijuna (od čega oko EUR 26 milijuna u formi granta, EUR 213 milijuna povoljnog zajma i EUR 20 milijuna putem sporazuma o zamjeni duga), 9 u Bosni i Hercegovini u ukupnom iznosu od oko EUR 10 milijuna (grant) i 4 na Kosovu u ukupnom iznosu EUR 3.7 milijuna (grant).

Podružnica ureda AICS-a u Sarajevu, doprinosi inkluzivnom i održivom rastu zemlje i njenom putu ka europskim integracijama. Stoga je to čini dijelom institucijskih reformi koje vlada B&H treba provesti za nastavak pregovora o pristupanju u EU i za usvajanje EU *acquis*-a, kao što je potvrđeno u Aneksu 1 "Instrumenta za pretpristupnu pomoć" (IPA II), Indikativnom strateškom dokumentu za Bosnu i Hercegovinu (2014-2020) - revidirana verzija za 2017. godinu.

U 2021. godini, fokus Talijanske agencije za razvojnu suradnju u BiH bio je usmjeren na prioritetne sektore kao što su poljoprivreda i ruralni razvoj, okoliš, turizam i naslijeđe, putem komplementarnog pristupa u sklopu tehničke suradnje i pružanja stručnog znanja. Konkretnije, inicijative u sektoru poljoprivrede koje podržava AICS usmjerene su na pružanje pomoći BiH kako bi uskladila svoje službene sustave fitosanitarne kontrole s europskim standardima i aktivnostima sukladno EU uredbi 1305/2013.

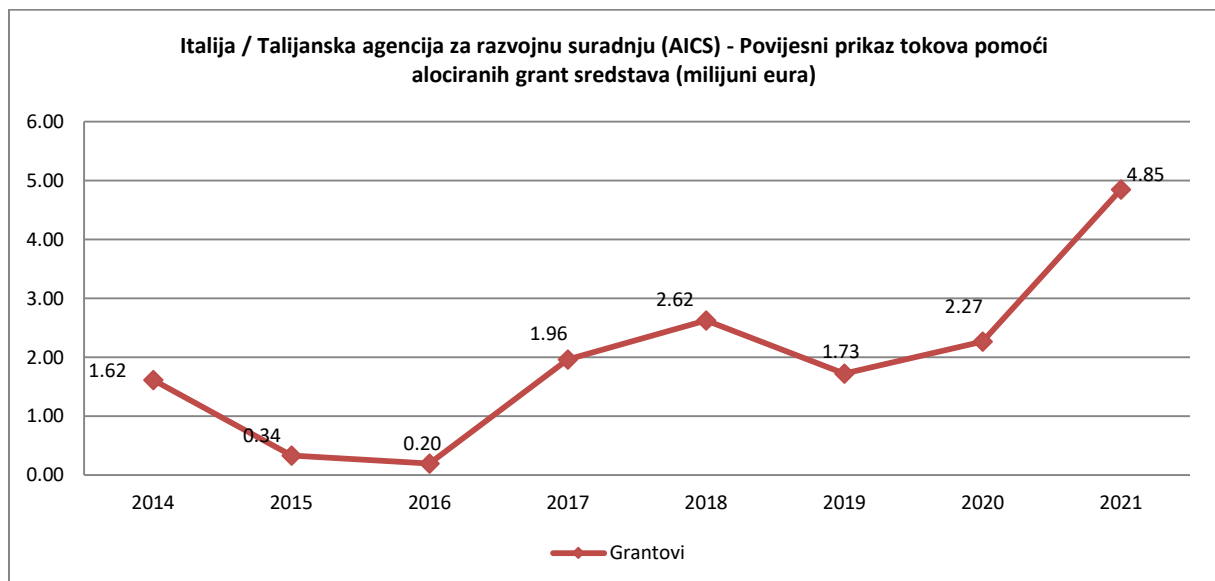
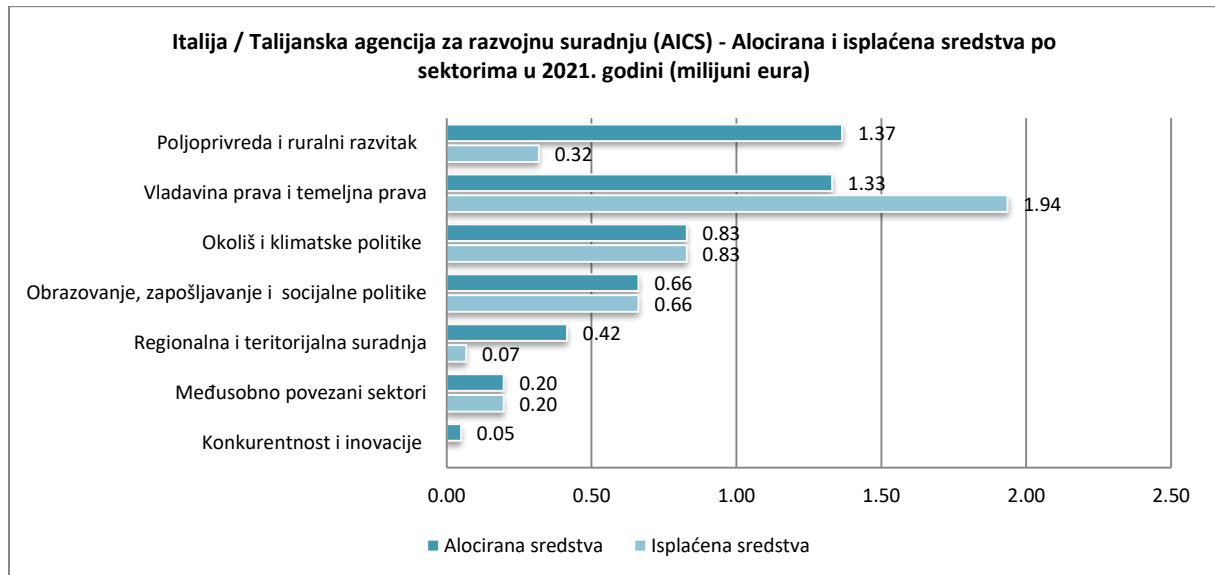
U tu svrhu, u 2021. godini pokrenuta je nova trogodišnja inicijativa pod nazivom „*Održivi gospodarski razvoj i zaštita okoliša u područjima s prirodnim ograničenjima u Bosni i Hercegovini*”. Inicijativa ima za cilj poboljšati održivi razvoj u područjima koja su službeno prepoznata kao područja s prirodnim ograničenjima (ANCs) kroz podržavanje proizvodne aktivnosti i primjenu regulatornog okvira (sukladno Uredbi EU 1305/2013) a kako bi se uspostavio pozitivan ciklus koji potiče dobre prakse na društvenoj i gospodarskoj razini, istodobno štiteći okoliš i prilagođavajući se klimatskim promjenama. Inicijativa primjenjuje usklađeni participativni pristup na različitim institucijskim razinama BiH putem izgradnje institucijskih kapaciteta, upravljanja ruralnim razvojem, intervencija na terenu, unapređenja mreže, te poboljšanja kvalitete obuke. Projekt preferira javno-privatno partnerstvo, održava gospodarski rast ruralnih područja, potiče nova i održiva radna mjesta i stvara preduvjete za pristup EU IPARD fondovima.

U sektoru turizma i okoliša, AICS između ostalog radi na pripremnim aktivnostima za stvaranje uvjeta za certifikaciju Europske povelje o održivom turizmu u zaštićenim područjima (CETS) kroz projekt "NaturBosnia". Sukladno AICS strategiji, projekt razmatra ravnopravnost spolova i podržava inicijative na lokalnoj razini u sektoru turizma s ciljem poboljšanja prihoda i sredstava za život. Konačno, posebna se pozornost posvećuje inicijativama koje promiču društvenu koheziju, pomirenje i zajedničko naslijeđe.

Trenutačno, pored 9 inicijativa čija je provedba u tijeku, dodatne 3 inicijative su u procesu razmatranja i pokretanja, a provode se u bilateralnom, multilateralnom, izravnom upravljanju i promoviraju od strane organizacija civilnog društva.

Glavne aktivnosti u 2021. godini

Vlada Italije alocirala je € 4.85 milijuna i isplatila € 4.01 milijuna u 2021. godini u formi granta u sljedeće sektore: Poljoprivreda i ruralni razvitak, Vladavina prava i temeljna prava, Okoliš i klimatske politike, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Regionalna i teritorijalna suradnja, Međusobno povezani sektori i Konkurentnost i inovacije.

Srednjoročni i dugoročni pristup

AICS će i dalje usmjeravati i širiti svoje aktivnosti u području zaštite okoliša, turizma i održivog razvoja putem podržavanja postojećih i razvijanjem novih inicijativa u održivom sektoru turizma. Pored toga, promicati će aktivnosti utemeljene na ekološkoj učinkovitosti, inovacijama, jednakim mogućnostima i zaštiti okoliša kroz aktiviranje, pružanje potpore i konsolidaciju održivih ruralnih praksi. Na ovaj način,

biti će moguće ublažiti rizike od napuštanja teritorije, te stoga smanjiti rizike od širenja pustinje i hidrogeoloških katastrofa, gubitka bioraznolikosti i dragocjenih seoskih pejzaža. AICS će, konačno, nadalje pružiti potporu inicijativama usmjerenim na socijalno uključivanje, pomirenje i ljudska prava.

U tekućoj (2022. godini) nastaviti će se provedba sljedećih inicijativa:

Projekt: *Održivi gospodarski razvoj i zaštita okoliša područja s prirodnim ograničenjima – AID 12189;*

Projekt: *Od spoznaje do skrbi: žene kao akteri prava na zdravlje u Bosni i Hercegovini - AID 11861;*

Projekt: *Inclusive4All: inkluzivno obrazovanje za svu djecu u Bosni i Hercegovini -AID 11522;*

Projekt: *NaturBosnia: Zaštićena područja i održivi razvitak u Bosni i Hercegovini’ - AID 12003;*

Projekt: *Nove aktivnosti za potporu Fitosanitaranom sektoru u Bosni i Hercegovini za usklađivanje sa europskim standardima (II) - AID 11681;*

Projekt: *Potpora upravljanju i praćenju inicijativa razvojne suradnje u Bosni i Hercegovini - AID 11636;*

Projekt: *Digitalna destinacija Tuzla – AID 12313;*

Projekt: *Izgradnja veza za međukulturalni dijalog u Bosni i Hercegovini (BRIDGE) – AID 11949.*

Nove inicijative u 2022. godini

Projekt: *Ars Aevi. Završni arhitektonski projekt novog Muzeja suvremene umjetnosti Sarajevo – AID 12005;*

Projekt: *VIA DINARICA: Platforma za održivi razvitak turizma i lokalni gospodarski rast;*

Projekt: *BRAT – Balkanska ruta: tranzit dobrodošlice.*

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Predstavnici podružnice AICS-a u Sarajevu sudjeluju na sastancima za koordinaciju u oblasti Poljoprivrede. Pored toga, među koordinacijskim sastancima održanim 2021. godini naglasili bi periodično sudjelovanje na EU MS sastanku za koordinaciju pomoći vezanu za Godišnji akcijski plan IPA III. Nadalje, organizirani su sastanci s EU i UN agencijama, posebice oni koji se odnose na inicijative koje se provode u sektorima od zajedničkog interesa. Konačno, bilateralna koordinacija se odvija kroz periodične sastanke sa predstavnicima drugih razvojnih partnera.

Kontakt informacije:

Talijanska agencija za razvojnu suradnju (AICS)

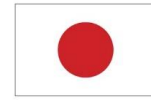
Adresa: Čekaluša 51

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 560 170

E-mail: segreteria.sarajevo@aics.gov.it

Web adresa: <http://aicstirana.org/>

From
the People of Japan

124

Japan

Politički pristup

Prema Japanskoj politici o razvojnoj suradnji za Bosnu i Hercegovinu (revidiranoj u srpnju 2017. godine), temeljna politika japanske ODA pomoći za Bosnu i Hercegovinu (BiH) usmjerena je na dvije oblasti: pomoć za socijalnu stabilizaciju i ekonomski razvitak. Japan podržava stabilnost i održivi ekonomski rast Bosne i Hercegovine, uglavnom u onim oblastima u kojima se može iskoristiti visoka tehnologija i bogato znanje Japana. Japan također podržava napore BiH koji se odnose na pridruživanje u EU.

Sljedeće oblasti predstavljaju prioritete u sklopu Politike razvojne suradnje između Japana i BiH:

(1) Konsolidacija mira i pomirenje među narodima

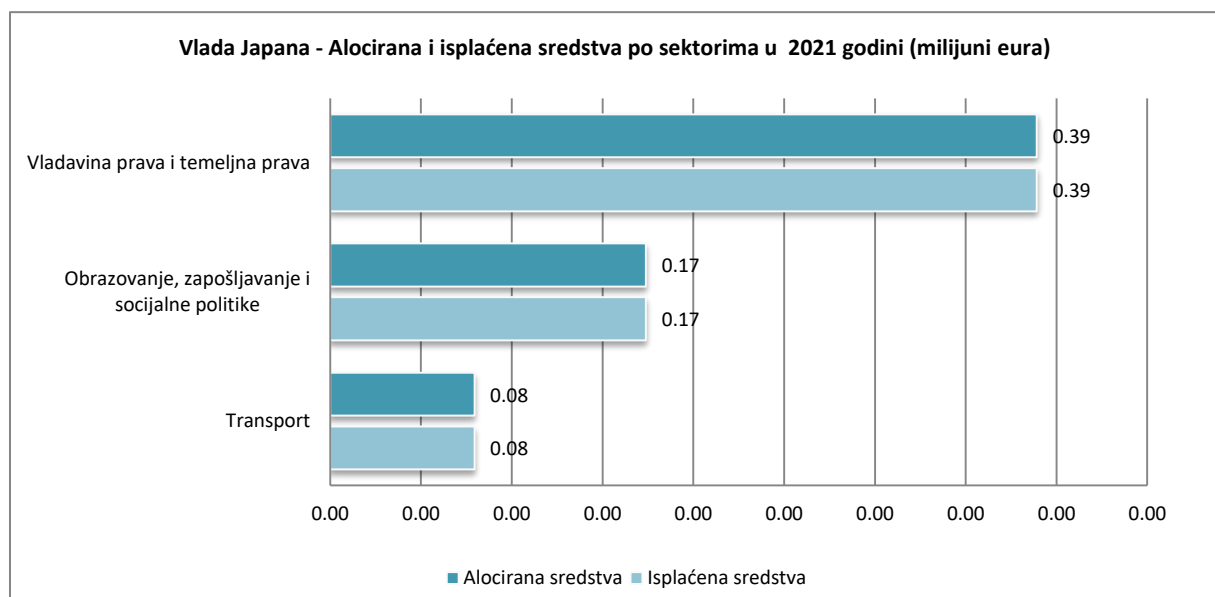
Japan pruža potporu u oblastima kao što su pomirenje među narodima, unapređenje zdravstva, zdravstvenih i obrazovnih usluga, uklanjanje kopnenih mina i neeksploziranih eksplozivnih sredstava, tako doprinoseći konsolidaciji mira.

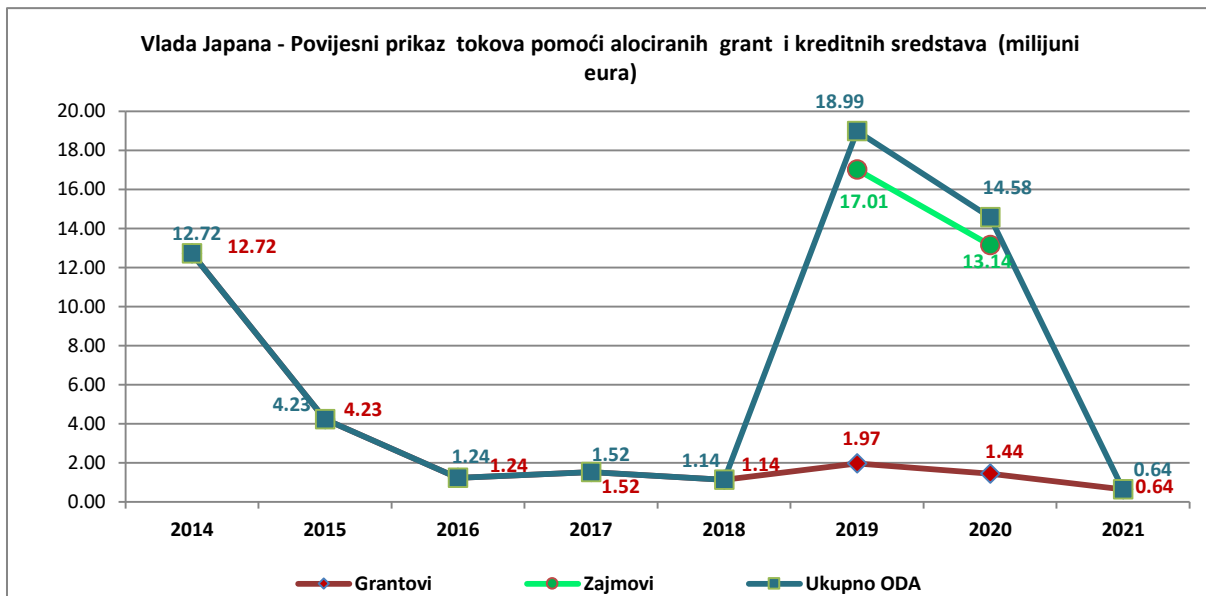
(2) Ekološki prihvatljiv i održiv gospodarski razvitak

Kako bi se u potpunosti iskoristila bogata priroda Bosne i Hercegovine i kako bi ostvareni gospodarski rast nakon rata postao održiv, Japan u najvećoj mogućoj mjeri koristi svoje izvrsne tehnologije i znanje, te također pruža potporu pretežno u oblastima očuvanja okoliša, promidžbe turizma i razvitka malih i srednjih poduzeća.

Glavne aktivnosti u 2021. godini

Vlada Japana **alocirala je € 0.64 milijuna i isplatila € 0.64 milijuna u 2021. godini u formi granta u sljedeće sektore: Vladavina prava i temeljna prava, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike i Transport.**

Srednjoročni i dugoročni pristup

U srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, Japan će pružati potporu u sljedećim sektorima:

Obrazovanje

U razdoblju od 1997. do 2021. godine, Vlada Japana izdvojila je grant sredstva u ukupnom iznosu od EUR 29,391,972 u sklopu četiri programa: Opća grant pomoć, Temeljna grant pomoć za projekte ljudske sigurnosti (GAGP), Grant pomoć za temeljne projekte iz oblasti kulture (GACGP) i Tehnička suradnja. U sklopu projekata Opće grant pomoći, GAGP i GACGP, pružena je sveukupna potpora za 97 osnovnih škola i druge institucije, tj. podržane su aktivnosti na izgradnji, rekonstrukciji i adaptaciji školskih zgrada, sportskih dvorana i laboratorija, opremanju školskog namještaja i osiguravanju sustava grijanja.

Zdravstvo

U razdoblju od 1997. do 2021. godine, Vlada Japana izdvojila je grant sredstva u ukupnom iznosu od EUR 83,069,083 u sklopu tri programa: Opća grant pomoć, Temeljna grant pomoć za projekte ljudske sigurnosti (GAGP) i Neprojektna grant pomoć. Sveukupno 170 bolnica i centara zdravstvene skrbi primili su potporu za rekonstrukciju zgrada, osiguravanje medicinske opreme, ambulantnih vozila i poboljšanje medicinskih usluga.

Razminiranje

U razdoblju od 1997. do 2021. godine, Vlada Japana izdvojila je grant sredstva u ukupnom iznosu od EUR 9,577,122 za razminiranje u sklopu tri programa: Opća grant pomoć, Temeljna grant pomoć za projekte ljudske sigurnosti (GAGP) i Tehnička suradnja. Ovim programama pružena je potpora za sveukupno 26 projekata razminiranja, za nabavu opreme za razminiranje, razminiranje, podizanje svijesti o minama i obrazovanje o opasnostima od mina. U sklopu aktivnosti ovih projekata, potpora je pružena 31 primatelju, uključujući županije, općine, gradove i organizacije za razminiranje.

Zaštita okoliša

U svibnju 2017. godine, započela je izgradnja postrojenja za odsumporavanje dimnih gasova (FGD) u Termoelektrani Ugljevik. Ovaj projekt financiran je sredstvima zajma japanske ODA pomoći (potpisanog 2009. godine) u vrijednosti do YEN 12 milijardi (cca. KM 200.00 m). Izgradnja je dovršena u listopadu 2020. godine. Očekuje se kako će se procesom odsumporavanje dimnih gasova drastično smanjiti sumporni dioksid koji zagađuje zrak, te će također doprinijeti unapređenju zaštite okoliša u BiH i poboljšanju zdravstvenog stanja obližnjih stanovnika.

Konsolidacija mira/pomirenje među narodima

Od studenog 2016. godine do listopada 2020. godine, JICA (Japanska agencija za međunarodnu suradnju) provela je projekt tehničke suradnje u Mostaru za izgradnju povjerenja putem tjelesnog odgoja. Ovaj projekt sastojao se od dvije komponente: pružanje potpore Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH (APOSO) za formuliranje zajedničkog temeljnog nastavnog plana i programa za tjelesni odgoj i pružanje potpore za planiranje i aktivnosti sportskih udruga za promicanje interakcije različitih etničkih skupina.

Razvitak privatnog sektora

Od rujna 2017. godine do kolovoza 2020. godine, JICA je započela projekt tehničke suradnje "Projekt uspostave i promicanja mentorske službe za mala i srednja poduzeća na Zapadnom Balkanu (faza 2)" kako bi se unaprijedile mentorske usluge organizacija za pomoć MSP poduzećima u BiH, Srbiji, Crnoj Gori i Sjevernoj Makedoniji. JICA će nastaviti pružati potporu MSP poduzećima u BiH putem unapređenja Mentorskog sustava.

JICA također nudi i provodi tečajevne obuke u Japanu za dužnosnike iz BiH.

Smanjenje rizika od katastrofa / upravljanje katastrofama

JICA također nudi i provodi tečajevne obuke u Japanu za dužnosnike iz BiH. U 2016. godini, JICA je pokrenula "Obuku za upravljanje i odgovor u slučaju katastrofa" za razdoblje od 4 godine. Cilj ovog programa je poboljšati kapacitete za upravljanje rizicima od katastrofa s naglaskom na aktivnosti za faze pripremljenosti i odgovora u ciklusu upravljanja rizikom od katastrofa, sukladno lekcijama i saznanjima koja će steći u Japanu.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Japan sudjeluje u radu na sastancima sljedećih skupina:

- Neformalna skupina za koordinaciju razvojnih partnera
- Sastanak razvojnih partnera - Odbor za razminiranje (UNDP i Ministarstvo civilnih poslova BiH)
- Skupina za koordinaciju razvojnih partnera u Obrazovanju
- Skupina za koordinaciju razvojnih partnera u Zdravstvu
- UN Program – Skupina za smanjenje rizika od katastrofa

From
the People of Japan

127

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Japana, Odsjek za gospodarsku i razvojnu suradnju

Adresa: Bistrik 9

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 277 500

Faks: +387 33 209 583

E-mail: japanbih@sx.mofa.go.jp

Web-adresa: http://www.bosnia.emb-japan.go.jp/itprtop_en/index.html

Ured Japanske međunarodne agencije za suradnju (JICA) u Sarajevu, Veleposlanstvo Japana

Adresa: Bistrik 9

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 220 190

Faks: +387 33 220 192

E-mail: jica.bh@bih.net.ba; bk_oso_rep@jica.go.jp

Web-adresa: <https://www.jica.go.jp/bosnia/english/index.html>
www.jica.go.jp/balkan/english/office/about/index.html

Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske

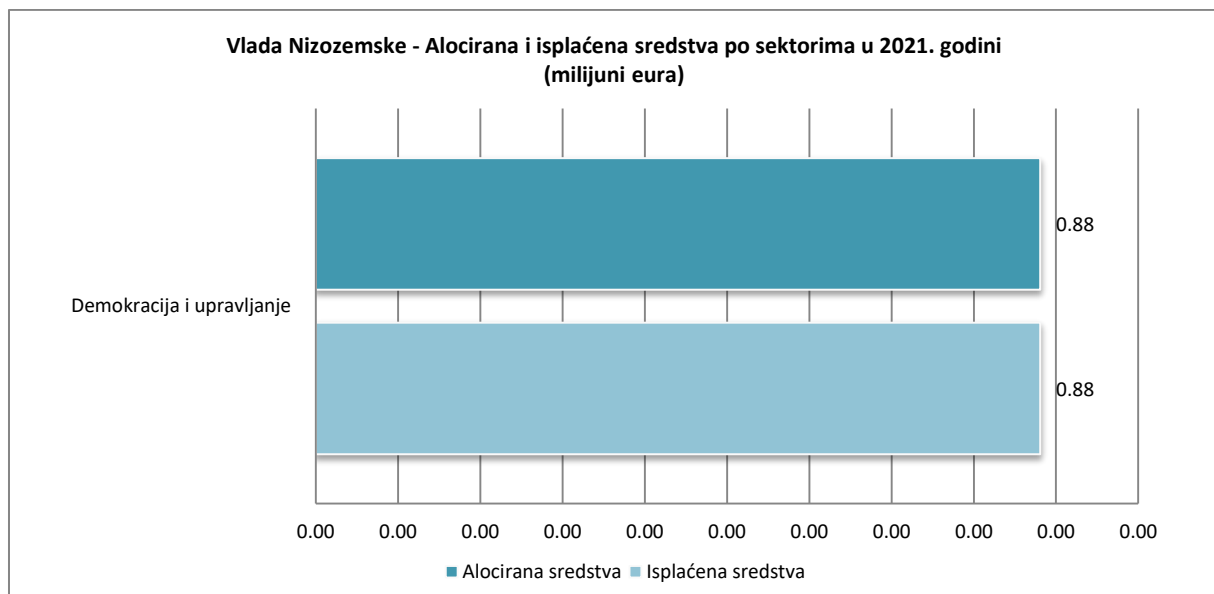
Politički pristup

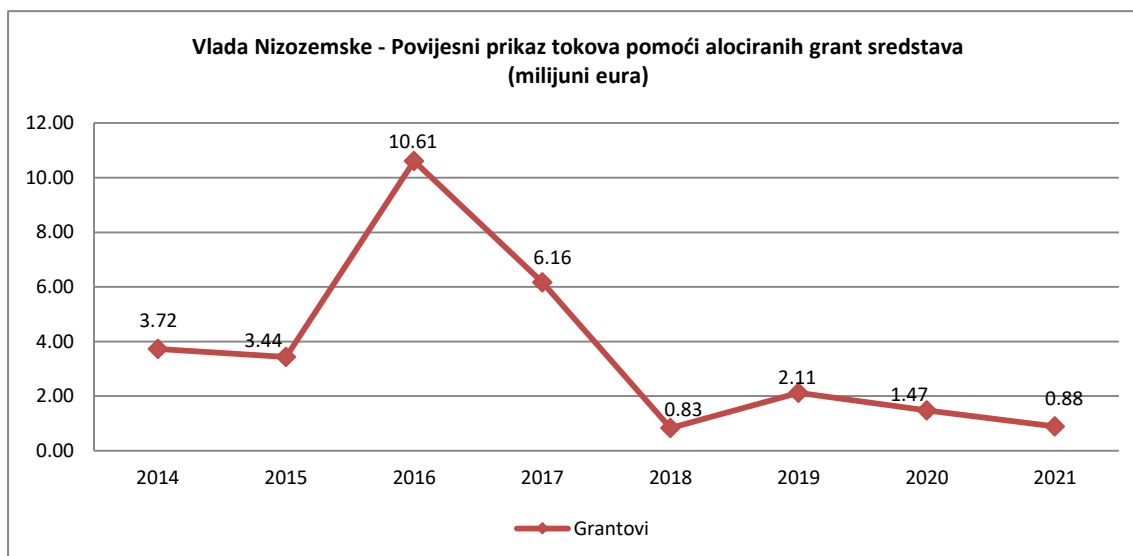
Bosna i Hercegovina je jedna od 36 partnerskih država u svijetu u kojoj Nizozemska provodi značajan program bilateralne razvojne suradnje.

Zaključno sa 31.12.2011. godine, bilateralna razvojna pomoć za Bosnu i Hercegovinu se postupno okončala i transformirala iz tradicionalnog odnosa pružanja razvojne potpore u odnos koji je usmjeren ka pridruživanju u EU: kreiranje održivih, transparentnih i odgovornih struktura vlasti sukladno kriterijima koji su postavljeni u procesu pridruživanja EU. Ovaj novi odnos sa sobom donosi i vlastite instrumente djelovanja, kao što je MATRA program. Njegov cilj je da doprinese društvenoj transformaciji, što vodi održivom odnosu između vlade i građana u područjima pluralne demokracije, vladavine prava, slobodnih medija i ljudskih prava, uz korištenje nizozemskog iskustva gdje je to moguće.

Glavne aktivnosti 2021. godini

Vlada Nizozemske **alocirala je € 0.88 milijuna i isplatila € 0.88 milijuna u 2021. godini u formi grantova** u sektor Demokracija i upravljanje.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Veleposlanstvo će nastaviti podupirati EU predpristupni proces Bosne i Hercegovine s naglaskom na razvoj demokracija uređenih Vladavinom prava.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Pored sudjelovanja u sastancima DCF, Veleposlanstvo ostvaruje dobru suradnju sa drugim razvojnim partnerima koji aktivno djeluju u sektorima od zajedničkog interesa.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske

Adresa: Grbavička 4

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 562 600

Faks: +387 33 223 413

E-mail: sar@minbuza.nl

Web-adrese: www.minbuza.nl ; www.mfa.nl/sar

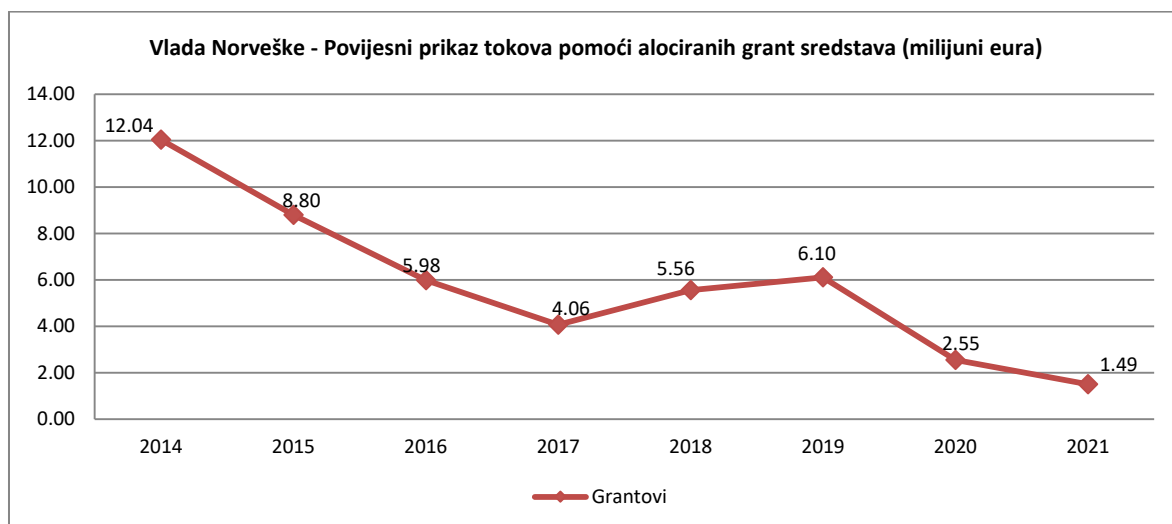
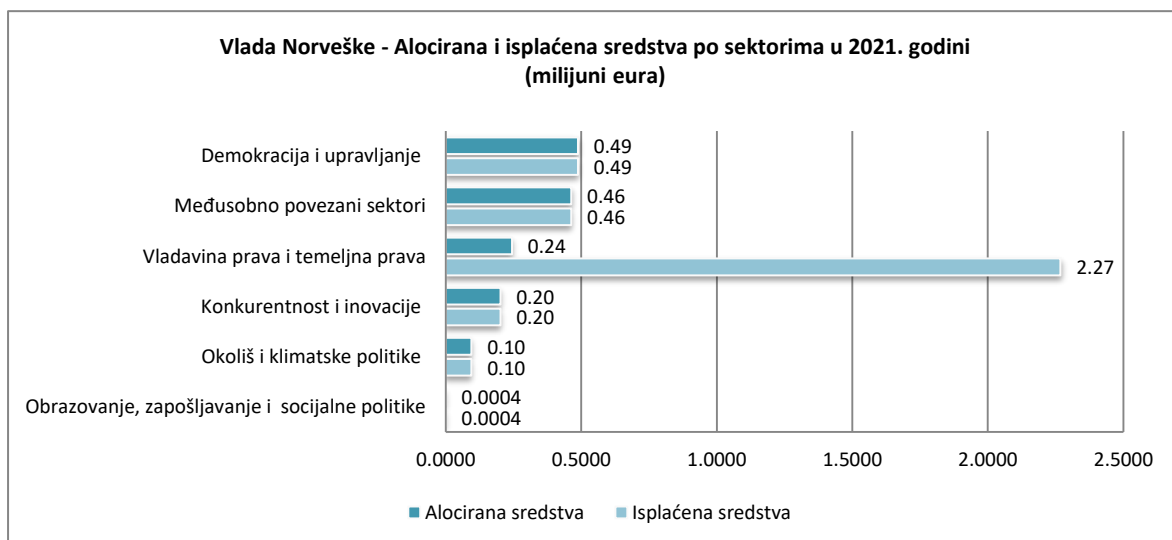
Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Norveške

Politički pristup

Norveška razvojna suradnja sa Bosnom i Hercegovinom je tijekom godina evoluirala od pružanja humanitarne pomoći i rekonstrukcije do potpore usmjerene ka političkim i administrativnim reformama i procesima euroatlantskih integracija. Ovo podrazumijeva pružanje potpore izgradnji institucija i reformi pravosuđa. Vlada Norveške namjerava nastaviti pružati pomoć Bosni i Hercegovini u trenutačnom obimu i u narednom razdoblju.

Glavne aktivnosti u 2021. godini

Vlada Norveške **alocirala je € 1.49 milijuna i isplatila € 3.52 milijuna u 2021. godini formi granta** u sljedeće sektore: Demokracija i upravljanje, Međusobno povezani sketori, Vladavina prava i temeljna prava, Konkurentnost i inovacije, Okoliš i klimatske politike i Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Vlada Norveške nastaviti će aktivnosti u sklopu aktualnih inicijativa u sljedećim prioritetnim oblastima:

- Dobra uprava, uključujući reformu sektora pravosuđa i sigurnosti
- Ljudska prava, mir i pomirenje
- Gospodarski razvitak
- Jačanje civilnog društva

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Ministarstvo / Veleposlanstvo sudjeluje na sastancima koordinacije razvojnih partnera u različitim sektorima/podsektorima sukladno svojim kapacitetima i prema potrebi unutar njihovih prioritetnih područja.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Kraljevine Norveške

Adresa: Ferhadija 20

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 25 40 00

Faks: +387 33 66 65 05

E-mail: emb.sarajevo@mfa.no

Web adresa: www.norveska.ba

Slovenija²

Politički pristup

Prioritetne oblasti bilateralne razvojne suradnje konkretno su navedene u Sporazumu o razvojnoj suradnji između Vlade Republike Slovenije i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Strategija razvojne suradnje i humanitarne pomoći Republike Slovenije do 2030. godine detaljnije definira ciljeve i načela, zemljopisni i tematski fokus buduće Slovenske razvojne suradnje, humanitarnu pomoć, stratešku orijentaciju prema međunarodnim organizacijama, institucijsku postavku za učinkovitu razvojnu suradnju, partnerstva, podizanje svijesti i planove za upravljanje rezultatima. Ovo potvrđuje trajne napore i kontinuiranu prisutnost Slovenije u zemljama Zapadnog Balkana u bliskoj budućnosti i nadalje utvrđuje glavna područja djelovanja i oblike suradnje.

Područja djelovanja:

- dobro upravljanje: potpora procesu pridruživanja EU u zemljama regije, tj. prilagođavanje standarda i zakonodavstva prema EU *acquis*-u, jačanje administrativnog kapaciteta i izgradnje institucija i pomoć u pregovorima sa EU; razvitak dobrog upravljanja, vladavine zakona i civilnog društva; potpora razvitku demokracije, ostvarivanju ljudskih prava, osnaživanju žena i ravnopravnosti spolova;
- gospodarski rast, produktivno zapošljavanje i solidna radna mjesta za sve: naponi usmjereni na iskorjenjivanje siromaštva, promicanje društvenog napretka i gospodarskog razvitka, potpora u uspostavi institucijskih uvjeta za jednak razvitak, poticanje poduzetništva među mladima kao i poticanje povoljnog okruženja za razvitak MMSF-a;
- potpora tranziciji u cirkularno gospodarstvo, učinkovito upravljanje prirodnim resursima, uključujući pristup pitkoj vodi i gospodarenje otpadom, i borbu protiv klimatskih promjena;
- provedba inicijative Pozitivna agenda za mlade na Zapadnom Balkanu i drugih projekata usmjerenih ka mladima: unapređenje perspektive mladih u zemljama Zapadnog Balkana i osiguranje alternativnih opcija i mogućnosti za aktivnosti, uspjeh, zapošljavanje i život u zemljama regije; stjecanje odgovarajućeg obrazovanja, znanja i iskustava, njegovanje međusobnih veza i pomirenja.

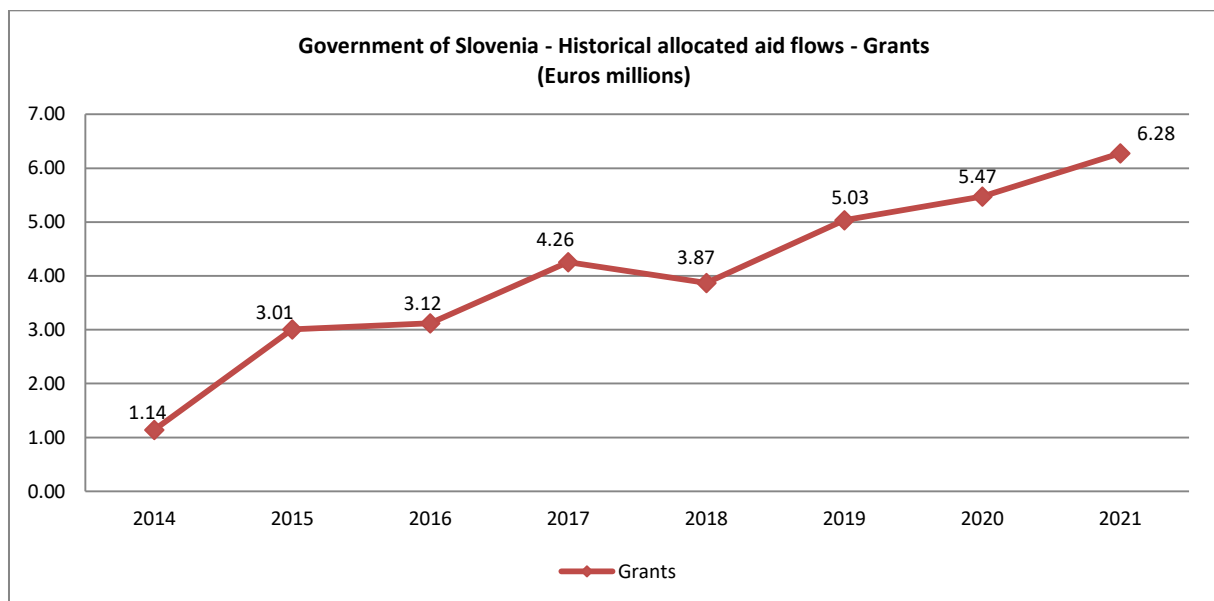
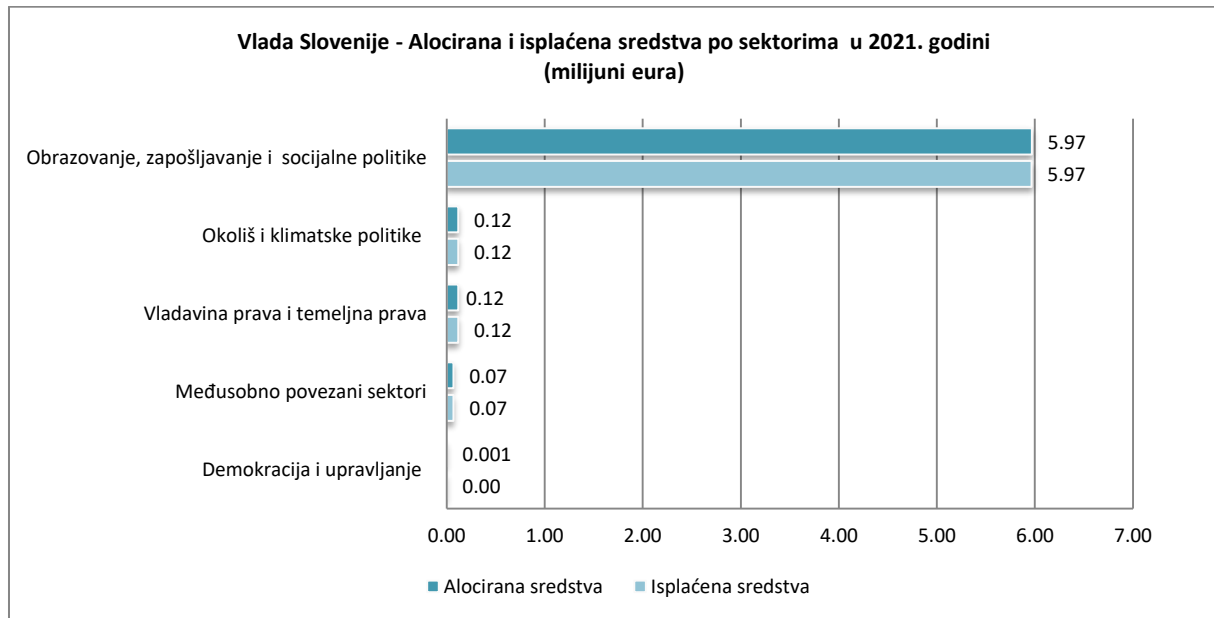
Oblici suradnje i partneri u provedbi aktivnosti:

- tehnička pomoć pružena izravno između državnih vlasti ili putem Centra za europsku perspektivu i Centra izvrsnosti u financijama ili drugi partneri u provedbi aktivnosti; pozornost je posvećena privlačenju novih zainteresiranih sudionika iz javnog i privatnog sektora;
- izgradnja javne infrastrukture kako bi se poboljšali uvjeti za razvitak, osigurao napredak za sve skupine stanovništva i promicala zaštita okoliša putem Centra za međunarodnu suradnju i razvoj;
- subvencioniranje školarina i stipendija za srednjoškolsko i strukovno obrazovanje, diplomske i postdiplomske studije, na taj način doprinoseći višem stupnju obrazovanja mladih u zemljama partnerima i poboljšale mogućnosti zapošljavanja kao i održiv razvoj partnerskih zemalja;
- jačanje civilnog društva projektima NVO, posebice u osnaživanju žena, jačanje izgleda za mlade ljude u regiji i podizanje svijesti korisnika nove javne infrastrukture.

² Financijski podaci temelje se na slovenskim unosima/ažuriranjima u DMD bazi podataka u 2022. Dostavljeni podaci su preliminarni.

Glavne aktivnosti u 2021. godini

Vlada Slovenije **alocirala je € 6.28 milijuna i isplatila € 6.27 milijuna u 2021. godini u formi granta u sljedeće sektore: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Okoliš i klimatske politike, Vladavina prava i temeljna prava, Međusobno povezani sektori i Demokracija i upravljanje.**

Srednjoročni i dugoročni pristup

U srednjoročnom razdoblju, Slovenija će nastaviti pružati potporu Bosni i Hercegovini u manje više istim sektorima kao i u prethodnom razdoblju, gdje Slovenija ima komparativnu prednost. Na temelju ažuriranih pravnih i strateških dokumenata o razvojnoj suradnji, Slovenija će svoje aktivnosti usmjeriti na jačanje vladavine prava i dobro upravljanje, osobito u kontekstu EU integracija i programa

zapošljavanja i dostojanstvenog rada, posebice za žene i također na zaštitu okoliša, s naglaskom na održivo upravljanje vodama, kao i na ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama.

Slovenija će također podržati projekte koji potiču poštivanje ljudskih prava s naglaskom na osnaživanje žena i jačanje uloge mladih ljudi u društvu (programi osposobljavanja učitelja za rad s djecom s posebnim potrebama, školsko i vršnjačko posredovanje, promicanje poduzetništva među mladim ljudima i njihove regionalne suradnje.) Slovenija će također nastaviti pružati potporu projektima u oblasti razminiranja. Sukladno načelu djelotvornosti vlasništva, ostajemo otvoreni za primanje prijedloga za suradnju iz Bosne i Hercegovine.

Sukladno Protokolu između Vlade Republike Slovenije i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o suradnji u oblasti obrazovanja (Službeni glasnik Republike Slovenije - Međunarodni sporazumi, br. 6/14) i sve većeg interesa studenata iz Bosne i Hercegovine da studiraju u Sloveniji, može se predvidjeti kako će ova oblast nastaviti imati značajnu ulogu u razvojnoj suradnji.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Veleposlanstvo Republike Slovenije u Sarajevu sudjeluje na sastancima razvojnih partnera koji se bave različitim tematikom. Slovenija ne sudjeluje u radu sektorskih radnih skupina, ali održava bilateralne kontakte sa drugim donatorskim agencijama ukoliko se za to ukaže potreba.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Republike Slovenije

Adresa: Maglajska 4

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: (+) 387 33 251 770

Faks: (+) 387 33 251 773

E-mail: sloembassy.sarajevo@gov.si

Web-adresa: www.sarajevo.veleposlanistvo.si/

Švedska

Politički pristup

Švedska razvojna suradnja sa Bosnom i Hercegovinom provodit će se sukladno Strategiji švedske suradnje utemeljenoj na rezultatima u reformama za Zapadni Balkan – Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Kosovo, Makedoniju, Crnu Goru i Srbiju). Strategija je prvobitno pokrivala razdoblje 2014-2020 ali je produžena do kraja 2021. godine. (<https://www.swedenabroad.se/en/about-sweden-non-swedish-citizens/bosnia-and-herzegovina/development-and-aid/>). Glavni cilj potpore Švedske je poboljšanje životnih uvjeta ljudi u Bosni i Hercegovini. Kako bi se to ostvarilo, poseban naglasak stavljen je na približavanje zemlje Europskoj uniji (EU). Švedska podržava BiH putem različitih vrsta potpore i partnera poput javnih institucija, civilnog društva, privatnog sektora i međunarodnih aktera. Fokus aktivnosti u sklopu Švedske razvojne suradnje ostao je isti kao i 2020. godine.

Gospodarski razvoj: u ovom području naglasak je stavljen na gospodarsku integraciju sa EU i razvoj tržišnog gospodarstva. Švedska potpora uključuje čitav spektar aktivnosti počevši od izravne potpore malim i srednjim poduzećima (MSP) kako bi ih učinila konkurentnima, do potpore koja se pruža za inovacije i mlade poduzetnike a kako bi se omogućila potpora za upravljanje politikom i stvaranje povoljnog poslovnog okruženja za poduzetnike.

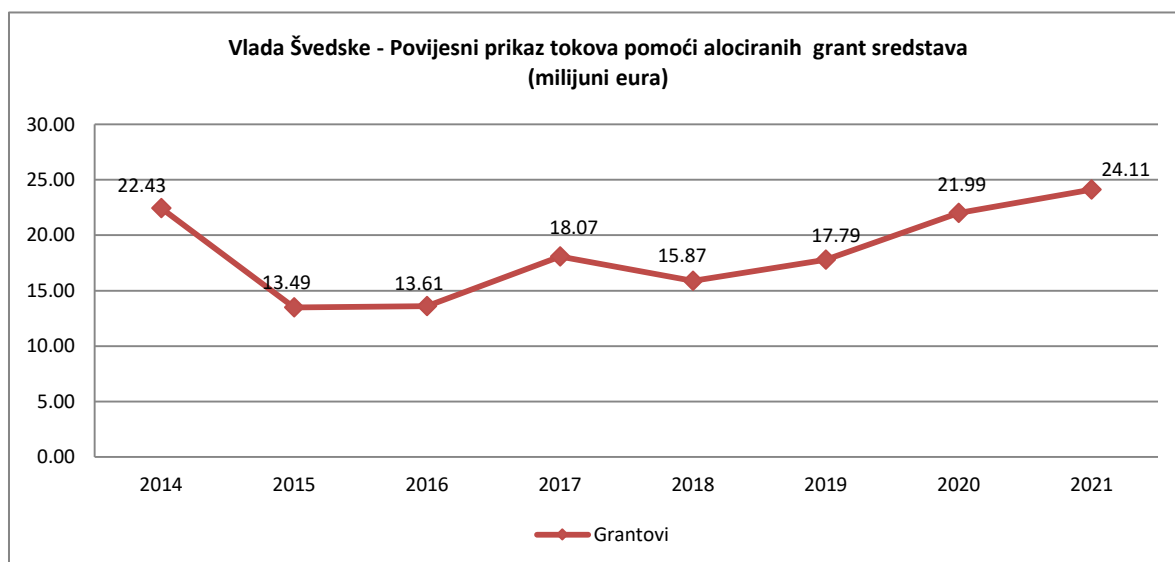
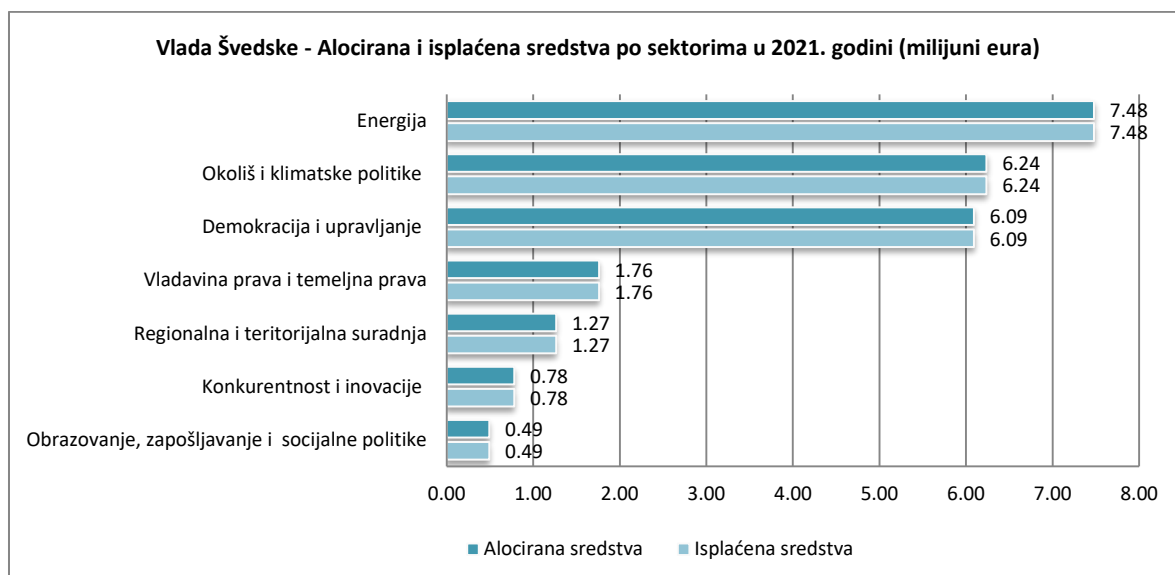
Demokracija, Ljudska prava i Vladavina zakona: Švedska u ovom području podupire jačanje demokracije, veće poštivanje ljudskih prava i razvijeniju Vladavinu zakona s naglaskom na jačanje javne uprave i pravosuđa, te veće uživanje ljudskih prava, jačanje prava i jačanje mogućnosti za primjenu demokratskog utjecaja, uključujući ravnopravnost spolova. Potpora pokriva široki spektar aktivnosti i kombinira pitanja švedskog profila s uravnoteženom potporom između nositelja prava i nositelja dužnosti. Na ovaj način jača se kapacitet države i entiteta da jamče prava. Potpora je usmjerena na reformu zakonodavstva, ravnopravnost spolova, borbu protiv korupcije, prava djece i lica s invaliditetom. Švedska također podržava provedbu EU propisa na razini općina i lokalnih vlasti.

Okoliš i klima: Švedska potpora uključuje inicijative kako bi se povećala ulaganja Bosne i Hercegovine u okolišnu infrastrukturu kako bi ista postala dugoročno održiva, sukladno EU direktivama iz područja okoliša i klime. Švedska se posebno fokusira na prečišćavanje otpadnih voda, gospodarenje čvrstim otpadom, kvalitetu zraka i opasni otpad. Također nastoji ojačati kapacitet Bosne i Hercegovine da prima i provodi financiranje od međunarodnih financijskih institucija i Europske unije.

Pandemija je zakomplicirala provedbu Švedske razvojne suradnje sa BiH. Putem bliskog dijaloga i fleksibilnog pristupa, švedski partneri su pronašli alternativne načine provedbe aktivnosti. Kao rezultat toga, zadržani su opseg i ambicija švedskog portfelja razvojne suradnje.

Glavne aktivnosti u 2021. godini

Vlada Švedske je alocirala € 24.11 milijuna i isplatila € 24.11 milijuna u 2021. godini u formi granta u sljedeće sektore: Energija, Okoliš i klimatske politike, Demokracija i upravljanje, Vladavina prava i temeljna prava, Regionalna i teritorijalna suradnja, Konkurentnost i inovacije i Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Švedska perspektiva je dugoročna i utemeljena na europskim i globalnim normama i vrijednostima, kao što su demokracija, ljudska prava i vladavina prava, ravnopravnost spolova i održivi razvoj (ekološki, društveni i gospodarski). Švedska teži da razvije odnos povjerenja sa širokim spektrom različitih partnera, pri čemu otvoreno razgovara o različitim pitanjima, kao što su transparentnost i borba protiv korupcije. Švedska nastoji ostvariti inkluzivan pristup i traži promjene koje uključuju ugrožene i marginalizirane skupine u društvu. Vjeruje kako su promjene održivije ukoliko se ideje i rješenja definiraju i pokreću lokalno, te se stoga naglašava značaj lokalnog vlasništva. Švedska također vjeruje kako je značajno podržavati inicijative koje se realiziraju preko geografskih linija i nastoji podržati promjene u cijeloj zemlji. Nova strategija za razdoblje 2021-2027 godina usvojena je krajem 2021. godine, te će potpora koju Švedska pruža Bosni i Hercegovini imati prošireni fokus. Nova

strategija uključuje četiri područja: i) ljudska prava, demokracija, vladavina prava i ravnopravnost spolova, ii) okoliš i klima, iii) gospodarski razvoj i iv) mirna i uključiva društva.

Više informacija o Švedskoj razvojnoj suradnji možete pronaći na Openaid.se

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Švedska u potpunosti podržava sve inicijative za koordinaciju intervencija razvojnih partnera i sprječava nje preklapanja aktivnosti. Švedska sudjeluje u većini inicijativa koordinacije razvojnih partnera, tj. u forumima razvojnih partnera (Lokalna uprava, Borba protiv korupcije, Vladavina prava, PAR, EU vijećnika, UN Women međunarodnoj radnoj skupini za ravnopravnosti spolova (IWGE) i drugim relevantnim sektorskim sastancima.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Švedske

Adresa: Veleposlanstvo Švedske, Ferhadija 20

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 276 030

Faks: +387 33 267 060

E-mail: ambassaden.sarajevo@gov.se

Web adrese: www.sida.se; www.swedenabroad.se; www.openaid.se/en

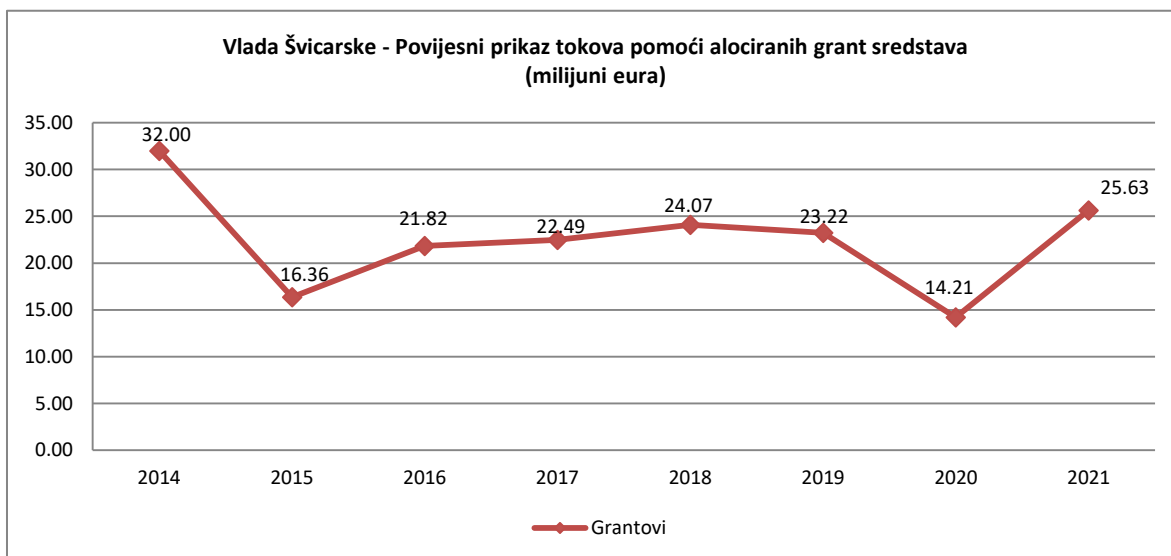
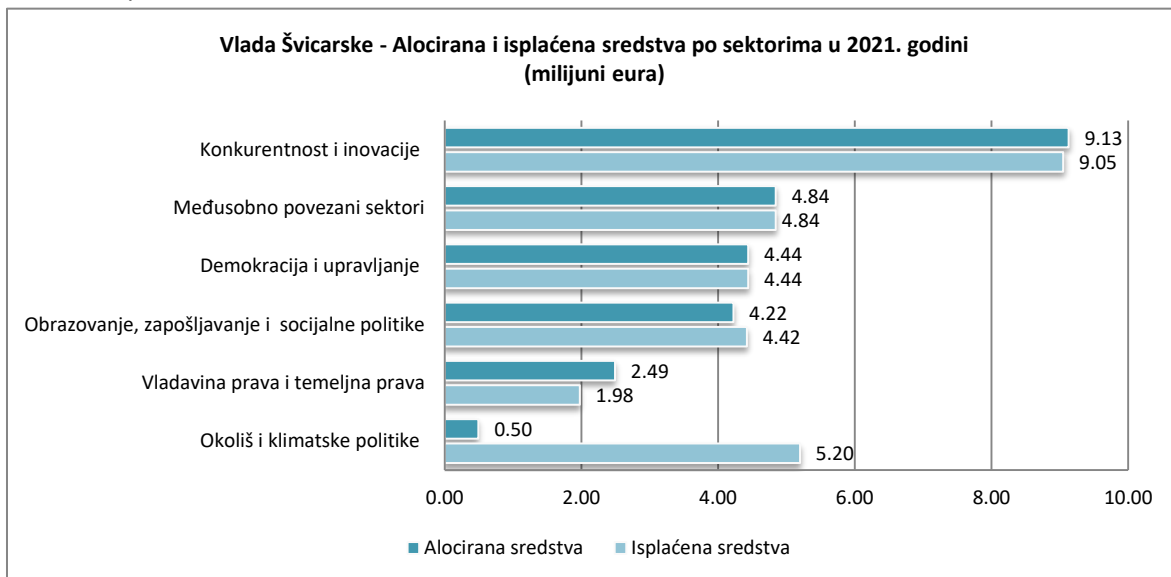
Švicarska

Politički pristup

Vlada Švicarske nastavit pruža potporu reformama u Bosni i Hercegovini u sklopu Strategije suradnje Švicarske za BiH za razdoblje 2020-2024. Poseban naglasak stavljen je na pružanje potpore u cilju uspostave potpornih normativnih okvira na svim institucijskim razinama i pružanje kvalitetnih usluga građanima, odgovarajućih prema njihovim potrebama, osobito najugroženijoj i isključenoj populaciji.

Glavne aktivnosti u 2021. godini

Vlada Švicarske **alocirala je € 25.63 milijuna i isplatila € 29.94 milijuna u 2021. godini u formi grantova** u sljedeće sektore: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Međusobno povezani sektori, Demokracija i upravljanje, Vladavina prava i temeljna prava, Konkurentnost i inovacije i Okoliš i klimatske politike.

U *Sektoru demokratije i upravljanja*, Švicarski program podržava uspostavu sustava strateškog planiranja razvoja u BiH i uvođenje inovativnih metodologija planiranja i upravljanja na općinskoj razini. Potpora je pružena za poboljšanje rada lokalnih uprava, pristup uslugama za građane, poglavito za socijalno isključene skupine, te veće sudjelovanje građana u relevantnim procesima donošenja odluka. U svim aktivnostima poseban naglasak stavljen je da se osigura ravnopravnost spolova i socijalna uključenost.

U *Sektoru okoliša i klimatskih politika*, Švicarska je pružala potporu za sanaciju sustava vodoopskrbe i odvodnje kao i izgradnju novih postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda. U zajedničkom programu koji se provodi u suradnji sa agencijama UN-a, pružena je potpora za uvođenje i operacionalizaciju integriranog modela upravljanja rizikom od katastrofa.

U *Sektoru vladavine prava i temeljnih prava*, pružena je potpora Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH, s ciljem podizanja učinkovitosti, djelotvornosti i odgovornosti tužiteljskog sustava i poboljšanja pristupa pravdi za sve građane. Pristup pravdi za djecu posebice je usmjeren kroz uspostavu funkcionalnog i održivog institucijskog ustroja u Sustavu maloljetničkog pravosuđa u BiH. Potpora državnim vlastima u BiH biti će usmjerena na daljnje poboljšanje upravljanja regularnim i neregularnim migracijama. Konačno, potpora je pružena za izradu učinkovitih mehanizama za suradnju sa dijasporom, pružanje boljih usluga za dijasporu na različitim razinama, te poslovnu suradnju među tvrtkama i prijenos znanja sa dijasporom.

U oblasti *Zapošljavanja*, intervencije će se baviti novim i boljim mogućnostima zapošljavanja putem stvaranja povoljnog gospodarskog okruženja za poslovne subjekte uz angažman javnog i privatnog sektora, uključujući i dijasporu. Švicarski Projekt zapošljavanja mladih će nastaviti raditi u tri glavna aspekta vezana za tržište rada (nedostatak vještina, nedostatak veza i novih radnih mjesta) čiji je cilj stvaranje kvalitetnih i održivih radnih mjesta za mlade ljude. Također će se nastaviti aktivnosti na razvoju društvenih poduzeća i pružanje potpore za samozapošljavanje mladih i njihovo angažiranje u projektima lokalnih zajednica.

U *Sektoru konkurentnosti i inovacija*, Švicarska svoj angažman nastavlja preko Međunarodnih finansijskih institucija i drugih partnera na stvaranju boljih regulatornih okvira na nacionalnoj i entitetskim razinama u cilju rasta privatnog sektora i boljih mogućnosti izvoza, kao rezultat više transparentnih i učinkovitih programa upravljanja javnim financijama. Švicarska također podržava inovacije kroz unapređenje poduzetničkih eko sustava i pruža potporu za pokretanje *start-up* poduzeća. Također su uspostavljeni i mehanizmi za ulaganja u održivu infrastrukturu u vodnom sektoru, primjenom pristupa utemeljenog na uspješnosti.

U *Međusobno povezanim sektorima*, potpora se pruža reformama u Sektoru zdravstva i poboljšanju usluga primarne zdravstvene zaštite. Nastavlja se i pružanje potpore službama mentalnog zdravlja u zajednici. Potpora se također pruža za jačanje nacionalnih kapaciteta za protuminsko djelovanje i razminiranje u različitim zajednicama. Potpora u formi malih grantova pružena je za inicijative civilnog društva, javne i privatne organizacije, uključujući izgradnju institucijskih kapaciteta i rješavanje potreba ugroženih skupina.

Srednjoročni i dugoročni pristup

U srednjoročnom razdoblju, Švicarski program suradnje u BiH 2021-2024 će biti fokusiran na sljedeća područja intervencije: lokalna uprava i općinske usluge, gospodarstvo i zapošljavanje, okoliš i socijalna inkluzija kao i zdravstvo. Švicarska će ojačati i proširiti pristup koji se temelji na uspješnosti kroz cijeli svoj program. Švicarska će raditi s predanim građanima, aktivistima, poduzetnicima, dužnosnicima i političarima koji nastoje djelovati protiv opće apatije, istodobno se zalažući za interese građana, zahtijevajući odgovornu vladu i promičući promjene u cijeloj zemlji. Promjena društvenih normi prema rodnoj ravnopravnosti, socijalnoj uključenosti i sudjelovanju građana postat će sastavni dio programa. Nadalje, sustavno će se iskoristiti potencijal digitalne transformacije u svim intervencijama. Švicarska će nastaviti pomagati u ispunjavanju humanitarnih potreba migranata koji su ostali 'zaglavljeni' u zemlji i u ublažavanju negativnog utjecaja pandemije COVID-19 na gospodarstvo.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Vlada Švicarske sudjeluje u radu sljedećih skupina za koordinaciju rada razvojnih partnera:

- Lokalna uprava
- Jednakost spolova i osnaživanje žena
- Sektor pravosuđa
- Tužiteljska služba
- Smanjenje rizika od katastrofa
- Obrazovanje
- Sektor okoliša
- Strukovno obrazovanje i osposobljavanje (VET)
- Zdravstvo

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Švicarske u Bosni i Hercegovini

Adresa: Zmaja od Bosne 11 (RBBH, zgrada B)

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 275 850

Faks: +387 33 570 120

E-mail: sarajevo@eda.admin.ch

Web-adresa: www.eda.admin.ch/sarajevo

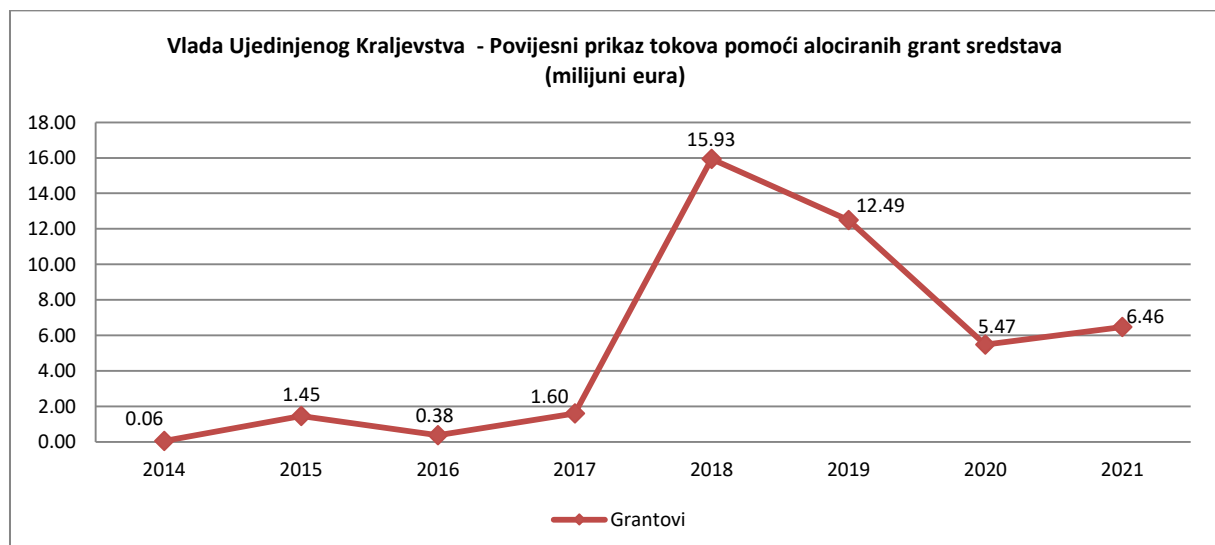
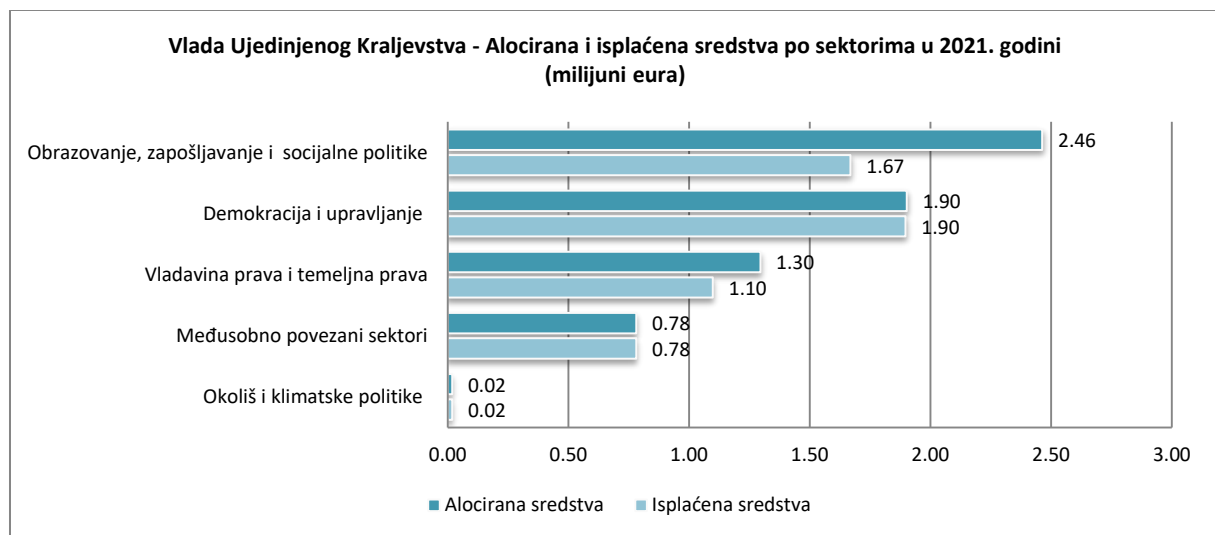
Vlada Ujedinjenog Kraljevstva

Politički pristup

Programiranje financijske potpore za aktivnosti koje se provode u BiH od 2015. godine usmjereno je putem Fonda za rješavanje sukoba, stabilnost i sigurnost na Zapadnom Balkanu (CSSF) i Fonda za dobro upravljanje (GGF). GGF fond se fokusirao na društveno-gospodarske reforme koje su prioritetne u sklopu Reformske agende koju predvode Ujedinjeno Kraljevstvo/Njemačka/EU, dok su aktivnosti CSSF programa (podijeljene između stabilnosti, SOC i potprograma koji se bave medijima/kibernetikom/obrambenim pitanjima) uglavnom usmjerene na demokraciju, pomirenje, rodno utemeljeno nasilje i Reformu vladavine prava.

Glavne aktivnosti u 2021. godini

Vlada Ujedinjenog Kraljevstva **alocirala je € 6.46 milijuna i isplatila € 5.47 milijuna u 2021. godini u formi granta** u sljedeće sektore: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Demokracija i upravljanje, Vladavina prava i temeljna prava, Međusobno povezani sektori i Okoliš i klimatske politike.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Potporna Vlade Ujedinjenog Kraljevstva će u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju nastojati ispuniti prioritete i odluke Integriranog pregleda i Međunarodne razvojne strategije Ujedinjenog Kraljevstva.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Vlada Ujedinjenog Kraljevstva sudjeluje u brojnim formalnim i neformalnim sastancima za koordinaciju razvojnih partnera, osobito u onima koji su fokusirani na prethodno navedene tematske oblasti.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Ujedinjenog Kraljevstva u Sarajevu

Adresa: Hamdije Čemerlića 39 a

71000 Sarajevo

Telefon: +387 33 282 200

Faks: +387 33 282 203

Web-adresa: <http://ukinbih.fco.gov.uk/>

Sjedinjene Američke Države / Američka agencija za međunarodni razvitak (SAD/USAID)

Politički pristup

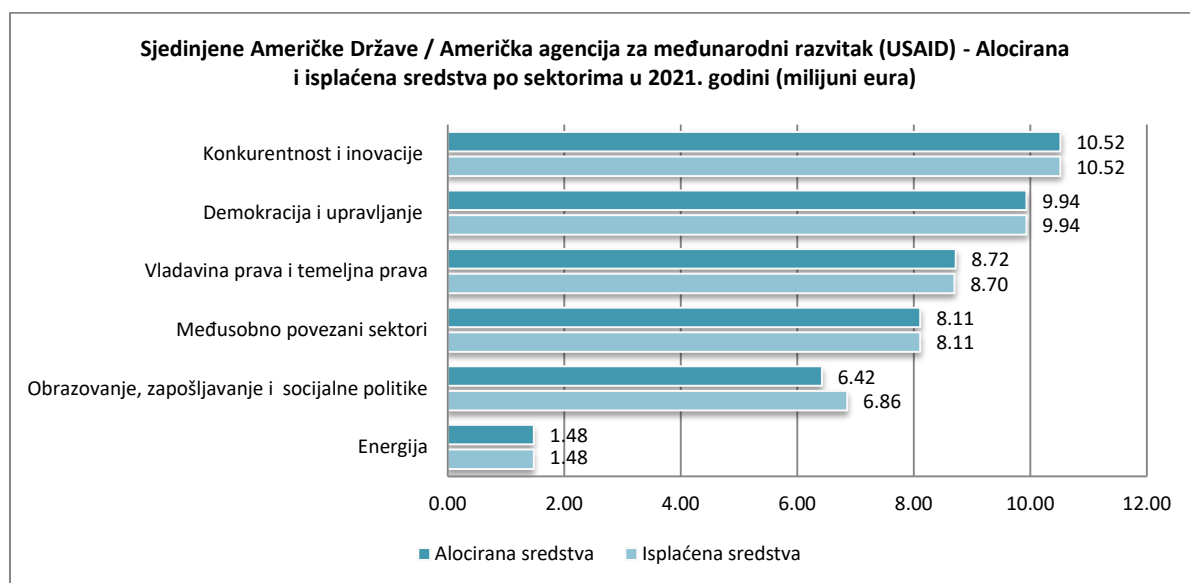
Pomoć koju Sjedinjene Američke Države pružaju Bosni i Hercegovini (BiH) unaprijediti će odgovornost vlasti BiH prema njenim građanima, integrirati BiH u euroatlantske institucije, rješavati sveprisutnu korupciju i razviti gospodarstvo. Pomoć će omogućiti da se izliječe etničke podjele i promicati tolerantno, uključivo društvo. Sredstva će osigurati izborni integritet i ojačati demokratske političke procese i institucije, uključujući putem pružanja potpore Uredu visokog predstavnika.

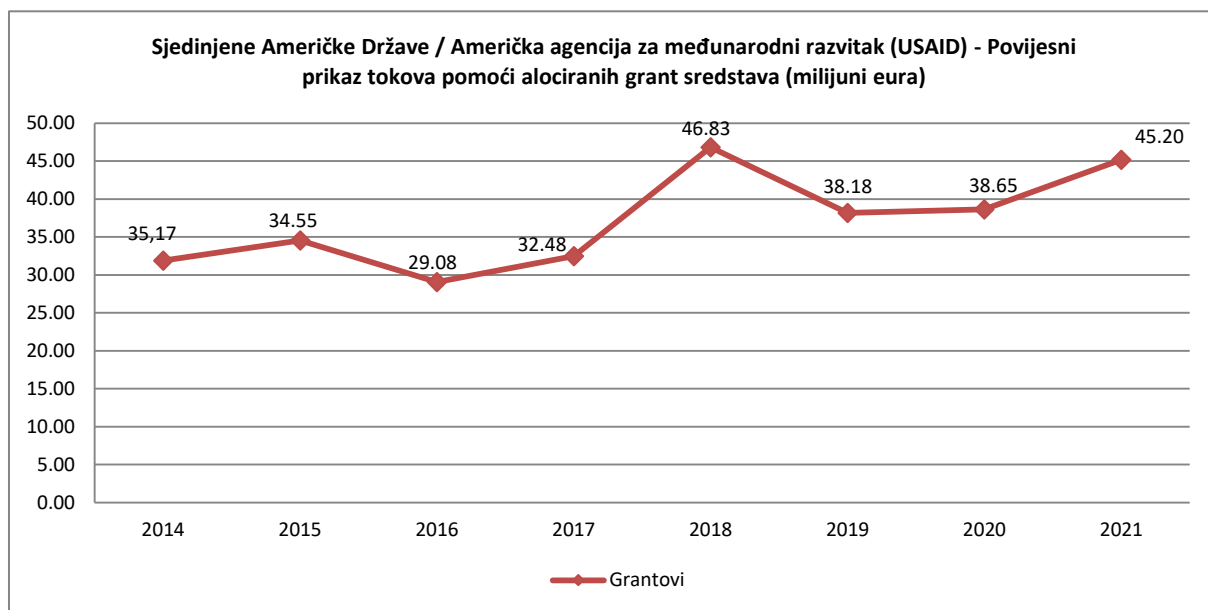
Gospodarski programi potaknuti će zdravo poslovno okruženje i promicati ulaganja Sjedinjenih Američkih Država, te podržati gospodarski razvoj; osigurati jače mehanizme socijalne i zdravstvene zaštite kako bi se stabiliziralo gospodarstvo i poboljšala fiskalna stabilnost. Financiranje će pomoći u uklanjanju prepreka za gospodarski rast, posebno za mala i srednja poduzeća i u ruralnim područjima; ojačati okvir trgovačkog prava u BiH i pomoći u pripremi integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova koji promiču uporabu obnovljive energije. Programi će također pomoći da se poveća transparentnost i smanji korupcija putem platformi e-upravljanja i e-digitalizacije i poveća integracija BiH sa zapadnim tržištima.

Pomoć će ojačati organizacije civilnog društva u borbi protiv korupcije i zagovarati reforme, te jačati neovisne medije i istraživačko novinarstvo. Pomoć će podržati borbu protiv trgovine ljudima i drugih kršenja ljudskih prava.

Glavne aktivnosti u 2021. godini

Sjedinjene Američke Države/Američka agencija za međunarodni razvitak (SAD/USAID) **alocirali su € 45.20 milijuna i isplatili € 45.61 milijun u 2021. godini u formi granta**, u sljedeće sektore: Konkurentnost i inovacije, Demokracija i upravljanje, Vladavina prava i temeljna prava, Međusobno povezani sektori, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike i Energija.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Projekti će se i dalje razvijati sukladno promjenjivim potrebama Bosne i Hercegovine, i promicati inicijative koje će obuhvaćati i sredstva drugih razvojnih partnera. Tijekom sljedećeg petogodišnjeg razdoblja, misija USAID u BiH očekuje da će poboljšati socio-gospodarske uvjete u BiH, angažirajući civilno društvo i zainteresirane aktere na svim razinama vlasti kako bi se potakla društvena kohezija i uključivi razvoj, osnažili ugroženi i marginalizirani građani i produbilo pomirenje. Integritet izbora ojačat će se putem poboljšanja ispravnosti registracije birača, te vjerodostojnosti i mehanike ubacivanja glasačkih listića. Intervencije koje se provode u domeni vladavine prava i civilnog društva unaprijedit će stabilnost i integraciju BiH u euroatlantske institucije. Kroz projekte koji usmjeravaju naš rad u istraživačkom novinarstvu, vladavini prava i suzbijanju korupcije, USAID će proširiti potporu građanima služeći kao tijelo za upozoravanje u borbi protiv korupcije, nadzirati vladine aktivnosti koje su podložne korupciji i zalagati se za zakonske promjene a kako bi se ojačali zakoni koji se bave borbom protiv korupcije. Dodatna pomoć medijima i sudjelovanje u aktivnostima olakšat će neovisno izvještavanje utemeljeno na činjenicama, regionalne pristupe i suzbijanje loših utjecaja. USAID-ovo programiranje pomoći će lokalnim poduzećima u sektorima s visokim rastom i velikim izvoznim potencijalom, kao što su turizam, IT i digitalno gospodarstvo, da se prošire i integriraju u EU tržišta. Aktivnosti će pomoći u unapređenju konkurentnosti i povećati mogućnosti zapošljavanja. USAID će podržati napore BiH da premosti velike nedostatke nastale usljed COVID-19 u sektorima zdravstva, socijalne zaštite i obrazovanja.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Osoblje Vlade SAD sudjeluje na sastancima opće koordinacije, bilateralnim sastancima i drugim forumima. Osoblje misije Sjedinjenih Država nastaviti će sudjelovati u sastancima koordinacije razvojnih partnera i na sektorskim sastancima uključujući civilno društvo, lokalnu upravu, vladavinu zakona i energiju, kako bi se izbjeglo preklapanje ili dupliciranje aktivnosti.

Kontakt informacije:

Veleposlanstvo Sjedinjenih Američkih Država

Adresa: Robert C. Frasure 1

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 704 000

Faks: +387 33 659 722

E-mail: CamusE@state.gov

Web-adresa: <http://sarajevo.usembassy.gov>

Američka agencija za međunarodni razvitak (USAID)

Adresa: Robert C. Frasure 1

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 704 000

Faks: +387 33 219 298

E-mail: stomasarrigo@usaid.gov

Web-adrese: www.usaid.gov ; www.usaid.ba

Europska banka za obnovu i razvitak (EBRD)

Politički pristup

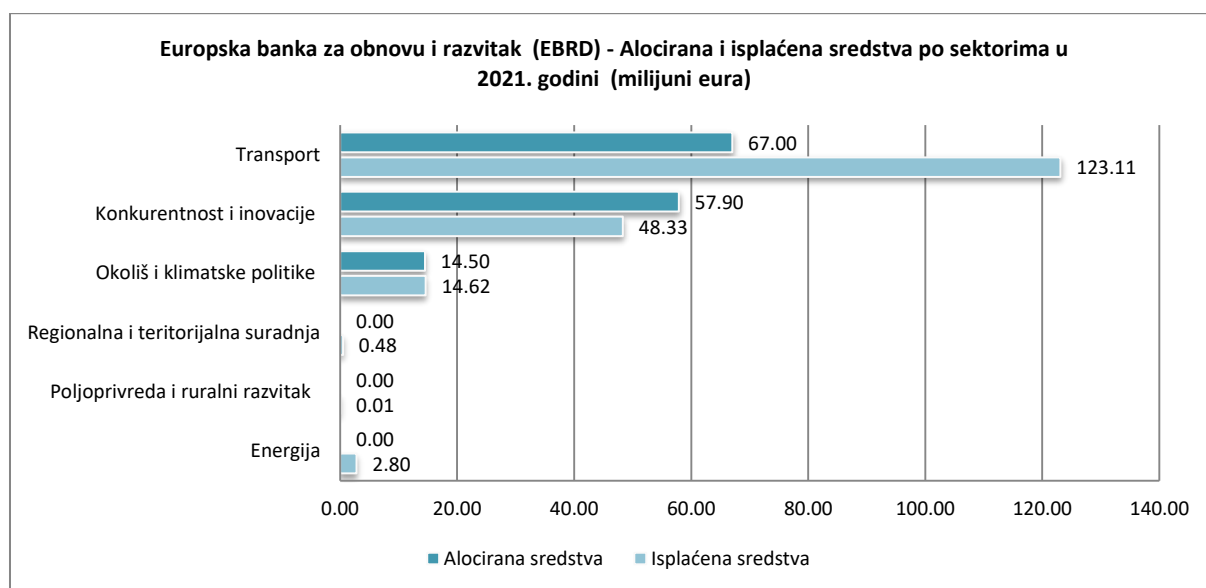
Europska banka za obnovu i razvitak je u vlasništvu 71 zemlje sa pet kontinenata, kao i Europske unije i Europske investicijske banke. Svaki od ovih dioničara uložio je kapital, što čini temeljni kapital banke. Misija banke ima za cilj razviti otvorene i održive tržišne ekonomije u zemljama koje su tome posvećene i koje primjenjuju demokratska načela.

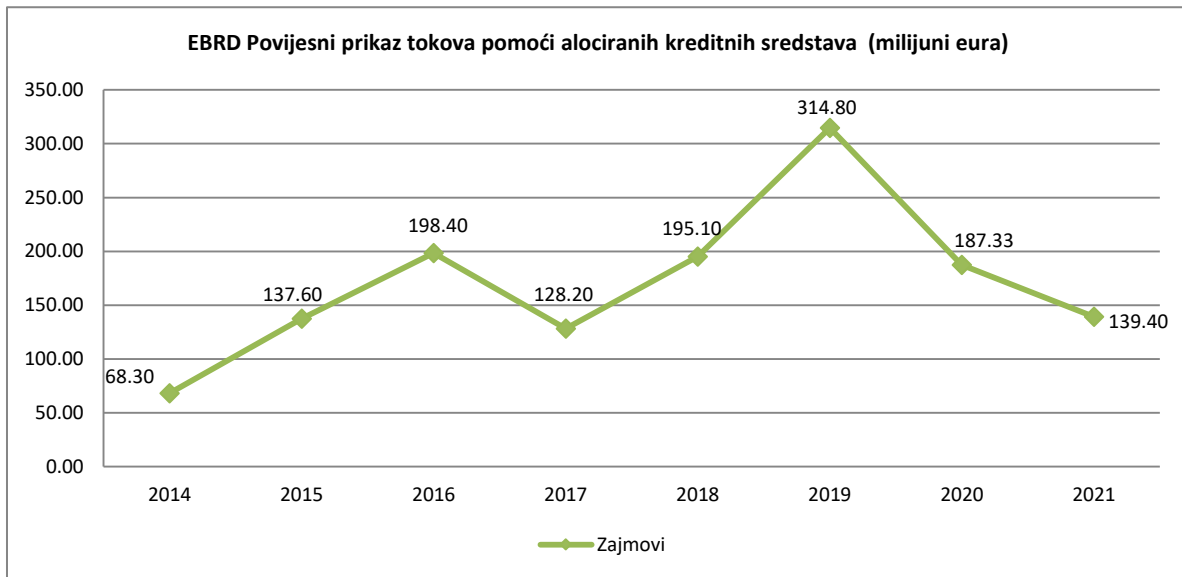
EBRD ima za cilj promicati “ekološki prihvatljiv i održivi razvitak” u cijelom nizu svojih ulaganja i aktivnostima tehničke suradnje. Banka vjeruje da ekološka i socijalna održivost čini temeljni aspekt postizanja rezultata, sukladno njenim tranzicijskim mandatom, te prepoznaje projekte koji potiču ekološku i društvenu održivost rangirane kao najveće prioritete u sklopu njenih aktivnosti.

Pristup EBRD u rješavanju složenih izazova tranzicije utemeljen je na strategijama, sektorskim i korporativnim politikama i procedurama zemlje. Strategije zemalja rješavaju konkretne potrebe tržišta bilo koje određene zemlje.

Glavne aktivnosti u 2021. godini

Europska banka za obnovu i razvitak (EBRD) **alocirala je € 139.40 milijuna i isplatila € 189.35 milijuna u 2021. godini u formi zajma** u sljedeće sektore: Transport, Konkurentnost i inovacije, Okoliš i klimatske politike, Energija, Poljoprivreda i ruralni razvitak i Regionalna i teritorijalna suradnja.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Novu petogodišnju Strategiju za Bosnu i Hercegovinu odobrio je Odbor direktora EBRD 06.04.2022. godine <https://www.ebrd.com/home>. Strategija je fokusirana na tri strateška prioriteta: i.) Jačanje uloge privatnog sektora, uključujući putem unapređenja vještina i digitalizacije; ii.) Otklanjanje ključnih nedostataka u infrastrukturi nastojeći poboljšati upravljanje i daljnju regionalnu integraciju; iii.) Pružanje potpore za energetska diversifikaciju eliminiranjem ugljena i promicanje tranzicije s niskim udjelom ugljika.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

EBRD sudjeluje na polugodišnjim sastancima za koordinaciju razvojnih partnera koje organiziraju vlasti, kao i na *ad hoc* sastancima za koordinaciju razvojnih partnera za infrastrukturni i općinski sektor. Postoji veoma dobra koordinacija na razini pojedinačnih projekata i općenito bliska koordinacija između međunarodnih financijskih institucija i drugih aktera. EBRD je također igrala aktivnu ulogu u koordinaciji između EU i Vlade glede programa socio-ekonomske reforme.

Kontakt informacije:

Europska banka za obnovu i razvitak

Adresa: Fra Anđela Zvizdovića 1, B/15

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 257 900

Faks: +387 33 667 950

E-mail: hardagas@ebrd.com

Web adresa: <http://www.ebrd.com>

Europska unija (EU)

Politički pristup

Tijekom 2021. godine Delegacija EU nastavila je promicati perspektivu integracije Bosne i Hercegovine (BiH) u EU u skladu sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju (SSP). Rad Delegacije EU doprinio je da se osigura usklađenost politika s lokalnim vlastima, državama članicama EU i ostalim međunarodnim akterima i donatorima, koji svi prepoznaju i podržavaju pristupanje BiH u EU kao glavni prioritet zemlje. Delegacija je nastavila pratiti provedbu ključnih prioriteta iz Mišljenja Komisije o aplikaciji BiH za članstvo u EU i preporuka iz Analitičkog izvješća.

COVID 19 i dalje ima veliki utjecaj na zdravstveni i gospodarski sektor u zemlji. U sektoru zdravstva u tijeku je provedba projekta *EU4Health* – 'Doprinos dostupnosti i pristupu cjepivima protiv Covid-19 u Bosni i Hercegovini'. Vrijednost ugovora je EUR 13.775.280. Potpora i zagovaranje EU bili su ključni u omogućavanju pristupa cjepivu građanima Bosne i Hercegovine i dostizanju trenutačne stope cijepljenosti stanovništva od 50,3%.

Pored utjecaja pandemije tijekom izvještajnog razdoblja, Bosna i Hercegovina se suočila s jednom od svojih najdubljih političkih kriza od 1995. godine.

Ipak, Delegacija EU ostala je predana u potpori za provedbu SSP Sporazuma, te je pomno nastavila pratiti njegovu provedbu kao i mjere poduzete na temelju preporuka EK sa sastanaka pododbora. U skladu s ključnim prioritetima koji su utvrđeni u Mišljenju, Delegacija je poticala vlasti u BiH da izrade i usvoje program za usklađivanje sa EU *acquis*-om (tj. Nacionalni program za usvajanje *acquis*-a).

Delegacija je također bila aktivno uključena u pripreme sastanaka o politikama dijaloga EU-BiH u sklopu SSP-a. Sastanak Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje održan je u Briselu dana 13.07. Peti ciklus sastanaka pododbora uključivao je *on-line* sastanke Pododbora za trgovinu, industriju, carine i poreze (22.04.), za poljoprivredu i ribarstvo (18.03.), za inovacije, informacijsko društvo i socijalnu politiku (22.03.), za transport, energetiku, okoliš i regionalni razvoj (20.05.), te sastanak Posebne skupine za RJU (25.02.). Politička kriza u zemlji koja se počela odigravati nakon ljetne stanke rezultirala je neusvajanjem pripremljenih dokumenata od strane institucija BiH za bilateralni politički dijalog sa EU, što je dovelo do odgode rada pododbora za pravosuđe, slobodu i sigurnost (sastanak zakazan 03.-04.12.), o gospodarskim i finansijskim poslovima i statistici (sastanak planiran za 19.-20.11.), te sastanak Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje (zakazan za 11.11.). Stoga je peti ciklus političkog dijaloga ostao nedovršen.

Europska komisija je 19. listopada objavila 'Paket proširenja za 2021' uključujući godišnje Izvješće o BiH za 2021. godinu. Objavljivanje paketa o proširenju i godišnjeg izvješća bile su dominantne teme u BH medijima s fokusom na ozbiljnost zaključaka Komisije o BiH i izuzetno kratak popis postignuća na putu zemlje prema EU. Delegacija EU doprinijela je u izradi Izvješća o BiH i nastaviti će podržavati bavljenje ključnim prioritetima iz Mišljenja Komisije kao i preporuke iz godišnjeg Izvješća o zemlji.

Unatoč kontinuiranom zastoju u postizanju konačnog dogovora o načinu usklađivanja IPA pravnog okvira sa Sustavom koordinacije procesa europskih integracija, BiH je ipak napredovala u pripremi sadržaja IPA III 2021 i 2022 paketa Akcijskih dokumenata (AD), kao i IPA III Strateškog odgovora za razdoblje 2021-

2024 za IPA III Window. Dostava prethodno navedenih dokumenata od strane NIPAC-a uglavnom je izvršena prema utvrđenom kalendaru ili s malim zakašnjenjem.

Nakon prvog podnošenja paketa IPA 2021 (9 AD) predložene vrijednosti od oko EUR 174 milijuna u ožujku, NIPAC je u kolovozu podnio revidirani paket IPA 2021 od EUR 73 milijuna, koji je bio predmet usvajanja IPA odbora početkom prosinca. Značajno smanjenje ukupne vrijednosti paketa IPA 2021 odnosilo se na sektore Unutarnjih poslova, Poljoprivrede i ruralnog razvoja, te Transporta.

Nadalje, NIPAC je u studenom podnio paket IPA 2022 (8 AD) predložene vrijednosti od cca EUR 137 milijuna, nakon čega je početkom 2022. godine uslijedila procjena dospijeća od strane službi Komisije.

Nakon prvog podnošenja IPA III Strateškog odgovora za razdoblje 2021-2024 za IPA III Windows također u ožujku, NIPAC je 10. prosinca podnio revidirani Strateški odgovor 2021-2024 za IPA III Window.

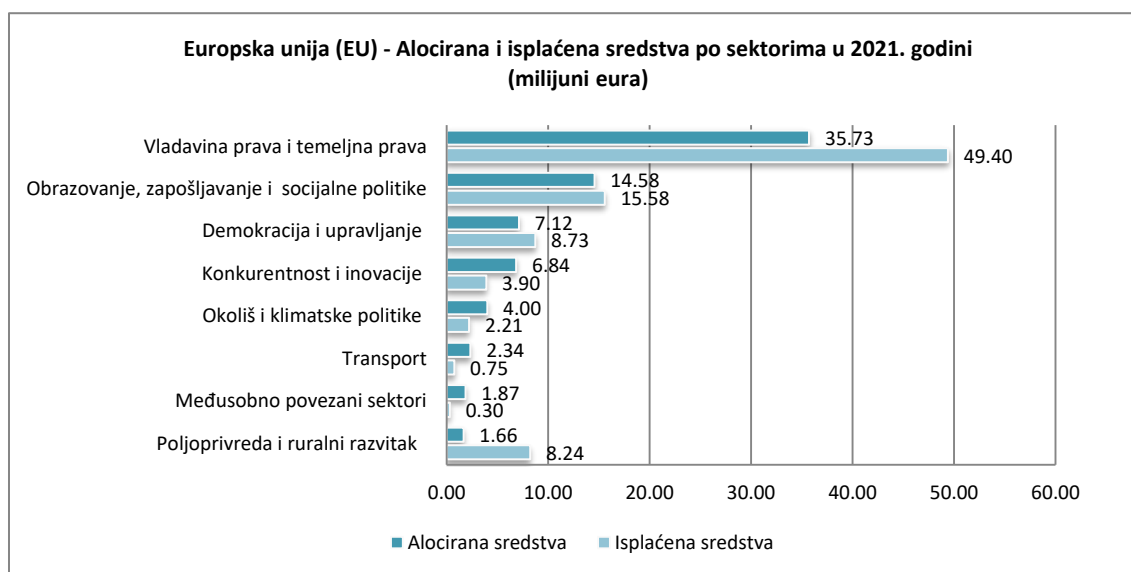
Glavne aktivnosti u 2021. godini

Europska unija (EU) je **alocirala je € 74.15 milijuna i isplatila € 89.11 milijuna u 2021. godini u formi granta** u sljedeće sektore: Vladavina prava i temeljna prava, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Demokracija i upravljanje, Konkurentnost i inovacije, Okoliš i klimatske politike, Transport, Međusobno povezani sektori i Poljoprivreda i ruralni razvitak.

Napomena:

-Alokacija za 'Posebnu mjeru' kao potpora za odgovor na situaciju glede izbjeglica i migranata u BiH, Faza II u vrijednosti od oko EUR 11 mil u 2021. godini prijavljena je u sklopu IPA II sektora Vladavina prava i temeljna prava;

- Alokacija za zdravstveni sektor - EU4Health – "Doprinos dostupnosti i pristupu cjepivima protiv COVID-19 u Bosni i Hercegovini" u vrijednosti od oko EUR 14 mil prijavljena je u sklopu IPA II Sektoru obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika.

Daljnja EU potpora za ublažavanje učinaka COVID-19 na gospodarstvo postala je dostupna u posljednjem kvartalu 2021. godine putem IPA 2019 pomoći (EUR 14 mil) a bila je usmjerena na digitalizaciju MSP-a. Ova pomoć sastoji se od dvije komponente, od kojih jedna podržava poboljšani okvir politike za digitalni ekosustav MSP-a, a druga za poboljšanje pristupa digitalnim inovacijama za više od 110 MSP-a, kao i za pristup znanju i iskustvu (*know-how*) u formi savjetovanja i obuke za MSP-a kako bi se izgradili kapacitete konkretnih poduzeća i vrijednosnih lanaca, a kako bi se isti podvrgnuti digitalnoj transformaciji.

Potpورا za *Razvoj privatnog sektora* uglavnom je bila usmjerene putem grantova za lokalna partnerstva, tvrtke, poljoprivrednike i novoosnovane tvrtke (Program *EU4Business*). Projekt trenutno dovršava provedbu grant komponente u iznosu od EUR 10 mil koja je dodijeljena putem 7 javnih poziva raspisanih tijekom 2020. godine. Sveukupno, provode se 82 projekta, od kojih 35 podržavaju konkurentnost i inovacije u poljoprivredno-prehrambenom sektoru, 24 podržavaju partnerstva u izvozno orijentiranim sektorima, poduzetništvu i turizmu i 23 izravno pomažu MMSP-ima u poboljšanju njihovih inovativnih kapaciteta. Učinkovitost projekta korisnici ocjenjuju izuzetnom, budući je većina pokazatelja premašena, poput 126 novih poslovnih subjekata, preko 600 otvorenih radnih mjesta (uglavnom u izvoznim sektorima) i preko 250 start-upa kreiranih od strane mladih i pripadnika ugroženih skupina. Tehnička pomoć rezultirala je razvojem okvira za praćenje i evaluaciju (M&E) koji će koristiti partnerske institucije.

U *Sektoru poljoprivrede*, program *EU4Agri* usmjerava grant sredstva i pruža tehničku pomoć u cijelom sektoru. Do sada, raspisano je 7 poziva za dodjelu grant sredstava i ugovoren 51 grant u ukupnoj vrijednosti od EUR 6.59 mil, od čega je EU doprinos EUR 3.7 mil, dok ostatak sufinanciraju korisnici granta. Ukupno, 44 poljoprivredno-prehrambene tvrtke, 7 jedinica lokalne samouprave i 475 malih poljoprivrednika dobili su potporu putem ovih grant sredstava. U smislu Tehničke pomoći, između ostalih aktivnosti, provode se pripremne aktivnosti za izradu nove cijelodržavne strategije za razdoblje nakon 2021. godine. Od iznimnog je značaja da svi interesni akteri podrže izradu ove strategije i osiguraju njeno usvajanje. Osim toga, u Sektoru poljoprivrede tri Twinning projekta koja pružaju potporu u sektoru za sigurnost hrane, veterinarskom i fitosanitarnom sektoru nalaze se u drugoj godini provedbe. Brojni pravni akti su u pripremi kako bi se osiguralo usklađivanje sa *acquis*-om. Ključni akti koje interesni akteri moraju usvojiti bez odlaganja kako bi se omogućila ikakava daljnja IPA III pomoć su: i) državni zakoni o hrani i veterinarskoj medicini koji su dugo u postupku, ii) novo zakonodavstvo na državnoj razini kako bi se uskladilo s novim EU zakonima o zdravlju životinja i zdravlju bilja, a posebno s novom EU Regulativom o službenim kontrolama.

U oblasti *Migracija*, humanitarna kriza koja je započela u BiH u prosincu 2020. godine, nastavila se i u siječnju 2021. godine. Oko 1.000 migranata ostalo je bez odgovarajućeg smještaja u teškim zimskim uvjetima. Unatoč financijskoj pomoći EU i intenzivnom političkom angažmanu, BiH vlasti nisu poduzele potrebne korake kako bi preuzele puno 'vlasništvo' nad problemom i olakšale najizloženija područja zemlje od tereta sve većeg broja migranata. Zahvaljujući snažnom angažmanu i pritisku EU (Delegacija, Komisija, EEAS, države članice EU), vlasti BiH uspjele su rasporediti vojne šatore kako bi migrante smjestili preko zime. EU je financirala postavljanje ovih šatora i prateće troškove. EU je u 2021. godini nastavila pružati svoju financijsku i tehničku potporu za unapređenje upravljanja migracijama u BiH. Tako je u 2021. godini EU dodijelila EUR 10.65 mil kako bi se pokrila ova potpora tijekom cijele 2021. godine. Tijekom godine, Ministarstvo sigurnosti je preuzelo više odgovornosti u pogledu upravljanja migracijama i pristupilo izradi Strategije i Akcijskog plana o migracijama. Glavni uspjeh je izgradnja i

otvorenje višenamjenskog prihvatnog centra u Lipi koji može primiti 1.500 migranata i tražitelja azila. Služba za poslove sa strancima zadužena je za kamp, uz potporu provedbenih partnera.

U oblasti *Vladavine prava*, EU je nastavila s provedbom značajnih projekata. Projekt *EU4Justice* završio se u prosincu 2021. godine. Pomogao je u jačanju suradnje u cijelokupnom 'lancu kaznenog pravosuđa' u BiH, uključujući agencije za provedbu zakona, tužitelje i suce, u svrhu učinkovitijeg odgovora na teška kaznena djela. Paralelno s tim, slijedom preporuka donesenih od strane eksterne evaluacije za procjenu učinkovitosti EU pomoći za Pravosuđe koja je provedena 2020. godine, EU Delegacija je pregovarala i potpisala novu izravnu grant pomoć Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću (VSTV) u prosincu 2021. godine, pri čemu su po prvi put postavljeni uvjeti i pokazatelji rezultata koji će uvjetovati potpisivanje sljedeće faze potpore VSTV-u. To će ojačati pristup "orijentiran na rezultate" i potaknuti na ambicioznije reforme od strane partnera.

U *Sektoru unutarnjih poslova*, EU Twinning projekt „EU potpora za borbu protiv cyber-kriminala” daje predviđene rezultate bez obzira na pandemiju. Projekt pomaže nadležnim tijelima za provedbu zakona u ispunjavanju njihovih obveza u pogledu politike Pravosuđa i Unutarnjih poslova. Cilj mu je jačanje suradnje između BiH i EU koja se očekuje kroz poticanje funkcioniranja policije i drugih tijela za provedbu zakona i njihovih kapaciteta, pružanje odgovarajuće obuke u borbi protiv korupcije i organiziranog kriminala, uključujući suradnju u oblasti cyber kriminala. Prvu komponentu čini dio izgradnje kapaciteta (obuka o cyber kriminalu) a druga komponenta podržava izradu relevantnih pravila i legislative.

Projekt koji financira EU „Potpora EU u procesu elektroničke identifikacije i certificiranja usluga povjerenja (eIDAS) u Bosni i Hercegovini”, pomogao je Upravi za neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine (UNO) i Agenciji za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine i Hercegovine (IDDEEA) da se akreditiraju za izdavanje kvalificiranog digitalnog potpisa. UNO i IDDEEA su akreditirani za izdavanje kvalificiranog digitalnog potpisa u svibnju 2021. godine.

Pomoć koju EU pruža *Civilnom društvu* i dalje bilježi napredak u jačanju svijesti o značaju suradnje između vladinih institucija i organizacija civilnog društva, razvoju institucijskih mehanizama suradnje između vlada i organizacija civilnog društva kao i u poboljšanju kapaciteta vladinih institucija za sudjelovanje u političkom dijalogu sa civilnim društvom, tako postižući ciljeve većine projekta i očekivane rezultate. Dodatna potpora usmjerena je na mreže civilnog društva aktivne u 12 sektora kako bi se poboljšao njihov kapacitet i znanje i osiguralo njihovo sudjelovanje u procesima vezanim sa putem Bosne i Hercegovine ka EU. Financijska pomoć EU, putem regionalnog programa RELOAD koji provodi UNDP, distribuirana je i na lokalnoj/općinskoj razini i ostaje dostupna malim i lokalnim organizacijama civilnog društva. U tom smislu, ukupna financijska sredstva premašila su iznos od EUR 8 mil koja se provode putem Instrumenta civilnog društva i Programa medija. Unutar omotnice IPA III, ova pomoć će premašiti EUR 10 mil.

U pogledu *Povezivanja*, BiH je daleko najveći primatelj grant sredstava od šest zemalja Zapadnog Balkana (WB6) dodijeljenih kroz Investicijski okvir za Zapadni Balkan (WBIF), s 19 investicijskih transportnih projekata odobrenih od strane Odbora WBIF, vrijednih više od EUR 640 mil u formi grant sredstava EU. Glavno dostignuće u 2021. godini bio je početak radova na izgradnji dionice Rudanka-Putnikovo brdo i završetak obilaznice Zenica, dionice Buna-Pocitelj, te graničnog prijelaza i mosta u Svilaju, oboje u sklopu autoceste na paneuropskom Koridoru Vc. EU Delegacija je također sazvala

nekoliko sastanaka sa interesnim akterima kako se pomoglo u prevladavanju uskih grla u provedbi projekta. Jedno od glavnih uskih grla je dugotrajno odobravanje i isplata grant sredstava iz WBIF okvira. Radovi su također napredovali u nekoliko infrastrukturnih projekata u sektoru voda.

Također u 2021. godini vođene su i kampanje cijepljenja protiv bjesnila (EUR 2 mil). U sklopu IPA III, sredstava, EU će i dalje pokrivati ove kampanje do proljeća 2023. godine, nakon čega bi država trebala preuzeti financiranje kampanja cijepljenja.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Europska unija će nastaviti pružati potporu BiH u njenim nastojanjima u oblasti reforme i usklađivanja sa zakonima EU, kako bi u cijelosti postala spremna za preuzimanje obveza u sklopu članstva u Europskoj uniji.

Usljed izbijanja COVID-a 19 u ožujku 2020. godine, EU je uspjela brzo reagirati svojom potporom za ublažavanje hitnih zdravstvenih i humanitarnih posljedica koje je pandemija COVID-19 iznenada uzrokovala u BiH, pružanjem raznih medicinskih potrepština i opreme različitim javnim zdravstvenim ustanovama u BiH. U 2021. godini, EU je nastavila odgovarati na potrebe i nedostatke unutar Sektora javnog zdravstva u BiH kako bi se isti nosio sa izazovima pandemije COVID-19, također uključujući i nabavu cjepiva. U srednjoročnom razdoblju, EU će osigurati potporu za društveno-gospodarski oporavak BiH, ublažavanjem utjecaja krize uzrokovane COVID-om 19 na poslovanje poljoprivredno-prehrambenih i turističkih operatera, MMSP poduzeća, poduzetnika i poljoprivrednika kao i na razvoj novoosnovanih poduzeća od strane nezaposlenih ili pripadnika ugroženih skupina (žene, manjine, itd.).

Treba iznova napomenuti kako je EU mobilizirala paket pomoći u iznosu od preko EUR 3.3 milijarde namijenjene partnerima sa Zapadnog Balkana u rješavanju COVID-19 krize. Paket uključuje preusmjeravanje sredstava iz Instrumenta pretpristupne pomoći u iznosu od EUR 882 milijuna za cijelu regiju, od čega je EUR 83.5 milijuna namijenjeno za Bosnu i Hercegovinu; te paket pomoći Europske investicijske banke u iznosu od EUR 1.7 milijardi i makro-financijsku pomoć u iznosu od EUR 750 milijuna, od čega EUR 250 milijuna za Bosnu i Hercegovinu.

Pored odgovora EU na izbijanje COVID-19 pandemije u BiH, EU će nadalje pružiti potporu za reformu javne uprave, uključujući pouzdanu statistiku, veću odgovornost u javnoj upravi i sposobnost pružanja e-usluga sukladno standardima EU. Nastavit će podržavati upravljanje javnim financijama izgradnjom kapaciteta u sferi naplate prihoda, kao i sudjelovanjem BiH u različitim EU programima u sklopu Sektora demokracije i upravljanja. Pružati će potporu za djelotvorno pravosuđe jačanjem neovisnosti, transparentnosti, učinkovitosti, odgovornosti i naposljetku jačanjem povjerenja javnosti u pravosudni sustav BiH i unapređenjem suradnje između tijela za provedbu zakona i tužiteljstava. Međutim, pomoć EU povezana je sa spremnošću BiH da usvoji novi Zakon o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću i novi Zakon o sudovima Bosne i Hercegovine, sukladno europskim standardima; da uspostavi vjerodostojan i rigorozan sustav provjere imovinskih kartica sudaca i tužitelja i članova Visokog sudbenog i tužiteljskog vijeća; da dosljedno primjeni i značajno poboljša pravila i prakse imenovanja, integriteta i obuke sudaca i tužitelja, te osigura uspostavu sustava ocjenjivanja rada. Bez provedbe navedenih reformi, učinkovitost EU pomoći ostati će ograničena.

U sklopu *Sektora okoliša i klimatskih politika* i *Sektora energije*, u okviru 'Zelene agende EU', pomoć EU će podržati ključne prioritete koji uključuju energetska učinkovitost u skladu s načelima pravedne

tranzicije, dekarbonizacije, te kružnog gospodarstva. Nadalje će podržati usklađivanje propisa i politika s EU *acquis*-om u oblasti okoliša i razvoj prioritetne okolišne infrastrukture; također će pomoći u reformi energetskega sektora i poboljšanju njegovih energetskih i klimatskih politika, provedbi mjera energetske učinkovitosti kao i u potpori za pokusna zelena ulaganja u lokalnim zajednicama;

U Sektoru obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika, EU pomoć smatra kako treba iskoristiti izvučene pouke iz COVID pandemije u Sektoru obrazovanja, osiguravanjem pristupa internetu za škole u udaljenim područjima, osposobljavanjem nastavnika da najbolje iskoriste digitalnu učionicu i *on-line* alate i poboljšanjem medijske pismenosti mladih učenika; Nastavit će pružati potporu kako bi se poboljšali socio-gospodarska situacija i životni uvjeti u Bosni i Hercegovini jačanjem sposobnosti prilagodbe obrazovanja prema potrebama tržišta rada, nudeći BiH novi instrument – 'Shemu jamstva za mlade' - za rješavanje izazova mlade nezaposlene populacije u BiH. Pomoć EU nastavit će poboljšavati internacionalizaciju i mobilnost u visokom obrazovanju, na taj način doprinoseći razvoju politika socijalne uključenosti u sportu i predškolskim ustanovama na relevantnim razinama i boljim mogućnostima zapošljavanja u lokalnim zajednicama.

I na koncu, u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, EU će nastaviti pružati pomoć u svih šest IPA II sektora, ali u arhitekturi novog IPA instrumenta - IPA III, čija je Regulatorna i Provedbena regulatorna usvojena u rujnu, odnosno u prosincu 2021. godine a vrijedit će u razdoblju od 2021-2027 godine. IPA II sektori će biti spojeni i transformirani u pet IPA III prozora, od kojih će svaki imati svoje tematske prioritete. Glavni kriteriji za financiranje određenog sektora biti će relevantnost politike i tehnička zrelost akcijskih prijedloga.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Kako bi se unaprijedila učinkovitost i djelotvorost u pružanju pomoći, kroz koordinaciju rada razvojnih partnera, Europska komisija i zemlje članice EU osiguravaju koordinaciju programa pomoći za koje su nadležni. Ova se koordinacija proširila i na Međunarodne financijske institucije i na druge razvojne partnere izvan EU, uključujući međunarodne organizacije (UN i njene agencije, OESS, VE, itd.). Fokus sastanaka prvenstveno je usmjeren na stratešku orijentaciju i nacionalnu i regionalnu dimenziju IPA planiranja i programiranja. Pored toga, u kontekstu IPA odbora, redovito se održava koordinacija između Europske komisije i država članica EU.

Bliska koordinacija se također održava sa Svjetskom bankom, EBRD, EIB, te Njemačkom razvojnom bankom (KfW) i GIZ-om, posebice u oblastima transporta, energije i okolišne infrastrukture u sklopu kojih EU financira projektiranje, studije, radove i tehničku pomoć, kako bi se ispunili uvjeti za dobivanje financijskih sredstava od Međunarodnih financijskih institucija (IFIs). Štoviše, EU i Međunarodne financijske institucije surađuju i u sklopu Investicijskog okvira za Zapadni Balkan (WBIF).

Pored toga, EU Delegacija održava redovitu koordinaciju sa drugim razvojnim partnerima, kroz bilateralne sastanke i/ili sektorske radne skupine u oblastima kao što su reforma pravosuđa i maloljetničko pravosuđe, borba protiv korupcije, reforma javne uprave, poljoprivreda i ruralni razvitak, energetska učinkovitost, okoliš, gender, ljudska prava, socijalna zaštita, zapošljavanje i obrazovanje, razminiranje, civilno društvo, te u brojnim drugim oblastima. Prethodno opisani mehanizmi koordinacije osiguravaju da pomoć koju pruža EU i drugi razvojni partneri, djeluje u sinergiji, te da se u najvećoj mogućoj mjeri, međusobno nadopunjuju.

EU Delegacija također pruža potporu lokalnim institucijama, kao što su Direkcija za europske integracije BiH i Ministarstvo financija i trezora BiH u njihovim nastojanjima na koordinaciji rada razvojnih partnera.

Kontakt informacije:

Delegacija Europske unije u Bosni i Hercegovini

Adresa: Skenderija 3a

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 254 700

Faks: +387 33 666 037

E-mail: delegation-bih@eeas.europa.eu

Web-adresa: <http://www.europa.ba/>

Europska investicijska banka (EIB)

Politički pristup

Od 2020. godine Europska investicijska banka postupno je povećala svoju financijsku potporu doseguvši iznos od €638 milijuna, što do danas iznosi preko €3 milijarde. U svojim aktivnostima, EIB je partner posvećen društveno-gospodarskom razvoju zemlje već preko 40 godina. Ulaganja EIB-a pružala su potporu u svim glavnim sektorima, od izgradnje sigurnijih cesta, željeznice, infrastrukture za zaštitu od poplava do vodoopskrbe i medicinskih ustanova. Pružanjem financijskih sredstava u iznosu od €880 milijuna privatnom sektoru u BiH, EIB je do sada pomogao da se održi skoro 100 000 radnih mjesta.

Jedan od najambicioznijih projekata koje EIB financira u BiH je izgradnja autoceste duž Koridora Vc, prometne mreže od najvećeg prioriteta u regiji koja povezuje zemlju sa Mađarskom i Hrvatskom. Autocesta doprinosi bržem gospodarskom razvoju, regionalnoj trgovini i poboljšanim životnim uvjetima za više od 50% stanovništva zemlje. EIB je do sada osigurao više od €1 milijardu za ovu glavnu tranzitnu rutu.

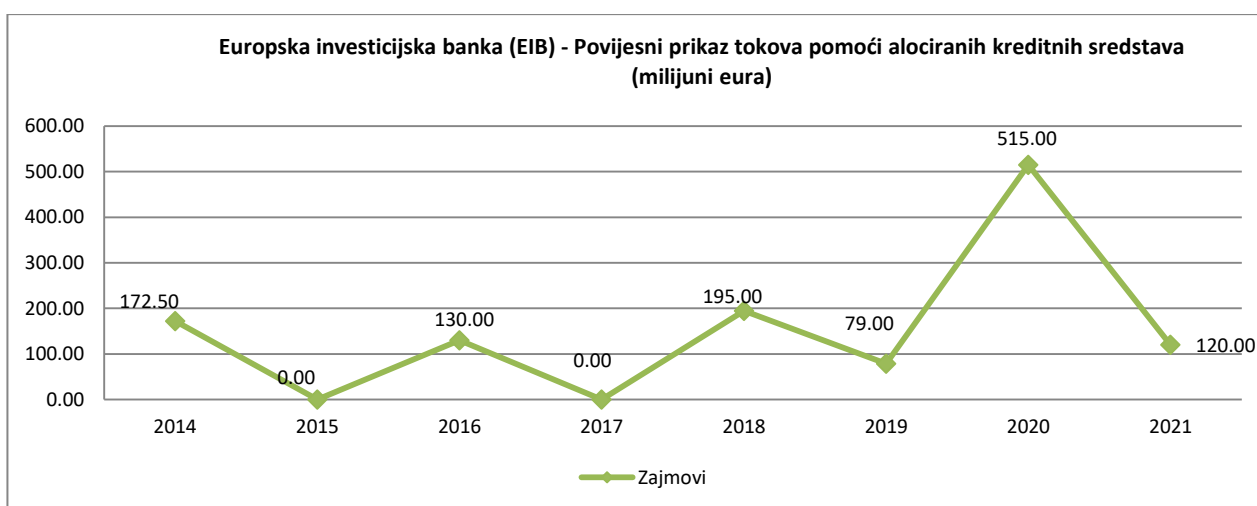
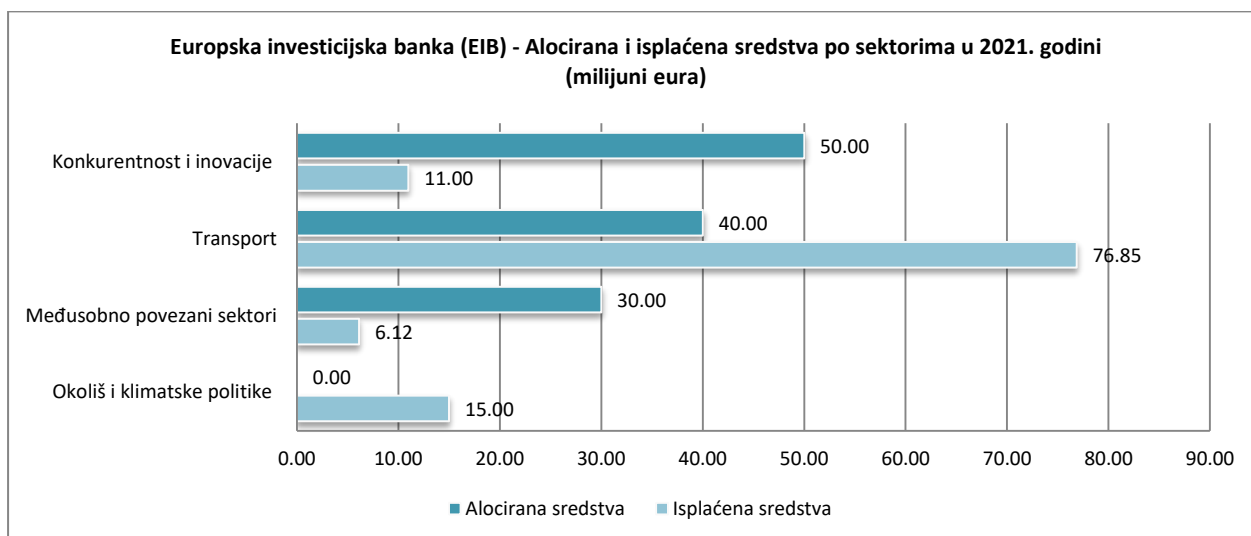
Odnedavno, EIB je osigurao €3.3 milijuna grant sredstava za pomoć u uvođenju usluga vodoopskrbe i kanalizacije za 300 000 ljudi u BiH. U sklopu Inicijative za gospodarsku otpornost, EIB je dodijelio grant sredstva u iznosu od €500.000 za pripremu Projekta Sveučilišta u Sarajevu. Sredstva će omogućiti preuređenje bivših vojarni i izgradnju modernog kampusa za studente i akademsko osoblje, uključujući fakultete, akademije i istraživačke institute. EIB također financira modernizaciju i proširenje tramvajske i trolejbuske mreže u Kantonu Sarajevo. Ova će poboljšanja pomoći da se smanje prometne gužve, vrijeme putovanja na posao i zagađenje zraka, što vodi do boljih životnih uvjeta.

U veljači 2022. godine, EIB je pokrenuo novu podružnicu *EIB Global*, s ciljem proširenja financijske i tehničke potpore za zemlje izvan EU. Ova nova upravljačka struktura povećati će financiranje klimatskih mjera i gospodarsku otpornost, uključujući inovativna ulaganja. EIB ima aspiraciju biti prisutan tamo gdje je to najpotrebnije i razviti još učinkovitija partnerstva sa drugim EU tijelima, financijskim institucijama i našim lokalnim partnerima. Trenutačno, EIB je također u procesu uspostave regionalnih centara širom svijeta, pri čemu je i Zapadni Balkan dio ovog plana. *EIB Global* je ključni saveznik Europske komisije u njenom *Global Gateway* programu vrijednom €300 milijardi, koji će pomoći u zatvaranju financijskog manjka za velike infrastrukturne projekte u digitalnom, klimatskom, transportnom, zdravstvenom, energetsom i sektoru obrazovanja.

U sklopu ove nove podružnice, EIB je već potpisao ugovor sa UniCredit A.D. Banja Luka kako bi mobilizirao €50 milijuna u korist srednjih i malih poduzeća u BiH, i kako bi im se pomoglo u rješavanju ograničenja likvidnosti i ulaganja uzrokovanih trenutnom krizom. Uz potporu koja je pružena za oporavak privatnog sektora, EIB financira i nove energetske i ekološke projekte. Kao 'klimatska banka' Europske unije, EIB je u svibnju ove godine dodijelio €300.000 grant sredstava Elektroprivredi Bosne i Hercegovine za provedbu procjene utjecaja na okoliš na lokaciji Vlasici. Ova tehnička pomoć olakšati će izgradnju vjetroelektrane snage 50 MW u regiji Travnik, koja će podržati tranziciju na obnovljive, sigurne i održive izvore energije.

Glavne aktivnosti u 2021. godini

Europska investicijska banka (EIB) **alocirala je € 120.00 milijuna i isplatila € 108.97 milijuna u 2021. godini u formi zajmova** u sljedeće sektore: Konkurentnost i inovacije, Transport, Međusobno povezani sektori i Okoliš i klimatske politike.

Srednjoročni i dugoročni pristup

EIB će u BiH nastaviti djelovati sukladno prioritetima Europske unije, odnosno prioritet će biti stavljen na zeleno i digitalno djelovanje. Međutim, EIB će nastaviti financirati druge sektore poput zdravstva, obrazovanja, prometa itd...

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

EIB je član Alijanse za upravljanje vodama (Water Alliance) zajedno sa drugim Međunarodnim financijskim institucijama i drugim institucijama kako bi se unaprijedio vodni sektor u BiH.

Kontakt informacije:

Europska investicijska banka

Adresa: 98-100, boulevard Konrad Adenauer,

L-2950 Luxembourg

Telefon: (+352) 43 79 1

Faks: (+352) 43 77 04

Web-adresa: www.eib.org

Ujedinjeni narodi (UN)

Politički pristup

Politički pristup UN prema BiH definiran je kroz Okvir suradnje Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (UNSDCF) za Bosnu i Hercegovinu (BiH) koji je odobrio Vijeće ministara BiH u prosincu 2020. godine i koji je službeno potpisan u svibnju 2021. godine. Sukladno odredbama utvrđenim u UNSDCF, cjelokupni pristup provedbe UNSDCF okvira je inkluzivan i dosljedan, na taj način osiguravši vlasništvo i vodstvo na razini cijele zemlje vezano za prioritete u sklopu partnerstva između UN i BiH kroz zajedničke konzultacije i angažman svih razina vlasti u BiH, kao i međunarodnih partnera i nevladinih aktera.

Vlasti u BiH i UN sustav međusobno su odgovorni za postizanje planiranih rezultata UNSDCF okvira. Na temelju svojih komparativnih prednosti, agencije UN sustava daju savjete o politici, u skladu s međunarodnim normama, standardima i najboljim praksama, te pomažu u razvoju novih kapaciteta na svim razinama vlasti u BiH za provedbu i praćenje strategija, politika i planova u BiH. Naglasak je stavljen na one strategije, politike i planove koji su u velikoj mjeri usklađeni s Ciljevima održivog razvoja (SDG) i ciljevima navedenim u Okviru SDG ciljeva u BiH koji su odobrile vlasti u BiH u travnju 2021. godine.

Ostali razvojni akteri ključni su za uspjeh UNSDCF okvira. S obzirom da je sveobuhvatan fokus stavljen na ugrožene skupine u svim prioritetima i naporima UNSDCF okvira kako bi se osiguralo da te skupine ne zaostaju, ovdje se primjenjuje šira suradnja i partnerstvo uključujući skupine civilnog društva, NVO, skupine u zajednici, institucije za ljudska prava, akademska zajednica, mediji, privatni sektor i međunarodni partneri. Očekuje se kako će to utjecati na veće kapacitete i resurse, uključujući financiranje, za postizanje rezultata UNSDCF okvira i SDG ciljeva u BiH.

Imajući na umu sveobuhvatnu ambiciju i međusektorsku prirodu rezultata UNSDCF okvira i SDG ciljeva u BiH, uključujući financijske potrebe, stvaraju se jača i proširena partnerstva mimo vlasti u BiH. To uključuje blisku suradnju sa civilnim društvom, privatnim sektorom, akademskom zajednicom, skupinama u zajednici i međunarodnim partnerima, međunarodnim financijskim institucijama i posebno s EU, kako bi se iskoristili širi kapaciteti i izvori resursa za realiziranje SDG ciljeva u BiH. To se postiže snažnijom sazivnom ulogom UN sustava koji na koordiniran i strateški način okuplja sve relevantne interesne aktere u ključnim političkim raspravama vezanim uz SDG ciljeve.

Biti će izrađene strategije i pristupi financiranja kako bi se riješili (1) nedostaci u financiranju za rezultate UNSDCF okvira i (2) realiziranje Okvira SDG ciljeva u BiH i udomaćenih SDG ciljeva. Za Okvir SDG ciljeva to će uključivati obračun troškova okvira, te mapiranje i usklađivanje sektorskih proračuna prema 'putevima' i pokretačima SDG ciljeva. Cjelokupno financiranje i strategije financiranja promiču djeljenje troškova i jača partnerstva sa privatnim sektorom, uključujući pojedinačne donatore i korporativne partnere. Identificiraju se novi izvori financiranja, uključujući opcije za kombinirano financiranje i utjecanje na okruženje politike kako bi se omogućio veći protok sredstava za prioritete zemalja vezano za SDG ciljeve.

- **Održiv, inkluzivan i otporan rast**

(Odgovara sljedećim sektorima IPA II: Okoliš i klimatske politike, Konkurentnost i inovacije, Poljoprivreda i ruralni razvoj i Energija)

Aktivnosti u sklopu ovog fokusnog područja UNSDCF okvira promiču provedbu strategija i politika za gospodarski rast koji je inkluzivniji, održiviji i usmjeren na maksimiziranje resursa za socijalnu zaštitu i ulaganja u kvalitetno zdravstvo, obrazovanje i druge javne usluge. Aktivnosti UN podupiru snažnije političko

i regulatorno okruženje i poticajne mjere kako bi se omogućio razvoj s niskim udjelom ugljika, potaknuo razvoj poslovanja i povećala konkurentnost, te pružila potpora za stvaranje 'zelenih' i pristojnih radnih mjesta, sve nadopunjeno mjerama zaštite okoliša. Konkretno aktivnosti uključuju snažnije politike za ublažavanje klimatskih promjena, uvođenje tehnologije sa niskim udjelom ugljika i strategija i planova za digitalno gospodarstvo, više malih i srednjih poduzeća (MSP) u glavnim gospodarskim sektorima, primjenom održivih poslovnih modela, jačih aktivnih mjera tržišta rada za povezivanje mladih ljudi, osobito mladih žena i ugroženih skupina, sa dobrim poslovima u formalnom gospodarstvu, te snažnijim poticajima za ulaganja u inovacije, te istraživanje i razvoj (R&D). Ovo je podržano koordiniranom provedbom politika i planova upravljanja prirodnim i kulturnim resursima, u skladu s EU i međunarodnim standardima.

Kvalitetno, dostupno i inkluzivno obrazovanje, Zdravstvo i Zdravstvena zaštita

(Odgovara sljedećim sektorima IPA II: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike)

UN aktivnosti u sklopu ovog fokusnog područja podržavaju dva nužna i komplementarna cilja, od presudnog značaja za inkluzivnije i pravednije društvo: 1) Prvi se odnosi na inkluzivnije i kvalitetnije obrazovanje, usmjereno na vještine 21. stoljeća i mogućnost zaposlenja ljudi, posebno mladih i ugroženih. Aktivnosti podržavaju uvjete za inkluzivnije i kvalitetnije obrazovanje koje svoj djeci i mladima pruža stjecanje vještina 21. stoljeća koje će im trebati za uspjeh pri zapošljavanju na modernom tržištu rada orijentiranom na EU. Drugi set aktivnosti usmjeren je na poboljšanje kvalitete i pristupačnosti zdravstvenih usluga i socijalne zaštite za sve ljude u BiH, a posebno za ugrožene skupine. Suradnja ima za cilj jačanje institucijskih uvjeta za učinkovitije, pravednije i inkluzivnije sustave zdravstvene i socijalne zaštite, uključujući višesektorske preporuke radi sprječavanja i pružanja zaštite od rodno uvjetovanog nasilja i nasilja, zlostavljanja i iskorištavanja djece. Biti će podržane aktivnosti fokusirane na pravičnost, s poboljšanom i ciljanom analizom, kako bi se osiguralo da programi i usluge zdravstvene i socijalne zaštite učinkovito reagiraju na situaciju ugroženih skupina.

- **Upravljanje orijentirano na ljude i Vladavina prava**

(Odgovara sljedećim sektorima IPA II: Demokracija i upravljanje i Vladavina prava i temeljna prava)

Aktivnosti u sklopu ovog fokusnog područja podržavaju praktične reforme upravljanja, u skladu s prioritetima u BiH, koje bi vlastima u BiH trebale omogućiti učinkovitije partnerstvo s ljudima kako bi oblikovale i realizirale transparentne, pravednije i odgovornije politike, zakoni i javne usluge, a to uključuje odgovor na trenutačno mješovito kretanje tražitelja azila i migranata u zemlji. Na primjer: županije i lokalne samouprave dobivaju potporu da izrade razvojne planove i sustave praćenja usklađene sa SDG ciljevima, stječu nove sposobnosti i mehanizme za jačanje konzultacija i sudjelovanja ljudi u donošenju politika, uključujući prelazak na e-upravljanje, kako bi se modernizirala izvedba javnosti i javne usluge učinile učinkovitijima i pristupačnima. Jači fokus stavljen je na odgovornost i integritet javne službe, s naglaskom na komunalne usluge. Napori su također usmjereni na povećanje sudjelovanja žena u političkom i gospodarskom odlučivanju. Agencije UN sustava nastavljaju pružati potporu vlastima u BiH u prikupljanju podataka u vezi s SDG ciljevima i njihovom korištenju za jačanje baze dokaza za politike i planove vezane za upravljanje koji su usklađeni s dugoročnim održivim ciljevima navedenim u Okviru SDG ciljeva u BiH kao i iskorištavanje financiranja iz privatnog sektora za provedbu SDG ciljeva.

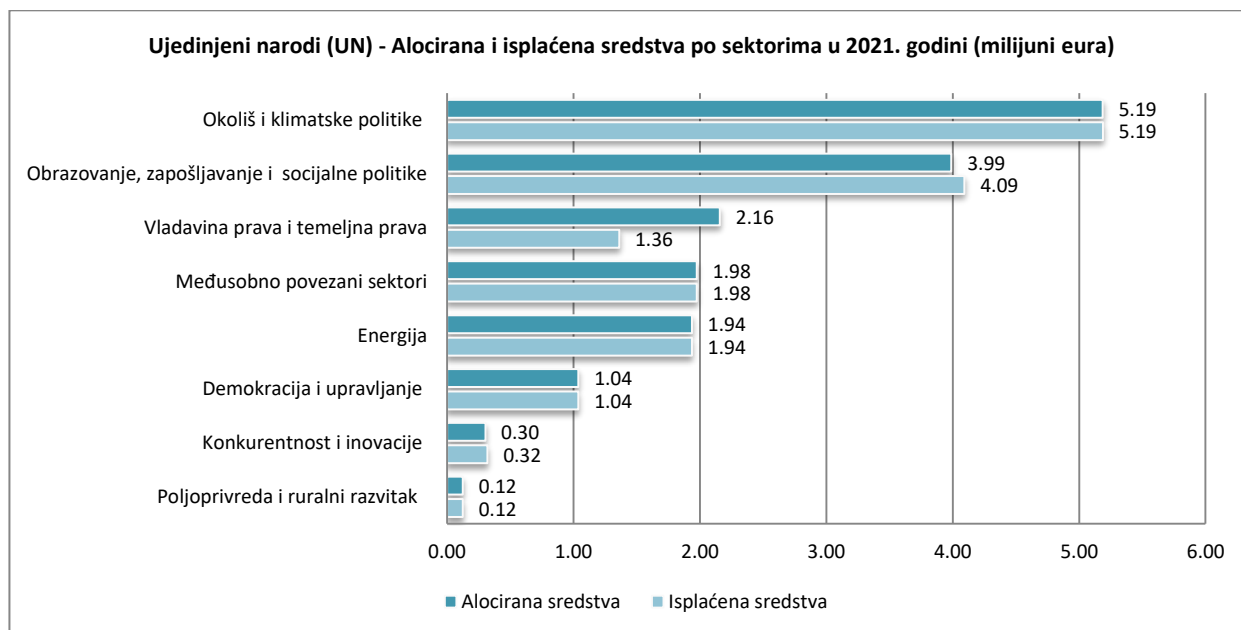
- **Socijalna kohezija**

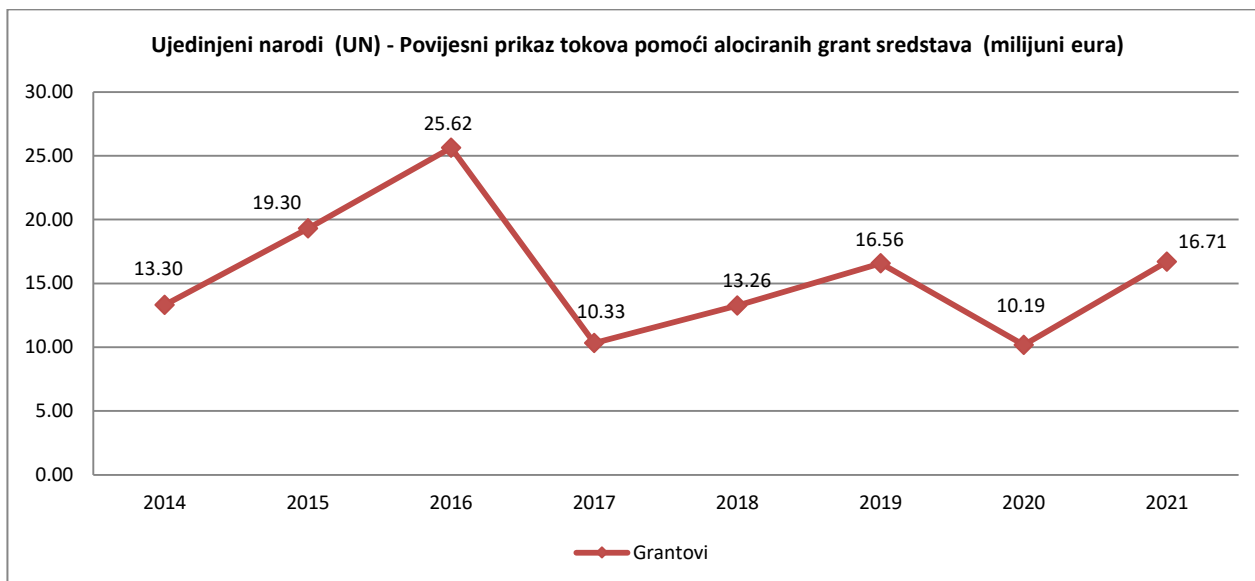
(Odgovara sljedećim sektorima IPA II: Demokracija i upravljanje i Vladavina prava i temeljna prava i Regionalna i teritorijalna suradnja)

UN sustav će provoditi aktivnosti kako bi se omogućio dijalog i smislen angažman ljudi u BiH, posebno mladih, u svim njihovim društveno-političkim ili etničkim skupinama. Istodobno, suradnja je također usmjerena na netradicionalne aktere, kao što su vjerske zajednice, zajedno s medijima i akademskim krugovima, kako bi se stvorila lokalna okruženja za izravan angažman ljudi, volonterstvo i dijalog. Očekuje se kako će aktivnosti omogućiti pristup novim javnim i on-line prostorima i mogućnostima za uključivanje u konstruktivne akcije i raspravu o njihovim zajednicama, a lokalne vlasti će imati nove vještine i mehanizme da stupe u kontakt i odgovaraju svom biračkom tijelu. Pored toga, očekuje se da će ovo promicati kritičko mišljenje i nultu toleranciju prema svim oblicima nasilja.

Glavne aktivnosti u 2021. godini

Ujedinjeni narodi (UN) **alocirali su € 16.71 milijun i isplatili € 16.04 milijuna u 2021. godini u formi granta** u sljedeće sektore: Okoliš i klimatske politike, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Vladavina prava i temeljna prava, Međusobno povezani sektori, Energija, Demokracija i upravljanje, Konkurentnost i inovacije i Poljoprivreda i ruralni razvitak. U tom smislu, značajno je napomenuti kako su **Ujedinjeni narodi u Bosni i Hercegovini realizirali sredstva u ukupnom iznosu od € 116.45 milijuna u 2021. godini.**

Srednjoročni i dugoročni pristup

UN u BiH nastaviti će se fokusirati na provedbu Okvira suradnje Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (UNSDCF) za BiH (2021-2025) kojeg je usvojilo Vijeće ministara BiH u prosincu 2020. godine i realiziranje svojih obveza zajedno sa domaćim i međunarodnim partnerima. U skladu s ovim obvezama, primarne inicijative provoditi će se u sklopu četiri strateška fokusna područja UNSDCF okvira u suradnji s vlastima u BiH, međunarodnim partnerima i nevladinim interesnim akterima:

- **Održiv, inkluzivan i otporan rast**

Suradnja će promicati provedbu strategija i politika za gospodarski rast koji je inkluzivniji, održiv i otporan posebno u kontekstu negativnih društveno-gospodarskih utjecaja uzrokovanih pandemijom korona virusa (COVID-19). Sustav UN podržati će snažnije političko i regulatorno okruženje i poticajne mjere kako bi se omogućio razvoj s niskim udjelom ugljika, potaknuo razvoj poslovanja i povećana konkurentnost, te pružila potpora za stvaranje 'zelenih' i pristojnih radnih mjesta, sve nadopunjeno mjerama zaštite okoliša.

- **Kvalitetno, dostupno i inkluzivno obrazovanje, Zdravstvo i Zdravstvena zaštita**

Od rezultata suradnje se očekuje stvaranje uvjeta za inkluzivnije i kvalitetnije obrazovanje koje svoj djeci i mladima pruža vještine 21. stoljeća. Također će imati za cilj stvaranje uvjeta za učinkovitiju, pravedniju i inkluzivniju zdravstvenu zaštitu i sustave i usluge socijalne zaštite i socijalne skrbi. Glavni fokus budućih aktivnosti biti će napori na analizi i iznalaženju učinkovitosti u pogledu potrošnje i usluga, te pravičnosti za ugrožene skupine.

- **Upravljanje orijentirano na ljude i Vladavina prava**

Suradnja sa vlastima u BiH također će biti usmjerena ka stvaranju odgovornijih i transparentnijih sustava upravljanja koji bi trebali omogućiti učinkovitije partnerstvo sa ljudima u BiH, te oblikovati i pružiti učinkovitije politike, zakone i javne usluge, uključujući odgovor na prirodne opasnosti i izvanredne situacije, kao što su trenutna pandemija COVID-19, te situacija sa izbjeglicama i migrantima u zemlji. Napori će se također usmjeriti na korištenje tehnologije kako bi se modernizirala izvedba javnosti i pružila potpora digitalnom upravljanju, te povećalo sudjelovanje žena u donošenju odluka u političkom i gospodarskom smislu.

•Društvena kohezija

Inicijative će se provoditi usmjerene ka povećanju razine međusobnog poštovanja, povjerenja i empatije između ljudi i zajednica diljem cijele BiH i rješavanju pomankanja pomirenja i doprinosa većoj društvenoj koheziji i stabilnosti.

Aktivnosti na koordinaciji razvojnih partnera

U svojstvu supredsjedatelja Vijeća SDG ciljeva u BiH, UN je nastavio pružati tehničku i stratešku potporu za provedbu SDG ciljeva u BiH. U tu svrhu i nakon formalnog prihvatanja Okvira SDG ciljeva u BiH u travnju 2021. godine, Vijeće za SDG ciljeve organiziralo je niz koordinacijskih sastanaka sa razvojnim partnerima kako bi se senzibilirao značaj i vrijednost Okvira SDG ciljeva u BiH, osnažila potpora za njihovu provedbu i ojačao usklađeni pristup razvojnih partnera s prioritetima SDG ciljeva u zemlji.

U 2021. godini, UN je također nastavio s praksom organiziranja koordinacijskih sastanaka s relevantnim predstavnicima BiH vlasti i donatorske zajednice o aspektima koji se odnose na odgovor na COVID-19 i oporavak. Tijekom izvještajnog razdoblja organizirano je nekoliko sastanaka u partnerstvu s predstavnicima Ministarstva civilnih poslova BiH i Ministarstva sigurnosti BiH na kojima su date ocjene o epidemiološkim trendovima i trendovima cijepljenja u zemlji, kao i mogućnostima za razgovor o tekućim potrebama i prioritetima kojima se trebaju pozabaviti međunarodni partneri u BiH.

U pogledu sektorskih mehanizama koordinacije, UN je sudjelovao u sljedećim sastancima koordinacije:

• Demokracija i upravljanje

- Međunarodna radna skupina za ravnopravnost spolova (IWGE) kojom supredsjedavaju Agencija za ravnopravnost spolova BiH i UN predstavlja sredstvo za praktički angažman cijele međunarodne zajednice i od presudnog je značaja u naporima UN da osigura rodno osviještenu politiku (*gender mainstreaming*) među međunarodnim partnerima. Tematski kvartalni sastanci omogućuju prostor za raspravu o naporima u borbi protiv nasilja, zajedničkim normativnim prioritetima kao i za uključivanje 'GE' perspektive u programiranje međunarodnih partnera.
- Koordinacija statističkih aktivnosti vrši se isključivo na razini Upravnog odbora sve tri statističke institucije i ovisno o inicijativama koje su u tijeku. Drugi partneri, uključujući Ujedinjene narode, po potrebi su uključeni u ove koordinacijske sastanke, kao što su predstavnici entitetskih zavoda za javno zdravstvo kada su u pitanju zdravstveni statistički podaci.
- Skupina za koordinaciju lokalne uprave i lokalnog razvoja.

• Vladavina prava i temeljna prava

- Mješovita radna skupina za migracije (MMWG): agencije koje sudjeluju: UN, DRC, MDM, Save the Children.
- Radna skupina Sektora za zaštitu (PSWG): ova skupina se sastaje na mjesečnoj bazi, s *ad hoc* sastancima ukoliko se raspravlja o nekom hitnom pitanju. Agencije koje sudjeluju: UN, Save the Children, BHWI, Vaša prava, DRC, MDM.
- Mehanizam koordinacije Pravda za djecu
- Koordinacijski odbor za malokalibarsko i lako oružje
- Strateško-koordinacijsko povjerenstvo Ministarstva obrane BiH, Master plan za streljivo, oružje i eksplozive
- Odbor donatora Centra za uklanjanje mina BiH

- **Energija**
 - Koordinacijski sastanak međunarodne zajednice za energetiku pod vodstvom UN
- **Konkurentnost i inovacije**
 - Međuinstitucijska radna skupina / Programska radna skupina za izradu mjera potpore
 - Operativna radna skupina za evaluaciju prijava
- **Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike**
 - Mehanizam koordinacije u oblasti obrazovanja koji vodi OESS
 - Konferencija ministara obrazovanja koju vodi Ministarstvo civilnih poslova BiH
 - Sastanci upravnog odbora radnika socijalne službe
 - Kvartalni koordinacijski sastanci sektora socijalne i dječje zaštite Ministarstva rada i socijalne zaštite FBiH i 10 županijskih ministarstava socijalne politike, uključujući ključne NVO organizacije i UN

Kontakt informacije:

Ujedinjeni narodi (UN)

Adresa: Zmaja od Bosne b.b.

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 293 400

Faks: +387 33 552 330

E-mail: rc0.ba@un.org

Web-adresa: <https://bosniaherzegovina.un.org/>

Svjetska banka

Politički pristup

U postupku izrade je novi Okvir partnerstva GSB sa zemljom za razdoblje 2023-2027 godina za Bosnu i Hercegovinu (CPF). Novi program Okvira partnerstva GSB utemeljen je na Sustavnoj dijagnostici zemlje (SCD), te rastućem utjecaju COVID-19, pri čemu su utvrđena tri stupa djelovanja, tj. ishoda više razine (HLO) kojima će se voditi angažman Grupacije Svjetske banke čak i nakon ovog ciklusa Okvira partnerstva.

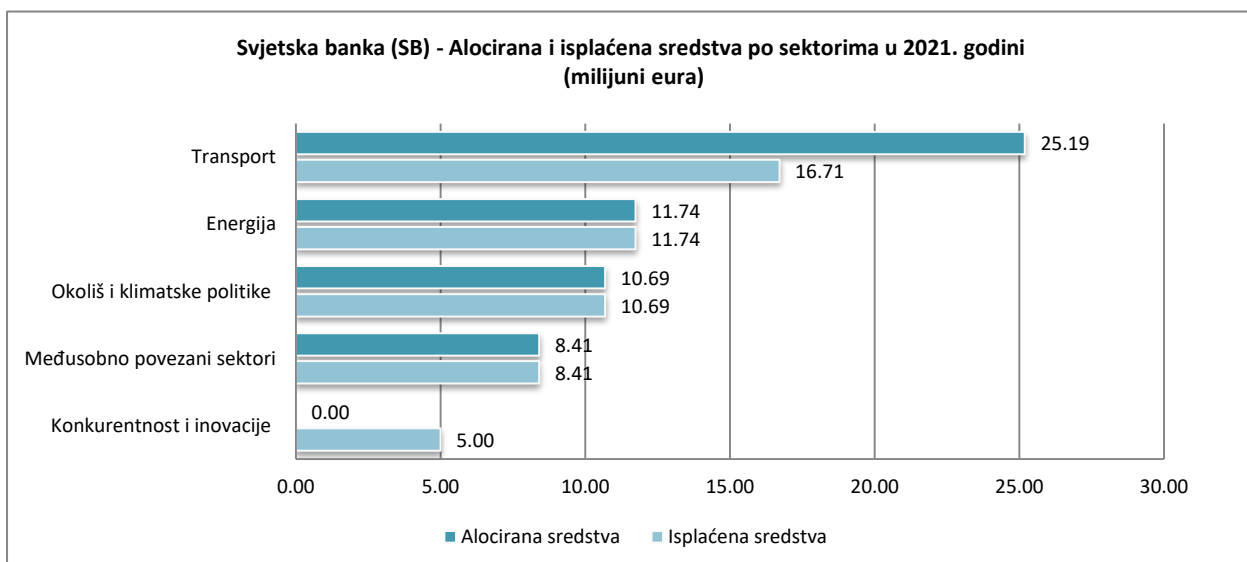
Uzevši u obzir ključni značaj poslova i zapošljavanja za stanovništvo BiH koje je sve malobrojnije, prvi ishod više razine (HLO1) ima za cilj povećati inkluzivno zapošljavanje u privatnom sektoru. Aktivnosti Grupacije Svjetske banke doprinijeti će inkluzivnom razvoju u sklopu prvog ishoda (HLO1), fokusiranjem na povećani rast utemeljen na izvozu koji predvodi privatni sektor (CPF cilj 1) i povećane izgleda za zapošljavanje relevantne za inkluzivno tržište (CPF cilj 2) s posebnim naglaskom na žensku populaciju i marginalizirane skupine.

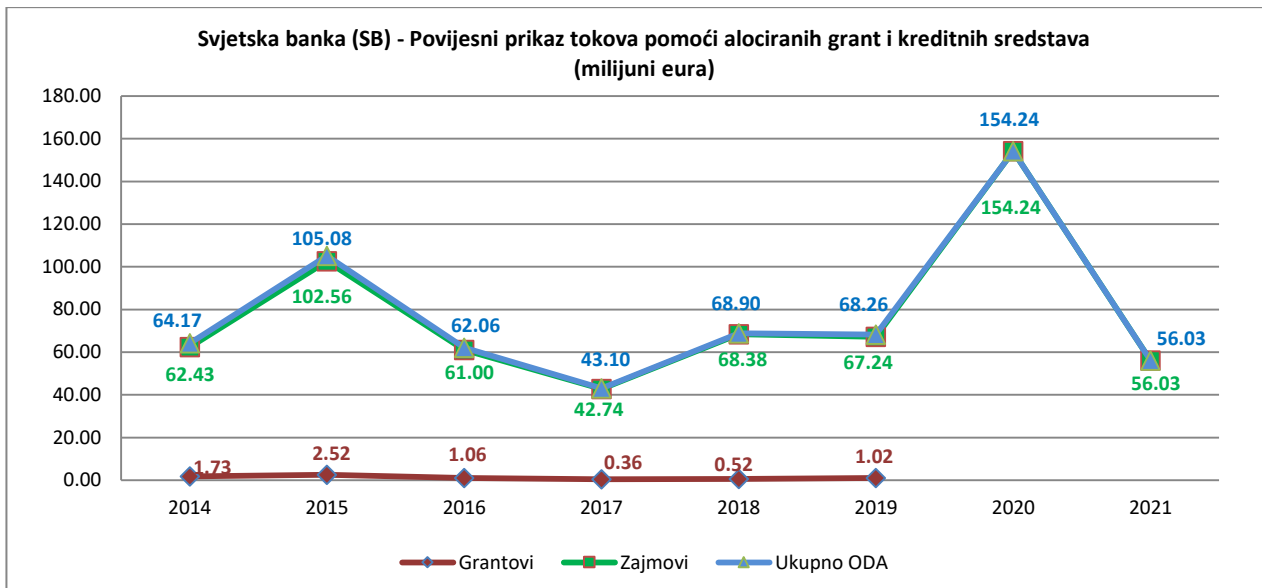
Okvir partnerstva Grupacije SB, u sklopu drugog ishoda više razine (HLO2), podržava poboljšane rezultate javnih usluga koje grade otporan ljudski kapital te fizičku i institucijsku infrastrukturu. Aktivnosti će se usmjeriti na rješavanje nedostataka u pružanju usluga putem poboljšane kvalitete i učinkovitosti zdravstvenih usluga i usluga u sektoru voda (CPF cilj 3), te poboljšani učinak odabranih državnih poduzeća i javnih institucija u svrhu boljeg pružanje usluga (CPF cilj 4).

Konačno, kako bi se smanjili rizici od utjecaja klimatskih promjena i zaštitio prirodni kapital BiH, Okvir partnerstva za zemlju (CPF) će promicati bolje rezultate u domeni okoliša i otpornosti na klimu u sklopu trećeg ishoda više razine (HLO 3) putem ulaganja u poboljšanu kvalitetu zraka (CPF cilj 5) i poboljšano korištenje prirodnih resursa (CPF cilj 6). Sva tri ishoda više razine i prateći ciljevi Okvira partnerstva uzajamno se podupiru. Planirano je kako će Odbor banke predstaviti novi Okvir partnerstva za zemlju (CPF) u srpnju 2022. godine.

Glavne aktivnosti u 2021. godini

Svjetska banka (SB) **alocirala je € 56.03 milijuna i isplatila € 52.55 milijuna u 2021. godini u formi grantova i zajmova** u sljedeće sektore: Transport, Energija, Okoliš i klimatske politike, Međusobno povezani sektori i Konkurentnost i inovacije.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Tijekom 2022. godine, glavne aktivnosti Svjetske banke biti će usmjerene na provedbu tekućih poslova i pružanje pomoći subjektima u realizaciji postizanja razvojnih ciljeva. Ključne oblasti koje pokrivaju aktivnosti SB su odgovor na pandemiju COVID19, registracija nekretnina, energetska učinkovitost, oporavak malih i srednjih poduzeća, zapošljavanje i tržište rada, cestovna infrastruktura u FBiH i restrukturiranje željeznica u RS-u, sustav zdravstvene skrbi, modernizacija usluga u sektoru voda i konkurentnosti poljoprivrede.

Pored ovih aktivnosti, Banka će surađivati s relevantnim partnerima na pripremi aktivnosti u području šumarstva, kvalitete zraka i „pravednoj tranziciji“ iz sektora uglja prema sustavu pristupačne, pouzdane i čiste energije.

Glavne savjetodavne aktivnosti obuhvatit će sljedeće oblasti: funkcionalni pregled rada zdravstvenog sustava; horizontalne funkcionalne preglede središnje vlade, modernizaciju sektora državnih poduzeća; produblivanje i diverzifikaciju finansijskog sektora; zapošljavanje u javnom sektoru i tržišta rada.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Pored sudjelovanja na kvartalnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF), Svjetska banka sudjeluje u više koordinacijskih sastanaka razvojnih partnera na sektorskoj razini sa međunarodnim finansijskim organizacijama aktivnim u Bosni i Hercegovini (EU, EBRD, EIB, KfW, USAID, MMF, UN) kao i ostalim razvojnim partnerima, kao što su Sida, Veleposlanstvo Velike Britanije, OESS, kako bi povećala razvojne rezultate različitih programa kroz bolju koordinaciju i partnerstvo.

Banka je u bliskoj suradnji sa USAID i EU koordinirala aktivnosti vezane za rad na „pravednoj tranziciji“. Nadalje, Banka je blisko surađivala sa MMF-om u širokom rasponu komplementarnih pitanja u fiskalnom i finansijskom sektoru. U oblasti usluga u sektoru voda, Svjetska banka aktivno koordinira aktivnosti sa EU, veleposlanstvima Švicarske i Švedske, kao i UNDP-om.

Kontakt informacije:**Svjetska banka**

Adresa: Fra Anđela Zvizdovića 1, B-17

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 251 500

Faks: +387 33 226 945

E-mail: mail_to_bosnia@worldbank.org

Web adresa: www.worldbank.ba

Međunarodna finansijska korporacija u Bosni i Hercegovini

Politički pristup

Međunarodna finansijska korporacija (IFC), članica Grupacije Svjetske banke, pruža sveobuhvatna rješenja za najveće izazove sa kojima se suočavaju zemlje u razvitku, kroz potporu koja je osmišljena kako bi se zadovoljile konkretne potrebe naših partnera, osobito u oblastima infrastrukture, proizvodnje, agrobiznisa, usluga i finansijskih tržišta.

IFC najčešće surađuje sa privatnim sektorom na poticanju poduzetništva i izgradnji održivog poslovanja, kroz pružanje savjetodavnih usluga širokog spektra, uključujući okolišne, socijalne i standarde upravljanja, energetska učinkovitost i lance opskrbe.

Kroz finansijsku potporu kompanijama u privatnom sektoru, IFC im omogućava da prošire svoj pristup inozemnim i domaćim tržištima kapitala, dok kroz savjetodavne usluge IFC pomaže iniciranje ulaganja neophodnih za širenje poslovanja i otvaranje novih radnih mjesta u privatnom sektoru u BiH, a time i rast gospodarstva.

Bosna i Hercegovina postala je članica i dioničar IFC korporacije 1996. godine. Od tada, dugoročno finansijsko ulaganje IFC u Bosni i Hercegovini zaključno sa 31.12.2021. godine iznosilo je ukupno US\$ 398.3 milijuna, uključujući US\$ 23.1 milijun mobiliziran od strane IFC partnera. Investicijski portfelj IFC u Bosni i Hercegovini, zaključno sa 31.12.2021. godine, iznosio je US\$ 10.6 milijuna.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Kroz kombinaciju ulaganja i savjetodavnih usluga, IFC će i dalje surađivati sa klijentima u strateškim sektorima ključnim za dugoročni održivi razvitak zemlje.

Strategija IFC u BiH ima za cilj pomoći u promjeni modela rasta zemlje predvođenog javnim sektorom na onaj predvođen privatnim sektorom, s potrošnje na ulaganja, s domaćeg na vanjski (**tri promjene**), kroz poticanje **konkurentnosti, povezanosti i otpornosti na klimatske promjene**. Konkretno strateške aktivnosti uključuju:

1) Poticanje **KONKURENTNOSTI** privatnog sektora:

- Promicanje izvozno orijentirane industrije s većom dodanom vrijednošću
- Nastavljanje uklanjanja prepreke za ulaganja
- Nastavljanje širenja pristupa financiranju

2) Jačanje **POVEZANOSTI** kako bi se otvorio izvozni potencijal:

- Poticanje povezanosti putem poticanja privatnih ulaganja u gospodarsku i urbanu infrastrukturu, uključujući putem JPP
- Podržavanje digitalne tranzicije ulaganjem u digitalnu infrastrukturu

3) Zeleno resetiranje (*green reboot*) za rješavanje **KLIMATSKIH PROMJENA**:

- Promicanje 'zelenih' finansijskih rješenja

- Intenziviranje ulaganja u obnovljive izvore energije
- Pružanje potpore općinama u promicanju klimatskih prihvatljivih urbanih rješenja

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

IFC korporacija aktivno koordinira svoje aktivnosti u temama vezanim za oporavak gospodarstva, bolje poslovno upravljanje i energiju putem EU. U ovim aktivnostima zastupljene su sve međunarodne financijske institucije i ključni bilateralni partneri. IFC se također nada da će postati član Vodnog saveza (*Član Alijanse za upravljanje vodama*). Ostatak aktivnosti se usklađuje na bilateralnoj osnovi.

Kontakt informacije:

Međunarodna financijska korporacija

Adresa: Zmaja od Bosne bb, Raiffeisen building (B building):

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 251 555

Faks: +387 33 217 762

E-mail: ivujevic@ifc.org

Web-adresa: <http://www.ifc.org>

Izvešće Pregled aktivnosti razvojnih partnera 2021 (DMR 2021) pruža sveobuhvatan pregled projekata i programa koje su sredstvima Službene razvojne pomoći (ODA pomoć) podržale članice Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF), kao i informacije o najnovijim razvojnim aktivnostima i reformama provedenim u prioritetnim sektorima razvitka u Bosni i Hercegovini, u razdoblju 01. siječanj 2021.– 31. prosinac 2021. godine.

Ministarstvo financija i trezora BiH predlaže da Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donese sljedeće zaključke:

- 1. Usvaja se Izvešće „Pregled aktivnosti razvojnih partnera 2021“.**
- 2. Zadužuje se Ministarstvo financija i trezora BiH da nastavi s aktivnostima daljeg jačanja suradnje sa razvojnim partnerima u Bosni i Hercegovini u cilju učinkovitijeg korištenja ODA pomoći, a sukladno prioritetima Bosne i Hercegovine i načelima definiranim u Globalnom partnerstvu za učinkovitu razvojnu suradnju.**
- 3. Zadužuje se Ministarstvo financija i trezora BiH da „Pregled aktivnosti razvojnih partnera 2021“ objavi na službenim internet stranicama Ministarstva i Foruma za koordinaciju razvojnih partnera.**

1. Program ekonomskih reformi BiH (ERP) za razdoblje 2021-2023. godina
2. Strategija unapređenja upravljanja javnim financijama u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2021-2025. godina
3. Izvještaj Europske komisije o Bosni i Hercegovini za 2021. godinu
4. WB Group – Zapadni Balkan Redovito ekonomsko izvješće br. 19 – Zeleni oporavak;
5. www.vijeceministara.gov.ba
6. www.vladars.net
7. www.fbihvlada.gov.ba